

Мойд Дзглас

ОСТОРОЖАНИЯТ

Иът

ЛОЙД ДЪГЛАС ОСПОРВАНИЯТ ПЪТ

Превод: Людмила Стаматова

chitanka.info

*Посвещавам труда си в памет на съпруга ми Христо
П. Стаматов, загинал геройски в Отечествена война.*

Преводачката

*Нима поука си черпил само от
тия,
които са те обичали,
подпомагали и
са се възхищавали от тебе?
Не ти ли дадоха повече ония,
които
се опълчиха срещу тебе и ти
оспорваха пътя?*

Уолт

Уолтман

ГЛАВА ПЪРВА

Часът беше два след пладне, последният четвъртък на месец септември — денят на откриване зимния семестър. Времето беше тъй необикновено горещо и задушно за сезона, а въздухът в аудиторията на професор Милтон (Тъбби)^[1] Форестър беше също тъй застоял и неподвижен, както труповете в старата съседна анатомическа дисекционна.

Атмосферата в малката мрачна амфитеатрална зала не бе ободрителна; наситена бе с нервно напрежение. Липсата на свежест бе заместена от чувство на тържествена важност; защото анатомията, с блестящия, но сприхав Форестър, минаваше за най-трудния курс от цялото четиригодишно следване.

Тази година броят на новите студенти по медицина бе необичайно голям — сто тридесет и трима, всички мъже, с изключение на осем. Курсът се беше събрал с трескавата бързина на пътници, които пътуват за първи път. Всеки се надяваше още в началото да направи добро впечатление със своята точност.

Половината от студентите току-що бяха получили дипломите си от Държавното училище, отстоящо едва на един километър от университета. Останалите притежаваха свидетелствата си от най-различни учебни заведения, пръсната между Алеганите и Тихия океан. Някои измежду най-смелите бяха разменили тази сутрин учтивости в канцеларията, където ставаха записванията; обаче всички се чувствуваха още чужденци в тази непозната среда. Дори и тези, които живееха само на няколко стотин метра от университета.

Този след обяд всички присъстващи в залата, независимо откъде идваха, бяха слушали за нетърпеливостта, високомерието, избухливия нрав и буйните сцени на професор Тъбби Форестър. И все пак, по-голямата част от тях бе решила да дойде тук и да следва медицина именно заради Тъбби. Той беше груб като ръжен хляб, но владееше занаята си. Славеше се не само като много забележителен анатомик, но и като признат авторитет по нервна хирургия. Стените на

кабинета му бяха покрити с внушителни почетни дипломи, написани върху пергамент на четири езика и издадени от университети и научни дружества.

Малко са училищата по медицина, където започващият, още при първите си стъпки по анатомия, се намира под надзора на подобен талант. Тъбби твърдеше, че ако човек притежава естествен усет, неговите дарби бързо се разкриват. В тази област той бе винаги на лов за нови изгреващи таланти и бе поверил на колегите си от факултета, че търси постоянно бъдещи анатомисти, които да проявяват особени наклонности към нервната хирургия.

Обикновеният студент не се замисляше върху това, че ще се чувства, може би, по-добре в едно училище, където се отнасят с по-голямо снизхождение към посредствените. Същественото за него беше да получи диплом с отличителния саморъчен подпис на Тъбби.

Обаче, съвсем не можеше да се твърди, че великият човек насърчаваше ненадарените. Тъбби не криеше, че се интересува само за десетте най-добри свои студенти. Отношението му към по-голямата част от останалите бе пълно с презрение. Жестоките му сарказми ги зашеметяваха, сърцата им се изпълваха с омраза и очите им започваха да горят от съсредоточена ярост. Стотици завършили медицина заявяваха с гордост, че са следвали анатомия при Форестър, но не пропускаха да добавят, че Тъбби е звяр, а мнозина, които си спомняха по-добре недостойните му обноски, говореха дори с по-голяма неприязън за него.

Този след обяд студентите от новия курс бяха насядали по амфитеатрално наредените в полукръг пейки и, облакътени върху изтърканите чинове, се взираха в нервно треперещите си пръсти, или прегъваха разсеяно ъглите на съвсем новите си тетрадки.

От време на време те хвърляха изпълнени със страх погледи към вратата, която водеше към кабинета на Тъбби. Първите мъченици-християни, които очакваха на арената отварянето на клетката с лъвовете, поне се утешаваха с мисълта, че мъчението им ще бъде кратко. Това с Тъбби продължаваше цели четири години.

Встъпителната лекция на тази недодялана мечка беше винаги много забавна за присъстващите, освен за онези, които изпъкнаха или пропадаха още при първия разговор с професора. При Тъбби бе опасно да си духовит, но гибелно — да си тъп.

Във встъпителната си беседа той наричаше винаги своята първа лекция „Часа на първото съприкосновение“. Това предизвикваше саркастичен смях, защото богословските университети и християнските сдружения се опитваха с подобни изрази да приобщят към себе си новите студенти. Неблагоговеец като самият сатана, Тъбби страстно обичаше да се присмива на стереотипните изрази на организирания алтруизъм. Към края на „Часа на първото съприкосновение“, обаче, тънките му подигравки биваха изоставяни и всеки можеше да предугади какво го очаква в курса по анатомия при Форестър.

„Ако мислите, че трябва да бъдете галени и глезени, ръмжеше той винаги, присъединете се към клуба на «Благотворящите с радост» или към този на «Доброжелателите». Ако мислите, че заслужавате понежни обноски, има ред заведения в това населено място, където ще получите повече отколкото желаете. Там ще ви научат да се умилквате като мокро куче около благодетеля си. Ще ви поднесат чай, ще ви забавляват с гатанки и ще пеете църковни песни. Дори, ако бихте пожелали да ви целуват нозете, там ще го направят. Тук обаче не разчитайте на нищо подобно. Това здание е посветено на науката. Тук ние се стараем да бъдем точни в издирванията си и, честни в труда. Който е магаре, трябва да отиде другаде, за да му повярват, че е зебра“.

* * *

Тъбби влезе в аудиторията с десет минути закъснение. Той се запъти със сигурна, тържествена крачка към високата маса, която му служеше за катедра. Тази маса, повдигната на големи гумени колела и покрита с мраморна плоча, дебела два пръста, беше метър и осемдесет дълга и осемдесет сантиметра широка. Не беше мъчно да се открие какво е предназначението ѝ, когато не служеше за аналой на Тъбби.

Студеният поглед на професора обиколи изпитателно претъпканата амфитеатрална зала. Класът се скова в напрегнато внимание. Тъбби изучаваше невъзмутимо множеството. Двете му ръце си играеха със синджирчето на платинения му часовник, което преполовяваше обемиестия му корем. Тези движения на ръцете бяха обезпокоителни, защото напомняха точенето на нож.

„Скъпи мои приятели християни“, започна той, отсичайки всяка своя дума. Общият смях бе доказателство, че Тъбби оправдаваше наистина представата, която всички имаха за него: „Това е истински чешит“ се четеше по лицата на студентите.

— Приветствувам с добре дошли всички, които сте се събрали за „Часа на първото съприкосновение“ — изсмя се Тъбби. — Вашите предшественици, които също са имали желанието да се посветят в тези привлекателни зали на един от най-старите занаяти, са ви казали вероятно, че в този малък кокетен амфитеатър и в съседната дисекционна зала, ние образуваме едно голямо, щастливо семейство, в което всички се обичат помежду си.

Той се спря, за да изчака въздействието на подигравката и отвърна с иронично сумтене и злораден смях. Проницателният му поглед се плъзгаше по редовете от чин на чин. Пронизващите му очи не даваха възможност на присъстващите да изразят чувствата си, предизвикани от хапливата му духовитост. Държането му беше като на раздразнен фелдфебел, който преглежда ротата си с надежда да открие някое зле пришито копче.

Прекъсването на речта започна да става обезпокоително дълго. Изпитателният поглед на Тъбби се спря за миг в средата на най-горния ред, после продължи до края на редицата и се върна пак към средата, съсредоточавайки се на едно лице, което съвсем не подозираше това изследване. Настъпи гробно мълчание. Разсеяният не беше забелязал прекъсването на речта и вероятно съвсем не знаеше, че се намира под обстрела на неприятеля, а това не предвещаваше нищо добро.

Тъбби поднови заядливата си реч, но в нея отсъствуваше тънкият хумор, който се чувствуваше в началото. Липсваше му първоначалния порив и той хвърляше почти всеки миг по един убийствен поглед, към средата на горните чинове, където бе открил невъзмутимата личност. Сухото й, но решително лице притежаваше чистотата и неподвижността на излян от благороден метал медал. Устните бяха затворени, но не бяха стиснати, не изразяваха яд, или неодобрение. Тъбби щеше да бъде по-доволен, ако те бяха свити в знак на враждебност. В такъв случай, той щеше да поднесе на обидения нещо, което би си струвало труда да го ядоса. Тези устни дори не изразяваха неудоволствие, те изразяваха само безразличие. Вдлъбнатите очи, които Тъбби напразно търсеше да предизвика, разглеждаха нехайно

един ъгъл на залата, където нацапаната със сажди стена достигаше обезцветения таван. Явно бе, че непоносимият хлапак не внимава. Той считаше вероятно, че това, което чува, не заслужава почтителното му внимание.

Сатиричното слово на Тъбби си пробиваше мъчително път. Всички в курса — с изключение само на един — чувстваха, че една светотатствена ръка задържаше пламенността на професора. Никой обаче не бе дотам любопитен, за да рискува и обърне глава. Чувството на самосъхранение беше този ден много дейно на това място.

Бодливите нападки продължиха още няколко минути, но Тъбби бързо им се насити. Тонът и речта му се измениха. Той избърса с голяма бяла кърпа изпотените си вежди, усмихна се сухо, опита се да добие развеселен вид и повтори, като че ли казваше някаква новост, старата си шега по отношение на специализацията:

— Ако считате непременно за необходимо да се специализирате, изберете си дерматологията, защото болните ви не ще оздравеят никога, не ще умират никога и не ще ви будят никога посред нощ.

Тези думи разсмяха всички, освен едного — омразният хлапак от горната редица. Той си мислеше вероятно, че не е учтиво човек да се смее на такава бледа шега. Проклетото човече! Тъбби не си спомняше да е бил някога тъй немилостиво незачитан. Той отново се спря. После, като промени хода на мислите си, заговори внезапно за живота на лекаря с искрени и неочаквани думи. „Да бъдеш лекар“, уверяваше той сериозно, „не е занимание, а призвание, по-скоро доживотно робуване, отколкото средство за препитание, по-скоро мъчение, отколкото занятие“.

— Вие много скоро ще си намерите мястото, съобразно способностите и стремежите си. Това ще сторите още в първата учебна година. Според статистиките, петнадесет на сто от вас са тъй глупави и мързеливи, че ще бъдат изключени за доброто на университета, на обществото и за свое лично добро. Петдесет на сто ще издържат изпитите си и ще получат титла и диплом. Липсващите им даровитост и сръчност ще може да бъдат заместени от любезна разпоредителност и добри обноски към болните. Като се доверяват повече на чувствата си, отколкото на научните си познания и като раздават състрадание и аспирин, те ще могат да спечелят два пъти повече от колегите си, които знаят двойно повече от тях.

— Тези две групи ще образуват шестдесет и пет на сто. Една четвърт от курса ще се окаже по-добра от посредствения студент и по-добра от посредствения лекар. Тя ще изпълнява лекарския си дълг според силите си, като ще следва често пъти и умствените си проблясъци. Тази група ще заслужи уважение заради предаността си.

— Измежду десетте на сто, които остават, може да се предвиди, че ще се развие някой обещаващ талант. Не можем да се закълнем, но това е вероятно.

— Аз не знам в този миг кои сте вие — интересните десет на сто. Вие сами може би не го знаете. На вас искам да дам един съвет сега. Той не се отнася до ленивците, до угодливите служители и бъдещите измамници, нито до тези, които имат само нужните познания, колкото честни и сръчни да са те. Аз се обръщам сега към кандидатите за отбраните десет на сто.

Той повдигна небрежно очи към горната редица и се изненада, когато погледна направо в две сини ледени очи, които приличаха тъй поразително на неговите. Лицето му се изкриви в усмивка.

— Надявам се, — добави Тъбби, като че ли за да определи още по-точно тези, към които се обръщаше, — че измежду вас няма да се намери някой мечтател — до сега в унес — който да бъде толкова голям оптимист, че да се счита вече избраник на привилегированото малцинство.

Настъпи мълчание. Курсът чувствуваше, че Тъбби си бе отмъстил за невниманието на един измежду тях. Тайната около непонятната раздразнителност на професора беше разяснена. Всеки се надяваше, че с това неприятната случка беше приключена, защото създалата се натегната атмосфера беше мъчителна за всички.

— Отбраните, — продължи Тъбби, — скоро ще изпъкват. За тях не ще бъде нужно да чакат края на семестъра, за да видят бележките си.

— Една от най-честите грешки е уверението, което учителят дава на учениците си, че прилежното залягане обезпечава успеха. Безспорно, тези, които вършат работата си колкото е възможно по-добре, ще извлекат много по-голяма полза от обучението в Университета, отколкото ленивците. Но тези десет на сто, които стоят на чело на класа, не бива да се задоволяват само с неуморно прилежание и съвестен труд, колкото и похвално да е това. Те ще

трябва да дадат от себе си много повече. Има една поговорка, която обикновено споменаваме на смях, а именно, че от врана, сокол не става, но това съвсем не е смешно, то е по-скоро тъжно. Дългогодишната ми практика ми даде възможност да бъда често неволен свидетел на добросъвестната работа на млади хора, които не притежаваха природната дарба, необходима за това начинание. Те вероятно можеха да блеснат в някоя друга област, не зная. Тук, обаче, въпреки непосилния си труд, те нямаха никакви изгледи да се отличат. Те бяха биологично неспособни. Това не беше тяхна вина, а тяхно злополучие. В по-редки случаи имахме студенти, които от рано обещаваха да пожънат един ден успехи, но които нямаха смелостта да се отдадат с цялата си душа на целта си. Те биваха добри за първите стотина метра, но нямаха волята да пробягат километъра, а още по-малко маратонското разстояние.

„Сега вероятно ще предположите, че следващото ми изложение ще възхвали щастливото съчетание на ума с приложението; това наистина са два главни двигатели. Но отбраните имат нужда и от нещо друго. Прилежанието трябва да им наложи и строга самодисциплина. Истинското съсредоточаване в уроците изисква да се избягва решително всякакво губене на време и всякакво лекомислено развлечение. Вие знаете това и съвсем излишно би било да добавя, че, ако желаете да постигнете нещо, ще трябва всецяло да се посветите на работата си“.

„Но това не е всичко. За моралиста самодисциплината има винаги своята стойност. Може би ще трябва да кажем нещо и в полза на мъченика, който, чрез дисциплина и готовност за жертви, печели блага, с които ще може да разполага в един по-съвършен свят отвъд небето. Не съм сведущ по този въпрос. Но смятам, че такава самодисциплина, прилагана с цел да можем свободно да работим в избраното от нас поприще, губи от стойността си, ако за постигането ѝ са нужни много усилия“.

„Естествено, има дни, когато оковите ще ви тежат. Дори и да умеете да се владеете, ще настъпят моменти, когато дремящото във вас животно ще изяви правата си. Заживеете ли, обаче, в непрекъснатата борба с желанията си — до такава степен, че умът ви да бъде непрекъснато смущаван — тези жертви ще станат излишни“.

„От всичко това следва, че дисциплината на тези десет на сто, които са на чело на курса, трябва да бъде непринудена и тъй да се каже автоматична. И вие ще я постигнете много бързо, ако изискванията на вашето призвание надвият настойчивия повик на физическите ви желания. Осигурите ли си веднаж участието в групата на щастливите десет на сто, обикновените развлечения не ще ви смущават повече“.

Гласът на Тъбби беше приел отново спокойния разговорлив тон на човек, който беседва поверително с някого, само между четири очи. Класът беше неподвижен и внимателен; игла да паднеше, щеше да се чуе. Малките вещи очи потърсиха най-горната скамейка на амфитеатъра. Едрият рус момък, който бе отровил „Часа на първото съприкосновение“, беше наведен напред, подпрял брадата си. Очите му бяха широко отворени, погледът му жаден, устните стиснати. Тъбби навъси вежди и продължи:

— От този отбор може да се издигне някой бъдещ учен. Никой не може да знае какво ще даде тази изключителна група. Години минават понякога в това училище по медицина, без да можем да различим студент, който да обещава да направи значителен принос в тази наука. Изследовател, който ще направи откритие в полето на медицината, се издига понякога съвсем случайно.

Следващият израз на Тъбби накара слушателите, които образуваха вече едно цяло, да потръпнат. Вълнение потискаше сърцата и всеки знаеше, че всички останали изпитваха в различни степени същото чувство.

— Ще се намери ли някой измежду вас, — запита Тъбби с внушителен глас, — който да ни каже един ден това, което бихме искали да знаем по отношение на рака?... Ще ни покаже ли някой измежду вас един ден начина за предпазване от детския паралич? Двете същества, които ще извършат тези подвизи, са вече родени, ако смея да се реша на такова предсказание. А ако съм голям оптимист, бих заявил, че те имат вече вашата възраст. Възможно е да са завършени хора на науката в навечерието на откритието си. Възможно е да са студенти в някой медицински факултет... — Тъбби се спря. Класът беше наелектризиран... — тези двама души може би се намират сега тука.

Той ги изтръгна от хипнозата им, като извади часовника си. После събра дебелия сноп именици и се премести на другия край на

масата за аутопсия. Лицето му се просветли слабо от една усмивка, която предвещава, че ще стане отново странен. Курсът се поизправи и се осмели да си поеме дълбоко дъх. Никой не поглеждаше към съседа си. Никой не искаше да се забележи колко дълбоко беше развълнуван. Тъбби поде с променено настроение:

— А сега се обръщам общо към всички ви, без разлика, и ви предупреждавам, че изучаването и практикуването на медицината и хирургията са научна кариера, към която трябва да пристъпите със същото държане, което бихте възприели при изучаването на висш курс по геология. Оставете всички чувства настрана и дайте пълна воля на ума си. Колкото по-малко се вълнувате, толкова по-спорна ще бъде работата ви. Често съм мислил да внуша на колегите си, че за младия студент по медицина е необходима поне една година практика във ветеринарната болница, където да може да преследва целта си несмушаван от намесата на близките на болния.

Идеята е добра, помисли си класът малко уморен. Тъбби им даде възможност да се посмеят весело, дори и лицето от горния ред се озари от една усмивка. Но доста късно беше вече за младия човек да се пробужда и проявява интерес. Това нямаше да го тласне много напред сега. Тъбби изсумтя и продължи:

— Отношението ви към медицината трябва да бъде като на изследовател, който иска да прозре най-малките подробности в строежа на човешкото тяло. Можем да бъдем съгласни с пламенното възклицание на Шекспир: „Какво съвършено творение е човекът! Колко благороден е умът му и безкрайни способностите му! Колко изразителен е образът и удивителни движенията му!“ Но то съвсем не е уместно в дисекционната. Ако сте достатъчно умни, скъпи мои приятели християни, ще предоставите всички тези изрази на поповете и на поетите. Това е техен занаят, но не и ваш. Вашата задача е да проучвате човека, както бихте проучвали някой механизъм, който се нуждае от поправка. Няма да споря тук по въпроса, дали животното-човек е извършило грешка, когато му е хрумнало — през време на развитието си — да се изправи на задните си два крака, за да бъде с лице към света в отвесно положение. Аз лично съм доволен, че не ходя на четири крака. Когато обаче това животно е променило положението на вътрешностите си от хоризонтално в отвесно, то си е навлекло куп

неприятности. Тези неприятности започват още от момента на прохождането му.

„Трябва да запомните добре, — заяви Тъбби сериозно, че Вероучението греша напълно при обясняване хорските нещастия. Причината за тях не се крие в падението на Адама, а в решението му да се изправи. Случва се на кучето да се изправи за миг на задните си крака, за да поласкае господаря си като му подражава, но то има достатъчно здраво чувство, за да не го прави често, нито пък много дълго. Според Библията, Ева била осъдена да ражда с мъка, защото откъснала една ябълка от забраненото дърво и не се подчинила на божията заповед. Ако се беше задоволила да яде падналите по земята ябълки, тя би раждала малките си без опасност и без чужда помощ“.

„Това ви поставя в деликатно положение като студенти. Цялото ви възпитание се стреми да ви направи двигатели на цивилизацията, а колкото по-цивилизовани ставаме, толкова повече обедняваме физически. Цивилизацията ни дава безспорно много облаги, но тя е развила същевременно и навици у нас, от които зъбите ни са станали по-неустойчиви, както и очите, ушите, носа и бронхите ни. Ние притежаваме, още стари жлези, които са имали предназначението си някога, но които сега са само една опасност. Ще повтора, прочее, че трябва да изучавате човешкото тяло като някоя слаба машина, която не е в състояние да понася за дълго собствената си тежест. Вие сами сте доказателство за това, щом като седате, на двадесет и три годишна възраст, за да облекчите тежестта си. Достигнете ли шестдесет и три години, внимателни близки ще ви следват с някой стол. И тогава ще ви останат може би още няколко години да прекарате тук долу. Възможно е да станете мъдри, благородни и известни в течение на годините. Възможно е също да ви отрежат сливиците, сляпото черво, дори и някой бъбрек. Ще носите изкуствени зъби и очила, па дори и слухова тръба, за да чувате по-ясно. Искам да влезете в дисекционната зала със съзнанието, че голяма част от обектите, които ще видите, не са такива, каквито би трябвало да бъдат. Жизнените ни органи са били първоначално предопределени да работят в друго положение. Забравете всички измами, които гласят, че човекът бил създаден по подобие на Бога. Това не е вярно и съвсем не е похвално за последния. Всички, които обичат да вярват в подобен род неща, ще направят по-добре да останат извън дисекционната зала“.

„За да повдигна духа ви, обаче, ще добавя, че дисекционната, в която ще влезете наскоро, въпреки че не е място за благоухания и бабини приказки, е поне почитана. Същото не би могло да се каже за заседателните зали, художествените галерии или черквите. Вие сте тук, за да намерите истината. Щом известен факт бъде достатъчно доказан, ще трябва да го приемете въпреки грозотата му, въпреки желанието ви да не е такъв и въпреки че е в пълно противоречие с това, което сте мислили и което бихте предпочели да продължавате да мислите. Но ще сгрешите, ако вярвате, че доказателството е достатъчно. Много учени, които се намират вече на шест стъпки под земята, биха изпитали ужаса на вечните мъки, ако се пробудеха и прочетеха някои от собствените си бележки, които отдавна вече са отхвърлени от новите открития като безсмислени. Помнете, че всяка теория, колкото и невероятна да изглежда за сега, заслужава зачитане, докато не бъде опровергана“.

Тъбби завърши това изречение с превзет глас, който означаваше, че бе казал всичко. Той повдигна очи и потърси неприятното нему лице, очите на което бяха широко разтворени. Тези очи бяха живо заинтересувани и дълбоко погълнати. Тъбби малко искаше да знае какво мислеха те. Той ги презираше. Момъкът имаше нужда от добър урок. Като отвори един голям дневник върху масата за аутопсия, професорът доби предишното си подигравателно настроение и се засмя със злорадство:

„Сега, ако желаете, ще пристъпим към извикването на имената ви. Нека всеки стане при прочитане на името му, за да мога да го видя и за да можете и вие да се опознаете помежду си...“

„Джон Уеслей Бивън... Станете, ако обичате, Джон Уеслей, където и да се намирате, за да ви види събранието“.

Настана раздвижване в горния ред. Развеселени лица се заобръщаха от всички страни в това направление. Пейките изпръщяха, обувките изскърцаха. Всички бяха доволни да видят как ще се отзове непознатият на този род подигравка.

Един хубав, едър млад мъж, приличащ на викинг, бе станал и очакваше да види какво ще му поднесе духовитият анатомик. Малките очички на Тъбби светнаха от задоволство. Той намокри устни с върха на езика си и помисли едновременно по какъв най-добър начин да накаже хлапака, който бе станал причина да прекара такъв лош час.

Като изтри грижливо очилата си, той прегледа копието от именника на Бивън:

— Забелязвам, Джон Уеслей, че първият колеж, който сте посещавали, е една малка добродетелна институция, която се занимава главно с фабрикуването на проповедници-методисти. Това, прибавено към вашето име, ме кара да подозирам, че вие произхождате от набожно семейство. Трябва да внимаваме и бдим над езика си във ваше присъствие. — Тъбби очакваше, че ще предизвика присмех, но изглежда, че в класа се развиваше съчувствие, от което впрочем всички щяха да имат нужда, преди да настъпи краят на часа.

— Благодаря, господине, — отговори почтително Бивън. Сянка на усмивка премина през залата. Очевидно бе, че Тъбби не беше сполучил да смути новодошлия. Той реши да задълбае малко повече.

— Предполагам, Джон Уеслей, че сте мислили много за душите. Тук даваме награда за такава дисекция, която би открила непосредственото присъствие на душа в тялото. Може би ще пожелаете да я спечелите?

— Може би, — каза Бивън без да се смути. — Каква е наградата?

Тъбби не беше подготвен да отговори на това и класът се развесели, като се надяваше, че възражението на Бивън ще бъде посрещнато и от него със смях.

— Мисля, че можем да подпишем чека с пълна сигурност, господин Бивън, като ви предоставим вие да определите сумата... А сега, като привърженик на религията, вие без съмнение вярвате във възкресението на тялото. Мислите ли, че е много подходящо да искате от вашия Бог да сглоби отново телата, които вие ще разсичате на малки парчета в нашата работилница, където се работи върху човешка плът?

На лицето на Бивън се изписа чистосърдечна и естествена усмивка, която зарази класа:

— Това последно сглобяване не е от моето ведомство, господине, — отговори той. — Предполагам, че този, от когото зависи тази работа, трябва да приеме телата както ги намери.

Това бе по вкуса на студентите и те, развеселени, си размениха погледи.

— Без съмнение, — отговори Тъбби сухо. — Ако си бяхте направили труд да съставите един по-умен отговор, щяхте да ми

кажете, че щом Господ е могъл веднаж да ги създаде, не би му било трудно да ги възстанови.

— Благодаря, господине, — съгласи се Джон Уеслей.

Класът отново се разсмя, но вече малко плахо. Този нещастник, който имаше такъв добър изглед, би трябвало да внимава, защото Тъбби започваше да се сърди.

— Но вие вярвате, нали господин... — Тъбби се наведе върху книжата, за да намери името, — Бивън, че в последния ден тръбата ще прозвучи и че мъртвите ще се вдигнат отново непокътнати?

— Бога ми, господине, — отговори Бивън след кратко мълчание, — понякога трябва да оставяме по-широки граници на мисълта; теорията изглежда фантастична, но още никой не е доказал обратното.

Общ смях избухна в залата. Той бе приятелски, обаче малко нервен. Смелостта на Бивън ги радваше, но нещо им подсказваше, че това бе истинска лудост. Тъбби се преструваше със стиснати устни, че се усмихва.

— Виждам, брат Бивън, че вие го вярвате. Това ще ви бъде ценна помощ през време на вашите анатомически занимания. Ще имате случая, когато изпаднете в безизходно положение, да намерите успокоение поне в мисълта, че в края на краищата телата ще бъдат нетленни.

Класът намери тази забележка доста духовита и се посмя малко. Тъбби се почувствува насърчен от това и поднови привичната си превзетост. Той хвърли гневен поглед върху своята жертва и продължи с нападките си.

— Когато пишете на вашия свещеник, надявам се, че ще го уведомите, че сте попаднали в гнездо на безбожници.

Малкият Бивън прие това с добро настроение.

— Предполагам, че няма да се изненада.

— Но няма ли да се обезпокои от това? — настоя Тъбби.

— Надали.

— Да не искате да кажете, че той не ще прояви интерес за защита на правоверните?

Тъбби отвори широко очи, преструвайки се на обиден верующ.

— Искам да кажа, че той, без съмнение, не би проявил интерес към спор от теологично естество, воден от професор по анатомия.

Класът задуши едно възклицание. Това беше истинско самоубийство. Тъбби наведе глава, докато бузите мокреха яката му. Малките му очички светнаха с металически блясък.

— Предполагам, че заключавате, че един професор по анатомия няма качествата да мисли или говори за други неща, освен за тела в процес на разложение.

Бивън почака един миг преди да отговори твърде почтително и твърде смирено:

— Нищо не съм заключил, господине.

Тъбби веднага скокна в клопката.

— О, много добре — възкликна той. — Ето ни! Вие бихте предпочели да оттеглите това, което казахте, а? То е твърде благоразумно от ваша страна.

— Мисля, че не ме разбрахте, господине, — каза Бивън, подбирайки грижливо всяка своя дума. — Не съм заключил, аз допускам само. Вие, вие заключавате. Не е ли така по-правилно, господине?

Ето кое щеше да сложи край на кариерата на Бивън, ако това, което се говореше за Тъбби, беше вярно. Бивън вероятно никога нямаше да получи прошка за това излишно дразнене.

— Благодаря, брат Бивън, — каза Тъбби с подигравателна почтителност. — Може би ще направите по-добре, ако се придържате към красноречието си. Възможно е да намерите анатомията твърде трудна. Ще видим! Можете да седнете сега!

Той постави очилата си с нервно движение и започна да рови в книгата си. Курсът беше смутен. Следващото име бе извикано небрежно сред общото безпокойство. Всички, включително и Тъбби, изглежда, че бързаха да свършат. Той се опита един или два пъти да се пошегува, но отзвукът беше слаб и то само от учтивост.

— Това е всичко, — каза Тъбби сърдито.

Той събра книгата си, хвърли ги в безпорядък в чантата и излезе от стаята като вдървен. Никой не се помръдна докато вратата на кабинета не хлопна. От различните ъгли на амфитеатъра бързо се разнесе шепот, в който се чувствуваше склонност към някой неприличен епитет. Тъбби Форестър бе започнал с новия клас с едни отношения, които далеч не бяха добри. По държанието му се виждаше, че той си даваше по-добра сметка за това от всеки друг.

Студентите започнаха да стават бавно, като си повдигаха панталоните и заслизаха по стълбите без да се поглеждат. Всеки имаше недоволен вид. Анатомията нямаше да бъде лека. Тъбби беше невъзможен, дори и когато беше добре разположен, а какво би станало сега, когато имаше причини да бъде неприветлив и безмилостен? Вероятно би се опитал да възстанови накърнената си чест, като накаже цялата дружина.

Никой не поздрави Бивън за смелостта му, дори и тези, които бяха седнали до него. Двама или трима му се усмихнаха от човещина само, а един другар му махна с ръка. Всички се радваха, обаче, че той си отива вече. У всички се забелязваше смътното впечатление, че Бивън е отчасти виновен за създаденото злополучно положение. Тъбби безспорно заслужаваше да бъде поставен на място, но Бивън щеше да направи по-добре, ако беше слушал само, без да продума. Той беше отвърнал с остроумие на безочливите приказки на Тъбби, но по общото мнение на класа, щеше да прояви по-голямо остроумие, ако не си бе отварял много устата.

А сега и Бивън, или Джек, както го наричаха по-близките му, споделяше това мнение. Той се почувствува внезапно съвсем сам. Дълги години наред се бе радвал, че ще следва медицина и че ще има възможност да се сприятели с млади хора, които имат влечение към същата наука, а ето какви неприятности бе навлякъл на себе си и на другарите си. Джек бе сложил лошо начало и съжаляваше за това.

Две млади момичета се бяха спрели в коридора на долния етаж и си приказваха; те може би очакваха някого. Джек ги позна, че са от неговия курс. Особено бе запомнил хубавката черноока девойка, която беше предизвикала забавна случка при повикването на имената. Тъбби бе призовал: „У. Жилет“ и бе побързал да добави: „Ако «У»-то замества името Уилям, бихме могли да очакваме интересни пояснения от негова страна“. Когато обаче младото момиче стана, всички се бяха засмели, а тя се справи много добре с положението, без да се смути.

— „У“-то трябва да означава нещо друго — беше казал Тъбби, когато смеховете бяха затихнали. Настроението му все още беше лошо, но той се стремеше да бъде любезен.

— Наричам се Уинифред, господин професоре, — беше отговорила свободно тя.

— Имате ли намерение да поставите един ден на вратата на кабинета си надписа: „Д-р мед. У. Жилет“? — беше запитал Тъбби.

Всички мълчаха, У. Жилет съвсем не беше неприятна на глед и не се страхуваше.

— Това не мога да кажа още, господине. Може би ще бъдете така добър и ми съобщите мнението си, когато дойде време за това?

Тези думи предизвикаха въздържан одобрителен шепот и мис Жилет зае отново мястото си. Тъбби не бе добавил повече нищо, като си даваше вид, че счита малкият забавен епизод доведен до задоволителен край.

Малката Жилет имаше изгледи да се прочуе. Като достигна края на стълбата, Бивън хвърли поглед към нея и към мис Рийвс, която имаше по-неблагоприятна външност, а двете му отвърнаха с приятелски знак. Той не се спря да ги заприказва. Нямахше нещо особено за казване. Чувствуваше, че би било по-добре за тях да не взимат открито неговата страна.

Когато излезе през външната врата и се намери под приятните лъчи на октомврийското слънце, Джек чу, че го викат по име и че се трака с токчета по настилката. Той се спря, младото момиче го настигна и се усмихна. Трапчинките ѝ бяха очарователни:

— Не мислете повече за това, — каза тя с тон на стара приятелка. — Утре той ще е забравил вече всичко. Ние всички сме на ваша страна.

— Благодаря, — каза Джек трогнат. — Но нима имам вид на изоставено куче?

— Да, малко. Мисля, че всички се чувствуваме донякъде така, докато се опознаем помежду си... До виждане.

Уинифред му се усмихна отново сърдечно и побърза да догони Рийвс, която я бе задминала.

— До виждане, — отговори Джек, — и благодаря пак.

Тези старания да спечели приятелството му, вдъхваха смелост на Джек и го поставиха същевременно в известно недоумение. Решителността на младата Жилет беше продиктувана вероятно от желанието да му върне доброто настроение. Тя беше намекнала, че също се чувства самотна. Не беше ли това, за да привлече вниманието му? Не, не можеше да се каже. Но все пак, той можеше да се съмнява. Дали беше изразил достатъчно ясно колко много цени

сърдечността ѝ? Трябваше да се покаже по-благосклонен. Нима не щеше да бъде по-добре, ако ѝ беше отвърнал: „Надявам се, че скоро ще се видим пак“ — или нещо подобно — вместо само това глупаво „До виждане“?

Мъдрите забележки на Тъбби по отношение на самодисциплината, която, според него, беше наложителна за преуспяването в медицинското поприще, дойдоха пак на ума на Джек. Той не бе мислил още какво лично становище да заеме по този въпрос; той беше толкова докачен от дързостта на Тъбби и от двубоя, който последва, че мисълта, да се вслуша в съвета на такъв звяр, го отвращаваше. Все пак, той признаваше, че мнението на Тъбби по този въпрос му бе направило силно впечатление. Първото доказателство за това беше безразличието, което прояви към младото момиче. Джек не успя веднага да си изясни причината, която го възспря от едно потясно познанство с девойката. Но той виждаше сега, че единствено повелята на Тъбби бе причина за това. Тъбби им беше изложил простите, но жестоки правила, които трябваше да следват тези прочути „отбрани десет на сто“. Те трябваше не само да упражняват строга самодисциплина, но и да ѝ се отдадат с цялото си същество, за да не им тежи по-късно. Всичко трябваше да стане автоматично.

Все трябваше да има известна истина в това. Старият Тъбби можеше да го знае най-добре. Той беше стар ерген и стръвта му към работа беше прочута. Той бе успял вероятно да обуздае себе си и се движеше с юзда и капаци на очите. С такава сериозност бе говорил за самодисциплината, че бе изключено думите му да представляват само теория за него. Той бе изложил тази теория пред тези, които щяха да образуват избранниците на новия курс, като че ли се касаеше за монашески обет.

Зовът на Тъбби беше поразителен. Може би си струваше труда да бъде изпитан честно. В такъв случай трябваше да се започне веднага, още тук, без да се губи време. Който се бави много, рискува никога да не се реши на такъв един подвиг. Джек крачеше с твърда стъпка по улицата и се почувствува ненадейно достигнал до едно любопитно състояние на умствена зрялост. Да беше поне някой друг, а не Тъбби, този, който му беше вдъхнал тази мисъл! Какво странно усещане на истина! Да се чувствуваш толкова дълбоко поразен от съвета на човек, когото имаш основателни причини да презираш!

На следния уличен ъгъл един другар от курса го чакаше. Той се усмихна, подавайки му ръка и се представи:

— Уолисън.

— Моето име ви е добре познато вече, — каза Джек с горчива усмивка. — Тъбби го повтаряше достатъчно.

Те си стиснаха ръцете и тръгнаха заедно.

— Вие смутихте самодоволния лай на това джавкало, — каза Уолисън шеговито. — Но то още може да хапе!

Съгласявайки се, Джек каза, че това може да се предполага. После, като забави хода си, той се загледа в новия си другар:

— Я кажете, Уолисън, не се ли познаваме с вас? Не сте ли Тони Уолисън?

— Разбира се! Очаквах да видя, дали ще си спомните за мен. Аз имах известно преимущество; докато Тъбби се ожесточаваше срещу вас, можах добре да ви разгледам.

— Сега си спомням, — каза Джек. — Вие бяхте десен защитник от „Ашбърн“, а аз играех ляво крило от „Милфорд“.

— Следната година постъпих в „Лоуренс“, а вие в „Ивънстън“, нали? Последният мач на сезона беше наистина сензационен, спомняте ли си?

— Ние и двамата няма да го забравим, — каза Джек. — Господи! Какъв болезнен удар ми нанесохте тогава!

— Ах, какъв ден беше това! Вие знаете ли, впрочем, че все още не са успели да ми наместят носа както трябва!

Джек погледнал към носа на Уолисън с изпитателните очи на някой познавач.

— Ще ви го поправа тези дни, за да си приуча ръката.

— Добре, разчитайте на това! Не ще може да му причините вече по-голямо зло. Къде живеете? Аз не съм си намерил още стая. Пристигнах тази сутрин от Чикаго. Нощувах във влака, а сега ще трябва да пестя.

— Намерих едно убежище, което може да хареса и на вас, — каза Джек. — Плаща се на месец. Там сме само студенти по медицина.

Чувствува се по миризмата, но е чисто иначе. Старата наемодателка се нарича Дойл. По обяд се намираше още една свободна стая.

— Как са леглата?

— Моето не е много лошо.

— По колко наематели се падат на една баня?

— Предполагам, че вие ще бъдете шестият. На колко бански помещения сте навикнали?

— Има ли някой, който да се упражнява на пиано?

— Няма пиано, няма саксофон, няма дечурлига!

— Дъщерята на хазайката добре ли изглежда?

— Няма хазайска дъщеря, — продължи Джек. — Кърпи за лице не се дават, нито сапун; тази сутрин нямахме дори и топла вода. Поправяха казана. Искате ли да дойдете да видите, на две крачки е оттук.

Тони кимна с глава и те пое по Хайл Стрийт нагоре.

— При все че не ме засяга, — поде Тони — но, по дяволите, какво мислехте днес? Не знаете ли, че старият Тъбби може да ви направи живота непоносим? Казват, че имал памет на слон, когато се касае за уреждане на стари сметки.

Джек се призна за виновен, като навъси вежди и поклати глава.

— Имате право Тони, бях идиот. Нямам извинение. — Той се поколеба за миг и после продължи с поверителен, приятелски тон: — Изминали са се едва десет дни, откато ме повикаха у дома, поради смъртта на майка ми. Тя беше примерна представителка на старата школа в мисъл и на дело; строга привърженица на правоверните. Аз не споделях убежденията ѝ, но ги уважавах, поради значението, което те имаха за нея. Когато Тъбби се нахвърли върху старите нрави, насмешливите му изрази не ми се харесаха. При други обстоятелства биха ми се сторили може би остроумни. Зная, че трябваше да се издигна над подигравките му, но не можах да се стърпя.

Тони го разбра много добре и добави, че бедата е в това, че Тъбби не е запознат с неговия случай.

— Мисля, че именно поради това се ядоса той на мене отначало, — продължи Джек. — А после, когато се опита да ме направи за присмех, аз се наежих. Съжалявам сега за това, но той беше прекалено нахален!

— Питам се как обноските му не са го провалили до сега, — измърмори Тони.

— Защото е гений.

Тони хвърли бърз поглед към Джек, за да разбере дали това бе казано с ирония, но Джек изглеждаше сериозен.

— Аз действително го вярвам, Тони. Тъбби е гений. По такива признаци се разпознават гениите; те са повече или по-малко променливи, надменни и суетни.

— О вие говорите за хората на изкуството, — прекъсна го Тони. — Съвсем естествено е от страна на музиканти, художници и останалите самохвалци от този род, на които чувствителността е дотам развита, че излизат от кожата си, когато видят съчетани два цвята, които не си подхождат. Но Тъбби е човек на науката!

— Същото е. И хората на науката имат своите лоши часове. Това е в природата на човека. Дори Кох, дори Пастър не са били много лесни, след като се дигна такъв шум около тях. А известността на Бигелоу в хирургията не му попречи да бъде ужасен с подчинените си, и Тъбби не е виновен. Разбирате ли...

Тони се възмути, защото не очакваше, че Джек ще постави Тъбби Форестър наравно с Пастър и Кох.

— Защо не? — възрази Джек. — Общопризнато е, че Форестър е един от най-видните невролози на нашето време. Попитайте когото щете... Но и това не е всичко, Тони. Не ви ли направиха впечатление няколкото думи, които Тъбби ни подхвърли — в течение на единствения искрен миг на речта си — че самодисциплината е необходима, за да имаме успех в науката.

Тони се разсмя и каза, че старият Тъбби е премного отвратителен, за да изпадне някога в изкушение да бъде лекомислен.

— Лесно ѝ е на тази птица, — добави той. — Никой никога не ще я потърси за гуляй.

— Естествено, сега не, — съгласи се Джек. — Но уверен съм, че Тъбби е следвал през целия си живот предназначения от него път на упорит труд, без да търси развлечение, а сега се опитва да убеди кандидатите, които биха били достойни да... да...

— Е-е!, да го последват ли, — пошегува се Тони. — Аз не съм от тях. Ще работя колкото е възможно по-добре, според силите си, но нямам намерение да водя отшелнически живот.

Понеже Джек не отговори, Тони продължи:

— Обаче и вас не мога да си представя в тази роля.

— Не, — отговори Джек разсеяно, — безспорно не.

— Да се повеселиш от време на време е необходимо.

— Разбира се! — Джек изглеждаше замислен. Той посочи с ръка една грозна, тъмна къща, в дясно. — Ето, — каза той, — тука е.

Тони погледна старото здание без въодушевление и забеляза, че то е идеално място за човек, който се е отрекъл от земните наслади, за да се посвети на някоя велика идея.

— Пожелавам ви щастие с Тъбби, — каза той, когато се запътиха към къщата. — Ако не ви тръгне с него, ще можете да възприемете съвета му, като се усъвършенствувате в английския език. Малкият урок, който му дадохте, беше удивителен.

— Не трябваше да го сторя. Това го нарани. Засегнах го в най-чувствителното му място. Като помисля само за средата, към която принадлежи! Не би трябвало да го нападаме в тази посока, защото рискуваме да го унижим.

Тони се присмя:

— Вас какво ви засяга, че ще бъде унижен?

— Ами че... — Очите на Джек добиха внезапно суров израз. — Искam Тъбби да разгърне всичките си дарби пред нас. Той притежава рядък ум, а аз искам да узная това, което се крие в него. Искam да влее званията си в нас...

— Охо, както сте се засилили...

— Виждам ви се малко смешен, нали? Когато обаче се решим за медицината, трябва да се заловим сериозно за нея. Не намирате ли? Когато човек се определя за някое научно поприще, трябва да се отнесе към него като човек на науката. Ако това му струва жертви, по-добре ще бъде да се пригответи да ги понесе. Тъбби имаше право по този въпрос.

— Пазете се, — пошегува се Тони. — Виждам ви вече като бъдещ втори Тъбби, с блестящ ум, но недодялан като торлак. Простете, но аз мисля, че наистина се възхищавате от това животно!

— Възхищавам се от ума му.

— Но тогава ще трябва да му дадете по-скоро възможност да го разбере.

Той ще ви прости в такъв случай.

— За нищо на света — промърмори Джек.
— Не искате значи? Страхувам се, че не го обичате.
— Лично него... мразя го!

[1] Бъчвичка (прякор). ↑

ГЛАВА ВТОРА

Беше 24 декември след пладне. Целия ден сиви мрачни облаци се бяха надвесили от небето, през последните два часа валеше сняг на едри, мокри парцали.

Улиците в долната част на града бяха осветени още от три часа след обяд; автомобилите се подхлъзваха при завоите, опръсквайки с кал всичко наоколо.

В разхвърлените магазини продавачките се прозяваха уморено, но простосърдечно, като препоръчваха извехтелите си стоки.

Всички студенти, които разполагаха с достатъчно средства, бяха отпътували преди три дни във ваканция. Тук-таме по прозорците на университетските здания блещукаха светлини. Професорите усърдно помагаша на жените си в украсата на малките коледни елхи, и изпълняваха тази си задача с достойнство и голяма точност.

В района на Медицинския факултет улиците бяха почти опустели. Светлина имаше само в домакинството, което се помещаваше в зданието на административния отдел, както и в анатомическия институт на горния етаж на Листер^[1] Хол. Целият останал персонал от факултета бе отишъл по покупки.

Трима от наемателите на мисис Дойл, не бяха заминали. Бъгс Кертман оставаше, защото майка му току-що се бе омъжила повторно и той нямаше никакво желание да се прибере у дома. Тони Уолисън живееше в щата Вайоминг и поради липса на достатъчни средства, не можеше да си позволи това далечно пътешествие, а Джек Бивън нямаше вече дом.

Вдовицата Дойл беше висока кокалеста жена, която бе давала подслон на пет випуска студенти по медицина и говореше условния им младежки език с удивителна леснина. Току-що се бе подложила на хиропатическо лечение, за да облекчи възпаления си бедрен нерв. Сега се клатеше равномерно в люлеещия се стол до еркерния прозорец на малката си приемна, дъвчеше дъвка и преглеждаше любимото си илюстрирано списание — „Астрология“. Коледните празници не

смущаваха никога домашното ѝ всекидневие. Ако младите родители намират за забавно да обърнат къщата си наопаки за цяла седмица и да посипят помещенията си с елхови иглички, то това си е тяхна работа; мисис Дойл, обаче, не намираше за необходимо да украси къщата си за празниците. Нямаше обичай да разглезва наемателите си. Познаваше дами, които правеха разноски за своите наематели-студенти, но каква полза от това? Тези нехранимайковци забождаха писците си по килимите, бършеха бърсначите си с кърпите за лице, лъскаха обувките си с края на пердетата, на пук на най-острите забележки. Майчинството на мисис Дойл не беше по-развито от това на електрическата люпилна.

Къщата беше слабо осветена, студена и потънала в мълчание. След като бе прекарал голяма част от деня в сън, Тони беше излязъл в града, за да отиде на кино. Бъгс беше получил с бърза поща една бутилка уиски от по-стария си брат в Ню-Йорк и взе великодушното решение да подели подаръка с двамата си другари, след тяхното завръщане. Понастоящем той добросъвестно опитваше питието, за да се увери, дали ще се хареса достатъчно на другарите му. Когато се успокои по отношение на качеството му, Бъгс почувствува, че краката му бяха влажни и замени обувките си със старите си чехли. После влезе в кухнята и пожела с пресипнал глас топла вода, шепа захар и воденичката за мускатови орехи.

Мисис Дойл, която му услужваше повече от две години и познаваше неговите навици, му обърна внимание, че настинката му се е проявила доста неочаквано. Той стоеше изправен до нея и чакаше водата да кипне. Помирисвайки неволно дъха му, тя прибави: „Надявам се, че случаят не е толкова спешен, за да се вика лекар“, и, като даде вид, че разбира добре положението, показа, че желанието му да се поразвлече малко не я засяга. Най-сетне — беше Коледа...

Бъгс отвърна с лукав хлапашки поглед и каза, че нямал нужда от лекар, не вярвал на лекарите, и че ако един ден заболее тежко, би повикал по-скоро някой хипнотизатор. Когато се върна в разхвърляната си стая, Бъгс се изтегна на леглото, с новоизлязъл роман в ръка, описващ живота на лекаря. Каза си, че и той един ден ще напише роман, който няма да се хареса може би никому, но ще бъде поне правдоподобен.

Бивън беше поискал позволение да работи в дисекционната зала през време на коледната ваканция. Нямаше нищо необикновено в тази молба, макар че студентите от първа година нямаха навика да изявяват подобни желания. Обикновено само бившите студенти искаха такова разрешение, за да могат да направят нужните проучвания за тезите си. Разрешението се получаваше обикновено от Тъбби, обаче Джек не желаше да приеме благоволенieto му. Беше се снабдил с позволение направо от канцеларията на декана. Тъбби безспорно трябваше да е дал съгласието си, но на Джек се удаде да избегне по този начин едно лично свиждане.

Отношенията между двамата бяха неизчерпаем извор на догадки, и забавни положения. Опасението, че Тъбби, раздразнен от унижението си, ще накаже целия курс за безсрамието на Бивън, бързо се бе изпарило. Той беше нетърпелив, възискателен и саркастичен, но не беше по-лош, отколкото се приказваше за него. Свадата между професора и нещастния ученик не бе утихнала. Това обстоятелство беше често много неприятно за курса, но понякога и много весело. Още от първия ден Тъбби държеше да подчертае набожното възпитание на Бивън и благочестието, което му приписваше; той се обръщаше винаги към Джек със сладникава любезност, от която се подразбираше, че последният би могъл да се почувствува оскърбен, ако не се отнасят с него с благост. Ако Джек принадлежеше към някой монашески орден и се появяше с расо и качулка, с обръсната тема и боси нозе, не би могъл да се радва на по-голямо уважение. Понякога подигравките на Тъбби биваха тъй пресилени, че ставаха отегчителни. В такива случаи Джек отговаряше на въпросите му, без да обръща внимание на неговите подигравки. Понякога, обаче, той влизаше в ролята, която му приписваше Тъбби, и разговорът можеше да бъде забавен, ако последният не ставаше внезапно гневлив.

Един ден, когато се разискваше върху разнообразните прояви на ендокринните жлези и когато се говореше за физическите функции, които можеха да бъдат забавяни или ускорявани, в зависимост от умственото състояние, — свърхчовешката сила на умопобърканите, например, — Тъбби каза, че ако адреналинът можеше да бъде впръскван в кръвта на тежко ранените още на бойното поле, той незабавно би спрял кръвоизлиянието и повдигна въпроса дали жлезите биха могли в спешни случаи да доставят имунитет против болестта.

— Брат Бивън, — каза Тъбби, — когато Св. Франциск целунал прокажените, мислите ли, че той не е прихванал болестта благодарение на благочестивостта си?

— Да, господине — отговори Джек сериозно. — В Братството, към което принадлежа, често целуваме прокажени.

Курсът се приготви, за едно многообещаващо забавление и наблюдаваше сражаващите се с блеснали очи.

— Но не ви ли причинява това вреда? — попита Тъбби.

— На нас — не, господине. За прокажените това е краят на страданията им, това е нашият способ да приложим евтаназията^[2].

Всички се засмяха и почувствуваха, че Бивън спечели една точка. Това не се хареса на Тъбби. Той се поколеба за миг дали да се върне към първоначалното сериозно разискване, но после реши да постави Бивън на мястото му.

— Това повдига един много интересен въпрос, — каза той строго. — Вие като че ли се отнасяте благосклонно към евтаназията. Мислите ли, че съществуват обстоятелства, при които лекарят има оправдание да ускори безболезнено смъртта на болния си?

Класът се умълча. Тъбби като че ли искаше да притисне жертвата си в някой ъгъл, откъдето всеки опит за подигравка би бил неуспешен.

— Това е противозаконно, — отговори Джек.

— Само поради тази ли причина не ще я прилагате?

— Тази причина е достатъчна.

— Значи не ще убивате никога никого, когато станете лекар?

— Възможно е това да ми се случи някога, господине, но то не ще бъде умишлено.

— Всичките ви убийства ще бъдат значи случайни?

— Да, господине, или по-скоро тези, които бих извършил при упражнението на занаята си.

Тъбби изръмжа нещо и продължи преподаването си оттам, гдето го беше прекъснал.

Всички, включително Тъбби, си дадоха сметка, че двубоят не бе разрешен в полза на последния; той дори не бе успял да направи Бивън смешен.

Тъбби се беше отказал от начина, по който си служеше в началото на семестъра, за да отегчава Джек. Той му задаваше такива

прости въпроси, че ученик със смътни понятия по физиология би бил сметен за ограничен, ако не може да му отговори. Обаче Тъбби измени скоро тази си тактика. Сега, напротив, той възприе навика да го запитва, когато въпросът биваше изключително труден. В тези случаи Тъбби се държеше язвително, но учтиво. Мълчание царуваше в учебната зала. Всеки очакваше, и се надяваше, че след като Тъбби получи точен отговор на някой мъчен въпрос, ще изрази задоволството си. Но той кимваше само сухо с глава и продължаваше урока си.

— Не разбирам какво цели с това, — каза един ден хубавата малка Жилет на Джек, когато се намираха един до друг в потока от студенти, който се изливаше на улицата. — Той знае, че сте най-добрият студент в курса и го признава чрез естеството на въпросите, които ви задава. Защо не престане с желанието си да ви излага?

— Той не ме обича, — каза Джек.

— Във всеки случай, той ви има зъб, — добави със съчувствие Уинифред. Джек се почувствува неприятно засегнат от нейната загриженост.

— Чудно, — продължи тя, — но изглежда, че той се спира по-дълго на масата ви в дисекционната, отколкото на която и да е друга маса. Често се питам, дали го прави за да ви изобличи в някоя грешка. Онзи ден го видях да се подсмива, взе бележника ви, и след като намести прословутите си очила, дълго бърчеше вежди над рисунката ви, после надраска нещо върху нея и почти ви я метна върху главата. След това се отдалечи разярен.

Джек поклати глава:

— Не беше толкова страшно, — каза той. — Тъбби ми беше дал една идея; за нея не спомена в класа. Рисунката ми беше повредена от него и трябваше да я преработя изцяло, но все пак беше много интересно...

За голяма изненада на Уинифред, Джек се прекъсна внезапно, за да ѝ каже: — Покажете ми ръката си! Изопнете пръстите си, свийте малкия пръст, а сега го изправете. Направете същото със средния. Виждате ли разликата? — Малкият ви пръст е много по-свободен от другия.

Уинифред го послуша, като разглеждаше ръката си с критичен поглед. Тя бе доволна, че тази ръка беше нежна и тънка и се надяваше, че и той ще си помисли същото. Може би ще ѝ каже нещичко, за това,

след като импровизираният му урок се свърши. Той обаче не каза нищо подобно.

— Причината за това е, че сухожилието на малкия пръст има съвсем различно устройство, — продължи той, тъй малко повлиян от нейната ръка, като че ли тя принадлежеше на някой труп; — разликата не е голяма, но достатъчна, за да бъде забелязана, размерът на нервната нишка е също малко по-различен. Върху това искаше Тъбби да ми обърне внимание.

— Значи много шум за съвсем дребни неща, — измърмори тя.

— Може би... но дребните неща направиха от Тъбби велик човек.

Уинифред нацупи малката си очарователна уста.

— Вие го считате за велик, така ли, — каза тя, — въпреки обноските му към вас...

— Разбира се, — заяви Джек. — Държането му към мене няма нищо общо с научните му постижения.

Тя го погледна с разширени, озадачени очи, като че ли внезапно се бяха отчуждили един от друг, и не му отговори веднага.

— Вие почти ме плашите, — каза тя най-сетне. — Трябва да сте също така коравосърдечен като Тъбби. Вие и двамата твърдите, че се мразите, но това не е вярно. Обзалагам се, че си приличате като близнаци. Мисля, че разбирам сега, защо Тъбби се обляга на масата ви и ви отделя от другите. Той знае, че има заложби във вас.

— Ба!

— Аз зная също и нещо друго, — продължи Уинифред многозначително. — Той даде нареждане да преместят масата ви на северната страна до прозореца. Аз казах на Милисън Рийвс: обзалагам се, че Тъбби го мести там, за да измръзне от студ.

Джек избухна в смях.

— Може би имате право, страшно е студено!

Уинифред махна с ръка в знак на несъгласие.

— О, не! Брат Бивън, той ви постави там, за да се възползвате по-добре от северната светлина.

— Каква глупост! Аз съм последният човек, на когото Тъбби би направил услуга. Я кажете, може ли да се твърди, че е бил винаги напълно безпристрастен? Бил ли е някога несправедлив към вас?

— Безспорно, не! И нищо не драска по книгата ми относно сухожилието, чието название не ми идва на ум.

— Extensor, — оточни Джек — *extensor digiti quinti proprius*, накратко.

— О, — провикна се Уинифред, потръпвайки. — Какво име! Нима се опитвате да си припомняте всичко това? Аз не, във всеки случай.

Джек я погледна строго, като някой по-голям брат.

— Не е благоразумно от ваша страна. Ще има изпит тези дни. Тъбби е може би небрежен, когато се изразява, но той изисква да знаем латинските наименования.

При завоя на улицата те забавиха хода си. Уинифред въздъхна и забеляза, че много труд, без никакви развлечения би направил Джек мрачен. Тя го погледна направо в очите, когато му казваше това, и той почувствува, че сърцето му спря за миг. В продължение само на едва секунда той почувствува какви възможности се откриват пред него.

— Довиждане, — каза тя, произнасяйки думите гальовно, но предизвикателно.

— Довиждане, — отговори Джек.

Облекчен, той продължи пътя си, като удължи крачките си и изопна рамене. И той си бе задавал въпроса, защо проклетият старик го беше натикал в онзи ъгъл. Малката беше отгатнала правилно. Тъбби искаше да го постави при възможно най-добри условия. Тъбби го мразеше, но беше на негова страна, когато се касаеше за общи проучвания между двамата. Тъбби заслужаваше пердах, но той беше голям учен. Джек започна да се смее силно, но изведнаж се сети, че само лудите се смеят на висок глас, когато са сами. Той беше вече напълно забравил Уинифред.

Няколко дена по-късно — към шест часа вечерта — Джек почувствува присъствието на някого до себе си. Той работеше над част от труп още от четири часа след обяд и се мъчеше да открие устройството на известен орган, изучаването на който Тъбби им беше препоръчал нарочно. Джек беше останал след учебните часове, за да направи една трудна дисекция.

— Охо, — каза той разсеяно, — тука ли сте още?

— Трябваше да преработя последната си рисунка, — промълви Уинифред. — Той ми каза, че нищо не струвала. А сега, когато всички

си отидоха, това място ми се вижда ужасно. Умирам от страх.

— Бъдете разумна, — каза Джек, за да я успокои. — Всички тези хора са безвредни. Някои от тях са представлявали опасност за обществото, когато са били живи, но сега са човеколюбци. — Той изправи схванатия си гръбнак и я погледна с приятелска усмивка. — Този, — каза Джек, като плесна приятелски трупа по гърдите, — се е самоубил, след като е подправил една голяма парична сума. Човекът, който е загубил парите си, е безспорно в къщата си понастоящем и чете вечерния вестник. Той е богат и уважаван. След вечеря той и жена му ще отидат на гости да поиграят бридж. Той, обаче, никога не ще има случая да направи голяма услуга на поколението си, защото, въпреки цялото си влияние, той си остава един обикновен гражданин. Когато умре, ще го погребат с голяма тържественост. Моят приятел, обаче, — продължи Джек, — предлага на медицинската наука широко поле за изследване, което е дяволски трудно.

Уинифред го гледаше в очите. Тя поклати глава. Имаше хубава главичка. Току-що ѝ бяха накъдрили косата за шест месеца.

— Не ви разбирам, — каза тя бавно. — Вие обичате всичко това, нали? Аз го мразя, то ме отвращава. — Тя наведе чело на рамото му и потръпна.

— Може би ще бъде необходимо да се заловите с нещо друго, — посъветва я той братски. — Да останете дома и да участвувате в комитета на „Младежкия съюз“.

Сега Уинифред щеше да се разплаче. Джек я погледна боязливо, но същевременно и с интерес. Той беше прелистил вече предварително учебниците си и виждаше, че ще може сега да научи нещо за действието на сълзливите жлези. Той не искаше Уинифред да заплаче, но ако заплачеше, той намираше, че би могъл спокойно да си отбележи фазите, които можеха да бъдат наблюдавани външно.

— Хайде, елате, — помоли тя с пресекнал глас. — Да оставим тези противни трупове и излезем да вечеряме... някъде... и... О-о! Дотегна ми вече — тя въздъхна, хълцайки и зарови лицето си в бялата риза на Джек. Той я потупа успокоително по рамото.

Чу се шум от бързи стъпки. Професор Милтон Форестър беше избрал тъкмо този миг, за да се отправи от кабинета в частната си лаборатория. Той се спря, изненадан от гледката, която се представи пред очите му. Уинифред се отдръпна от рамото на Джек и погледна

неприятеля с просълзените си, ужасени очи. Джек се почувствува не по-малко глупав, отколкото изглеждаше.

— Поврага — изкрещя възмутен Тъбби. — Та това е последното място, където може да се върти любов. Чудно е, че тези трупове не се повдигнат, за да се пръснат от смях!... Махайте се оттук двамата! Идете да си гугукате другаде! — Той се отдалечи, цял изопнат, по посока на лабораторията си. Пред вратата се спря и каза: — Бивън, вие ме учудвате. Аз се надявах...

Той поклати глава отворен, отвори вратата и изчезна.

— Сега ще направите по-добре да си отидете, — каза Джек с пресипнал глас. — За днес си причинихме доста голяма беля.

— Тъй съм ядосана, Джек, — промълви Уинифред. — Всичко, което ни сполетя, е по моя вина! Той ще ви намрази още повече. Простете ми, моля ви!

* * *

Никога денят не се беше изминавал тъй бързо. Джек беше отишъл в дисекционната в девет часа и сега, останал сам, забеляза, че минаваше дванадесет. След известно време другите се върнаха, облякоха наново престилките си и запалиха лулите си. Джек се надяваше, че никой от по-старите и по-опитни студенти няма да полюбопитствува да види какво правеше той. Много добре можеше да си представи как Джим Уенгуорс поглежда върху скицата му и му се изсмива направо в лицето: „по-добре ще направите да се научите да стоите прав на краката си, мой малък, преди да се опитвате да ходите!“

Джек не работеше днес върху зададено упражнение. Той се стремеше да задоволи любопитството си по отношение на един проблем, който, без съмнение, нямаше никакво практическо значение.

Малко преди ваканцията, класът изучаваше главата. Тъбби беше обърнал вниманието им върху сложния комплекс от ветрилообразни мускули, които се простираха над и зад ухото. Те бяха много остроумен механизъм, който сега почти нямаше употребление. Това бяха остатъци от мускули, твърде важни и дейни някога, когато ушите на човека са били подвижни като тия на кучето. Сега, когато човек не

живее вече в джунглите и не го дебне неприятел из засада от всички страни, не е вече необходимо да бъде на щрек.

— Вие ще откриете лесно по хрущелния горен ръб на ухото ви, — беше забелязал Тъбби, — следа от крайчеца, който се е въртял на всички страни с бързината и точността на движенията, развивани от човешките очи.

„Любопитно е, — мислеше си Джек, — че тази мембрана, под влиянието на нейната безполезност, се е изродила дотам, че почти не можем да я открием, докато мускулите, които са обслужвали ухото хиляди години преди това, не показват никакви признаци на атрофия“.

Никой в курса не бе задал въпроси. Тъбби не даде по-обширни сведения. Дисекцията бе извършена и исканите рисунки направени, като че ли не съществуваше нищо учудващо по отношение на ушните мускули, които не служеха вече за нищо. Курсът следваше занятията си по обичайния стар начин, без да се спира повече на тези мускулни нишки, като си отбелязваше артериите, вените и нервите с червени, сини и черни черти, както обикновено. После, когато завършиха рисунките си, студентите се заловиха да изучават по същия начин челния мускул.

Джек не беше доволен от тези обяснения за ухото. Той искаше да разгледа отново въпроса спокойно. Учението за устройството на нервите започваше вече да го интересува особено. Той знаеше, че беше преждевременно да мисли, още от първата си година, че ще се специализира по нервна патология, обаче едно предчувствие му подсказваше, че той ще се насочи в това направление.

Тези изгледи създаваха досадни пречки. Ако беше почувствувал наклонности у себе си към някой друг отрасъл — към вътрешната медицина, например, той щеше да има все по-малко работа с Тъбби. Ако се реши, обаче, за нервна патология, ще дойде времето, когато по необходимост ще трябва да бъде през целия ден с Тъбби — едно съвсем нежелателно за него положение.

Часът беше вече четири. Облегнат на високата катедра, която се намираше до дисекционната му маса, Джек бе привършил с голямо старание една хубава скица на мускулите на ухото, много по-пълна и по-подробна от тази, която им бяха поискали.

Той беше нагласил микроскопа си с най-голяма точност и наблюдаваше през него мъничките свределчета на нервните нишки.

Джек беше така погълнат от това изследване, че подскочи, когато забеляза Тъбби, застанал зад него...

— Ето един хубав начин за млад, набожен християнин да прекарва Бъдни вечер, — каза Тъбби. — Мислех, че ще бъдете дядо Коледа в някое неделно училище по случай празника.

Джек се изправи примигвайки от умората, която чувствуваше в окото си.

— Не ме поискаха, — каза той шеговито. — Не съм достатъчно дебел. — Той измери Тъбби с очи отгоре до долу и погледът му се спря за миг на колана на големия човек.

— Бих ли посмял да попитам, — започна Тъбби с пресилена любезност, — какво мислите да изпълните?

Джек направи знак с глава към рисунката си, а Тъбби намести очилата си и хвърли поглед върху нея...

— Мисля, че приключихме вече изучаването на този орган преди няколко дена.

— Така е, господине, само че бях любопитен да узная нещо повече. — Джек започна да обяснява в какво се състоеше любопитството му. Той говореше съвсем неохотно, защото се опасяваше, че Тъбби ще се подиграе с него. Безразлично му бе, че Тъбби се стремеше да го осмее пред курса, но се надяваше на известна искреност и честност от негова страна, когато се касаеше за научен въпрос.

— Според това, което можах да установя, — заключи Джек, — нервите, които контролират безполезни мускули, имат същото устройство и същата величина, като тези на фронталния мускул. Защо не са се атрофирали до сега?

— Защо се интересувате? — изгрухтя той, като нагласяваше микроскопа според собственото си зрение и като изкривяваше погледа си към мъничкото нервно влакно.

— О, от любопитство, — отговори Джек, малко засрамен от изповедта си. Той се запита дали Тъбби ще се покаже дотам безочлив да намекне за това презрително, по-късно, пред курса.

Тъбби постави обратно очилата си в джоба на своята жилетка.

— Виждам, че ви интересуват нервите, защо?

— Често съм се питал, — каза Джек с едва доловим глас, като че ли говореше на себе си. После продължи с оживление: — Ще бъдете

ли тъй любезен, господине, да ми кажете това, което бих искал да зная по отношение на този нерв?

Тъбби облече палтото си, което носеше на ръка, и го закопча.

— Не — излая той. — Няма да ви го кажа!

„Безсмислено е да се ядосвам“, — помисли си Джек, като почервения цял от гняв.

— Няма да ви го кажа, — повтори Тъбби, — защото не го зная. И не съм ви признателен, че подигнахте този въпрос. — Той облече ръкавиците си и ги изопна грубо.

— Предполагам тогава, че никой не го знае, — каза Джек.

Тъбби му хвърли презрителен поглед.

— Да не се опитвате случайно да остроумничите, млади момко? — промълви той, като издаде брадата си предизвикателно напред.

— Не, господине, никога през живота си не съм бил тъй искрен, както сега. Мисля, че ако не го знаете, твърде е съмнително да го знае някой друг.

— Хм! — промърмори той и се обърна да си върви, направи няколко крачки, върна се, избута Джек от микроскопа, гледа дълго през него, после изръмжа едно второ „хм“, изправи се и напусна залата. Джек обърна глава, за да проследи това тържествено оттегляне; после се усмихна и изрева с цялото си гърло: „Честита Коледа, плашило такова!“

* * *

Като затвори шумно вратата на дисекционната подире си, професор Форестър прекоси слабо осветения амфитеатър и влезе в кабинета си. Предстоеше му да направи едно посещение преди вечеря, но не си спомняше адреса. След като завъртя електрическия ключ, той отвори едно голямо, металическо чекмедже на скрина, където съхраняваше книгата си, извади листа, който търсеше, и постави, очилата си.

Много тегла криеха тези къси и сухи изрази, които описваха случая Уилям Масон, четиридесетгодишен, столар, живущ в Елмърсвил, женен, бездетен, в тежест на държавата.

Форестър прегледа бегло и набързо доклада. В очите му се отрази наново възмущението, което му беше доставило преди шест седмици достатъчен материал за една огнена реч.

Преди дванадесет години Масон бе започнал да усеща остри болки в долната част на гърба си. Той се бе допитал до един лекар в малкия градец, в който живееше. Последният му предписал масажи, съгреващи компреси, успокоителни лекарства... В продължение на повече от една година той продължил занаята си, чувствайки се все по-зле. Болките ставали все по-непоносими, той се посъветвал с друг лекар в Кинууа, съседен и по-голям град. Сливиците и четири зъба му бяха извадени. Шест месеца по-късно, друг лекар го оперира от херния и малко след това от апендисит. След две години той беше отново в болницата. Поставиха на краката му уред, който да ги държи изопнати в продължение на осем седмици. Накрая изоставиха всичко. Масон беше неспособен да напусне леглото си. Жена му го гледаше и изкарваше прехраната за двамата, като приготвяваше сладки, които продаваше на пазара.

Три месеца преди това, след като пожелаха да бъде свикан консулт в университетската клиника, Масон бе докаран на носилка. Едно основно проучване на неговия случай откри тумор в гръбначния мозък. Когато направи това откритие, Форестър ревеше като бесен. Пращайки по дяволите всякаква лекарска тайна и дипломация, той изказа открито мнението си по този въпрос. Уилям Масон имаше правото да заведе дело против държавата за щети и загуби. Той бе изтърпял неописуеми страдания, беше загубил дванадесет години от живота си и похарчил всичките си спестявания. Грешката беше в държавата. Тя бе разрешила практикуване на хора, за които медицината и хирургията не бяха друго, освен търговия — само източник на доходи. Тези лекари не мислеха, че пакостят, когато се разхождат из страната със самонадеян израз и с внушителните си лекарски кожени чанти. Те заслужаваха поздравление за тяхната преданост, окуражителни думи и благи усмивки, но те нямаха абсолютно никакви познания, когато се касаеше да се постави научна диагноза.

Масон беше лекуван по един възмутителен начин.

На следния ден, след като професорът извърши операцията — ламинектомия на дванадесетия прешлен, — и извади един невероятно

голям тумор, той реши да даде гласност на тази възмутителна история. През целия ден той беше разяснявал на учениците си отделните фази на случая Масон. Пращайки по дяволите програмата, той се бе впуснал в яростна, злъчна критика против държавното законодателство, лекарския съюз и безучастното държание на обществото към невежеството в една от най-важните професии.

— Всичко това показва, какво може да се случи при липса на култура и на дисциплина и при нежелание студентът да се посвети всецяло на следването и на стажа си, — беше заявил той.

— Уилям Масон е типична жертва на лошо упражнявана медицина. Мнозина от вас се подготвят несъзнателно за извършването на подобни престъпления. Вие се радвате, че ще привършите учението си и че ще стъпите на собствените си нозе. Някоя малка себелюбива хлапачка не ви дава мира и настоява да се ожените за нея. Родителите ви са на мнение, че трябва час по-скоро да започнете да печелите. Дългите учебни часове са ви изморили. Строгий надзор, еднообразната храна в болницата, тежката работа, виковете и миризмите са ви дотегнали вече и вие решавате да тръгнете на път с малката лекарска чанта, за да разтривате гърба на Уилям Масон с мехлем за коне, освен ако не решите да му отрежете сливиците, за да извършите нещо по-научно. Дванадесетина години по-късно някой стар мърморко, който не е бил така припрян да си урежда дом и покъщнина, намира стар тумор в гръбначния прешлен на Масон.

Какъв тревожен ден беше това в залата за занятия на професор Форестър! Той беше прелистил целия речник, за да намери достатъчно силни думи.

— Надявам се, че не заключавате от буйните ми забележки, че съм развълнуван от съдбата на Уилям Масон като личност. Че е прекарал дванадесет години в отвратителна неволя, това не ме засяга. Страданията и мъките му не са ме лишили дори от една минутка сън. Светът е пълен и винаги ще бъде пълен със страдания. Аз не докосвам сантименталната страна на въпроса. Не ме засяга също, че жената на Масон е принудена да прави млинчета, за да поддържа мъжа си. Щастлива е, че си е избрала такъв забавен занаят... Но аз загубих съня си, размишлявайки върху плачевните условия, които са допуснали подобна неправда. Чувствувам се отговорен. Дълг ми е да подготвя лекари, които да сторят повече за Уилям Масон, отколкото да седат два

пъти седмично до леглото му, да го карат да плези езика си и да го успокояват с окуражителни думи. Казвам ви: — ако сте некадърници, вашият срам е и **мой срам!**

Тъбби чувствуваше, че тези слова бяха постигнали целта си. Студентите от неговите курсове се отнасяха сега с по-голяма сериозност към работата си; нямаше вече толкова отсъствия, нямаше и толкова тъпи отговори на най-простите въпроси. Уилям Масон бе страдал много, но неговият случай бе обслужил една добра кауза. Трябваше някой да му каже това. Интересно би било да се види как ще го възприеме той.

Форестър погледна часовника си и се изненада, като забеляза колко време беше стоял прав да размишлява върху случая Масон. Той си бе отбелязал адреса — 121 Саут Химлок — и си спомни, че и миналата вечер му се бе наложило да го потърси.

Бяха посъветвали Масонови да наемат за няколко седмици мебелирано жилище около болницата. Състоянието на болния все още се нуждаеше от лекарски грижи. Не можеха да го оставят да се върне в Елмърсвил, където лекарите биха му помогнали само със съчувствени думи и прахове за успокоение.

Улиците бяха хлъзгави и Форестър трябваше да кара предпазливо. Той беше намръщен. За какъв дявол изпитваше нуждата да посети Масон този следобед? Около Коледа хората ставаха наистина сантиментални и оглупяваха. Масонови му бяха безспорно признателни за извършената операция. Жената се бе опитала да даде израз на чувствата си в болницата. Колко често бе заставян да понася подобни излияния! Това го смущаваше винаги, защото подозираше, че колегите се присмиват зад гърба му. Той бе заставян понякога да бъде рязък и да наранява добрите чувства на бедните хорица; можеше обаче да се разчита на добрите души — те щяха да излекуват тази накърнена чувствителност.

Професорът натисна копчето и звънецът издрънка на втория етаж. Госпожа Масон беше наметнала шал и слизаше тичешком по стълбите. За миг тя го загледа слисана, после му се усмихна, като че ли посрещаше някой роднина.

— Как, та това е професор Форестър! Не съм ви виждала никога без дългата ви бяла престилка. Моля, заповядайте. Бил ще бъде тъй доволен да ви види. Тя затвори вратата след него и, докато ръката ѝ

още лежеше на дръжката, прошепна: — Ах, господин докторе, вие никога няма да узнаете какво означава това за Бил и за мен — толкова хубави неща за ядене! — Едри сълзи се търкаляха несприетно по бузите ѝ, а Форестър я гледаше ужасен. Та нали той беше дал строги нареждания в бакалницата да не съобщават името му! Той пристъпи нетърпеливо към стълбата. Мисис Масон го заведе през една малка, претрупано наредена приемна до леглото на болния.

— Е, Масон, как върви работата? — попита Форестър.

Очите на болния се проясниха. Той протегна ръка и лекарят хвана китката. Настъпи минутно мълчание. Форестър не изтегли часовника си, — ухото му се вслушваше внимателно в тракането на стенния часовник над писалището.

— Обърнете се и, ми покажете гърба си... дайте повече светлина... така, сега е добре. Това е чудесно!

— Докторе... — Масон си проясни гласа. — Не зная как да ви благодаря. Ние знаем, че сте голям човек, с много грижи... И да мислите за нас точно в този час...

— Каква щастлива Коледа е тази за нас, — прибави мисис Масон. — Нали, Бил?

— Вие имате сърце, докторе! Вие не сте само велик хирург. Вие сте чародей!

Бил, разчувствуван от собствените си думи, избърса носа си с крайчеца на чаршафа.

— Поизплашихте ни малко, — осмели се да каже мисис Масон и добави бързо, загрижена: — една от сестрите ни каза, че сте толкова претрупан, че не ви остава време да се занимавате с бедните хора.

Форестър гледаше нетърпеливо пръстите на ръкавиците си. Време беше да се изяснят нещата.

— Господин Масон, — и вие госпожо, — надявам се, че разбирате причините, които ме побудиха да поръчам тези хранителни продукти. Че са пристигнали точно на Коледа, това е само едно съвпадение, уверявам ви. Вашият случай ме занимава много от професионална гледна точка. Бих желал да ви представя на клиническия ми курс след четири седмици в добро здраве. Вие можете да ми помогнете, в това, като се гледате както трябва, за да си възвърнете силите... Страхувах се, че не се храните достатъчно от пестеливост. Не искам такива работи! — Гласът му отекна както в

залата за занятия. Той се обърна почти войнствено към мисис Масон. — Не искам, и вие да се лишавате от нужната храна. Слаба сте като вейка. Ще се изтощите и тогава той ще се безпокои за вас, а това ще забави оздравяването му. Искам и двамата да имате подходяща храна. Това, което направих, е строго **професионално!** — Той хвърли строг убедителен поглед към мисис Масон, когато откри плаха, недоверчива усмивка на устните ѝ. Тази клетка невежа жена не можеше да разбере! — **Строго** професионално! — повтори той.

— Добре, ами... чувала с въглищата, докторе? И него ли трябва да изядем, Бил и аз?

Тя хвана ръката на Бил, като че ли просеше настойчиво неговата помощ поради дръзката си постъпка.

— Въглищата? Въглищата?... — Форестър се залови усърдно със закопчаването на ръкавиците си. — Хм! Бях забравил. Те са едно допълнение, което е важно, но това, което искам от вас, Масон, е резултатът от изследването на кръвта ви да бъде добър след няколко дена!

За голяма изненада на жена си, Бил избухна в гръмогласен, полуистеричен смях, докато докторът го наблюдаваше с мрачно неодобрение.

— На мене такива не минават, докторе, — Бог да ви благослови!

— Нито на мене, — заяви мисис Масон смело. — Всичко се дължи на вашето добро сърце! Професионално! Ух! Вие сте най-добрият ни приятел. Колко много вече сторихте за нас! А сега и тези подаръци!

— Добре, добре, както желаете, — изцеди през зъби Форестър с тон, който употребяваше, когато говореше на някой от психопатичните си болни. Той взе шапката си и се отправи към вратата. Мисис Масон пожела да го изпрати до долу, но той я увери, с ледено достойнство, че може да намери пътя.

— Весела Коледа, докторе, — провикна се Бил.

Форестър се спря, примигна няколко, пъти и отговори рязко:

— А-а, да... разбира се... разбира се...

— Весела Коледа, докторе, — каза мисис Масон нежно.

— Да, да. Подобно... лека нощ!

Той затвори вратата слезе тихо по лошо осветената стълба, влезе в колата си, започна да рови в джебове си, за да намери цигари и

драсна клечка кибрит. След това запали мотора и потегли през калта по посока на Университетския клуб. Там трябваше да вечеря с един стар ерген, приятеля му от Правния факултет.

Той го намери в библиотеката, потънал в широко кожено кресло.

— А, ето ви най-сетне — промълви Линтон, като се измъкна от стола си. — Закъсняхте. Питам се вече, дали не сте отишли някъде на гуляй.

* * *

Когато Джек се прибра към девет часа, Тони и Бъгс водеха разгорещен спор върху истинския смисъл на живота. Той се спря пред отворената врата на разхвърляната стая на Кертман, хвърли поглед към облака дим и се усмихна, като че ли искаше да каже, че разбира положението.

— Влез, — каза Бъгс с пиански глас, — и ела да си кажеш мнението. Говорим за много важни неща и сме на път да открием истината.

— *In vino veritas*, — прибави Тони тържествено.

— Мирише ми по-скоро на уиски, — каза Джек.

— Този тип има обоняние на химик, — промърмори Бъгс. — Дай чашата си, докторе, и ще видим, колко *veritas* ще бъдеш способен да допринесеш.

Джек скоро се присъедини към тях по халат и чехли. Той си наля малко алкохол от полупресушената бутилка, глътна и се намръщи, после натъпка лулата си и издърпа един отрупан с дрехи стол.

— Не прекъсвайте, — каза той. — Докъде бяхте стигнали?

Бъгс, който се беше изтегнал на леглото, се повдигна на лакътя си и подпря глава с ръка.

— Ще направиш по-добре да обясниш на семейството си, какво прави навън в такова късно време, — посъветва той бащински. — Много си закъснял наистина. В града ли беше, по блестящо осветените улици, за да наблюдаваш лудориите на живите, или там в дисекционната, за да разговаряш с мъртвите?

— Мирише на дисекционна, — каза Тони.

— В такъв случай не сме любопитни да узнаем приключенията ти, — реши Бъгс. — Тони и аз, след дълго разискване, взехме единодушно следното решение: Човекът, който се посвещава на медицината, има не по-малко право от калайджията да води нормален живот: три пъти да се храни в определени часове, седемчасов непрекъснат сън, прилична къща за живеене, за предпочитане в околността на малко селце, жена, деца градина с латинки...

— И голяма леха със зеленчуци, — намеси се Тони, — пилета и добре охранено прасе в кочина.

— Не, чакай, — възрази Бъгс. — От колко време му казвам вече, че не може да има зеленчуци и пилета едновременно. Обаче, кочината с прасето ми допада.

Джек направи многозначително движение с края на лулата си и каза шеговито:

— Какво не ти харесва тук?

— Надявам се, че нямаш намерение да ни обиждаш, — каза Бъгс с достойнство. — Идваш от занятие съвсем вонящ, за да се възползуваш от гостоприемството ни, а искаш да ни внушиш след това, че стаята ни не била чиста. Това е черна неблагодарност.

— Черна е точно думата, — съгласи се Тони. — Впрочем, откри ли най-сетне, кое ти е давало възможност да мърдаш ушите си, когато си бил маймуна, или пък си търсил да разгадаеш някоя друга идиотщина?

— Хайде, хайде, приятели, — окуражи ги Джек. — Бих предпочел да ми говорите още малко за вашия селски лекар, с неговите пилета, аспержи, прасе, и за лекарската му чанта, пълна с хинин, морфин и рициново масло. Тъбби трябваше да е тук, за да ни направи някои допълнителни забележки по отношение напредъка на медицинската наука в Елмърсвил.

Бъгс седна на леглото си и протегна лакътя с високопарно движение.

— Ето ни! Да поговорим за твоя Тъбби тогава. Какво е разбрал от живота тоя враг на веселието? Той е стар ерген; живее в клуба и дежурува седем дена седмично.

— Плюс неделята, — прибави Тони, — това прави осем.

— Благодаря. И той си въобразява, че може да учи хората как трябвало да живеят — изкряска Бъгс превзето.

— Боже мой, не говоря като защитник на Тъбби, — възрази Джек, — но...

— О, не! — прекъсна го Тони. — Не вярвам, че би влязъл в такава роля след отворителните му обноси към тебе.

— Вярно е, че Тъбби беше много неприятен, но това е лична работа. Той не ме обича, и естествено и аз не го обичам, но всичко това няма нищо общо с въпроса и с това, за което говориме. Мисля, че разбирам становището на Тъбби, що се отнася до лекаря. Едно е сигурно: не можеш да бъдеш лекар и да отглеждаш пилета едновременно. Съмнявам се, дали човек може да бъде истински добър лекар, ако е обвързан с жена, дом, обществени задължения, деца, товара и грижите за семейството и с месечни сметки за уреждане.

— Добре... но погледни нас — промърмори Тони. — Ето ни на Бъдни вечер натъпкани в тази мръсна дупка...

— Стига, стига, — възнегодува Бъгс, — това е достатъчно за моето скромно свърталище. Ако не ви харесва, свободни сте да...

— Да, разбирам, какво искаш да кажеш — Тони се спря, протягайки ръка. — Предстоят ни още доста Коледа да прекараме в подобни дупки, после ще се преместим в горния етаж на болничната пристройка, за да се наслаждаваме на още няколко години пленничество. Не намирате ли, че най-сетне и ние заслужаваме да притежаваме един ден свое домашно огнище?

— Не става тук въпрос дали заслужаваме, — каза Джек. — Ние спорим върху начина на работа. Вие намирате, че лекарят може да води нормален живот. Аз не съм на същото мнение. Аз съм се отказал от мисълта за домашно огнище... и то завинаги.

— Какво? Ти искаш да останеш стар ерген като Тъбби? — попита Бъгс недоверчиво. — Не ще ти се удаде никога. На Тъбби му е било лесно — никоя жена не го е искала.

— Той има право, — намеси се Тони. — Достатъчно е някоя мнима наивка да ти подвигне: „Геройо мой“ и ти ще лапнеш въдицата.

— Сега имам само един интерес в живота, — заяви Джек решително — науката. Ето това е всичко. Останалото е без значение. Възможно е да не стана добър лекар, но... не заради това, че съм мечтал за домашно огнище.

„Тиха нощ, свята нощ...“

Мисис Доул току-що бе пустила радиото.

— Мисля, че имаш право в края на краищата, — отстъпи Бъгс снизходително. — Семейството не е нищо друго, освен примка около врата... Старата би могла да прекъсне тези набожни песни от неделното училище. Никога не съм забелязвал да е сантиментална.

„Спи покрит с пъстър пош...“

Тони стана с мъка от стола си, протегна се с цялата си дължина, прозя се така, че щеше да разчекне челюстите си, и заяви, че отива да спи. „Младенец златокъдрав и свят...“

— И аз, — каза Джек. — Лека нощ.

— Честита ви Коледа — присмя се Бъгс.

Когато Джек се върна в стаята си, той се настани удобно върху два стола, запали лулата си и се вслуша. Това не беше празненство в неделното училище. Беше хор от школувани гласове. Неделните училища не притежаваха школувани гласове. Ако искаме да чуем някое наистина добро предаване на старите църковни песни, трябва да потърсим певци, чужди на всякакво набожно чувство. Необходимо е да си живял, за да можеш да изразиш по такъв начин религиозното вдъхновение. За първи път му идваше тази мисъл на ума. Най-красивите религиозни творения на изкуството в живописа, ваятелството, музиката или в поезията, — са били създадени, или изпълнени от хора, които са били главно артисти, които са се интересували единствено от изкуството. Може би бе същото и с изкуството да лекуваш. Най-великите лекари не са били онези, които, трогнати от човешките тегла, са изпитвали свещено състрадание; те не са се посвещавали на науката, защото човешките страдания са будили чувство на скръб у тях, а защото са били любопитни да разберат и са искали да знаят до какви открития може да ги доведе науката.

„А над него родители бдят...“

Учените никога не са били насърчавани от черквата. Най-често тя ги е хулила и те е трябвало да се борят срещу проповедниците и поповете, за да си пробият път към истината.

„Спи, ти скъп младенец...“

Очите на Джек станаха още по-замислени. Един интересен въпрос се явяваше. Какво отношение е имал сам Христос към всичко това? На чия страна е бил Той? Какво ли е мислил Той по всички тези неща? Не се ли е чувствувал оскърбен, като е виждал, че лекуването на болестите в този свят се е намирало в ръцете на хора, които не са

вярвали никога в „Божественото вдъхновение“? Представата, която хората са имали за Него, е била, може би, погрешна. Същественото за него е било, може би, да се разкрие истината, и тя да действува, без да се грижи чрез кого и как. Ако можеше да се докаже това, много неща биха се объркали; но Христос би бил известен и между онези, които тласкат цивилизацията напред. Това би Го освободило от тесния затвор, в който Той сега се побратимява с неинтересни и примирени негови поклонници. Науката би го призовала! Учените биха извикали на чувствителните хора: „Много дълго беше Той ваша изключителна собственост! Той е на наша страна!“... И те биха закачили неговия лик в лабораториите си. В дисекционната, дето и Тъбби би Го виждал! Тъбби не би намерил нищо да възрази. Той се грижеше само за науката. Ако можеха да му докажат, че Христос е бил за науката, Тъбби би бил за него. Те биха закачили образа Му също и в химическата лаборатория. Това би променило може би техния начин на работа. Те не биха се интересували толкова много за отровните газове, ако можеха да чувствуват погледа Му върху себе си и ако знаеха, че и Той участвува в изследванията им.

„Спи, ти младенец скъп...“

Старата песен пробуди спомените на Джек. Той затвори очи и остави образите да се редят пред него... Когато той и Джоан — неговата сестра близначка — бяха съвсем малки, баща им слизаше много рано по стълбите през коледното утро, за да стъква огъня. Съмваше се. Той и Джоан едва сдържаха нетърпението си да отидат и видят коледното дърво и подаръците. Но това не им беше позволено преди баща им да изсвири няколко коледни песни на грамофона. Те трябваше да останат седнали в малките си легла и да слушат съсредоточени. Майка им идваше тогава и ги обгръщаше с ръцете си, а те се опитваха да запазят спокойствие. Никой не се отнасяше по-сериозно към вярата от нея. И с каква строгост! Когато той и Джоан бяха вече в горните класове, коледните песни продължаваха да се свирят на грамофона, преди да им позволят да слязат.

Веднаж той и Джоан донесоха две грамофонни плочи, чийто композиции не бяха твърде набожни, според мнението на майка им. Едната предаваше стара английска балада, в която някъде ставаше въпрос за бира, а другата „Коледа“, която не беше съставена — тя го чувствуваше — с добро вдъхновение. Майка им не ги хареса. Коледа

беше празник на истинската вяра. Мелодията на „Аве Мария“ не подходдаше много за коледното утро, въпреки, че тя вярваше твърдо в чудотворното рождение на Христос. Ако човек не вярва, това значи пълно сгромолясване, казваше тя.

Те трябваше да присъствуват на всичките литургии, които се отслужваха по време на коледните празници. Дядо им беше протестантски проповедник и семейството трябваше да тачи вярата, на която той беше посветил живота си. Тя беше единствената истинска вяра и не трябваше въпроси да се задават върху нея. Майка им ставаше винаги нервна, когато задаваха въпроси. Вярата не можеше да процъфти в атмосфера на съмнение.

Майка им можеше да бъде хубава, ако не си решеше косата по такъв начин. Случваше се някоя малка къдрица да се изплъзне изпод малката ѝ шапчица, но тя бързо я прибираше там, където ѝ беше мястото. Бог не се грижел за хубавото. Той предпочитал грозните хора и по-добре би било да си зле сложен. Гръмове! Каква разправия, когато Джоан се прибра един ден с накъдрена на апарат коса! Той и Джоан бяха вече големи, когато разбраха, че баща им притежаваше малко състояние. Майка им не искаше да го знаят, защото се надяваше да ги задържи настрана от блатото на живота.

Но те обичаха майка си заради добротата ѝ и нежността ѝ. Тя би се влачила по колене, за да им набави онова, което считаше, че те трябва да имат.

След смъртта на баща им тя удвои усилията си, за да направи от тях добри граждани. Да бъдеш добър, значи да вярваш; да вярваш в Свято слово! Трябва да възприемеш Словото, за да бъдеш спасен. И когато се върнаха от колежа за коледната ваканция, майка им държеше да се изпълни старата програма на грамофона, в тази ранна утрин, както някога. Този път майка им навиваше грамофона...

Сега, когато майка им си беше отишла, той си спомняше по-добре за нейната благост. Човек не можеше да се усъмни във въздействието, което имаше вярата върху нея. Засегната от рак, който не можеше да бъде опериран, тя премина през жестоки страдания, но

Словото я крепеше. Тя учуди всички със съвършеното си спокойствие. Хората можеха да си приказват каквото си искат за вярата, която служи като упорито средство, но донякога човек има нужда от такава упойка. Медицинската наука може да бъде признателна на всяко средство, което е достатъчно мощно, за да облекчи болката и при това без риск.

Нелепо е да се подиграваш на вярата, защото тя помага на хората да приемат нерадостната си участ с примирение. Вярата биеше науката в това отношение, това е безспорно.

Но ако вярата помогна на майка му да умре спокойно и с усмивка на уста, тя не бе направила нищо, за да запази живота ѝ и да ѝ върне здравето. Ако човечеството трябваше да бъде спасено, необходимо е то да се освободи от тази прекалена набожност, от нейните злини, от нейното робство. Науката, а не чувството е Словото!

В къщата бе тихо. Мисис Дойл беше спряла радиото и Джек, като се пробуди, от своите блянове, реши да пише на Джоан, която беше у дома си в Орегон.

„Мила ми Джоан,

Тук е полунощ — девет часа у вас. Последният час прекарах, слушайки коледните песни по радиото на моята хазайка. Целият следобяд работих в лабораторията. Това са две неща, които не си схождат никак.

Опитах се да намеря отново онова разположение на духа, което имахме, когато бяхме малки. Искрено желяех да мога да го постигна. Нещо ми подсказва, че ако човек желяе да бъде щастлив, по-добре е да не започва да задава въпроси, — върху каквото и да било. Но тогава, какво ни кара да желяем да бъдем щастливи? Има ли човек правото да бъде щастлив? За това ли сме създадени, — за да бъдем щастливи?“

Той остана в колебание няколко минути, после, като чукаше леко с писалката по зъбите си, реши изведнаж, че писма от този род не се пишат на една сестра на Бъдни вечер; смачка листа и го хвърли в кошчето.

[1] Листер — откривател на асепсията. ↑

[2] Средство за облекчаване на предсмъртните мъки и ускоряване смъртта на умирающ. — Б.пр. ↑

ГЛАВА ТРЕТА

Към средата на февруари от последната студентска година на Бивън, най-добрите ученици от курса се намираха в предизпитна треска. Студентите се отнасяха към изпитите на медицинския факултет с голямо уважение, да не кажем със страх. Този път значението на изпитите още повече нарастна, тъй като от тях зависеше мястото, където трябваше да стажува всеки кандидат-лекар.

Очевидно бе, че само едно малко число от тези, които щяха да получат докторската си титла, можеха да постъпят в университетската болница като болнични лекари, под вещия поглед на професорите от факултета. В болницата можеха да постъпят най-много десет души. Останалите трябваше да търсят места другаде.

Някои измежду студентите, които бяха дошли от далечни страни, предпочитаха да изкарат стажа си там, където се надаваха да се установят на практика. Често пъти младият лекар имаше баща, чичо или влиятелен приятел от същата професия, който би могъл да му осигури желаното място.

На младите лекари, които превъзхождаха в бележките останалите, им се даваше право да се възползват от близостта на Университета две, три, или четири години. През тези няколко години стажантите се усъвършенствуваха под покровителството на професори, чиято способност в съответните им специалности бе общопризната. Между избраните само двама или трима имаха възможността да стажуват при професори, на които бяха дали доказателства за проявен интерес и изключителна сръчност.

Тъбби Форестър беше без асистент от началото на годината. Младият Ройс, който заемаше този пост от пет години насам, беше напуснал, за да преподава анатомия на Юг. Тъбби беше побеснял от това, но когато разбра, че Ройс беше решил да напусне, той му помогна да намери добра работа.

Всички бяха любопитни да узнаят, дали Тъбби ще посочи някого за този вакантен пост. Той безспорно имаше нужда от способен

помощник, защото известно беше, че бе затънал до гуша в лични опити по нервна патология, а именно по инкубационните култури, които се нуждаеха от старателен надзор. Работите бяха стигнали дотам, че Тъбби бе заставен да отива в лабораторията си по всяко време — посред нощ, през време на обяда, и през отпуската си — за да си държи бележки за явленията, които придружаваха бактериологическите му проучвания.

Джек Бивън беше най-подходящият кандидат за този пост. Всички бяха на това мнение. Бивън превъзхождаше толкова много всеки друг от курса в познанията си за физическите прояви на неврологията, че всякакво сравнение бе невъзможно. Той притежаваше в това отношение изключителна дарба. Ако не съществуваше взаимната неприязън, Тъбби неминуемо би го назначил. Последното обстоятелство обаче затрудняваше разрешението на въпроса. Човек не би могъл да си представи, че Тъбби би се осъдил на непрекъснат и тесен допир с човек, когото бе обиждал и подигравал по такъв начин; нямаше никаква вероятност също, че Бивън ще приеме тази длъжност при съмнителния случай, че биха му я предложили. При нормални обстоятелства, това предложение би било тъкмо онова, което най-много би желал, но не с цената на всекидневни унижения, които не би могъл да избегне, нито да върне.

През последната година Джек приемаше подигравките на Тъбби, без да се опитва да се брани. Но един ден, само една седмица преди изпитите, той доказа, че търпението му не биваше да се отдаде на страх. Тази непредвидена случка не подобри отношенията им.

Максуел, един от най-бележитите майстори на коремната хирургия, беше извършил особено интересна операция на язва, което налагаше изрязването на малка част от черво. Тя бе извършена пред внимателните студенти. През време на хирургическата намеса, доктор Максуел обясни, че бързината, с която заздравява раната, е тъй голяма на това място, че в разстояние на четири часа след извършването на зашивката, червото е способно да работи нормално.

Той заяви също, че сфинктерът на пилора се свива незабавно в началото на операцията и стои затворен в продължение на пет часа, за да попречи на съдържанието на стомаха да достигне до червата. Той дава по такъв начин на раненото място нужното време да се заздравя, преди да продължи работата си.

След като пациентът, който беше в безсъзнание, бе изнесен, хирургът им каза: „Това действие на сфинктера на пилора, което ни дава възможност да извършим операцията, би трябвало да се изследва в областта на нервната физиология. Ако желаете да научите повече в това отношение, трябва да се обърнете към професор Форестър. Ако той успее да ви го обясни по начин да го разберете, вие ще знаете по този въпрос повече от мен“.

Някой вероятно бе запитал Тъбби по този въпрос, защото на следната сутрин, през време на предаването си, когато бяха по средата на урока по хирургия на автоматичната нервна система, Тъбби намекна за този случай.

— Преди да ви изложат основните теории, мисля, че би било интересно да узнаем вашите лични заключения. Бих искал всеки от вас да изложи писмено за четвъртък това, което мисли по този въпрос. Този труд, — прибави той с лека усмивка, — ще даде възможност на онези, които вярват в чудесата, да изложат свободно убежденията си. Ще поискаме брат Бивън да ви прочете своята проповед на висок глас, и ще му бъдем признателни, ако може да извлече полезен морал, основан на тази тема.

Никой не вярваше, че Тъбби ще изпълни намерението си. Той щеше да забрави всичко до четвъртък. Джек реши обаче да бъде готов в случай, че бъде призован да прочете работата си пред курса.

Когато свърши с определения си урок в четвъртък, Тъбби каза:

— А сега, нека чуем господин Бивън. Бяхме го помолили да направи някои забележки по отношение на дейността на пилора. Надяваме се, че той ще прибави нещо към сбора от познанията, които сме добили вече по този въпрос... Господин Бивън, предлагам ви да дойдете тук пред другарите си, за да могат да ви виждат и слушат, без да рискуват да си изкълчат вратните жили.

Приготовлението на изложението беше доставило на Джек голямо удоволствие. Темата беше безкрайно интересна за него. Той не пожали никакво усилие за събирането на нужните сведения. Работата му беше научна и класът я изслуша с най-голямо внимание.

Като повтори накъсо диагнозата и фазите на операцията, той премина към разискването относно действията на сфинктера на пилора.

— Професор Максвел, — продължи Бивън, — ни показва нагледно, че сфинктерът се свива херметически в момента, когато

оперираме червата и че той остава стегнат повече от час след изтичането на необходимото време за пълното зарастване на раната.

„Явно е, че автоматичната система е поставила в действие сигнал, който е тръгнал от мястото на раната и е стигнал до сфинктера. Това обяснение, обаче, не е достатъчно. Язвата е представлявала още преди това опасност за червата, и то доста сериозна опасност; ако стомашните киселини продължават да протичат през болната област, те ще дразнят все повече раната. Никакъв предупредителен сигнал не е бил изпратен на сфинктера или пък той не е пожелал да се подчини на заповедта, защото е решил, така поне изглежда, че процесът на храносмилането трябва да продължи, въпреки лошите обстоятелства. Но при започване на операцията, обещаваща подобрене на болната област, сфинктерът е благоволил да сътрудничи. Преди това сфинктерът е знаел, че е безполезно да се опита каквото и да е“.

Класът беше най-силно заинтересован от явното намерение на Бивън да навлезе в моралната област. Погледът на всички се местеше непрекъснато от лицето на Тъбби върху лицето на Джек. Изразът на Тъбби беше цяла поема. Той седеше със сведен поглед, играеше с малките си мустачки и слушаше с почтително внимание.

„От нас се иска да извлечем заключенията си от този проблем. Осмелявам се да ви обърна внимание, скъпи братя и сестри, върху необикновено здравия разсъдък, който сфинктерът на пилора е показал още в началото на болестта. Автоматическата нервна система го е уведомила, че в червата става нещо и че ако това продължава много, храносмилателната система може да бъде разрушена“.

„Някой непросветен и нетърпелив сфинктер би могъл да отговори на болните черва: Виждам, че не струвате нищо. Вашата задача е да вземете участие в смилането на храната, която трябва да изхранва цялото тяло. Вие не си изпълнявате задълженията. Всяка допълнителна задача ви прави още по-неспособни да действувате и да продължавате работата си. Щом е така, ще се стегна здраво и вие не ще имате повече нищо да вършите. Оставката ви е приета. Погребението ще се състои в понеделник и приятелите могат да изпратят цветя.“

При тези думи Тъбби се усмихна неволно и класът възнагради Джек с одобрителен шепот.

— Но понеже сфинктерът е съобразителен, — продължи четецът, — онова, което е напълнило хранопровода от пъпа до глътката, го кара

да мисли по-мъдро. Той, въпреки волята си, позволява на стомаха да излее съдържанието си, отказвайки се по този начин от намерението си да спре цялото движение на храната.

Според моето мнение, скъпи братя, решението на пилора да се затвори в продължение на пет часа — поради очевидната намеса на външна сила, целяща поправянето на болните черва — колкото и чудновато да изглежда, не е толкова трудно за обяснение. По-трудно е да се обясни търпението на сфинктера да не се свие още през време на болестта, причинена от язвата, въпреки че това би било по-лесно за него. Постъпката, която доказва неговата мъдрост, е именно търпимостта, която проявява пред неспособността на друг някой орган.

Настъпи кратко мълчание; със сериозен глас, от който не би могло да се заключи дали беше ироничен, Бивън добави:

— О, милостиви Боже, дай ни тези качества, докато живеем!

Тъбби се изправи сред щедрите ръкопляскания и каза, когато мълчанието бе въдворено:

— Сантименталният доклад на брат Бивън върху великодушното състрадание, проявявано от малкия, мъдър сфинктер, беше извънредно поучителен. Ако не се опасявах, че ще обезпокоя съседите си, щях да предложа да приключим събранието с молебен. Братството може да се оттегли, без по-нататъшна демонстрация от страна на духовенството.

* * *

Горният курс бе свикан по средата на семестъра. Отнасяше се, естествено, за разпределянето на стажовете. Тъбби, като председател на факултетния комитет, държа кратка реч, в която изказа отново голямото си съжаление, че университетската болница не можеше да предложи по-голям брой места за стажуване.

Мълчанието бе пълно и страхът голям. Тези, които се чувствуваха на границата, и чието назначение зависеше само от някаква дребна част от бележката, слушаха с изопнати лица, и туптящи сърца. Тъбби намести златните си очила и взе книжката си.

Името на Джек беше на чело на списъка. Чу се кратко възклицание на изненада, после отекнаха непринудени ръкопляскания.

Тъбби се зачерви леко и направи знак с ръка, за да въдвори тишина. След настъпилото мълчание той остана нерешителен за миг, като че ли искаше да прибави някои забележки, но си промени мнението и продължи четенето. Студентите, при споменаването на всяко име, ръкопляскаха според обичая. Тони Уолисън не се опита да скрие радостта си, когато се намери между избранниците в края на списъка.

— Що се отнася до нарочните асистентски места, тази година са предвидени само две, — каза Тъбби.

Господин Томас, който се бе отличил с научния си труд върху кръвта и кожата, бе поканен да стане асистент на д-р Мийкър. Класът поднесе поздравленията си на Томас с късо ръкопляскане. Никой не познаваше Томас много добре, той беше див.

Тъбби събираше книгата си и ги подреждаш на куп, което показваше, че развързката наближава.

Той свали очилата си и имаше вид, че се колебае по какъв начин да изрази последното назначение.

— А сега, — каза той с полуиронична усмивка, — мисля, че трябва да насърча тайнствената мъдрост на сфинктера на пилора.

Класът схвана веднага значението на намека на Тъбби и заръкопляска много бурно. Можеха да казват каквото искат за стария дявол, но той беше великолепен тип. Акциите на Тъбби се покачиха с един скок.

Лицето на Джек се зачерви малко, когато си даде сметка, че всички бяха любопитни да узнаят какво мисли той по този въпрос.

Тъбби продължи спокойно:

— Искам брат Бивън да бъде на мое разположение в лабораторията ми през идващата година. Той ще ми служи за частен клисар и ще убива времето си, като устремява едното си око към епруветката и другото към часовника, а когато опитът е по-сложен — към календаря. — Той се спря за миг, за да поразмисли. — Това назначение може да ви изненада, — продължи Тъбби като навъси вежди, — обаче, ако някога ви кажат, че тези нарочни назначения се основават на лични предпочитания, или на пристрастия, или че биват отказвани само поради неприязън към дадена личност, спомнете си, че Бивън и аз работим заедно само в интереса на неврологичните изследвания.

Моментът бе наистина драматичен. Курсът чувствуваше, че присъствува на една съвсем необикновена сцена. Тези, които се смятаха за душеведци и които мислеха, че разбират нещата, предполагаха, че Тъбби не се чувствуваше в състояние да определи бъдещите си отношения към Джек в един личен разговор с него и се възползуваше сега от това обществено събрание, за да разясни поведението си; постъпката му беше странна, но не по-странна от много други прищевки на този невролог — чуждак.

Тъбби замахна с ръка в знак, че бе свършил и се поклони с подигравателна почтителност към избраника, който бе смутен. Мълчание се възцари внезапно в залата. Джек бе станал. Той се поклони учтиво и започна със сигурен глас:

— Ще положа най-голямо старание, господине. И аз съм убеден, че корабът има по-голямо значение от екипажа.

— Да не искате да кажете, че не е необходимо да обичаш капитана, за да му се подчиняваш?

Джек кимва с глава утвърдително:

— Точно това искам да кажа, господине. — Той седна отново на мястото си.

— Ето един добър пример за научен дух... — каза Тъбби. — Друго няма. Свободни сте.

* * *

Само малцина от онези медици, които бяха понесли като студенти или като болнични лекари заядливите нападки на професор Форестър, не можеха дълго да му простят. Повечето от тях си спомняха със смях за тези случки след някоя и друга година.

Намираха се, обаче, и такива, за които безмилостният нрав на Тъбби съвсем не беше шега, и не можеше никога да стане такава, дори и животът им да продължи сто години. Това бяха измъчваните и тормозените, които в края на краищата бяха изключени от университета, защото бяха разрошили, по невнимание, може би, перата на този надут петел. Случвало се бе често през учебните години някой студент да стегне внезапно куфарите си и да напусне Медицинския факултет, защото се е чувствувал неспособен да издържи по-дълго

тормоза. В такъв случай младежът изричаше пред приятелите си цял низ от проклетия и се кълнеше във всички богове, че ще отмъсти на Тъбби по какъвто и да е начин. Но както можеше да се предвиди от толкова ярост и закани, възбуждението преминаваше, когато новите грижи или щастливи събития идеха да отвлечат мислите на потърпевшия. С това се обясняваше, че Тъбби не бе никога изхвърлен през прозореца, нито разкъсан на парчета, както често бяха предричали.

Нямаше медик, който да не бе чувал, че някой хубав ден Тъбби ще плати за всичко, но всеки си казваше, че едва ли ще се намери майчин син, който да вдигне ръка върху Тъбби, колкото и заслужено да беше такова едно наказание.

Д-р Лоуренс (Лери) Карпънтър, бивш студент от Медицинския факултет, не се развика, когато напусна внезапно университета по средата на третата си година. Той остави само една малка бележка за професор Форестър, в която съобщаваше най-спокойно, че предполага да се чувства по-добре в някой друг университет. Като „после писано“ той бе добавил:

„Надявам се, че ще имам удоволствието да ви видя пак един ден“.

Престъплението, което се приписваше на младия Карпънтър, беше от невинно естество. Произлизащ от охолно семейство, той имаше навика да харчи без сметка, обличаше се изискано, живееше в разкошно жилище и се возеше в голяма мощна кола, която теглеше десеторно по-голяма тежест от своята, при забранена бързина.

На Лери Карпънтър не бе дошло никога на ум, че в тази заобикаляща го среда, където повечето от хората живееха скромно, безгрижната му прекаленост можеше да възбуди обидни размишления. Извън този лош навик, той беше услужлив, щедър и с весел нрав. Той отваряше широко кесията си, когато курсът имаше нужда от пари и правеше това без показ. Той приемаше често и не подбираше поканените според паричното им състояние. Наистина, някои другари му завиждаха, но без горчивина. Те му се подиграваха често за големия

брой на костюмите му, но никой не се опитваше да му създава неприятности, с изключение на Тъбби Форестър.

Още от първия миг Карпънтър бе ставал противен на Тъбби Форестър. По общо мнение, тази немилост се дължеше просто на обстоятелството, че Карпънтър не беше много прилежен, че закъсняваше често и главно, защото не се огъваше пред Тъбби. Най-прозорливите мислеха, че независимият характер на Лери, дължащ се на паричното му положение, не се нравеше на Тъбби. Когато Тъбби искаше да укори някого, той го правеше научно: изругавайки уязвимите страни на жертвата си, той засягаше безпогрешно най-чувствителното място. Но когато се отнасяше за Лери, той не бе никога уверен, че е успял да го засегне. Подигравателното държане на Лери като че ли искаше да каже: „Забавлявайте се, господин професоре, но знайте, че нищо не ме задължава да остана тук“. Някой подхвърляше от време на време забележката, че Тъбби бил ревнив, защото слабостта му към разкош беше безсъмнена. Той се обличаше грижливо и притежаваше кола, в сравнение с която по-голямата част от останалите превозни средства приличаха на таратайки. Когато заминаваше през лятото за Европа, кабинетът му беше с изглед към първата палуба на някой презокеански великан, който отиваше само за пет дни до Европа. Тъбби имаше средства и не му беше неприятно, че богатството му беше известно на обществото.

Това чувство може да е било първопричината за враждебността му към Лери Карпънтър, но това не беше много сигурно. Във всеки случай Тъбби започна доста отрано да нагрубява Лери. Когато нещастникът смутолевеше неловко отговор на някой мъчен или умишлено забъркан въпрос, Тъбби не пропускаше да забележи, че ако Лери употребяваше по-малко време за телесното си гиздене и малко повече за умствената си украса, би имало по-голяма вероятност да издържи успешно изпитите си. Когато някой друг не знаеше да отговори, Тъбби не пропускаше да хвърли презрителен поглед към Лери и да каже: „Ами вие знаете ли?“ — Но един ден Лери сложи край на този начин на запитване, отговаряйки дръзко: „Естествено, не!“

В края на краищата, като не можеше да понася повече това, Лери най-сетне замина. Цялата тази история може би нямаше да има други последици, ако Тъбби не беше упорствувал във враждебността си към Лери. Когато деканът на един крайморски университет, в който Лери

искаше да бъде приет, му поиска сведения, Тъбби отговори по такъв начин, че деканът трябваше неизбежно да откаже приемането на Лери. Тъбби, разбира се, вярваше, че казва само истината. Той писа, че Карпънтър е един нехаен студент, което бе право, и прибави, че ако същият имаше по-малко пари и повече ум, щеше да бъде много по-добре за него.

Жестоко обиден, но не признавайки се за победен, Лери се обърна към домашния лекар на семейство Карпънтър. Последният направи бързо разследване, чиито резултат бе приемането на Лери, но след доста голямо закъснение.

Той не извлече поука от този горчив опит и продължи да води живот, който не бе в съгласие с обичайните начала за пестеливост и това не можеше да го издигне в очите на едно учебно заведение, което и без това, не гледаше на него с добро око. Ето защо той срещна и там затруднение и бе принуден след изпитите си да изкара стажа си във второстепенна болница; чувствуваше се посрамен и недоволен от всички.

Ако бе преценил по-хладнокръвно положението, щеше да си даде сметка, че сам е отговорен за нещастията си. Той не можеше да са държи като разглезено дете и да очаква, че ще получи повишение от сериозни хора, които работеха като роби. Лери обвиняваше Тъбби Форестър за всичките си огорчения и колкото повече предъвкваше този случай, толкова повече решението му да си отмъсти ставаше застрашително.

Мъчнотиите, които са винаги големи, когато се касае да се мине от думи към дела, се показаха непреодолими. Той бе приет в щаба на една частна клиника, където се надяваха, че светските му връзки ще увеличат клиентелата, но изглежда, че приятелите му имаха по-голямо доверие в него на масата за бридж, отколкото на операционната маса. Те избягваха разкошно обзаведения му кабинет, като че ли там ги дебнеше някаква зараза. Това го довърши.

Той предприе с богати и безработни приятели голямо пътешествие по море, което се изроди в разгулна похот. До тогава, въпреки че бе весел съучастник, Лери бе по-въздържан от по-голямата част от другарите си. Сега, обаче, когато се люшкаташе физически и морално, той не знаеше спирачка. Когато се разнежваше глупаво над участта си, той изкарваше Тъбби отговорен за падението си и кроеше

хитри планове за отмъщение. Никой не обръщаше внимание на заканите му, като се имаше пред вид, че те бяха изказвани в пияно състояние. Лери обаче мислеше за отмъщение и в трезво състояние.

Медицинският факултет приключваше учебната година. Бъдещите лекари прекарваха последните си студентски дни в празно губене на време, ако им предстоеше да останат, или в приготвяване на багажите си, ако трябваше да заминават за винаги. Денят на раздаването на дипломите наближаваше и градът се пълнеше с гости и родители.

Карпънтър, който бе дошъл да присъствува на едно събрание на бившия си клас, бе поканил близки приятели на една вечеринка в хотел „Ливингстон“. Незабавно след мача по бейзбол те трябваше да се съберат в апартамент, който беше предварително запазен от него. Това вдигна ужасна врява.

Директорът на хотела, който бе навикнал на гуляи от този род, трябваше да признае по-късно, че всички рекорди по безредие и шум бяха счупени през тази нощ в хотела. Към зазоряване Лери изпрати гостите си до стаите им, но не отиде да си легне. На закуска той изгълта голяма чиния с подлучена супа, малко сода бикарбонат и две чаши уиски. После взе една гореща баня, поряза си брадата при нервното си бръснене и изпрати да докарат колата му.

Той пристигна към осем часа в зданието на Медицинския факултет и се отправи към кабинета на Тъбби, като се надяваше, да го намери там в този ранен час. Не носеше оръжие със себе си, но борчески пламък гореше в подпухналите му очи.

Тъбби седеше до писалищната си маса, когато Лери влезе без да чука. Той тъкмо се готвеше да отиде в зданието на управлението, където членовете на факултета щяха да се съберат преди обичайното тържествено шествие до аудиторията. Поради отсъствието на декана Емери, Тъбби трябваше да прочете имената на успешно завършилите кандидати-лекари. Голямата му черна тога лежеше надиплена върху облегалото на един стол, а професорската му шапка от черна коприна бе поставена на масата. Това бяха отличителните принадлежности, които той носеше вече от шестнадесет години на университетските празненства.

Той вдигна поглед към натрапника и понеже не го позна веднага, примижа няколко пъти и постави перото си на масата.

— Виждам, че не си спомняте за мен, Тъбби, — извика Карпънтър с високомерие. — Преди шест години вие ме принудихте да напусна и после продължихте преследването си с мръсното си писмо, за да ме zlepоставите.

— Вие сте пиан, — каза Тъбби. — Съветвам ви да отидете да спите, а после, ако наистина мислите, че трябва да ми говорите, ще ви изслушам.

Лери залитна напред, постави двете си ръце върху писалището и изръмжа:

— А! Така ли! Ако съм пиан, то е по ваша вина, а това, което имам намерение да ви кажа, предпочитам да го кажа веднага!

— Мисля, че ще направите по-добре, ако се опитате да се държите като че ли сте джентлемен, — заяви Тъбби надменно. — Щом настоявате да ми говорите, свалете си поне шапката и седнете! Бъдете кратък!

— Свалям шапката си само на места, които заслужават уважението на почтените хора. Не съм дошъл тук на посещение. Бях се зарекъл отдавна, да се върна когато намеря за добре, за да ви разбия му... Този ден дойде. Може да е малко досадно за вас, че избрах точно този миг, но това не ме засяга. Виждам, че имате намерение да сложите професорските си отличителни одежди и съм на мнение, че червена буза и око със сини кръгове също добре ще ви прилягат. А сега кажете, как искате да посрещнете ударите, прав или седнал?

— Прав, благодаря, — каза Тъбби, като отмести стола си. — Нямам особена опитност в подобни сражения. Винаги съм предоставял това на кучето си.

Лери обиколи масата, разкрачи крака и се изпъчи:

— По-добре ще направите да свалите очилата си, — предупреди той.

Тъбби бе на същото мнение и ги постави на писалището.

— Жалко би било да ги повредим, — присмя се Карпънтър и направи крачка напред.

Тъбби се приближи смело. Той наистина нямаше опитност в бокса, защото прие боя със затворени очи, бясно размахвайки юмруци. Карпънтър се отдръпна малко и след като си отмери удара, започна да прилага заканите си на дело. Тъбби бе храбър, но техниката му бе недостатъчна. Той оставаше стомаха си открит и всеки удар там му

прекъсваше дъха. Това го принуди да издаде брадата си напред. Плътта му беше мека, ударите на Лери свирепи. Боят се премести в средата на залата. Тъбби имаше нужда от по-голям простор, а Лери го принуждаваше да го търси. Той имаше вече една грозна рана над лявото си око и от носа му шуртеше кръв. И двамата чувстваха, че борбата се приближава към своя край.

В този миг вратата се отвори.

Бивън бе отишъл в лабораторията на Тъбби, за да установи при каква температура се развиват бактериите на една заразна болест. Излизайки, той чу необичаен шум, който долиташе от кабинета на професора. Той се вслуша за миг и отвори вратата. Биещите се спряха и погледнаха към него. Тъбби пъхтеше, лицето му беше бяло като тебешир и кръвта течеше от половин дузина места по него.

— Махайте се оттук, — изрева Карпънтър, когато Бивън застана между двамата.

Тъбби, съвсем изтощен, се облегна с гръб на катедрата, залитайки — свят му се виеше — той търсеше опора. Карпънтър отстрани Бивън с лакът и зае стойка за последния удар. Но преди да успее да го приложи, той се почувствува внезапно завъртян в полукръг.

— А! И вие ли искате бой! — извика той, заставайки пред новия си неприятел. — Е, добре! Ето ви и на вас! — Той замахна диво, но ударът падна във въздуха.

Джек не беше очарован от задачата, която му предстоеше, защото виждаше, че този хубостник беше обхванат от пиански бяс, но не беше време за пощада. Той не виждаше причина за продължаване на борбата. Човекът беше разярен, трябваше бързо да бъде укротен. Джек избра грижливо с поглед чувствителното място на челюстта и стовари там чиличения си юмрук. Колената на Карпънтър се огънаха и мекушавото му тяло се простря на пода.

Джек сграбчи телефонната слушалка и поиска библиотеката. Десет минути преди това, той беше забелязал там Уолисън, който връщаше книги и му беше обещал да го чака.

— Ела в кабинета на професор Форестър, — каза той спокойно. — Едно малко премеждие се случи. Не казвай нищо и побързай.

След като се бе довел до другия край на катедрата, Тъбби се отпусна на стола си. Той се дигна с мъка и започна да наблюдава Бивън, който с подгънато коляно на пода разглеждаше поваления боец.

— Много ли е зле? — попита Тъбби с дрезгав глас.

Джек повдигна едната клепка на Лери, измери пулса и разкопча яката му.

— Скоро ще дойде на себе си, — каза Джек. — Кой е той?

— Един стар мой студент, — промърмори Тъбби. — Съвършено е пиан!

— Хм! — Джек кимна с глава в знак на съгласие.

— Надявам се, че случката не ще бъде разгласена, — каза Тъбби с пресъхнало гърло.

— Да, господине.

Тони Уолисън отвори вратата и се загледа в сцената с разширени от учудване очи.

— Милостиви Боже! — се провикна той. — Какво се е случило?

— Затвори вратата, Тони. Този пияница дойде тук и нападна професор Форестър. Не бива да се разчуе. Дай му нещо да вдъхне и остане при него докато успее да се изправи на краката си. После го отведи у нас с такси и го сложи в моето легло. Но прегледай предварително дали няма някой по коридорите и стълбището. След малко всички ще бъдат в аудиторията.

— Да, но... А раздаването на дипломите?

— Ще стигнем навреме за дипломите си. — Бивън се обърна към изнурения си началник:

— А сега, господине, ще се опитаме да отидем във вашата лаборатория, където ще гледам да ви позакърпя.

Той го хвана под ръка и го поведе през залата за занятия към малката лаборатория. Там му помогна да седне на един стол. Тъбби беше съвсем блед и трепереше.

— Вие ли ви се свят? — попита Джек с професионален тон и запали едновременно газта един малък стерилизационен апарат.

— Малко, — изстена Тъбби.

— Имате ли желание да повръщате, или предпочитате да легнете? — Гласът на Джек бе сух и безразличен. Бивън се отправи към една стъклена кутия и извади ножици, антисептични бинтове, марли и няколко хирургически игли.

Тъбби изопна ръка с плахо движение. Джек му донесе леген и отиде в общата анатомическа лаборатория, за да докара маса за аутопсия. После помогна на високопоставения си пациент да се

изтегне върху нея. Тъбби промърмори нещо, когато се отпуснаше назад. Бивън се зае да мие кървавите му рани.

— Добре, че дойдохте, — смутолеви Тъбби най-сетне. — Знаете ли, че този веселяк можеше да ме пребие?

— Това е твърде възможно, — каза Джек, като почистваше отворените рани със силно антисептично средство. — Тъкмо за това го прекъснах. Щяха съвсем да ни се разбъркат плановете, ако ви убиеха!

— Беше дошъл да си уреди една стара сметка с мен, — поясни Тъбби, като стискаше юмруци от щипещата болка при дезинфекцията.

— А-а, така ли! Какво ви е дължал, не зная, — Джек се спря за малко и взе една игла, — но струва ми се, че той успя да заплати значителна част.

Тъбби се усмихна горчиво, после затвори очи — иглата се заби. Той не помръдна.

— Но той ме изненада, — промърмори Тъбби.

— Това ме учудва, господине, — каза Джек със съсредоточен поглед върху деликатната си работа — от доста отдавна вече трябваше да очаквате, че ще получите някой пердах... ако смея да се изразя така.

— Може би мислите, че и вие ми дължите един, — промълви Тъбби с мъка. — Защо се намесихте тогава?

— Защото сте от голямо значение за нервната хирургия. Освен това, бих желал да науча куп неща от вас, които никой друг не знае. — Джек пое ножиците с лекота и изрязва малките кожички, които стърчаха от зашивката.

Тъбби отвори очи и се вгледа в равнодушното му лице.

— Ето, — заяви той тържествено, — най-циничната забележка, която въобще някога е била отправяна от мъж към мъж.

Джек забодя иглата отново и продължи да шие друга рана.

— Познавайки вече мнението ви за чувството на симпатия и за чувствителността, — каза Джек, — аз трябва да ви благодаря. Ако местата ни бяха разменени, не бихте имали причини да запазите живота ми.

— Не сте справедливи към себе си, брат Бивън, — отговори Тъбби и погледна изкриво към другата страна. — И вие можете да ми бъдете полезен.

Джек се загледа в пациента си с нов интерес.

— Дори и след това, което се случи преди малко? — попита той.
— Аз помислих, че след всичко това не ще искате да ме видите вече.

— Може би — ако помощта ви беше лично благоволение. В такъв случай щях да се чувствавам неудобно. Но вие го правите по професионален дълг. Вие не желаете да допуснете да ме убият, защото притежавам познания, които са ви нужни: и поради същата причина вие ме шиете сега. Ако, както казвате, местата ни бяха разменени, мисля, че щях да постъпя по същия начин към вас. Вашето съдействие като асистент ми е ценно и съвсем не бих желал да го изгубя.

Джек откъсна лента пластир и я залепи на бузата на Тъбби.

— Щастлив съм да чуя това, господине. Отношенията ни и занапред ще си останат строго професионални. Сега, когато сме вече на ясно, ще бъдем по-дееспособни в работата си, отколкото...

— По-дееспособни, отколкото ако какво? — промърмори Тъбби.

— Отколкото ако се страхувахте, че ще ви обикна поради близкото ни съжителство. Освободете се от това опасение. — Джек изглади с пръсти последната лента пластир. — Искате ли да седнете сега? Как се чувствувате?

— Добра работа извършихте, — съгласи се Тъбби.

— Вън ли е колата ви?

— Да.

— Ще ви закарам у вас. Вие живеете в Университетския клуб, нали? Ще се погрижим да ви отведем, без да събудим хорското любопитство.

— Благодаря, брат Бивън, обаче не желая да ви задължавам повече. Можете сега да се погрижите за вашите работи.

— Направих това предложение, господине, защото случката трябва да бъде запазена в тайна. Не вярвам, че ще можете да се приберете сам. А и не желая да ви досаждат с клюки, които неминуемо биха последвали, ако случката се разчуе.

Тъбби се засмя:

— Какво ви боли вас, че може да имам неприятности!

— Извинете, — каза Джек, — но ако унизителни бръщолевения ви причинят главоболия, сигурен съм, че ще пострадам от това. Умът ви ще бъде разсеян. Вие сте учен и трябва да бъдете в стихията си. В противен случай, — той направи небрежно движение, за да пропъди цялата тази история — в противен случай, би ми било напълно

безразлично, ако разпавиите ви с този веселяк се разчуют и станете за общ присмех. Достатъчно ли съм ясен?

Тъбби се поколеба за миг и отговори ядовито:

— Е добре, закарайте ме у дома в такъв случай.

Той извади ключовете от джоба си с още треперяща ръка.

— Ще се намерим пред входа.

— Мислите ли, че ще успеете да слезете по стълбите съвсем сам, господине? — попита Джек с израз на съмнение. — По-добре ще направите да тръгнете с мен и да ми позволите да ви подкрепям малко. Раздрусаха ви здравата, знаете ли?

— Правете което ви казвам, — излая Тъбби.

— Една цигара? — Джек му предложи отворената си кутия.

— Ще запуша от моите, — изгрухтя Тъбби, претърсвайки джобовете на палтото си.

— Огън? — Джек драсна една кибритена клечка.

Тъбби поклати глава. Джек се усмихна и напусна стаята.

* * *

Затруднението, да се заведе Тъбби в Университетския клуб, без да бъде събудено хорското любопитство, се оказа много опростено. Във всяко друго време, това би било невъзможно. Сега, обаче, официалните пратеници и поканените лица се намираха в зданието на управлението, събираха се за шествието или чакаха в аудиторията. На Джек се наложи да обясни само на вратаря и на момчето, което обслужваше асансьора, че им се бе случило едно съвсем незначително премеждие.

— Не, не, не, — възнегодува Тъбби, когато домакинът пожела да се изкачи с него, за да му помогне да се настани. — Нищо ми няма. Скоро ще ми мине. Ако ви разпитват, кажете, че съм напълно добре. Но не искам да приемам никого; не искам също и никакви запитвания по телефона; нищо, докато не ви кажа сам.

След като се освободи от отговорност, Джек се поколеба какво да прави с колата. Не знаеше къде я подслонява Тъбби, а не му бе удобно да се осведоми. Можеха да му зададат куп въпроси. Той потегли с автомобила и се отправи за жилището си. Тони щеше да чака там.

Като спря купето пред къщата на мисис Дойл, Джек се изкачи по стълбите и срещна Тони в коридора.

— Как е твойт буен приятел? — попита Джек.

— Спи, — каза Тони. — Той стана толкова немирен, че му направих една малка инжекция. Нали ще ни раздават дипломите, шествието се образува вече. Трябваше да бъдем там. Не съм се трепал толкова години, за да ми попречи един пияница да...

— Ти и аз — и двамата, — поправи го Джек. — Колко му даде? Достатъчно ли, за да мирува до завръщането ни?

— Можеш да бъдеш спокоен — промълви Тони. — Дадох му пълна доза. Ще стигне, за да спи два часа.

— Надявам се, че не си прекалил!

— Не! О, не! Четвърт ампула — добра мярка за щедрите.

— Тръгвай тогава. Предупреди ли мисис Дойл?

Тони кимна с глава.

Те слязоха към колата. Моторът забръмча и потеглиха към аудиторията.

— Трябва да съобща на Осгуд за отсъствието на Тъбби, — каза той загрижено. — Не зная, наистина, какво да му кажа. Идва ли ти нещо на ума. Попитах Тъбби какво обяснение да дам, но той беше още много зашеметен, за да предложи нещо остроумно.

— Кажи, че е бил наранен от лека експлозия, — каза Тони с желание да му помогне. — Впрочем, това е почти вярно.

И двамата прихнаха от смях и Джек се съгласи, че идеята не е никак лоша.

— Ще напиша една бележка и ще я пратя на Осгуд, или на Шейн, или на някой друг там, — каза той облекчен. — Така ще се избегнат въпросите и отговорите.

— Чудесно — а старият сам ще измисли подробности по-късно, когато се върне, — одобри Тони. — Дявол да го вземе! Какво му дойде до главата! Колко бода му удари?

— Не съм ги броил, — каза Джек въздържано, защото не искаше да вземе участие в подигравките на Тони. — Горедолу една дузина.

— Добре си се позабавлявал — настоя Тони.

— Дори никак. — Гласът на Джек беше сериозен. — Нищо не сторих, за да бъде интервенцията ми по-безболезнена за Тъбби. Той обаче я понесе юнашки. Тъбби е безспорно звяр, но знае да търпи.

Настъпи мълчание.

— Странно е, Тони, мразя стария Тъбби, но...

— Е, да зная, — провикна се Тони. — Мразиш го, но го намираш чудесен. Мразиш го, но го следваш като някое паленце и му приличаш дотолкова, че би могъл да минеш за негов син. Ако бях на твое място, щях да му зашия и устата едновременно.

— Тя е най-важната уста в целия университет, — заяви Джек. — Можем да не обичаме Тъбби, но трябва да признаем, че е велик човек. Възхищавам се на всичко, което върши и одобрявам всичко, което поддържа, Тони. Хареса ми и начина, по който понесе пердаха — и бодовете на зашивката.

Те оставиха голямата кола на Тъбби на петдесет метра от зданието на управлението. Джек надраска една бележка и те стигнаха до главния вход, където членовете на факултета бяха събрани и изглеждаха твърде достолепни в големите си тежки одежди. Джек се промъкна през сериозната тълпа и пъкна бележника в ръката на Шейн. После се затича да достигне Тони на другия край на дългия хол, където кандидатите, нервни и развълнувани, се разхождаха нагоре-надолу.

Във въображението на Джек този ден винаги изпъкваше като най-високата точка на живота му. Той чувствуваше, че вълнение ще го обземе, когато, прав, чуе старият, добър Прикси да произнесе звънливо думите: По силата на властта, с която съм облечен — удостоявам ви с дипломата на „доктор по медицина“. Този миг, с всичките кандидати, събрани около Прикси, обещавахе да бъде най-внушителен. Той се почувствува малко разочарован, когато зарови в купа от черни и смачкани облекла, привлечени по дългите маси, защото не можеше да открие достатъчно дълга тога, която да покрие поне коленете му и достатъчно голяма шапка, която да подхожда на главата на възрастен човек. Тони имаше такъв смешен вид, че Джек се разсмя.

— Питам се, как ще се задържи тази пуста тенджерка на главата ми, — промърмори Тони.

— Притегателната сила на празното пространство ще бъде достатъчна да я задържи, — каза Джек сухо.

В такова настроение, те се наредиха в редиците, което се отправиха към аудиторията. Шествието беше дълго и се състоеше от повече от сто кандидата, дошли от най-различни университети. Големият орган гръмна „Тържествен химн“. Някой прочете молитва,

друг произнесе реч. Четенето на нескончаемия списък на дипломите започна. Точно в дванадесет часа и десет минути Шейн се приближи до катедрата и каза: „Умоляват се кандидатите за диплома — доктор по медицина — да станат“. Те станаха. Прикси заяви с невъзмутим глас: „С голяма тъга трябва да ви съобща, че професор Форестър, който трябваше днес да бъде между нас, бе ранен от експлозия в лабораторията му. Тази сутрин рано, в ден като днешния, когато можеше да се помисли, че професорът би се почувствувал освободен от професионалните си задължения, той отива в лабораторията си, за да продължи един важен опит. През време на работата си бива ранен. Препоръчвам ви този пример на самоотверженост. А сега — по силата, на властта...“

Ето ги вече доктори по медицина. Тони беше бутнал Джек с лакът, когато Прикси изказваше хвалебствия за Тъбби, обаче Джек не мръдна.

След като се отърваха от извехтелите си наметки, Джек забеляза, че трябва да се погрижи за колата на Тъбби; те телефонираха в клуба на университета, за да поискат сведения, и закараха автомобила в обществения гараж, където Тъбби имаше обичай да я подслонява; отбиха се в една сладкарница, за да изпият чаша мляко и взеха трамвая за Медицинския факултет. Часът беше един и половина.

— Я кажи, Тони — рече внезапно Джек, — този Карпънтър сигурно е оставил колата си тук някъде тази сутрин. Трябва да видим какво е станало с нея.

— Мислиш ли, че можем да я познаем?

— По всяка вероятност. Той е от Филаделфия и трябва да е бил снабден с номер от Пенсилвания.

Колата не беше заключена. Карпънтър е бил безсъмнено премного зает с намерението си, за да бъде предпазлив. Колата беше наистина много хубава. Тони пожела да кара този път. Мисис Дойл се клатеше в люлеещия се стол, на балкона, когато те пристигнаха. Тя им подвижна насмешливо, че явно предпочитат возенето пред пешеходството. Тони отвърна, че са откраднали другата кола и са я заменили с настоящата и прибави, че ако дойде полицията, тя трябва да каже, че крадците са си заминали пеша.

— Какви чешити — каза мисис Дойл усмихнато.

Те стигнаха до стаята на Джек и влизайки без да чукат, видяха Карпънтър да се прозява свободно. Той се повдигна на лакът и изгледа гостите си. Челото му се навъси, когато позна Джек. Явно бе, че очакваше още неприятности.

— Къде съм? — попита той с вдървен език.

Тони се съгласи да му обясни:

— Намирате се в жилището на мисис Дойл, която се издържа като дава на студенти по медицина стаи под наем. Аз съм доктор Тони Уолисън. Моят млад приятел, в чието легло почивате, е доктор Джек Бивън — решителен веселяк, с когото се запознахте тази сутрин в момента, когато възнаграждавахте вашия бивш професор с порядъчен пердах. Спомняте ли си?

Карпънтър кимна с глава, опита се да се усмихне и хвърли поглед към Джек, не знаейки какво държане да възприеме.

— Съжалявам за станалото, — промърмори той, — бях пиан.

— Вие действително бяхте пиан, — съгласи се Тони. — Но между нас да си остане — намирам, че свършихте добра работа. И ако имате навиците да правите услуги от този род, когато сте пиан, трябва да сте чудесен човек, когато сте трезвен.

— Не се подигравайте с мен, — каза Карпънтър ядосано. — Не е толкова смешно.

— Имате право, — каза Джек. — Вие платихте дълга си на професор Форестър, а сега бихте дали много, само да не бяхте го направили. За щастие не го наранихте тежко и ние успяхме да потулим случката. Никой няма да узнае нищо, освен ако сам не го разкажете, когато се напиете пак.

Той се облегна на леглото и се закани заплашително с пръст на Карпънтър:

— Ако се изпуснете, ще имате работа с мен! Както каза Уолисън, вие безспорно сте имали уважителни причини и не заслужавате, може би, да бъдете толкова упреквани, че сте си отмъстили. Но сега, когато успяхте — задоволете се с това. Искам добре да запомните следното: ако чуя някога — идущата седмица, или след десет години — че сте говорили за случилото се тази сутрин, ще ви намеря пак и ще ви счупя главата.

— Можете да бъдете уверен в това, господин Карпънтър, — посъветва го Тони, преструвайки се на извънредно сериозен. —

Шамарчето, което изядохте, е само мостра в умален вид — от силните удари, които нанася, когато е разгневен.

— Мълчи, — извика Джек. — Не е време за шеги... Господин Карпънтър, колата ви е пред къщи. Ако желаете да си отидете, нищо не ви задържа тук. Ако искате да си послужите с телефона, или ако имате нужда от нещо друго, ще ни бъде приятно да ви услужим.

— Благодаря, — каза Карпънтър искрено. — Вие бяхте много добри към мен. Отивам си сега. Не се страхувайте, не ще продумам нищо за днешната случка, от която се червя достатъчно.

— Добре, но не се тревожете толкова, — каза Джек усмихнато. — Чакайте да ви помогна да си оправите панталона.

* * *

Късно след обяд, след двучасов непрекъснат сън, Тони се облече необикновено грижливо и се отправи към запустелия квартал на Медицинския факултет. Когато влезе в тъмния коридор на Листер Хол, където стъпките му отекваха, той започва да се изкачва мързеливо по изтритите и скърцащи стъпала към частната лаборатория на Тъбби. Знаеше, че ще заvari там Джек да си взема бележки от важни бацилни култури, които изискваха неуморно наблюдение.

Вратата беше отворена. Тони влезе без да чука, прекоси помещението и стигна до масата, на която работеше Джек. Последният седеше наведен над грамаден цайсов микроскоп. Тони смуши с пръст приятеля си в ребрата. Джек се извърна от работата си, вдигна глава, изглежда натрапника с любопитство и се наведе отново над микроскопа си.

— Какво има? — попита той разсеяно. — В чия чест се явявате в парадно облекло, доктор Уолисън? Вие ли ще бъдете майската царица?

— Дойде ми на ум, господин професоре, — каза Тони, — че след този богат с приключения ден, бихме могли да си позволим да вечеряме сред светлините на града. Ако, разбира се, това предложение намери одобрение от ваша страна и ако вашата съвест ви позволява едно кратко отсъствие от тази благоухаеща розова градина...

— Къде помислихте, че бихме могли да отидем, докторе? — попита Джек, без да повдигне глава.

— В „Ливингстон“, одобряваш ли? Чувствувам се винаги много важен, когато прекосявам хола и потъвам в някое от тези грамадни кожени кресла.

— Да не искаш да кажеш за креслата, които се мъдрят в малкия ъгъл и носят неизменно надписа „запазено за гостите на хотела“? Аз съм достатъчно горда, и чувствителна личност, за да седна там.

— Няма опасност да се забавим днес в хола. Ще бъде препълнено и ще има голямо движение. Ела, това ще ни действа добре.

Надеждата на Тони не бе голяма. Лицето му се просветли, когато Джек отговори нехайно, че идеята не е лоша — като се има пред вид източника ѝ — и каза, че ще бъде готов след пет минути.

— Надявам се, че си даваш сметка, — продължи той, — че трябва да се върна у дома, за да облека по-подходящ костюм. Личността ни ще изпъкне по-лесно в „Ливингстон“, ако сме във вечерно облекло.

— Съжалявам, — каза Тони, — но аз нямам чиста бяла риза.

— Ще ти заема една от моите, — каза Джек радушно. — Ще ти дам онази с плисирания нагръдник. Старая се да върша всеки ден по едно добро дело, за да си осигуря вечно блаженство на небето. — Той затвори тевтерчето си, тикна го в чекмеджето на катедрата и отиде да потърси палтото си.

— Вашият начин на разговаряне, доктор Бивън, — забеляза Тони, — открива все повече и повече влиянието на вашия неблагоприятен учител. — После, като изостави внезапно подигравките си, той продължи сериозно: — Това е действително така, от ден на ден приличаш все повече на Тъбби. Забелязваш ли го? Спомням си за времето, когато светотатствените подигравки на Тъбби ти досаждаха ужасно.

— Благодаря за проповедта ви, отче, — присмя му се Джек, като взе шапката си. — Ако искаш сега да произнесеш благословията си, може да тръгнем и ти потърсим риза.

— Точно това казвах, пустото му човече — избърбори Тони. — Би трябвало да престанеш с този начин, преди да ти стане навик. Скоро ще имаш работа с всякакви пациенти; с хора, на които е останала само вярата — това съвсем не ще им хареса... Искях само да

ти го кажа, — завърши той смутено. — Не обичат Тъбби, страхуват се от него. По-добре ще бъде да внимаваш.

Когато стигнаха до вратата, Джек го потупа приятелски по рамото.

— Ще ти кажа, какво ще правим, Тони, — каза той закачливо. — Ще се установим заедно под едва и съща фирма. Аз ще определям диагнозата и ще лекувам, а ти ще се грижиш за морала.

Тони не отговори нищо докато излязоха на улицата. Явно бе, че шегата не му бе допаднала.

— Да не говорим повече за това, — каза той ядосано. — Ако ти прави удоволствие да приличаш на Тъбби — Господ да ти е на помощ!

— Питам се как ли се чувства дъртият, — каза Джек, доволен, че можа да прекъсне трънливата тема, която бе създала кратка принуденост в отношенията им.

— Ти би могъл да му телефонираш, — посъветва Тони.

Джек се засмя:

— Той вероятно ще ме прати по дяволите.

— Това е една от най-благосклонните му любезности. Всеки би го потвърдил.

— Не ми трябва любезностите му, — разсърди се Джек. — Мен ми трябва неговата сръчност, неговите знания, неговата техника на хирург. Ако не ти досаждам, че те занимавам със себе си, Тони, ще ти кажа следното: гордея се, че мога да се възползувам от ценните уроци на един човек, когото не обичам.

Тони остана замислен за миг преди да отговори.

— Знаеш ли, преди да се хвалиш с великодушието си, — забеляза той сухо, — би трябвало първо да си сигурен, че не го обичаш. Имам впечатлението, че тази вражда между двама ви — бедни глупци — е само повърхностна.

— Хайде да говорим за нещо друго, искаш ли? — предложи Джек. — Имаш ли някаква нова идея?

* * *

Както бе предвидил Тони, намериха голямо оживление в „Ливингстон“. В обширната столова навалицата беше по-малка. Една

маса за двама стоеше свободна.

— Познаваш ли тези хора? — попита Тони като посочи двама мъже, които вечеряха близо до тях. Джек хвърли поглед към съседите си, които бяха стигнали до десерта; изискани мъже, с посивели коси, на около петдесетина години. Той поклати глава.

— Не, а ти? — попита той. — Имат вид на лекари.

— Този отсам е Уудбайн от Бъфало, — каза Тони с крайчеца на устата си. — Дробовете.

Джек кимна с глава.

— Чувал съм да се говори за него. Той е прочут. Как го позна?

— Някой ми го показва тази сутрин. Мисля, че говорят по професията.

Джек взе листа за ястията.

— В скромния дом, където бях възпитан, — каза той небрежно, — ни учеха, че е твърде неприлично да подслушваме на вратите и да гледаме през дупката на ключалката. Чуй разговора им и ми предай какво казват, докато избери нещо за ядене.

Прислужникът беше дошъл, те му дадоха поръчките си. Мъжът срещу Уудбайн говореше сериозно.

— Тези дни, Джимми, ще избухне бомба в университетските здания, ще видиш. Струва ми се понякога, че Медицинският факултет е тъжен като изправителен дом. А! Добре, че ми дойде на ум, тези домове са много добри на теория. Държавата основава заведения за възпитание на деца, които са били подложени на лоши влияния; урежда всичко, което е нужно за учението, игрите и здравето им. Набавя им работилници, развлечения, игрища, кина. Но целта не се постига, защото надзирателите и учителите не вярват във възпитателната роля на тези домове. Момчетата забелязват това и се заразяват едно от друго... Същото е и с членовете на Медицинския факултет. Сърцата им са стари и изсъхнали. Всички са в плен на собствената си специалност. Никой не се интересува за човечната страна на професията. На студентите скоро започва да се харесва да бъдат студени и безразлични... Вижте тук например... — той понижи гласа си, наведе се напред и прошепна нещо, което двамата млади съседни не можаха да чуят.

Тони хвърли поглед към Джек и се усмихна слабо.

— Споменавали ли сте никога на Кънингам за това? — каза Уудбайн. — Той има убеждения подобни на вашите. И не се страхува също... Да не забравя — той ще държи главната сказка, тази вечер, в събранието на курса „99“.

— Зная, много бих искал да отида.

Уудбайн започна да се смее, прегледа сметката и извади кесията си.

— Много е жалко, че старият Тъбби не може да присъствува на нея, — каза той. — Те са от същия курс, нали? Оттук могат да се предугадят бурните разисквания, които биха могли да настъпят.

Поднасяха супата. Джек стана веднага внимателен. Повъзрастните господа дръпнаха столовете си и напуснаха столовата. Тони реши да направи една забележка върху току-що чутото:

— Много интересно, — каза той.

— А! — каза Джек с безразличие. — Не намирам нищо ново, — все същата песен. Срещат се куп такива старци — твърде мързеливи, за да следят напредъка на науката — които се опитват да защищават собствената си ленност, като нападат изпреварилите ги... Искаш ли една маслина?

* * *

Големият хол беше почти празен, когато Джек и Тони излязоха от столовата. На другия край, малък сбор от хора имаха вид, че слушат с голямо внимание.

— Да идем да видим какво става там, — каза Джек. Те се отправиха към малката група, която стоеше пред една полуотворена врата. Благодарение на високия си ръст, те можаха да видят какво ставаше. Около двадесет и пет до тридесет господа, които лесно можеше да се отгатне, че са лекари, слушаха някаква сказка. Джек и Тони си размениха съучастнически погледи; това беше вероятно курсът „99“, а ораторът беше без никакво съмнение Кънингам.

— Искаш ли да останем, — прошепна му Тони.

— Да останем за минутка.

Джек обърна глава, за да чуе по-добре думите. Погледът му се разходи разсеяно по съседите му. Повече от половината от тях бяха

жени. Това можеше да се очаква. Словата бяха вероятно такива, каквито допадат на жените. Недалеч от него, хубава млада девойка, облечена в черна лъскава коприна, привлече вниманието му. Тя не виждаше нищо, защото зрителното ѝ поле беше напълно препречено, но слушаше внимателно с глава, леко отметната назад, с повдигнати нагоре очи и полуотворени устни. „Това е безспорно най-красивата глава, която някога съм виждал“ — помисли си Джек; меките и гладки коси, прихванати на тила, бяха тъй черни, че даваха синкав оттенък. Един кичур покриваше половината от снежно-бялото ѝ чело. Очертанието на ухото беше очарователно. Той се позасрами, че я разглежда тъй настоятелно, но понеже младото момиче съвсем не подозираше обаянието, което упражняваше върху него, продължи да я съзерцава. Имаше вид на чужденка. Не изглеждаше да е оттук. Той не бе виждал никога толкова дълги мигли; техните извити краища почти докосваха веждите, които бяха също изящно извити. Той не чуваше нито дума от това, което доктор Кънингам говореше, но забеляза с крайчеца на окото, че Тони беше дълбоко погълнат от думите на оратора. Решен да слуша, той съсредоточи вниманието си върху гласа, който отекваше сега, със затрогваща топлина. Смисълът на думите започна да става разбираем:

„Застрашен от опасността на прекалено голяма ученост...“

Очите на Джек се върнаха бавно към привлекателното младо момиче. Той естествено нямаше склонност да се увлича по женската хубост, но му се стори, че само един закоравял безбожник можеше да гледа това младо момиче и да отрича съществуването на един благосклонен създател. Каза си, че не бива да я гледа така втренчено; но най-сетне не беше ли като че съзерцава хубава картина?

До нея стоеше една дама, доста възрастна, за да ѝ бъде майка: забележителна руса личност, с умно изражение. Те вероятно бяха заедно. Джек се запита дали не са роднини и се опита да открие някаква прилика.

Младото момиче обърна неочаквано глава и го погледна право в очите; изненадан, той не успя да скрие възхищението си от нея, въпреки че знаеше, какво лицето му изразяваше, и чувствата му. Като че ли ѝ бе казал: „Надявам се, че не ви оскърбявам, но вие сте най-божественото създание на света“.

За миг тя го погледна въпросително с големите си очи, които като че ли искаха да запитат по детски „защо?“ Не можеше да бъде упреknата. Тя мислеше вероятно, че се познаваха, — че го бе забравила и че той си спомняше за нея. Той не можеше сега, с просто отвръщане на погледа, да признае, че я бе разглеждал само... Ето защо се осмели да ѝ се усмихне и бе възнаграден веднага. Без ни най-малка следа от свян или превзетост, тя му отвърна със същата усмивка и се заслуша отново. Сърцето на Джек спря за миг. Крайно време беше вече да се съсредоточи в речта. Трябва да е било казано нещо, което да е възбудило голям интерес у нея, та си е помислила, че казаното е направило впечатление и нему. Бе се усмихнала, без съмнение, по тази причина. След тези разсъждения, той се заслуша.

Трябваше да се съгласи, че човекът беше убедителен оратор и че всяка казана от него дума идеше от сърцето. Касаяше се все за същата стара история. Призоваването на чувствата: лекарите трябва да бъдат алтруисти. Лекарите трябва да си дават сметка, че на тях се пада отговорността да направляват пациентите си към здрав и сигурен умствен живот. Джек навъси вежди. Тони се наведе към него и прошепна: „Искаш ли да си ходим?“

Не искаше да си върви, но знаеше много добре, че Тони би полюбопитствувал, ако му кажеше, че иска да остане. Той потвърди с глава, но не се помръдна.

„Въпреки пълното съзнание, което влагаме в диагнозата, — казваше Кънингам, въпреки хирургическата ловкост, която притежаваме, въпреки умението ни да тълкуваме рентгеновите снимки, ползата, която принасяме на нашето поколение, се върти само около една ос. Когато лабораторията добива най-голямо значение и физическото оздравяване става единствената ни цел, ние се лишаваме от най-голямата си мощ; отказваме се да изпълним най-високата си мисия. Живеем във времена на учудващ напредък в науката, и никой от професията ни не може да си позволи да загуби връзка с този напредък. Аз съм дълбоко убеден, обаче, че след като се каже всичко за дълга ни, — да останем на висотата на последните открития, задачата ни си остава преди всичко дело на сърцето ни. Може да изглежда банално и отживяло изявлението, че любовта към човечеството е най-великото нещо на този свет, но без нея цялата наука няма да бъде нищо друго, освен дрънкане на тенекия. Мога да имам пълна вяра в

напредъка на достопочтения ни занаят, на умните ни открития, на точните ни уреди, но не притежавам ли любов, аз съм нищо“.

Това беше вече прекалено. Джек се обърна към Тони и му прошепна, за нещастие доста високо, та младото момиче го чу.

— Да си вървим. Омръзна ми този Селадон.

Тя повдигна очи към него с изражение на болезнена изненада — като че ли я бе ударил в лицето. Той се разкая веднага за грубото си нетърпение. Ами ако беше роднина на Кънингам? Той имаше желание да ѝ се извини. Поколеба се за миг. Тони се беше вече отдалечил от тълпата и той го последва.

Те вървяха един до друг.

— Какво искаше от това младо момиче? — попита Тони.

— Кое младо момиче, — промърмори Джек.

— И таз добра, — закачи го Тони. — Трябва да си засегнат силно, щом ти е непоносимо да говориш за нея с най-добрия си приятел.

— Извини ме, Тони. Още мислех за тази безкръвна сказка. Случвало ли ти се е някога в живота да...

Тони мушна ръка под тази на Джек и забави хода си.

— Тази сутрин ми каза, че е много нещо да можем да се възползуваме от уроците на хора, които не обичаме, на хора, които ни са противни, или чиито мнения не се сходят с нашите. Предлагам ти да се опиташ с някой друг, вместо със стария Тъбби. Може би ще научиш нещо от Кънингам?

ГЛАВА ЧЕТВЪРТА

За Джек Бивън трите години практика и стаж при професор Форестър бяха изтекли бързо, въпреки непроменената взаимна омраза. Тези години бяха запълнени с интересни изследвания, на които се бяха посветили и двамата.

Работата на Бивън беше изтощителна и трудна. Той трябваше да изпълнява не само всекидневните си задължения на млад лекар в болницата, но беше принуден да се занимава и в лабораторията на Тъбби, където се стоварваха, все по-многобройни отговорности върху широките му плещи.

Тъбби никога не си бе дал труд да похвали усърдието на Джек и никога не бе изразил задоволството си от бързото развитие на необикновените способности на младия му подчинен. Едно, обаче, беше явно — той се отнасяше с дълбока почит към знанията, и сръчността на своя добросъвестен асистент, за което можеше да се съди от голямото доверие, с което му предоставяше изпълнението на важни изследвания.

Отношенията им бяха добили отпечатъка на хладната професионална сдържаност. Д-р Форестър даваше заповедите си сухо и високомерно. Джек отговаряше: „Да, господине“, точно със същия металически тон — старателно почитителен, но без всякаква следа от любезност. Те не си разменяха никога усмивки или учтиви думи; не си казваха никога „добър ден“ или „лека нощ“; не говореха никога за хубаво или лошо време. Не разискваха по световните събития, колкото и важни да бяха те. Цяла Англия можеше да стачкува, или, голяма буря да опустоши брега на Флорида, неща от този род никога не се споменаваха помежду им. Разговорите им бяха редки, къси и делови. Ако някой дойдеше да им съобщи някоя сутрин, че краят на света ще настъпи в пет часа след обяд, никой от двамата не би знаел или не би се погрижил да узнае какво мисли другият.

Когато, обаче, някой опит в лабораторията стигаше до критична точка, двамата биваха обхванати от силен интерес към единствената

връзка, която ги съединяваше. При такива случаи те си допираха лактите, за да наблюдават епруветките при пълна светлина, а главите им се докосваха, когато разглеждаха рентгенови снимки. Те се радваха на откритията си и споделяха мигновено радостта си; при случай на разочарование склонността да проклинат ги свързваше. В тези мигове те се намираха в пълно съгласие. Обичайните им обноски отстъпваха място на такова душевно и нравствено съзвучие, че някой случаен наблюдател би могъл да ги вземе за баща и син.

Един ден — към края на втората асистентска година на Бивън, една дребна сама по себе си случка дойде да покаже ясно чудноватостта на взаимното им държане. Джек току-що бе успял, след големи усилия, да нагласи един препарат за точно наблюдение през труден за обслужване микроскоп. Тъбби, записан със собствените си изучавания, не знаейки какво се върши на масата на асистента му, прекоси помещението с тежка стъпка и се приготви да излезе, когато бе внезапно възпрян от заповедническия глас на Джек: **„Ей вие там, внимавайте! И най-вече не блъскайте вратата!“**.

Това безочливо обръщение му се бе изплъзнало неволно; отзвукът отекна в ушите му и неговото сърце престана да бие. Той съзна, че е виновен за нещо грозно и повдигна очи, в очакване да понесе заслужен гняв. Тъбби продължи пътя си на пръсти и затвори тихо вратата след себе си. Джек стисна юмруци от учудване и захапа устни; той се усмихна с голямо задоволство, като направи одобрително движение, гледайки към вратата: „Ей! Това се казва чешит!“ — провикна се той. „Просто възхитително! Класическо!“

Тъбби беше звяр. Той го мразеше. Но в лабораторията, когато се правеха важни опити, Тъбби и ученикът му бяха на равна нога. И двамата служеха смирено на същия господар. Всичко беше оставено настрана — несъответствието в характерите, разликата в чина, възрастта и опитността — за да се даде преднина на науката.

Джек често искаше да знае какво мисли Тъбби за всичко това. Що се отнасяше до него, той размишляваше по този въпрос понякога със свъсени вежди, понякога с широка усмивка на уста, но винаги с чувство на гордост. Отношенията между него и Тъбби можеха да бъдат ужасно раздразнителни и за двамата, но това само увеличаваше достойнството на общата им работа, тъй като тя не страдаше от това. Делото беше по-важно от самите тях, те знаеха това.

Думите на Киплинг винаги му правеха силно впечатление: „Корабът е по-важен от екипажа“. Цивилизацията се нуждаеше от екипаж, който да разбира естеството на задълженията си към кораба. Бивън чувствуваше, че сътрудничеството му с Тъбби може да бъде от най-голяма полза за постигането на важната им задача. Личностите им не играеха роля. Те не губеха времето си в приказки. Когато бяха заедно, не съществуваше друго на света, освен научните им изследвания. Науката беше техният бог. Когато техният бог говореше, враждебността им оставаше настрана. Той би дал много, за да може да каже тези свои мисли на Тъбби и да види по лицето му какво въздействие биха имали те.

Джек нямаше почти никакво време за развлечения и не водеше никакъв обществен живот. Но това му беше напълно безразлично. Жените не влизаха в плановите му. Ако беше влязъл в обществото, нямаше да може да ги избегне. Много чувствителен беше към привлекателността им. Те го смущаваха и го развличаха. Той много добре разбираше състоянието на другарите си, които претупваха набързо работата си и вършеха непростиими глупости, когато се намираха под обаянието на някоя нова любов. Най-добрият начин да се предпази от подобни приключения беше да избягва жените. В продължение на седмици, споменът за очарователното младо момиче, което беше видял в „Ливингстон“, не му даваше мира; но той бе успял решително да заличи от паметта си образа на тази девойка — единствената, с която имаше желание да се запознае.

Повечето от останалите болнични лекари се оплакваха от дългия тежък труд и си правеха живота почти непоносим. Оплакванията им достигаха понякога до бяс, когато им се заповядаше да извършат нещо сравнително маловажно в девет и четвърт, разваляйки им по такъв начин една свободна вечер. Животът се виждаше на някои толкова тежък, че се заканваха сериозно да пратят всичко по дяволите!

Джек се подиграваше с тях и ги успокояваше насмешливо с обичайните при такива случаи забележки: „Хайде, хайде, ще ти мине“. А те мърмореха: „Дърта мечка такава, стар бухал!“ И наистина, той изглеждаше много по-възрастен от повечето измежду тях. Понякога, обаче, им показваше презрението си, като им заявяваше, че не са нищо друго, освен магарета; той произнасяше тези думи, без да го съзнава, с

тон и ударение толкова наподобяващи гласа на Тъбби, че сам оставаше поразен от това.

* * *

Първоначално беше уговорено, че стажът на Бивън и асистентското му място при професор Форестър ще траят четири години. На края на третата година, обаче, тази програма бе изменена, тъй като Тъбби бе поканен да чете беседи върху хирургията на нервната система за първи семестър в Единбург.

Тази покана на прочутата шотландска академия му бе отправена още преди три години и подновявана всяка година, но Тъбби не беше помислял до сега, че би могъл да бъде заместен от друг.

Един след обяд, в началото на май, той влезе в лабораторията, където Джек приготвяваше една тъкан за изследване под микроскопа, и му каза неочаквано:

— Бивън, да не си въобразявате случайно, че владееете достатъчно добре анатомията, за да я преподавате?

— На кого? — запита с лукаво изражение Джек, без да повдигне очи.

Тъбби постави бастуна и шапката си на масата, седна на един висок стол, навъси вежди и заповяда на Джек да внимава.

Джек остави работата си и се приготви да внимава.

— Ще прекарам първия семестър в Единбург и имам намерение да предам тукашната си работа някому. Кой знае каква каша сте способен да забъркате, ако ви се повери ръководството на първогодишния курс по анатомия?

— Би трябвало да го знаете вие, господине. Всичките си познания по анатомия дължа на вас.

Лека усмивка се очерта по устните на Тъбби.

— И проклетото си нахалство, предполагам, — изръмжа той.

— Да, господине, но не бих имал смелостта да го преподавам през време на отсъствието ви. Това искахте да кажете, нали?

— Бивън, не зная как мога да ви понасям. Вие сте безсрамен, като самия дявол.

— О-о! Господине, ласкаете ме!

— Значи разбрано, — поде Тъбби. — Първогодишният курс по анатомия! По-добре ще бъде да се заловите още от сега. И не забравяйте, че трябва да се отнасяте в началото с търпение към тези неопитни момчетии.

— Да, господине, спомням си вашия начин на действие към нас.

— Имате склонност към сарказъм, знаете ли?

Джек се усмихна иронично.

— Чувал съм да се говори, че младите ви считат за ужасен мъчител, — продължи Тъбби.

— Какво да се прави, — задачата им е трудна, — каза Джек, като се оправдаваше. — По-добре е да си дадат сметка за това още от сега.

— Само не си въобразявайте, че понеже живеете като монах и работите като каторжник...

— Постъпвам според съвета ви и личния ви пример, господине, — прекъсна го Джек. — От друга страна, това ми харесва.

— Що за глупост! Никой не харесва такава строга дисциплина.

— А вие? — попита Джек.

Тъбби отблъсна въпроса с нетърпеливо повдигане на рамене.

— Това, което се мъча да натъпча под монашеското ви теме, брат Бивън, е желанието ми да мога да замина оттук с надеждата, че при завръщането си ще заваря учениците от първогодишния клас на Медицинския факултет още по местата им. Не обезкуражавайте тези малчугани. И не си създавайте причини да ви мразят. Това би могло лесно да ви се случи, знаете ли?

Това свиждане накара Джек да се позамисли. Нима наистина беше на път да закоравее до такава степен? Щеше ли скоро да се отдели от всичко и от всички, та трябваше самият Тъбби да го предупреждава!

Правейки преглед на отношенията си с болничните лекари, милосърдните сестри и болните, той трябваше да се съгласи, че тези хора съвсем не го занимаваха като личности, а само като сътрудници, събрани под същия покрив. За щастие, той можеше да се похвали, че винаги е бил учтив в обноските си към тях. Но явно бе, че в много отношения той и Тъбби Форестър, въпреки взаимната неприязън, си приличаха като грахови зърна в шушулка.

Доктор Бивън продължи да се занимава с младите от първата година. Тъбби, който се беше завърнал още през февруари, беше тъй зает с опити във връзка със специалността му, че не бързаше да поеме отново преподаванията си. Той се разхождаше от време на време между масите в дисекционната, спираше се тук-таме, за да зададе някой сложен въпрос, взимаше рисунките в ръка и ги хвърляше обратно на чиновите. Явно бе, обаче, че той бе доволен от работата на асистента си и за това не се връщаше повече на въпроса. Той реши постепенно в себе си, че няма да се меси повече в преподаването основите на анатомията.

Последните осем години, посветени изключително на медицината, бяха издигнали Джек Бивън до степен на зрялост, която го правеше да изглежда по-възрастен от тридесетте му години. Големи промени не бяха настъпили у него, но чертите му бяха придобили мъжествен израз. Мълчалив по природа, разговорите му бяха станали лаконични. Ежедневните му физически упражнения, ограничени сега на един час, от пет до шест, интензивна гимнастика в „Гимназията“, бяха по-скоро здравословна мярка, отколкото почивка за отмора. Той предприемаше от време на време самичък някоя дълга разходка из полето. През последната година, като преподавател и завеждащ лабораторията, той бе освободен от текущи задължения, спадащи към стажа, но продължаваше да обитава болничната пристройка.

Физически той се бе развил по забележителен начин. Русите му коси, които бяха запазили склонността си към закъдряне, бяха късо подстригани. Чертите на лицето му, намръщени по природа, бяха облагородени от настъпилата зрялост. Неговите вдлъбнати сини очи притежаваха проникателна сила, произхождаща, без съмнение, от изпитателния му критичен ум, който се намираше зад тях и от честото употребление на микроскопа.

Работата му го бе направила сериозен. Той не се смееше почти никога с висок глас. Вярно е, че и усамотеният му живот не го поставяше често в допир с весели събития. Усмивката му беше чудно младежка, но кратка.

Пациентите в болницата, след безплодни опити да завържат разговор, се отказваха от намерението си. Явно бе, че младият доктор Бивън не бе дошъл да се забавлява и че пропастта помежду им бе твърде дълбока, за да се надяват, че ще бъде преодоляна. Като последица от това държане, доверието на болните в сръчността на Бивън се увеличи особено, когато забелязваха сигурността във всяко негово движение. Той не говореше благи думи, но разбираше занаята си.

Всеки знаеше, че доктор Бивън е изключително погълнат от работата си. Невъзмутимото му лице свидетелствуваше, че изпитваните вълнения биваха бързо овладявани. Той не си губеше времето в сладникави ласкателства, но похвалеше ли някой страдащ за храброто му държане, тихият му глас придаваше на похвалата по-голяма цена.

В държането му към болните — мъже или жени — имаше много малка разлика. Той даваше да подразберат, че очаква от тях да бъдат разумни и храбри. Те обичаха студеното му доверие в тяхната издръжливост и биваха обърквани от още по-студеното му безразличие към кокетството им. Много чудни истории се носеха в болницата по отношение резките забележки на доктор Бивън към пациентките му, които имаха склонност да му правят мили очи. Една от тези истории, предадена от болногледачка, гласеше: Бивън бил дошел да види в два часа след полунощ как се чувства една млада жена, която късно след обяд била оперирана поради счупената ѝ челюст и дълбоки наранявания на шията, причинени от автомобилно сблъскване. Ето какъв разговор бил последвал:

Лекарят: „Хей, (сърдито), много ли боли?“

Пациентката: „Не, господине“.

Лекарят: „Лъжете“.

Пациентката: „Да, господине“.

Лекарят: „Но сте храбра“.

Пациентката: (трогната) „Благодаря“.

Лекарят: (замислен) „Лъжите на великите люде ни напомнят, че можем да направим лъжите си възвишени“.

Пациентката: „Да, господине. Благодаря, господине“.

Доктор Бивън не бе казал нищо повече, дори и „лека нощ“. След като вратата се затворила, потъналата в превръзки пациентка

промърморила: „Чудесен е“.

— Какво искате да кажете с това „чудесен“? — попитала живо болногледачката. — Гледайте да не загубите сърцето си по този красив лекар, само защото е бил тъй добър да ви нарече лъжла, когато му казвахте, че не ви боли; не трябва да очаквате по-големи ласкателства от него, нито вие, нито който и да е друг. В жилите на този приятел тече леден лимонен сок.

Цялата болница, обаче, изпитваше растящо уважение към Бивън — чувство, примесено със страх и възхищение — и всички предричаха открито, че той ще стане един ден много важна личност.

— Също като Тъбби, — прибавяха те неизменно.

— С изключение на това, че Бивън не вдига такава страшна врява.

— Не той не проклина, нито крещи, — но — Боже Господи! — колко е недружелюбен!

* * *

Една сутрин, по средата на месец юли, проф. Форестър нареди да повикат Бивън в кабинета му.

Те се погледнаха студено, както обикновено, без да се поздравят. Тъбби му посочи стол и му обърна внимание върху обемистото досие, което четеше. Джек не знаеше за какво го викат и чакаше, поклащайки разсеяно лекарската си слушалка.

— Утре ще имаме един случай, който обещава да бъде интересен. — Тъбби се наведе напред, оправи с ръка документа върху масата и го почука многозначително с неизбежните си очила. — Изпратен ни е от Уилям Кънингам. Чували ли сте да се говори за него?

Джек кимна с глава, без да се издаде. За миг почувствува изкушението да каже повече, после реши да си запази мнението за себе си. Често се чуваше напоследък да се говори за Кънингам. Студентите спореха за него свободно. Той се ползуваше с добро име като хирург и беше високо ценен като диагностик; минаваше за най-добрия хирург-консултант в цялата област на Сегиноу-Бей. От друга страна го считаха за много сантиментален; един от онези алтруисти, които се тревожат и вълнуват от непатологичните прояви на болните си. В това отношение

той беше типичен пример на онзи вид лекари, които Тъбби окачествяваше с презрение като „добър стар селски лекар“.

Тъбби не бе говорил до сега за Кънингам в присъствието на Джек. Интересно би било да се чуе преценката му за неговия съкласник с нежното сърце, който мислеше, че най-великото нещо на този свят бе любовта към ближните. Такова мнение, естествено, не можеше да се очаква от страна на човек на науката.

— Ето какъв е случаят, — продължи Тъбби, като не оправда надеждата на Джек да чуе едно поверително откровение. — Несполучлива операция е била извършена преди Кънингам да се е запознал със случая. Кънингам можеше, безспорно, и сам да го лекува, но вероятно е имал основателни причини да изпрати болния на някого, който има по-голям нюх от него. — Тъбби се спря и погледна предизвикателно своето протеже. — Вероятно мислите, че сега притежавате този нюх, а? Ще видим.

Чувствавайки се въодушевен, Джек отвърна.

— Зависи от това, което трябва да намерим, господине. Мога лесно да открия, например, че 36 инча правят един ярд, въпреки че не съм го проверил никога и го знам само защото съм го чувал.

— Хм! — изръмжа Тъбби. — Идиотска забележка!... Ще седнете ли най-сетне, дявол да ви вземе! Нервите ме!

Джек седна върху страничното облегалo на креслото и запали цигара.

— Болният, — продължи Тъбби, като се върна към книгата си, — е едно седем годишно момченце. Преди шест месеца било паднало от стълба, като наранило от железния шип на преградата средната част на лявата си ръка. Това предизвикало леко кървоизлияние, но никакво смущение при движенията. — Обикновена превръзка. Китката станала болезнена на следния ден, не обаче и цялата ръка... Схващате ли?

— Да, господине, — отговори Джек през облак от цигарен дим. — Медиалният нерв.

— Разбира се! — Тонът на Тъбби искаше да каже, че и за най-големия глупак не можеше да не бъде ясно, че болката е предизвикана от медиалния нерв. — След две седмици, болката се увеличила и се съсредоточила в средната половина на китката; схващане на втория и третия пръст, чупливи мътни нокти, суха кожа. Момченцето намирало,

че болките му намалявали, когато ръката му е влажна или я държи потопена в леген с вода.

Тъбби се спря и погледна над очилата си, за да види дали тези пояснения означаваха нещо за ученика му.

— Разбира се! — изръмжа Джек с тон, който приличаше тъй много на Тъббовия, че шефът му примигна няколко пъти.

— Операция е била опитана от един лекар, за когото не съм чувал никога до сега. Някой си Мъвдон от северната част на града. Изглежда, че е била извършена умно, но без никакво последствие. — Тъбби вдигна очи. — Можете ли ми каза какво се е опитал да направи този приятел?

— Изпитвате ме, значи, — отговори Джек леко докачен. — Предполагам, че този човек е извършил пери-артериална симпатектомия.

— Точно! Но тя не дала облекчение. Чувствителността на ръката се увеличила до такава степен, че болният не можел да понася голям шум или улична врява. Тъканите били сега в процес на зарастване, а Кънингам съобщава, че пулсът бил обезпокоителен.

— Вероятно имаме срастване на нерва с брахиалната артерия, — осмели се да заяви Джек.

— Така изглежда... Така! Сега знаете по въпроса толкова, колкото и аз. — Тъбби стана, и блъсна стола от себе си. — Поставих ви в течение на работата само защото ми смениха стъклата и не съм навикнал още да си служи добре с тях. Зашивката на нерва ще се окаже много трудна; възможно е да поискам вие да я извършите. Вземете всички тези книжа, писмото на Кънингам и останалото. Част от писмото е от личен характер, но нямам време да го дам да се препише, за да ви предам извлечение от него. Ще забележките, че между наблюденията на Кънингам има и едно обширно изложение за семейството на пациента. Пустословие, което няма нищо общо със случая и на което мястото е в коша. В това се състои малкия грях на доктор Уилям Кънингам, брат Бивън. — Гласът на Тъбби стана сърдит. — Добър хирург е и отличен диагностик. Можеше да бъде голям човек, нищо не му липсваше за това; можеше да бъде и член на нашия факултет.

Явно бе, че писмото на Кънингам беше разровило пепелта на едно старо, изгаснало вече приятелство. Тъбби подаде книгата през

писалището си:

— Но не трябва да заключавате, че Кънингам е стар дърдорко, само защото бръщолеви както е обичайно на родителските срещи. Той проявява особен интерес към това семейство и желае да положи нарочни грижи.

— Предполагам, че случаят не е за общата стая?

— О, не! Те са състоятелни хора. Детето ще бъде придружено от майка му. Запазих стая за нея в „Ливингстон“. По-късно ще дойде и сестра ѝ. Кънингам ще прекара също един ден тук, ако му е възможно да се освободи от задълженията си.

Джек сгъна вързопа от документи, постави го в джеба си и се отправи към вратата.

— Е!... Бивън... — извика Тъбби.

— Да, господине?

— Възнамерявам да отсъствам за няколко дена непосредствено след края на курсовете. На вас ще се паднат грижите по лекуването на този случай. Ако операцията излезе несполучлива, нещо, което винаги може да се случи, ще трябва да я повторите. То ще е вече ваша работа... Това е всичко.

Като се запъти към лабораторията на Тъбби, Джек прочете внимателно предисторията на случая.

Кънингам можеше да бъде стара бърбрица, но изложението му бе ясно и точно. Джек извади и личното писмо и го прочете с растящ интерес. Две-три събития в отношенията Кънингам — Форестър излизаха на яве. Тези двама мъже са били интимно свързани някога. Нещо ги бе разделило. Непрофесионалното поведение на Кънингам към занаята си може да е дотегнало на Тъбби.

Успехът на Кънингам може да е означавал опровержение на любимата теория на Тъбби. Или пък цинизмът на Тъбби не се е понравил на Кънингам. Във всеки случай, те от доста дълго време не са разговаряли като близки помежду си. Враждебност не е съществувала между тях, но е липсвало другарство. Джек бе учуден, че Тъбби му даде възможност да препрочете това писмо. То представляваше един твърде забавен документ — един истински малък психологичен проблем.

Оставяйки настрана този въпрос, Джек хвърли поглед върху обстояните сведения, които се отнасяха до болния и семейството му.

Момчето, Теодор Кинг, било извънредно умно за седемте си години. То било преждевременно развито и малко разглезено. Майка му, мисис Клавдия Кинг, била вдовица на мъж достигнал до ръководно положение в дървената индустрия. Преди женитбата си тя била частна секретарка на председателя на дружеството, длъжност, към която се върнала след смъртта на съпруга си.

Бащата на същата — като че ли това беше важно за лекуването на Теодор — бил корабен капитан. Наричал се Хенри Хилтон и пътувал години наред от Сан Франциско до Хонконг и обратно — един чудак, който натрупал голямо богатство и оставил дъщерите си добре обезпечени.

„Клавдия Кинг няма нужда да работи, за да изкарва прехраната си,“ — продължаваше бързивото донесение на Кънингам. — „Ще забележите у нея склонност да преувеличава всичко. Тя разсъждава с главни букви. Вероятно ще се залови с преустройството на болницата ви през време на пребиваването си там (и би се справила отлично). Клавдия е твърде приятна на глед, но мъчно може да ѝ говори човек, защото монологът е нейна специалност. Ако трябва да ѝ съобщите нещо спешно, хванете я здраво с лявата ръка за врата и запушете устата ѝ с дясната — но внимавайте за пръстите си! Сестра ѝ, която ще видите малко по-късно, ѝ прилича по това, че и двете са бялокожи, пълнолетни и от женски пол. Вън от това двете нямат нищо общо. Историята на сестрата би заела твърде много в това вече доста дълго писмо“.

Джек сгъна съобщението, пхна го в джеба на бялото си памучно сако и остана дълго да седи замислен пред прозореца. Той имаше желание да проникне в подробностите по загубеното приятелство между хирурга-чудак от Сегиноу-Бей и стария циник Тъбби.

Една неприятна мисъл го обвзе внезапно. Можеше да се предполага, че Тъбби беше възложил нему случая Кинг, само за да докаже, че Кънингам е незначителен от професионална гледна точка? Кънингам е възпрян от едно хирургическо затруднение и изпраща болния на Тъбби като по-вещ, а Тъбби му се присмива и прехвърля случая на асистента си. Нима беше възможно Тъбби да е толкова дребнав! Джек сви вежди замислено и поклати глава. Не, дори Тъбби не би направил подобно нещо. Обяснението му ще да е било искрено.

Причината без съмнение бе в смяната стъклата на очилата и нищо повече.

Като слизаше от стълбите умът му беше толкова зает, че не отвърна на почтителните поздрави на студентите, които срещна. Когато влезе в библиотеката, Джек се запъти към нишата, която съдържаше трудовете върху автоматичната нервна система и се настани за да преговори случаите на нервно срастване, засягащо брахиалната артерия. Допълнителните сведения на Кънингам относно семейството бяха напълно забравени. Обстоятелството, че малкото момче е умно, а майка му блестяща, не беше отбелязано. Детето можеше да бъде идиот, майката — джудже, а загадъчната леля — чудовище, за него това беше все едно. За Джек случаят представляваше само проблем по нервна хирургия.

След едночасово проучване той се върна в анатомическата лаборатория и започна да се разхожда между масите, докато попадна на двама млади студенти, които дисектираха онази част от ръката, която го интересуваше.

— Извинете за малко, моля, — каза той, заставайки между тях, — искам да видя нещо.

Те се отдръпнаха учтиво, поласкани, че младият и способен д-р Бивън удостоява техния труд с вниманието си. Единият от двамата, в желание да се възползува от тази неочаквана близост с професора по анатомия, се осмели да се пошегува:

— Този джентлемен ни е изпратен от лудницата, доктор Бивън. Петър и аз, го наричаме „Господин Перушански“.

Бивън, който беше всецяло погълнат от задачата си, сви вежди и погледна учудено младия студент по медицина, който се зачерви.

— Какво казахте? — попита той с високомерие.

— Няма значение, господине, — обясни нещастният смехотворец, — казах, че наричаме този труп „Господин Перушански“, защото е бил луд, знаете ли?

— О, — възкликна иронично Бивън, добавяйки разсеяно, след миг на грижливо проучване със сондата, — трябва да ви допада.

Другият студент избухва в смях, след като опитът му да се въздържи остана безуспешен, а Бивън го изглежда през рамото си.

— Виждам, че съм попаднал в добър кръжок, — каза младият анатомик. — Благодаря ви, господа. — Той ги остави като примигна

със стоманено сините си очи.

Двамата сътрапезници на „Господин Перушански“, съвсем смутени, се заловиха отново за работа, като се надяваха, че разговорът им не е бил чул на съседните маси. След миг, по-шеговитият от двамата промълви с крайчеца на устата си:

— По дяволите! Не бих желал да го видя да ми се гневи!

— Очарователен другар би могъл да бъде, как мислиш? — попита Петър.

— Ех! като Тъбби!

— Бога, ми, — каза той сериозно, — ако знаех колкото Бивън за „Господин Перушански“...

— Не би знаел нищо друго.

— Не бих имал и нужда.

ГЛАВА ПЕТА

Джек Бивън не бе проявил личен интерес към децата от доста дълго време. Дванадесет години бяха изминали от деня, в който напусна дома си, за да постъпи в колежа. Изгледите да бъде в близост с някое дете ставаха все по-редки през това време.

Като болничен лекар той влизаше понякога в съприкосновение с деца. Хирургията се прилагаше, обаче, по-често върху възрастни и понеже Тъбби Форестър насочваше все повече вниманието на ученика си към нервната хирургия, случаите да влезе в допир с деца ставаха все по-редки. Изключение беше някое от тях да се появи в това болнично отделение.

Ако бе хранил надеждата, че и той един ден ще има дом и семейство, щеше може би да направи по-голямо усилие за да опознае душевното състояние на малките. Той знаеше за поведението на седем годишното дете толкова, колкото за навиците на някой пингвин.

Това се отнасяше естествено само до душата на детето, защото, от анатомическа гледна точка, седем годишното момченце представляваше мъж в умален вид. Не беше необходимо да търси брахиалната артерия, за да я намери. Духът на детето, обаче, не представляваше духа на мъжа в умален вид. Той беше съвършено различен.

На другата сутрин след операцията, Джек отиде рано да види как се чувства пациента му. Той имаше доверие в успеха на хирургическата си намеса. Най-трудната част: освобождаването на нерва, отделянето на артерията, към която се беше прилепил и свързването отново на двата края на нерва, след изрязването на една част — беше изпълнена само от него. Тъбби беше приготвил полето за работа, а Джек беше извършил останалото. Работата му беше добра. Доктор Кънингам не бе се явил и Джек остана малко разочарован, тъй като Кънингам дразнеше любопитството му.

Той бе видял бегло момченцето, когато то пристигна след обяд. Болният, комуто бяха дали успокоително средство, поради нервна

възбуда и умора от пътуването, дремеше в летаргично състояние. Тъбби бе счел, че е достатъчно уведомен за случая и беше оставил детето да си почине. Джек не бе видял мисис Кинг. Убедена, че синът ѝ се намира в сигурни ръце, тя бе отведена в хотела лично от Тъбби, който иначе не си правеше труда да се занимава с роднините на болните. Когато сестрата му разправи това, Джек я изслуша тайно развеселен и си помисли, че трябва да има нещо правдиво в забележката на д-р Кънингам по отношение прелестите на тази жена.

Той не бе видял мисис Кинг и по време на операцията. Тя бе последвала безсъмнено детето при завеждането му в операционната, но вероятно я бяха отстранили на сигурно място преди да направят упойката. След операцията, Тъбби бе отишъл направо в стаята, но Джек не го беше последвал. Този болен беше, въпреки всичко, пациент на Тъбби. Към седем часа Джек бе погледнал през полуоткрехнатата врата, но болногледачката му беше предала, че момчето спи и че всичко е наред. Тя бе добавила, че мисис Кинг била посъветвана да се върне в хотела, защото нямаше да бъде полезна и че професор Форестър бил тръгнал да я вземе.

В шест часа сутринта асистентът по неврология се приближи до стаята на Кинг и откряна леко вратата. Момченцето беше будно: изглеждаше много малко. Кичур меки черни къдри падаха върху бялото му челце и му придаваха вид на бебе. Очите, които имаха необикновено дълги мигли, бяха доста отдалечени едно от друго в малкото обло личице. На брадичката имаше трапчинка. Младият доктор Бивън се приближи до леглото, погледна тъмните въпросителни очи и каза:

— Как сте, господин Кинг?

Детето се усмихна едва забележимо и отговори вежливо:

— Добър ден, господине.

Младата госпожица Уерн, която дежуреше от единадесет часа през нощта, избухна в смях сред прозявката си. Тя се оттегли бързо към прозореца и се загледа внимателно в тополите.

— Боли ли ви китката?

— Не, цялата ръка.

— Много добре, — каза д-р Бивън, — аз говоря сега за китката, цялата ръка не ме интересува.

— А-а, — каза детето с широко отворени очи и кимна с глава.

— Спахте ли добре тази нощ? — запита лекарят и взе китката на детето.

— Да, много добре, а вие, господине?

— Не много добре, — отговори лекарят сериозно. Той извади часовника си и се загледа в него.

— Защо, да не би да сте пили кафе? Мама казва...

— Шт, — промълви мис Уерн и повдигна пръст, усмихвайки се.

Д-р Бивън постави часовника обратно в джеба си и се обърна към детето, като към мъж:

— Не, господине, причината не е в кафето. Аз съм лекар, господин Кинг. Лекарите не спят почти никога цялата нощ. Миналата нощ например бях принуден да стана няколко пъти заради болните. Ние сме тук в болница. — Той отметна внимателно покривката. — Бих желал да прислушам сърцето ви, моля.

— Голям шум ли ще чуете?

— Надявам се, че няма да е много голям.

— Ще ми позволите ли да прислушам и аз вашето, когато свършите да прислушвате моето?

— Днес не, сестрата иска да мируват.

— А вие не искате ли?

Д-р Бивън, който беше поставил вече краищата на прислушвателния уред в ушите си, ги извади отново и попита:

— Казахте ли нещо?

На което пациентът възрази живо:

— Вие също ли искате да стоя мирен?

— Естествено всички искат. Мис Уерн, д-р Форестър и аз...

— И мама също, — добави момченцето.

— Без съмнение. А сега бъдете тъй любезни да не говорите известно време... — Той постави слушалката върху сърцето на детето.

— Бие ли още? — попита момченцето нетърпеливо, след като лекарят прибра уреда си.

— Слабо. Мисля, че ще бие по-силно, ако полежите един-два часа без да приказвате.

— Не ви видях вчера.

— Не, но аз ви видях, вие спехте.

— Д-р Бивън е лекарят, който ви оперира, — намеси се мис Уерн. — Но ние трябва да мълчим сега.

— И вие ли?

Мис Уерн не можа да намери бърз отговор и се задоволи да допре пръст до стиснатите си устни, с широко разтворени очи.

— Виждали ли сте мама? — попита детенцето, като се обърна пак към доктора. Той поклати глава.

— „Не“ ли означава това или „мълчете“?

— И двете, — каза д-р Бивън спокойно.

Последва мълчание. Момченцето въздъхна:

— Моята, майка казва, че не е учтиво да се казва „мълчете“.

— Това е вярно, господин Кинг, но за лекарите не е необходимо да бъдат учтиви. Все пак мога ли да поискам извинение от вас?

Детето възприе това с радост. Д-р Бивън се опъти към вратата.

— Ще дойда да ви видя скоро пак, — каза той.

— Но нали казахте, че ще ми поискате извинение?

— Не го ли направих?

— Не. Вие ме попитахте само дали можете да го направите.

— Е, добре! Може да се каже, че не пускате топката из очи.

Детето се оживи.

— Обичате ли да играете на топка? Обзалагам се, че играете на футбол.

— Ще ви го кажа утре при условие, че ще бъдете съвсем мирен през целия ден.

— Какво направихте на ръката ми, че не ме боли повече?

— И това ще ви кажа утре, ако бъдете послушен.

Детето поклати упорито глава.

— Не ми причинява болка да лежа и ви слушам като приказвате.

— Утре — каза д-р Бивън решително.

По лицето на Теди се изписа разочарование. Виждаше се, че бе свикнал да му се изпълняват прищевките.

От вратата лекарят се обърна и каза със знаменателно изражение:

— Всички болни на този етаж са само мъже. Вие сте един измежду тях, господин Кинг. — Той отправи един отсечен войнишки поздрав към малкото момче. Връщайки поздрава, Теди се усмихна неохотно. Мис Уерн наблюдаваше тази пантомима с интерес.

— Харесва ли ви д-р Бивън? — попита тя детето, след като вратата се затвори.

Теди повдигна главичката си с достойнство:

— Не ми задавайте въпроси — отвърна то строго. — Аз не трябва да говоря.

* * *

Същия ден, късно след пладне, професор Форестър даде на Джек да подразбере при късия им разговор в лабораторията, че не ще бъде нужно да посвещава времето си на младия Кинг през следващите три дни.

— Трябва да замина в събота, Бивън, след това вие ще се заемете със случая, докато положението на детето позволи да го приберат в къщи.

Това съвсем не приличаше на Тъбби. Когато някоя интересна операция се извършваше от него и успехът биваше обезпечен, Тъбби не се грижеше повече. Той се опита да обясни на Джек необичайния си интерес с приятелството, което го свързваше с Кънингам. Пациентът на колегата му трябвало да получи по-особени грижи.

Нямаше нищо в случая с детето, което да налага бдителност от страна на Тъбби. Извън естествения ход на оздравяването, времето и природата щяха да се погрижат за останалото.

— Добре, господине, — отговори Джек.

— Майката на детето възнамерява да си замине в събота, — продължи Тъбби. — Работата ѝ налага това. Лелята на детето ще дойде на нейно място и ще остане докато настъпи време да си заминат заедно. Значи, вероятно още една седмица. На вас се пада да решите това.

Чувство на неудобство обхвана Джек, задето изпитваше такова любопитство по отношение на една жена. Той трябваше обезателно да види тази мисис Клавдия Кинг, която разклащаше равновесието на Тъбби. Той искрено желаше, бележитият му учител да не стане за присмех. Джек знаеше, че навикът и дисциплината у него ще вземат връх. Тъбби бе много разсеян в момента, но щеше бързо да се съвземе. Щом мисис Кинг се завърне в къщи, Тъбби отново щеше да се върне към всекидневния си живот. От Тъбби не можеше да излезе някой Ромео.

Докато чудноватият невролог се наслаждаваше на късия си сантиментален сезон, научните задължения падаха върху плещите на предания му сътрудник. Джек се надяваше, че тази мисъл не ще го направи горделив. Той винаги бе осъждал в юношеството си гордостта на фанатизираните духовници, сред които бе живял.

Когато седна в лабораторията след заминаването на Тъбби, той забеляза внезапно, че не е на поста си. Съществуваше опасността да изпита същата наслада от собствената си морална величина, в служба на науката, която изпитва онзи, който изплаща гордо на Йехова или на някое друго въображаемо божество своя данък на себеотрицание.

Тази мисъл го измъчи. На едната страна беше по-голямата част от хората, които преминават живота си без всякакъв идеал. На тях и на ум не им минаваше за дълг към някакъв бог. На другата страна, напротив, стояха малцината, които посвещават живота си в строга служба на някой идеал и като награда за тази си жертва, откриват един ден, че тяхната самоотвержена смелост се е превърнала в тумор на превзето самодоволство. Посветиш се на изкуството и изведнаж откриваш гордо, че си придобил естетичен усет, който те поставя настрана от другите хора. Посветиш се изцяло на вярата и скоро започваш да изкачваш стъпалата на храма, шепнейки:

„Благодаря ти Господи, че не съм като другите“.

Той бе мислил винаги, че науката е господар, комуто можеш да служиш без да станеш жертва на такава тъпа психоза.

А ето, че днес Бивън се смути от възможността да стане също така дребнаво доволен от себе си, поради себеотрицанието, което му налагаше науката. Изпита презрение към себе си, като откри своята низост. Не бе ли казал преди малко: „Много добре. Нека Тъбби Форестър се забавлява. Аз се нагърбвам с всичко“.

Той се върна в болницата, за да продължи обиколката си. През целия ден повтаряше на себе си: Най-сетне не съм нищо повече, от един добър химик и добър дърводелец. Познавам всички части и знам как да ги сглобя — също тъй, както легналият под машината си механик. Аз работя в болницата, а той в гаража. Прекалено сериозно съм погледнал на занаята си. Нуждая се от по-голям простор и повече слънце. А също и от развлечение.

Той, обаче, не направи никакъв опит да задоволи любопитството си по отношение на мисис Кинг, не отиде да види и детето преди

събота вечерта, когато знаеше вече със сигурност, че Тъбби и майката на момчето са напуснали града.

* * *

Джек бе поласкан от искрения прием на детето.

— Теди пита за вас, д-р, Бивън, — каза мис Мак Фей. — Безпокоеше се, че сте го забравили.

— Знаех, че професор Форестър се грижи за вас. — Д-р Бивън взе малката ръка. — Тази болница е много голяма и в нея има много болни. Предполагам, че сте почти здрав сега?

— Мама се върна у дома, — каза Теди натъжено. — Видяхте ли я?

— Не, не успях да се запозная с нея — съжалявам.

— Разправих ѝ за вас.

— А-а!

— Да... тя се посмя.

— На мен? — Докторът вдигна вежди въпросително.

— Защото ме наричате „господин Кинг“. Леля ще дойде утре. Тя не би намерила това за смешно. Леля Одри е много вежлива. Ще ми направи някои рисунки. Знаете ли да рисувате?

За своя собствена изненада Джек кимна с глава, извади молив и лист за рецепти и нахвърли набързо очертанията на една ръка.

— Така. Ето мястото, където се бяхте ударили. Този е нервът, който беше засегнат и беше закачен за една артерия. Разбирате ли ме? Вие чувствувате болки в китката, защото същият нерв движи и двата пръста. Ние оправихме нерва и сега китката не ви измъчва вече, нали?

Теди направи утвърдителен знак с глава.

— Други неща, освен ръце, можете ли да рисувате?

— Искате да кажете — хора, крави, коне и други най-разнообразни неща, нали?

— Хм... пагоди, рикши, сеячи на ориз.

— Не. Защо, нима приличам на китаец? Леля ви може ли да рисува хора, които сеят ориз?

— Да. Много хубави. Леля Одри е китайка.

Теди разшири очи и поклати глава, запитвайки:

— Казах ли ви?

— Не, — каза д-р Бивън спокойно. — До сега не сте го казвали. Сигурен ли сте в това? Вие не сте китаец, майка ви също не е, нали?

— Не, само леля Одри, — каза Теди убедително, — ще видите, — добави той, когато забеляза недоверчивия и развеселен израз на лекаря.

— Не разбирам защо казва това, — намеси се мис Мак Фей.

— Сигурно леля ви е пътувала много из Китай, — предположи д-р Бивън — и за това обича толкова тази страна. А сега, покажете ми ръката си. Та тя е в чудесно състояние!

— Не, не е така, — заяви Теди, без да се интересува за ръката си. — Моята леля Одри наистина е китайка. — Той кимна дълбоко с глава. — Можете да я попитате!

— Вярвам ви, — съгласи се лекарят. — Вие трябва да го знаете по-добре.

— Тя може да яде с пръчици, както вие можете с вилица.

— Чудесно, Теди. Съгласен съм. Ето защо тя обича да рисува китайски неща.

— Тя рисува и лица.

— А-а! Така ли?

— Може би ще нарисува и вашето. Все пак, не зная, тя е много вежлива.

Д-р Бивън се засмя и малкото момченце остана в недоумение.

— Предполагам, че искате да кажете, че леля ви е много въздържана. Знаете ли какво означава това?

Теди поклати глава.

— Свенлива, — поясни мис Мак Фей.

— Хм-м-м, — обади се Теди неуверено. — Тя не е като вас, нито като мама, нито като който и да е друг. Нейното истинско име е Лан Ийнг. Аз я наричам, обаче, така само когато играем заедно. Мама никак не обича да я наричам Лан Ийнг.

Д-р Бивън стана. Той счете, че бе проникнал достатъчно в интимността на семейството.

— Утре ще ви видя пак, Теди. Бъдете разумен!

Той затвори вратата след себе си и се опъти към асансьора, когато си даде сметка, че току-що отправеният поздрав към д-р Шейн бе тъй сух, че можеше да бъде изтълкуван като обида.

— Лан Ийнг, наистина! Лан Ийнг. Все трябваше да има зрънце истина в това!

* * *

Неделята беше ден на голямо оживление. Джек изпълняваше извън своите задължения и тези на Тъбби, а освен това бе обременен и с допълнителна работа, поради отсъствието на някои лекари, които участваха в Лекарския съюз.

С толкова грижи в главата, часовете му минаваха без да мисли много за Теди Кинг или за загадъчната му леля, която знаеше да рисува пагоди и можеше да яде с пръчици. Представата, която получи за тази дама, беше много ясна. Някоя чудата стара мома, увлечена по ориенталския бит. В писмото на Кънингам се съобщаваше, че баща ѝ правел редовно пътешествие от Америка до Китай; трябва да е минало много време от тогава. Той я е взел, може би, през време на някое от пътешествията си или пък ѝ е разказвал интересни неща за тази страна. По-късно, след смъртта на стария, тази Одри Хилтон, като не е знаела как да използва големите си доходи, защото е била равнодушна към брака и нямала семейни задължения, се е обърнала в яростна пътешественица. Лесно можеше да си я представи човек. Беше вероятно около четиридесет годишна; висока, слаба, веща фотографка и сигурно се считаше за авторитет по китайското изкуство. Може би умееше да различи някоя ваза на Юан от ваза на Минг на разстояние от петдесет метра и да ви проглуши ушите с разказите си за загадъчната прелест на дебелите, коремести статуи на Буда.

На Джек щеше рано или късно да се наложи едно запознанство с Одри Хилтон — тази Лан Ийнг — и той щеше да се преструва на заинтересован от това, което щеше да му разправи тя, само от уважение към момченцето и към д-р Кънингам.

Посещенията в болницата бяха винаги многобройни в неделя след обяд. Беше към средата на юни и колкото по-хубаво ставаше времето, толкова повече хора идваха. Роднините и приятелите се тълпеха в асансьорите и се пръсваха из коридорите, за да поднесат на болните с лакомствата и домашните си грижи. Болногледачките и лекарите бяха принудени в такива случаи да си служат със

стълбището, за да могат свободно да се движат от един етаж на друг. Посетителите предпочитаха също понякога стълбището, за да избегнат задушавашата навалица в асансьорите.

Джек Бивън рядко се вглеждаше в лицата на множеството през неделните следобеди. Тълпата представляваше някаква маса. Той се запитваше понякога на какво се дължеше, че хора, които бяха обикновено умни и с красива външност, приемаха едновременно със стъпването си в болницата неминуемо еднообразно и глупаво изражение на лицата. Атмосферата на това място го налагаше може би!

Денят отминаваше бавно. Беше вече четири часа и движението на посетителите намаляваше. Джек се качи на четвъртия етаж, за да се увери в доброто състояние на пациентката, която бе оперирал от апендисит миналата нощ. Случаят беше спешен. Болната бе пристигнала във вечерна рокля, придружена от съпруга си и цяла дузина приятели, всички във вечерни облекла. Джек не им бе казал след операцията за опасността, която я дебнеше. Тъбби повтаряше винаги на учениците си: „Не е нужно да уведомявате пациента и роднините му след операцията, че един смъртен случай е бил избегнат в семейството, благодарение на забележителната ви ловкост. Предоставете тези съобщения на онези, които имат нужда да се похвалят, за да бъдат забелязани заслугите им“.

Джек хвърли поглед на листа за температурата, кимна с глава в знак на задоволство и го върна на милосърдната сестра. После се увери, че болната спи нормално и се приготви да слезе на третия етаж, където го чакаше дренаж на бъбреците. Той току-що бе блъснал тежката самозатваряща се врата, която водеше към стълбището и прекращаваше прага, когато тракането на токчета по настлания с плочки коридор го предупреди, че някой върви след него. Токчетата показваха, че притежателката им не беше болнична сестра, а някоя посетителка. Той се спря за миг, за да задържи вратата и ѝ попречи да се затръшне точно пред носа на непознатата. Вратата, обаче, му се изплъзна из пръстите.

За да не излезе неучтив, Джек отвори наново непокорната врата и почака с видимо безразличие токчетата да минат. Посетителката се поколеба пред вратата, усмихна му се, за да поблагодари, след което се вгледа слисана в него, защото го бе познала. След това наново му се усмихна, вероятно поразвеселена от изненадания му поглед. Когато

Джек си припомни след миг подробностите на тази среща, схвана, че бе втренчил погледа си в нея, забравяйки да отвърне на усмивката ѝ. Споменът, който бе запазил за нея, беше съвсем точен. Нищо не бе се променило в нея. Синкаво черните коси бяха привчесани по същия начин. Един кичур скриваше горната част на удивително бялото чело. Той бе мислил понякога, че споменът му за тъмните ѝ очи е лъжлив, но те бяха точно такива. Тя беше облечена по същия начин, както онази вечер, когато я бе разглеждал до самозабрава. Блузата от лъскава коприна беше закопчана чак до врата, където малка подходяща якичка я завършваше. Плисирана пола от бяла коприна допълваше костюма, който обгръщаше гъвкавото ѝ тяло.

Той реши незабавно да не прави никакъв намек за предишната им среща. Това би означавало да възбуди спомен, който би издал живата му заинтересованост, която той не искаше да признае дори пред самия себе си. Ако тя пожелаеше да заговори за това, положението би било друго. В такъв случай той би си припомнил.

Тя направи крачка напред и прекоси прага с любопитен малък поклон.

— Съжалявам, — каза Джек. — Тези врати се блъскат тъй силно.

— Може би искат да ни попречат да напуснем болницата. — Звукът на гласа ѝ беше нежен контралт, а думите се редяха бавно и точно, непозволявайки да се открие някакво чуждо ударение. Те изглеждаха, обаче, грижливо обмислени, както при онези хора, които са свикнали да размишляват на друг език. Нейното „може би“ притежаваше странно ударение на втората сричка. „Мо-же-е би“.

Джек не намери отговор. Той забеляза по-скоро сухо, че стълбите се употребяваха главно от служебните лица.

— А-а? — Тя вдигна вежди и отметна глава с малко забавно детинско движение. — Минаването оттука е може би забравено? Аз не знаех. Извинете.

Те бяха достигнали вратата, която водеше към площадката на стълбата на третия етаж. Джек я бутна и се отдръпна, за да може младото момиче да мине пред него.

— Благодаря, — каза тя с нов малък поклон, — за останалата част ще си послужи с асансьора.

— Но вие предпочитате може би да слезете пеша. Елате, ще ви придружа. Ако сте оставили колата си в парка, бих могъл да ви посоча

най-късия път до нея.

— Не ви ли смуцавам? — Тя поклати отново глава с движение, което придружаваше навярно всички нейни въпроси, на които очакваше отрицателен отговор.

— А таксите намират ли се там?

— Не. Ще трябва да се повикат. Аз ще се погрижа за това. — Те стигнаха до приземието. Джек ѝ показа пътя.

— Не трябва да ви губя времето, господине, — възпротиви се тя. Той не ѝ отговори. Обичайният отговор в такива случаи, естествено, беше, че е много щастлив да ѝ услужи, но той нямаше навик да прави забележки от този род. Те се опътиха към стаята за справки.

— Повикайте, моля, едно такси за тази дама, — каза Джек сухо.

— Добре, д-р Бивън, — отвърна служащият.

Младото момиче повдигна живо глава и погледна Джек право в очите. Устните ѝ се полуотвориха в усмивка, която откри правилно наредените ѝ бели зъби. Той я гледаше строго.

— Таксито ще пристигне веднага, тук пред главния вход, — каза той.

— Вие бяхте много любезен, — тя се поклони пак.

Джек изпита за миг изкушението да я изпрати до колата, но навикът му да се занимава изключително с личните си работи му попречи. Той не желаше, от друга страна, да забавлява бърбривите служаци, като последва тази млада жена пред прозорците на стаята за справки.

Очите му я проследиха за миг, после той се върна отново към стълбата, за да се качи на третия етаж. Това малко приключение беше пълно с привлекателност. Той съжаляваше, че не можа да намери начин да узнае името ѝ. Джек поразмисли и се опита да си спомни списъка на болните от четвъртия етаж.

Той забави стъпките си, окопити се и се упрекна в лекомислие. В пълен разрез с принципите му беше да се разсейва от хубавичките момински личица. Бе му се удало вече веднаж да я прогони от мисълта си. Сега щеше да постъпи по същия начин. Не, тя решително не означаваше нищо за него. Чуждестранният ѝ чар безспорно го заслепяваше. Каква привлекателна и съвършено различна девойка от тези, които бе срещнал до сега. Коя ли беше? Не беше оттук във всеки случай. Европейка? Надали, произношението ѝ не беше френско,

нито италианско, нито испанско. В нея нямаше нищо латинско. Беше много спокойна, за да е такава. Рускиня, не! Този малък учтив поклон, откъде можеше да бъде той?

Той се спря пред вратата, пред която я бе срещнал, бутна я, мина и я отпусна съвсем леко, после се спря замислен пред прозореца. В ума му настъпи изведнаж просветление, с него дойде и една бавна усмивка.

— Дявол да ме вземе — промърмори той.

ГЛАВА ШЕСТА

Джек Бивън беше известен с хладния си темперамент, но не беше достигнал тридесет годишната си възраст без да изпита душевно раздвоение между разума и сърцето. Тези борби биваха кратки, но жестоки. Бе си начертал една твърде взискателна програма от непрекъснати усилия в служба на науката; по-трудно беше обаче да се приспособи към изискванията на този неумолим план.

Триста и шестдесет дни в годината беше доволен от строгата си дисциплина и намираше жертвите си оправдани. Поддържането на амбицията му струваше скъпо, но лихвата бе изгодна.

Джек съзнаваше, че е имал щастие и беше доволен от това. Не можеше да се отрече, обаче, че добрата му сполука се дължеше главно на твърдото му решение да не се остави да бъде отклонен от предначертания си път. Този отшелнически живот бе разширил плещите му, заякчил челюстта му и издълбал леки бръчки в ъглите на очите му.

Той бе втвърдил устните му и придал на стоманено синия му поглед по-голяма дълбочина. Говорът му беше къс и делови. От ден на ден ставаше по-голям скъперник на думите си. Не можеше да се каже, че е едностранчив. Държанието му беше винаги безпристрастно и внимателно, беше учтив към младите болнични лекари, милосърдните сестри и болногледачките, но когато даваше поръчките си, гласът му изразяваше ясно, че заповедта му трябваше да бъде изпълнена, защото в противен случай това щеше да бъде в ущърб на лицето, което я получаваше.

Но настъпваха и черни дни, през които Бивън се съмняваше, че усилията му си струваха труда. В такива моменти той си припомняше подигравателно всичките удоволствия, от които се бе лишил в борбата за постигане на целта си. В часове на униние обикновеният човек съжалява за мързела и разпиляността си, докато горчивите размишления на Джек оплакваха погребаните развлечения, жертвувани в служба на един господар, който изискваше всичко или нищо.

Винаги, когато Джек потъваше в черни мисли като в мъгла, той полагаше усилия да разпръсне чувствата на съжаление, които го изпълваха. Това настроение настъпваше главно при започването на лятото или през коледните празници.

Джек забеляза в неделя вечерта, че неочакваната среща с младото момиче, което предполагаше да е Одри Хилтон, го занимава твърде много. Беше се качил към шест часа в стаята на Теди, за да посети малкото момче, което не бе видял през деня.

— Защо не дойдохте днес след обяд? — се оплака Теди с глас, който обвиняваше лекаря, че го е пренебрегнал. — Лан Ийнг дойде да ме види.

— Трябва да ме извиниш, Теди, бях много зает. С леля ви, ще се видим вероятно утре.

— Разправих ѝ за вас.

— И тя се е посмяла, както майка ти, предполагам.

Лицето на Теди изразяваше недоумение.

— Поради обичая ми да ви назовавам „господин Кинг“ — поясни докторът, усмихвайки се.

Теди поклати глава.

— Не. Лан Ийнг не би намерила нищо смешно в това.

— Но тогава какво ѝ казахте? — попита лекарят разсеяно, разглеждайки ръката на детето.

— Приписа ви качествата на неуморен труженик, докторе, — обади се мис Мак Фей. — Предполагам, че мис Хилтон е добила впечатлението, че не спите никога.

— Кажете ѝ да не се безпокои за мен, Теди — отвърна докторът. — Аз спя достатъчно.

Но това не можеше да се каже и за тази нощ. Джек се бе прибрал в единадесет часа в стаята си и след като се бе разположил удобно по халат и чехли, препрочете предисторията на болестта на вкоравен тумор, който бе определен за операционната маса на следната сутрин в девет часа.

Той сви вежди, за да се съсредоточи по-добре върху доклада на д-р Роджер, който се отнасяше до една предшествуваща несполучлива операция. Натрапчиви мисли, обаче, смущаваха и прекъсваха всеки миг четенето му.

„Тогава отстраних още една пластинка от горната част на разреза. — (Можее-би искат да ни попречат да напуснем болницата) — и като отворих дура матер, видях в лявата страна на кухнята едно кръгло, тъмносиньо вещество 3 мм в диаметър — (А-а! минаването оттук е може би забранено, извинете) — прикрепено към лявата ребрена кост и към опашката на гръбначния стълб“. — (Не трябва да ви губя времето, господине).

По дяволите! Така не можеше да продължава! Черните очи и червените устни объркваха цялата му работа за утрешния ден. Джек реши да свърши с натрапницата и да я пропъди. Той хвърли на масата изписаните на пищеца машина листа, натъпка лулата си и я запали, после се отпусна в креслото си и притвори очи.

Сега той се видя в операционната зала, как дава знак, че е готов. Довеждат я. Младият Линкуист върви гърбом и дърпа количката, а Харвей я дърпа от другия край. Големите колела се търкалят безшумно. Флейгър завършва шествието с уреда за упойка. Терри подрежда инструментите с гумени ръкавици. Чува се само съскането на парата, която излита от стерелизационния апарат.

Той дава знак на Харвей да сложи маската върху главата на пациентката и последният се приготвя да я намести върху лицето ѝ. Картините се редят ясни пред очите му. Джек спира Харвей с ръка, поглежда загрижено детското лице и се опълчва срещу нежното чувство, което го завладява. Пробудена от погледа му, тя отваря бавно очи и отправя към него с учудена усмивка, защото го е познала. „О! — казва тя, случило ли ми се е нещо?“ и поклаща глава, очаквайки отрицателен отговор. „Не, — отговаря Джек твърдо, — на мен се е случило нещо. Трябва, да ви оперирам, за да оздравеете, разбирате ли ме?“... „Можее-би,“ — отговаря тя замислена.

Отърсвайки се от този мъчителен блян, Джек стана и закрачи из стаята, свали халата си, облече набързо градското си облекло и излезе вън всред топлата юнска нощ. Нощният постови полицаи на ъгъла го поздрави с думите: „Късно излизате, господин докторе“.

Когато се върна към три часа от разходката си, Джек беше възстановил равновесието си. Работил бе много усилено напоследък и устойчивостта му бе намаляла. Много отговорност беше поел върху себе си през отсъствието на Тъбби. Но утре всичко щеше да бъде пак на ред. Едно бе вече сигурно: той няма да позволи на някоя пленителна

усмивка да му завърти главата след всичките усилия, които бе полагал при преследването на единствената от значение за него цел. Горкият полудял Бивън, който се бе унасял през онзи нещастен час, не биваше да обърква планове на разумния Бивън, който бе влачил хомота в продължение на осем години. Той се залови отново с доклада, направи си някои бележки, прочете ги внимателно, после си легна и заспа.

* * *

Джек не направи никакво усилие да види тази тайнствена Лан Ийнг. По обяд отиде да отпрати къс поздрав към малкото момче, обещавайки му, че ще се върне по-късно, но не се върна.

Времето е превъзходен лечител. Когато не знаете какво решение да вземете, не предприемайте нищо. Докато стоите в очакване, проблемът може да се разреши от само себе си. Колко пъти това становище бе доказвало правото си при заплетени случаи. Тъбби беше негов горещ привърженик. Сложете болния на легло и го дръжте под наблюдение, не се спущайте към него с хапчета и уреди преди да сте сигурни в диагнозата, позволете на времето да действа самостоятелно.

Желанието му да види Одри Хилтон вероятно не беше нищо друго, освен преходна мечта, един лъч, който щеше скоро да бъде изместен от ослепителната светлина на операционната зала.

Обзет от угризения на съвестта, че е накърнил чувствата на Теди, Джек реши във вторник сутринта да бъде по-щедър и постои по-дълго при него, за да го зарадва.

По леглото на момченцето лежеха пръснати бели листа, покрити със скици, нарисувани с молив.

— Теди се радваше, че ще може да ви покаже тези рисунки! — каза мис Мак Фей, — неговата леля ги направи вчера...

Лекарят събра два-три от разпилените листа, за да ги разгледа по-отблизо; те представляваха сполучливо нахвърлени скици на дръвчета-джуджета, чиито клонки внушаваха разни представи.

— Това, — поясни Теди, като се наведе напред и подпря бузка до ръката на лекаря, — е едно много изморено дърво. Работило е през цялата нощ и сега е изтощено.

— Да, вижда се, — съгласи се лекарят.

— А това, — продължи Теди щастлив, че служи за тълкувател, — е мис Мак Фей, когато ми носи портокалов сок. Това съм аз, наведен над мухоловката. Тази е най-хубавата, според мене.

— И аз така намирам. — Лекарят се забавляваше със смешните, но извънредно живи лица. Той посегна към друг лист.

— Това са лица, — каза Теди, — но не истински лица, а само части от тях. Лан Ийнг обича да рисува очи, носове, уши и бради по отделно. Това са различни уста.

— Лесно можем да намерим вашите, Теди.

— Казах на мис Хилтон, че тази прилича колкото на Тедиевата, толкова и на нейната.

Лекарят едва кимна с глава. Той забеляза едно любопитно пламъче в очите на мис Мак Фей.

— Много е естествено, че тези две уста си приличат, — каза той бързо.

— А тази е на мис Мак Фей, — каза Теди.

— Хм! — лекарят показва, че я бе познал. — Но ето и една друга, която като че ли е готова да ухапе. Тя изглежда жестока.

Теди разчорли косите си с белите си пръстчета и се усмихна с притеснение:

— Леля ми не рисува винаги много добре, — каза той, прибирайки листа. — Лан Ийнг не рисува винаги хубаво.

Мис Мак Фей започна да събира рисунките:

— Не трябва да задържаме дълго доктора, Теди, оставете сега да подреда леглото ви, за да ви прегледа.

Детето реши внезапно да каже истината, каквито и последици да има това. То потърси отново листа с различните уста и посочи тази, която изглеждаше свирепа.

— Лан Ийнг предполага, че изглеждате така, — забеляза то със слаба усмивка. — Но то е защото не ви е виждала никога.

— А вие, Теди, й бяхте казали, — прибави мис Мак Фей тактично, — че доктор Бивън работи много усилено и тя се опита тогава да нарисува една уморена уста.

— Но тази уста не е уморена, — забеляза докторът. — Тази уста е от *желязо*!

Той опита да се пошегува:

— Тази уста би могла да сдъвче цяла шепа стъклени топчета и... да ги превърне в каша.

— Обичате ли да играете на топчета, — попита детето видимо облекчено, че може да промени разговора.

Да, той обичаше да играе на топчета; но много време бе минало от тогава; а сега той щеше да прегледа ръката и щеше да продължи обиколката си.

Той се изкачи в операционната зала и започна да се приготвява за изваждането на един жлъчен мехур в десет часа. Той облече хирургическата си престилка и се залови да четка и мие ръцете си.

Джек хвърли поглед към огледалото и започна да разглежда устата си под друга светлина. Тя не беше тъжна, жестока, или песимистична. Не беше и капризна или буйна. Най-лошото, което можеше да се каже за нея беше, че притежава решителен израз. А това не беше толкова лошо. Много хора можеха да спечелят, ако притежаваха тази характерна черта.

Китайците вероятно не ценеха това качество, но докъде бяха стигнали китайците? Те не бяха допринесли нищо особено за благото на хората. Те знаеха много малко по отношение на науката. Уста като неговите се срещаха вероятно рядко в Китай, това не значеше, обаче, че такива уста бяха за отхвърляне. Но тя „можее-би“ я бе нарисувала без всякаква умисъл. Решителната и предприемчива уста „можее-би“ ѝ допаднаше... Но какво го засягаше него какъв род уста харесва тя? Тя си заминаваше след два дни. Той щеше скоро да я забрави; та той беше почти успял в това.

Джек улови израза си в огледалото, който му доказваше простичко, че се опитва да се самоизлъже и че впечатлението, което си налага за устата, е погрешно. „Решителна“, си бе казал той снизходително. Не беше точна така. „Надменна“ — ето тази беше точната дума. Той живееше отделен в един свят на епруветки и микроскопи, заедно с разлагащите се трупове и болни зайци. Той не знаеше вече как изглежда действителния свят. Познаваше тъй слабо децата, че се чувствуваше неудобно в тяхно присъствие.

Тази уста беше надменна и при усилието си да постигне това уединение, бе станала свирепа. Нямахме нищо учудващо, че никой не потупваше Джек Бивън по рамото, за да му разкаже някоя весела история или да му предложи някой час на развлечение.

Одри Хилтон бе разбрала и определила само с няколко черти тази уста, която бе познала по-добре от него самия.

Той протегна ръце към престилката си и малката Уерн нахлузи ръкавите до раменете му. Очите им се срещнаха за миг. Безразличният поглед на младото момиче показваше, че ако тя притежаваше дарбата да рисува скици, и нейната би приличала много на тази, която го занимаваше тъй дълго. Той правеше може би на всички това впечатление.

* * *

На следната утрин Джек каза на Теди, че ще може да се върне вероятно в четвъртък у дома си. Теди не се изненада, защото говореха вече от няколко дена за това.

Обръщайки се към мис Мак Фей, Джек беше казал:

— Когато дойде мис Хилтон след обяд, кажете й, че се надявам да я видя преди да напусне болницата. Моля, повикайте ме.

Той изпълни след това обичайните си задължения разсеяно, като поглеждаше често към часовника си. Ту се учудваше, че времето тече тъй бавно, ту желаше срещата да бе вече минала. От три часа зачака, трепвайки при всеки телефонен звън. Към три часа и четиридесет и пет минути, когато се готвеше да намести обтегателния уред на един счупен крак, дежурната сестра му обади, че го викат на телефона. Сърцето му подскочи.

— Бивън, — каза д-р Шейн с настоятелен глас, — качете се в операционната. Докараха един случай от автомобилна злополука. Двама души са, жената изглежда много зле. Нямах време да я прегледам още, но се опасявам, че има счупване на шийните прешлени.

— Добре, Шейн, идвам.

Той не знаеше дали е облекчен или недоволен от тази непредвидена спънка. Щеше да съобщи на някоя от сестрите да предупреди мис Хилтон, че един спешен случай го е задържал. Щеше да се опита да я види по-късно.

Когато Джек стигна в операционната, видя веднага, че се касае за счупване на врата, както бе предположил Шейн. Младата, около

двадесет и две годишна жена, беше в полусъзнание, но не можеше да раздвижи ръката си, когато Джек ѝ поръча това. Направиха няколко рентгенови снимки и се разбра, че гръбначният мозък е засегнат. Джек реши да не предприема хирургическа намеса, но последва пациентката при отвеждането ѝ в друга стая, за да наблюдава хода на температурата. Температурата единствена щеше да покаже дали се налага да прибегне до отчаян опит за спасението на болната.

Той заговори със спокоен глас:

— Как се казвате?

— Прентис. Нанси Прентис.

— Мис Прентис, — започна Джек сериозно...

— Мисис Прентис, — поправи го тя.

— А значи раненият е вас е мъжът ви?

— Не, мъжът ми не е тука. Той си търси работа.

— Искан да ви кажа, мисис Прентис, че оздравяването зависи от хладнокръвието ви и от подчинението ви на заповедите ми. Вратните ви гръбначни прешлени са засегнати, но вярвам, че всичко ще мине добре при условие, че ще останете съвършено спокойна, въпреки болката, за да не се влоши състоянието на счупеното място. Болногледачката и аз ще останем до вас. Знайте, че ако плачете, или се движите, треската ви ще се засили; в такъв случай ще се наложи да ви оперирам. Ако запазите спокойствие, това може би не ще бъде нужно. Искате ли да ни помогнете?

— Да, докторе. Мога ли сега да приема посещението на майка ми?

— Утре.

— Но тя ще поиска да ме види.

— Ние ще ѝ обясним.

— Тя ще настои, ако ѝ откажете.

— Благодаря ви за предупреждението. Ако майка ви ни създава главоболия, ще направим по-добре да се освободим от нея за няколко дена. Ще я държим в течение на всичко, което се случва.

— Тя ми пази бебето.

— Много добре, то тогава е в добри ръце. Значи нямате нужда да се безпокоите за него. Сега не говорете повече.

Към девет часа температурата беше все още 38.5°. Пациентката спеше под въздействието на силна упойка.

— Ще отсъствам за един час, — каза Джек на сестрата. — Ако имате нужда от мен, долу в канцеларията ще знаят къде да ме потърсят.

Той не бе сложил нищо в устата си от обяд, с изключение на един сандвич и чаша мляко, но напрежението през последните часове го бе направило безразличен към всякаква храна. Той слезе в бюрото, телефонира в хотел „Ливингстон“ и позна веднага плътния глас, комуто едно чуждестранно влияние придаваше разумна отмереност.

— Съжалявам, че не можах да ви видя днес, мис Хилтон. Дойде ни един неочакван случай и не можах да се освободя. Вероятно са ви съобщили за това. Бих желал да ви говоря преди да отведете племенника си. Бих ли могъл да направя нещо за вас?

— Не, благодаря, докторе, — каза тя, като произнасяше думите си грижливо... — И аз съжалявам, че трябва да замина без да получа наставления за упражненията, които Теди трябва да прави и...

— Какво ще кажете, ако дойда сега при вас? Имам един свободен час.

— Да, можете да дойдете, благодаря ви.

Джек нахлузи бързо градския си костюм и взе такси до хотела. Когато запита вратаря за мис Хилтон, последният го осведоми, че се намира в салона на апартамента и че има нареждане да го заведе там. Той последва момчето от асансьора, качи се на горния етаж, натисна копчето и се запита, как ли ще бъде приет.

Тя отвори вратата и той се спря изненадан за един миг. Теди не бе се пошегувал с него. Леля му Одри беше китайка. В отговор на учтивия ѝ поздрав, Джек влезе в салона. Тя беше облечена в жакет от черна лъскава коприна с висока яка и дълги ръкави. Носеше панталони и малки чехли от черен сатен. Като го освободи от шапката му, тя му показа един стол и седна срещу него.

— Благодаря ви, че дойдохте, — каза тя.

В продължение на пет минути Бивън запази строгото си делово държание, като ѝ показваше цяла редица от упражнения, които трябваше да възвърнат свободните нормални движения на ръката на детето.

Одри Хилтон слушаше внимателно и задаваше от време на време някой въпрос, когато обясненията ставаха много технически и неразбираеми за нея.

Настъпи късо мълчание. Бивън имаше вид, че е привършил с наставленията си, но не се готвеше да си тръгне. Той се колебаеше и не можеше да се въздържи да не продължи разговора с някой по-личен въпрос:

— Теди ми беше казал, че сте китайка, но аз помислих, че се шегува.

— Не съм истинска китайка, докторе. — Нейният глас беше ласкав.

— Но вие забелязахте в неделя, че не съм напълно правоверна. О! колко свирепи бяха очите ви в обвинението, че съм чужденка.

Джек се усмихна и кимна с глава:

— А и устата ми също, опасявам се. Признавам, че не можах да определя каква сте, но не ми влизаше в работа да...

— Да разрешите загадката. Това е безспорно, но ако ви интересува, бих могла да ви открия.

— С удоволствие, — каза Джек. — Уверен съм, че тук не се отнася само до една дегизировка.

— Благодаря, искате ли да запушите, доктор Бивън? Ще предпочетете лулата си, може би.

Тя стана от стола, на който бе седяла права, избра едно ниско трикрако столче и като скръсти ръце върху колене, започна да го наблюдава, как тъпче лулата си.

— Наистина, няма нищо особено в това, една американка да се роди в Хонконг, — започна тя. — Това се е случвало често пъти в мисионерските семейства или в тези на чиновниците в посолствата. Рядко се случва, обаче, някое американско дете да живее дълго в Китай. Пращат го обикновено на училище в Америка, то забравя скоро родната си страна и се чувства напълно у дома си в страната на своята народност.

— А вие сте останала там, докато сте станала китайка, така ли?

— Баща ми беше капитан на параход в продължение на двадесет години. Пътувал е от Америка до Китай и обратно. Естествено, удавал му се е случай да се запознае с много добре възпитани китайски граждани от знатен род, които са идвали тук по уреждане на търговски и политически въпроси. На тях не им е било винаги лесно. Американците, които познават само нисшите слоеве на народа им, са се отнасяли студено към тях. Баща ми изглежда е разбирал

положението и те са чувствували неговата симпатия. Възможно е да са виждали в него един джентлемен — космополит. Човек никога не може ясно да разбере, как се разпространяват сведенията от този род в Китай. Китайците умеят много добре да се ползват от собствените си съвети, но знаят и много ловко да се възползват от чуждите познания.

„Имало един китайски търговец в Хонконг, който се наричал Сен Линг...“ Очите на Джек се разшириха:

— Как ви нарича Теди?

— Лан Ийнг!

Тя кимна усмихнато с глава, като видя, че той беше заинтересуван и изглеждаше щастлива, че може да обясни:

— Още при първото си пътешествие до Америка, Сен Линг претърпял толкова унижения, че при завръщането си се почувствувал много болен на парахода на баща ми. Той е бил може би сам виновен, защото е виждал, колко добре се отнасят американските християни към слугите му в болницата и в училището и е предполагал, че тукашният наш народ питае приятелски чувства към китайците. Той не е трябвало да се подава на такава мисъл. Ако той лично би се отзовал лице срещу лице с нищетата на невежите и суеверни американци от нисшите слоеве, той би ги нахранил, ако умират от глад; той не би трябвало да вярва, обаче, че американците от неговото обществено положение ще дойдат да му благодарят за човеколюбието му. Напротив, той би очаквал по-скоро да ги види смутени и неприятно засегнати от обстоятелството, че някой друг върши благотворителни дела, които се падат на тях. Той би ги презрял и би познал от цивилизацията им само онова, което би научил от невежите тълпи.

Но това като че ли не било достатъчно. Няколко американци на парахода не се стеснявали да му подчертаят презрението си. Баща ми се научил, от лекаря на парахода, че Сен Линг бил болен и отишел да го посети в кабинета му. Разговаряли доста дълго. Баща ми наредил да преместят болния в една от собствените му кабинети. Завел го по-късно на капитанското мостче и го посветил в тайните на корабоплаването. Когато пътуването се свършило, той забравил тази случка, но Сен Линг я запомнил. От тогава всеки път, когато параходът на баща ми хвърлял котва в Хонконг, Сен Линг го чакал на брега, за да му каже добре дошъл. Той му пращал подаръци и го канел да го посети в дома му. Баща ми отказвал отначало на тези покани под предлог, че му

предстои належаща работа, но след като отишъл веднаж, той вече никога не се спирал в пристанището на Хонконг, без да посети къщата на Сен Линг, където го посрещали като много скъп приятел. Тази къща бе истински замък.

Тя се спря замислена.

— Предполагам, че сте я виждали, — каза Джек с надеждата, че тя ще продължи разказа си.

— Да, живях в нея до преди три години. Много ми беше тежко да напусна китайския си дом. Чувствувах се тъй самотна на първо време след завръщането ми в Америка и мислех, че трябва да се върна. Не мога да ви кажа, колко много дължа на д-р и мисис Кънингам за нежността, която ми засвидетелствуваха в отчаянието ми. Взявах ме често със себе си на къси пътешествия. Първият път, само няколко дена след пристигането ми в тази страна, ме заведоха на празника на университета. — Тя повдигна поглед и се усмихна. — Доктор Кънингам държа сказка пред съвипускниците си в хотел „Ливингстон“.

— Да, — каза Джек, — спомням си.

— Вие не харесахте сказката му. — Тонът на гласа ѝ го подканваше да каже защо не я е харесал.

— Не можах да чуя много нещо от нея, — отговори той. — Имаше голям шум в залата, където се намирахме. А бях също и разсеян... Много бях зает през деня, — прибави той, — дипломата ми и куп непредвидени неща... — Ненадейно, обаче, той призна: Не исках да ви засегна онази вечер, по-късно винаги съм съжалявал за това.

Тя се усмихна. Сърцето на Джек заби лудо.

— Добра памет имате, — каза тя.

— Понякога.

Джек реши, че тази стара случка отпреди три години го бе предизвикала да говори доста за себе си и се опита да върне разговора към предишната тема. — Значи вие сте живели през по-голямата част от живота си в Китай? Не бихте ли ми разказали нещо за тази страна?

— С удоволствие, ако не ви задържам.

Телефонът иззвъня.

— За вас е, — каза тя, като му подаваше слушалката.

— Да, да, мис Уерн. Да, незабавно.

Той постави слушалката на мястото и после се обърна към нея, поклащайки глава:

— Ето на — каза той, — този уред... — той посочи телефона с пръст, като че ли последният олицетворяваше всичките лишения, на които е подложен:

— Този уред ме държи в плен цял живот.

Той й протегна ръка.

— Съжалявам, — каза тя.

ГЛАВА СЕДМА

На другата сутрин, след заминаването на Одри Хилтон и Теди, Джек Бивън получи официално съобщение от управителния съвет на болницата, с което му предлагаха службата на професор-асистент по анатомия. Добрата новина дойде в един миг, в който удостоеният с тази почит се намираше в много потиснато настроение.

Тъбби бе се завърнал в града предната вечер, като бе пресметнал с упорито лукавство да отнеме на Джек грижата по заминаването на Теди и заедно с това повода да придружи мис Хилтон и племенника ѝ до влака. След внезапното му повикване от хотела в болницата, Джек не беше имал случай да види отново Одри. Разчиташе, че ще може да поприказва с нея на път за гарата. Не се надяваше да научи края на китайската история, но добре би било да я види още веднаж. След това Джек щеше да се помъчи да я забрави.

Малко преди да напуснат болницата, Джек бе се качил в стаята на Теди, за да се сбогува. Намерил беше момченцето твърде възбудено. То беше мило към него, но едновременно беше разсеяно от приготовленията. Когато Одри му подаде за последен път ръка, погледът ѝ за миг изразяваше притеснение, като че ли споделя разочарованието му, че отношенията им ще останат висящи, без изгледи да бъдат подновени някога.

Чувствайки, че тук той е решително излишен, Джек напусна стаята и се залови обезсърчен за работата си. Едва сега съзна, колко Одри Хилтон нарушаваше спокойствието му. През целия следобед той непрекъснато си повтаряше, че, ако имаше възможност да размени насаме някоя дума с нея, той би се почувствувал удовлетворен и късото им познанство, би приключило. Поне да бе имал възможност да ѝ благодари за това, че му бе доверила нещо от забавната си истории. Поне да би могъл да ѝ каже колко много съжалява, че обстоятелствата прекъснаха увлекателния ѝ разказ. Или да ѝ изкаже надеждата, че един ден — кой знае — биха могли да се срещнат наново. Това поне би било едно по-малко разочароващо приключване на взаимното им

привличане. Той спа много малко тази нощ и се пробуди на другата сутрин с чувство, че животът не си струваше труда да бъде живян.

При получаването на многозначещия документ Джек си каза изведнаж, че ако не можеше да се гледа винаги с радост на света, то той беше все пак търпим.

Производството му в университета не променяше нищо в задълженията на Джек, а подобряваше положението му. Той би имал възможност от сега нататък да блесне сам, вместо да отразява само сиянието на Тъбби Форестър. Сега биха могли да разпознаят заслугата му, но и доходите му щяха да бъдат значително увеличени. Увеличението не би го засягало никак, ако нямаше удовлетворението, че получава заплата съразмерна на услугите, които принася. Паричният въпрос не го безпокоеше. Скромната рента, която неговото наследство му осигуряваше, му бе дала възможност дори да образува вече един закръглен влог в банката. Че доходите му щели да бъдат увеличени от 75 на 200 долара месечно, означаваше за Джек само, че услугите, които правеше на факултета и болницата, бяха добили по-голяма стойност.

Джек беше искрено признателен, че наградата идваше точно в този час, когато той си задаваше въпроса, дали професията му заслужава наистина жертвите, които бе понесъл заради нея.

Сега той щеше да поеме нови отговорности с убеждението, че трудът му, макар и без други развлечения, се оправдаваше. Писмото беше дошло тъкмо на време. То ще му помогне да забрави Одри Хилтон.

Безсъмнено Тъбби беше човекът, който бе предложил производството. Управителният съвет никога не можеше да го посочи без пълното и окончателно одобрение на професора по анатомия. И най-обикновената учтивост изискваше да засвидетелствува благодарността си в най-скоро време; но при настоящите обстоятелства, това не беше толкова лесно.

Джек се представи този следобед в кабинета на Тъбби:

— Господин, професоре, — започна той, — получих производството си за професор асистент по анатомия. Аз... аз живо ценя...

— Ще направите тогава по-добре да пишете на управителния съвет, за да им го съобщите, — забеляза Тъбби насмешливо.

— Благодаря, — каза Джек неловко, защото не виждаше какво друго би могъл да прибави. Той се обърна с намерение да напусне стаята.

— Доктор Бивън, — изкрещя Тъбби, — не ме засяга къде живеете, но чувах, че пристройката е претъпкана. Сега сте член на факултета, предполагам, че ще се преместите. Вие имате вече средства за това.

Джек почувствува как кръвта нахлу в лицето му. Мисълта на Тъбби, че не би напуснал от скъперничество безплатното жилище на болничните лекари му беше непоносима. Той се почувствува изкушен да възнегодува, но се въздържа. Беше дошъл най-сетне, за да благодари на Тъбби, а не за да се кара с него.

— Да, господине, — каза той сухо и напусна стаята.

Въпреки голямото възмущение, което се надигаше у него, той не се бе сетил в действителност, че от сега нататък, е свободен да живее при по-големи удобства. Странно му се виждаше, че ще си нареди свой дом. На другия ден той взе два часа отпуск, с намерение да посети жилищата в околността, които се даваха под наем.

Той си представяше своя нов дом само като двустайно мебелирано жилище с баня, понеже беше живял години наред с най-необходимото. Когато му показаха, обаче едно по-приветливо жилище, с изглед към красив булевард, на един километър от Медицинския факултет, мина му внезапно през ума, че ако му се налага да живее сам до края на живота си, би следвало поне да се нареди с неща, които да са негова собственост. Жилището не беше мебелирано. През последните дни всеки свободен час бе използван от него в покупки за новия му дом. Той се залови с нареждането и му посвети голямо внимание. Когато видя да пристига новата му собственост, учуди се, до сега у него не се бе явило желание да я притежава. Малката стаичка, на която управителят беше дал тържественото наименование библиотека, беше единствената без предназначение. Джек я заключи и реши да види за какво ще му трябва по-късно.

Една от спалните, тази със северно изложение, щеше да му служи за лаборатория. Да се чувствува господар на къщата му се виждаше странно.

Той се погрижи да сложат в рамка най-новата снимка на Джоан и на двете ѝ дечица и я окачи над новото си облечено в кожа писалище,

със съжаление, че няма право да поиска и тази на Одри Хилтон. Той се запита, дали ако притежаваше една снимка от нея, това би го облекчило, или би го измъчило само. Той пропъди тази внезапна нелепа мисъл. Та нали едва я познаваше и вероятно не щеше и да я види повече.

Безспорно настанявайки се в своя дом, Джек се беше поразнежил. Той като че ли се опитомяваше. След десетдневно пребиваване в новото си жилище съзна, че има нещо смешно и патетично същевременно в гордостта му на собственик.

Понеже пътните съобщения му се виждаха много неудобни, Джек реши да си купи кола. Няколко дена по-късно един красив „Roadster“, последен модел, имаше запазено място в автомобилния парк, зад болницата. Новият надпис, който беше закачен на оградата пред болницата, гласеше: **Доктор Бивън**. Това беше истинско свидетелство, което го препоръчваше като признат член на факултета. Производството му внуши нова самоувереност. Уреждането на неговия дом му даде чувство на устойчивост. Името му, обаче, което бе напечатано със същите черни букви като съседните имена на Форестър, Шейн, Осгуд и дванадесетина други — все по-възрастни от него мъже — му правеше странно впечатление и затвърдяваше решението му да се отдаде с нова ревност на това занятие, което му бе дало тъй щедро възмездие. Притежанието на колата означаваше една задоволена прищявка; името върху оградата обаче — един насърчителен подтик.

* * *

Стълкновението, което щеше да издълбае още повече пропастта между Джек и Тъбби, настъпи през последната седмица на август. Ако някой друг, а не професор Форестър бе изненадан от Джек в смешно положение, той само би се смял, но гордостта на големия човек бе дълбоко наранена. Той бе заварен в положение на явно разнежване и то от Бивън! Най-виновното лице в тази нещастна случка беше бебето на Нанси Прентис.

Излекуването на Нанси Прентис бе едно от най-великите постижения в кариерата на Тъбби Форестър. Вратните наранявания

дават винаги голям процент смъртност, а Нанси бе засегната така опасно, че в продължение на три дни всички бяха съгласни — включително и Тъбби, — че би било по-човечно да я оставят да умре спокойно, отколкото да я подложат на излишни мъчения.

Но когато развоят на болестта отказа да потвърди това единодушно предсказание, Тъбби, който всеки два часа я наглеждаше, започна да обмисля възможността за операция.

Най-старата болногледачка никога до сега не беше виждала Тъбби така нерешителен. Той заставахе до одъра на Нанси, почукваше зъбите си със златните си очила и примижваше с малките си сбърчени очи; после промърморваше нещо недоволен: „А! не никога! глупост би било!“ и напускаше стаята, за да се върне след малко и започне отново същата комедия.

В осем часа сутринта, на петия ден, Тъбби заповяда гръмогласно: „Пригответе я! Да я изкачат!“

Случаят предизвика голямо вълнение. Вестниците писаха за чудото. Стотици запитвания бяха отправени от родители на неизлечими болни, които вярваха, че университетската болница съперничеше с чудотворната икона в Лурд или Св. Анна де Бопре.

Но, колкото и преувеличени да бяха разказите, все пак истина беше, че Тъбби спаси живота на младата жена, когато положението ѝ се считаше за напълно безнадеждно. Научните списания надълго описаха историята на случая, както и техниката, която бе приложена. Знаменити специалисти в тази област на хирургията дойдоха да видят болната. Цялата болница бе горда като Артабан^[1] и обичайната намусеност на Тъбби отстъпи място на временни пристъпи на добро настроение, нещо така рядко, както и самата операция, която бе извършена.

Още в началото, отношенията между Тъбби и Нанси Прентис бяха най-комични. Младата жена никога не е била подложена на някаква морална или духовна дисциплина и не можеше да си представим личност по-малко подготвена да понесе мъченията и отвратителната досада през дългото време на лекуването ѝ. Никой, освен Тъбби, не знаеше как да постъпи с нея.

Нанси беше безсрамно и вироглаво дяволче, чийто речник с неприлични изрази би накарал да почервенеет дори един моряк. Безсрамна и нахална, тя вероятно не бе никога срещнала равна на себе

си до деня, когато влезе в съприкосновение с Тъбби Форестър. След сблъскването и смирената изповед, че тя никога не е познавала такъв грубиян и простак, Нанси стана преданна робиня на Тъбби и го следваше с очи, в които блестеше омаяният поглед на покорно куче.

Но, по силата на обстоятелствата, Тъбби също стана роб на Нанси. Всички в болницата забелязваха затрудненията на Тъбби и се радваха. През всяко време го търсеха, за да даде тон на отвратителното настроение на Нанси. При тези случаи, омерзанията, които си разменяха, бяха толкова явни, че болногледачките напускаха стаята.

Още в началото Тъбби даде на пациентката си да разбере, че би му било напълно безразлично, дали тя ще живее или умре, ако не беше желанието му да покаже успеха на приложената от него хирургическа техника. Никой до тогава не е бил така цинично искрен с Нанси. Един ден, когато, в миг на разнежване тя изповядваше част от краткото си, но бурно минало, Тъбби се съгласи с нея, че не би било голяма загуба за обществото, ако тя изчезне.

— И даже намирам, — добави той разсъдливо, — че е неморално от моя страна да продължа живота ви. Не струвате много нещо, Нанси, и няма извинение за този, който ви остави да живеете. Но чуйте ме добре: ако не одържите обещанието си и откажете да оздравеете, да знаете, че никога вече не ще ви проговоря!

И по този начин ужасната Нанси възстанови здравето си до такава степен, че можа да бъде пренесена в малката вила на майка ѝ, в околностите на града, след два месеца мъчителна неподвижност, месеци, прекарани по корем в стегалка от възглавници, твърди като пясъчни торби.

Няколко пъти на ден през последните две седмици от затворничеството ѝ в болницата Тъбби бе викан, за да ѝ попречи да си нанесе някаква вреда. Накрая, Нанси, чиито сили се възвръщаха, стана толкова неспокойна и раздразнена от затворничеството си, че болногледачките не си правеха вече труд да обясняват защо телефонираха на Тъбби. Те изричаха само: „Нанси“, а Тъбби отговаряше: „Ида“.

Понякога той проклинаше ужасно, и когато това не даваше резултат, Тъбби успокояваше Нанси с дръзки обещания. Тя го изморяваше така, че той се задължаваше да ѝ достави хиляди изгоди,

когато я извадят от гипса. Често присъстващите се питаха до каква степен Тъбби би могъл да одържи обещанията си.

Един следобед, през месец август, Тъбби не бе намерен за един бърз случай. След като го търсиха навсякъде, някой си спомни, че той беше отишъл да види Нанси Прентис, където не бе възможно да му телефонира.

Джек взе колата си и пристигна във вилата. Вратата беше отворена. Той се готвеше да почука, когато чу металическия глас на Нанси, идещ от стаята, съседна на малкия салон, пред който той беше застанал. Джек проникна в стаята и се приближи към прага на вратата. С жълти, навити коси, Нанси четеше гласно някакъв роман от Фейр Уест, като дъвчеше американска дъвка. Лежеше в леглото с подгънати колена, които поддържаха книгата, която четеше. Вдигна очи, ухили се, и каза:

— Е! Добър ден, момчето ми. Дошел си да търсиш татко си? — Нанси посочи с пръст един кът от стаята, незабелязан до сега от Джек. Той прекрачи прага и спря, без да може да повярва на очите си.

До прозореца, в старо люлеещо се кресло, Тъбби седнал държеше в прегръдките си бебето на Нанси, на което даваше биберон. Импровизираната дойка хвърли върху неканения пришелец мълниеносен, убийствен поглед. При тази гледка, учудването на Джек се превърна изведнаж в луд, неудържим смях.

— Е какво? — запита Нанси, като дъвчеше енергично своята американска дъвка. — Нима до сега не сте виждали да се кърми бебе с биберон?

Но това възклицание остана без никакво въздействие върху Джек. Невъзможно му беше да обуздае смяха си.

— Излезте — изрева Тъбби, кипящ от ярост.

Джек изведнаж се успокои. Тъбби като че ли щеше да получи сърдечен удар.

— Търсят ви в болницата, — каза той оттегляйки се.

— Вън! — изръмжа Тъбби.

И Джек си отиде. След тази случка, отношенията им, които никога не са били любезни, бяха толкова изопнати, че това не остана незабелязано в болницата. Малко е да се каже, че бяха като куче и котка.

Д-р Шейн изказа желание да види новия апартамент. Джек, твърде щастлив да покаже квартирата си на своя приятел, го заведе с колата след като обядваха в града.

— Бивън, ако бях на ваше място, — каза Шейн, като се настани удобно в едно от дълбоките кожени кресла и потърси тютюневата си кесия, — бих поискал петнадесетдневен отпуск, преди започването на новия семестър.

— А? Но аз нямам нужда от отпуск.

— При все това, съветвам ви да вземете отпуск, — каза Шейн, поклащайки многозначително глава. — Откато помня, вие не сте имали отпуск; във всеки случай, откакто работите с Форестър. Не ми казвайте, че е забавно човек да бъде постоянно с него. За никого не е тайна, че вие с Тъбби не можете да се търпите.

Джек бе разтърсен от кратък смях.

— Ние се разбираме, — каза той. — Професор Форестър повече лае, отколкото хапе.

— Възможно е, но предпочитам веднаж да ме захаят, отколкото вечно да ме лаят. Зная, че се възхищавате от сръчността на Тъбби, както и аз. Но е трудно да работиш с него. Ще те хванат нерви. Вие бихте имали нужда от редовен отпуск. За себе си, бих желал да бъда далече осем месеца в годината.

Джек защити почтено Тъбби, като мърмореше, че не е толкова лош, колкото разправят; а що се отнася до отпуск, не би знаел как да го използва.

— Не говорете глупости — каза Шейн. — Това ще ви действа най-благоприятно. Преди малко ви наблюдавах, вие си играехте с вилицата, и нищо не ядахте. И сте тъжен от известно време. Нямате настроение. Зная, че това не ме засяга, но ще направите добре да бъдете във форма, преди да почнете курса си в университета. Това ви казвам за ваше добро; като че ли съм ви вуйчо.

Джек поклати глава и повтори разтегнато, че не знае къде да отиде, нито що да прави.

— Що за дявол — възкликна Шейн. — Избор не липсва. Направете една екскурзия с параход по големите езера. Натъпчете

куфара си с полицейски романи и идете да се разходите по море за петнадесет дни. Върнете се почернял от слънцето, бодър и весел. Защо не отидете да ловите риба? Обичате ли риболова?

— Не зная. Нищо не разбирам от тоя спорт.

— Е добре, време е да го изучите. Това е най-доброто развлечение на света. Ако искате да не мислите вече за нищо, опитайте риболова. Намерете една ладия с плоско дъно с някой чичко, който не познава занаята ви и който не ще може да ви говори за него. Живейте на открито. Яхте каквото ви попадне и водете борба със стършелите. Прекарвайте вечерите в четене на авантюристични романи. Дайте на мозъка си пълна почивка. Добре ще бъде да размислите сериозно върху този въпрос.

Струваше си труда да бъдат взети под внимание препоръките на Шейн. След няколкочасово обмисляне на идеята, Джек поиска петнадесетдневен отпуск, който му бе даден без възражение.

— Разбира се, — каза д-р Осгуд. — Надявам се, че ще го прекарате в удоволствие. Оставете адреса си в бюрото, за да знаем где да ви намерим.

Джек се почувствува смутен и малко объркан. Не любезно би било от негова страна, да не каже на Осгуд где отива, но трудно беше да признае, че нямаше проекти.

— Искан ми се да риболовствувам, — каза той бързо.

— Отлично. Вероятно на север.

Джек поклати глава, като се питаше дали „север“ означава някаква река или някое познато на рибарите езеро, или пък се касаеше за полюса.

— Кънингам ми писа, че сега риболовът бил много добър в Спръч Лейк, на един час от него с автомобилна кола. Той много желал да отиде, но не ми е възможно да отсъствувам сега. Трябва да отидете, сигурен съм, че той ще бъде очарован.

С извърнати очи Джек помисли преди да отговори.

— Страхувам се да не се покажа нескромен, — каза Джек против волята си. — Не познавам д-р Кънингам.

Осгуд пропъди възражението, като махна с ръка.

— Това няма никакво значение. Кънингам е чудесен. Ще му бъде приятно да ви види, а относно забележката ви, че не го познавате, трябва да ви кажа, че той остана много доволен от грижите, които

положихте за малкия Кинг. Форестър му каза, че вие извършихте голямата част от операцията.

Джек решително поклати глава. Изкушението да види Одри Хилтон бе голямо. Но каква полза? Той водеше най-трудна борба, за да пропъди от ума си образа на това младо момиче. От друга страна, не би било много почтено да приеме гостоприемството и приятелството на Кънингам, като се има пред вид недостатъчната почит, която хранеше към него от професионално гледище.

— Благодаря, докторе, — отговори той с твърдост, — би било прекалено много да искаме това от Кънингам. Бих се чувствувал стеснен.

— Добре. — Осгуд се обърна, за да се осведоми, какво желаше болногледачката, която чакаше, а Джек почна утринната си обиколка из болничните помещения. Току-що се беше отказал от един неочакван случай да направи това, което най-много желаше, но той изпълни тази жертва без да му мигне окото. Той изопна рамене, горд беше със себе си.

На обяд, когато Джек се готвеше да излезе, Осгуд го повика в бюрото си. Лицето на Осгуд сияеше от загадъчна усмивка. Той подаде една телеграма на Джек, изпратена от Кънингам.

„Твърде щастлив да включа Бивън в числото поканените за риболова. Кажете му да ме предупреди за деня на пристигането си“.

Джек прочете два пъти съобщението, преди да вдигне очи. Лицето му беше развълнувано.

— Много е любезно от страна на двама ви, — съгласи се бавно той, — но не виждам как бих могъл да приема поканата.

Осгуд почна да се смее като дете.

— Не виждам как може да постъпите иначе, — каза той. — Всичко е уредено. Не можете при това положение да телеграфирате на Кънингам, че не желаете да отидете.

— Истина е, — каза Джек. Той си помисли малко. — Благодаря... Ще отида.

Сега, когато други бяха решили за него, съвестта му беше спокойна. Той се усмихна, като си спомняше историята на добрия католик, който, след като беше поръчал напразно един петък акула и кит, се бе задоволил с розбив. В най-добро настроение той побърза за лабораторията, за да прегледа културите си. Пак ще види Одри! И без да е направил нищо за това! Той се беше постарал да се избави от това изкушение. Небето му е свидетел, че беше „поискал риба“.

В един часа имаше операция. Той подсвирна някои мелодии от „Sweet Rosie O’Grady“ като миеше ръцете си с четка. Тъбби на съседния умивалник, го изглежда строго, а Джек му се усмихна любезно.

— Главата ли си губите, — попита Тъбби с безпокойство.

— Да, господине — похвали се Джек дръзко.

— От горещината е, — заяви Тъбби.

— От влагата е — поправи го Джек, като търкаше силно пръстите си. Добрата, стара влага която кара да расте тревата! Да, господине!

— Внимавайте, — измърмори малката Уерн, като му подаваше хирургическата престилка. — Човек ще си помисли, че сте пили. Пък и вероятно е! — Тя се приближи почти до носа му и подуши въздуха подозрително.

— Отивам за риба, — подшушна той важно.

— Вие сте луд, — отговори тя, като връзваше блузата му.

— Тогава, числото е попълнено, — каза той. — Сега всички сме луди.

Късно след обяд Джек слезе в града с колата си, за да се екипира за екскурзия. Изпълнението на тази задача го разочарова. Момчето зад тезгяха на спортния магазин се излъга по отношение на непознатия си клиент.

— Бих желал да видя вашите риболовни принадлежности, — каза клиентът.

— Много добре, господине. За какъв род се касае? Где ще отидете да ловите риба?

Джек посочи неясно с движение на главата северна посока и каза:

— О! Към езерата.

— Предполагам, че имате пръчки за въдици.

Това бе изказано с тон, който даваше да се разбере, че ако клиентът не разполага дори с въдични пръчки, той няма работа тук.

— Разбира се, — каза студено Джек, малко раздразнен от този намек. Човечето говореше за въдични пръчки в множествено число. Какво можеше да се прави с повече въдични пръчки? Необходимо ли бе по една пръчка за всеки вид риба?

— Добре ли работят барабанчетата?

Джек поклати глава. Трябваше да се предполага, че барабанчетата са капризни.

— Струва ми се, че желаете въдични върви, лъжици, мухи? — Продавачът се обърна и отвори плъзгащото се стъкло на витрината. — Погледнете, господине, ако си дадете труд да обиколите магазина — ще може да изберете каквото ви трябва.

— Мисля, че оставих колата си до един воден кран. Извинете моля.

Подкарвайки колата, Джек бе обхванат от чувство на умора, което не се дължеше изцяло на тази случка. Той си даде сметка до каква степен е бил невежа по отношение на игрите и прекарването на времето, които съставят голяма част от живота на всеки нормален човек. Нищо, съвсем нищо не знаеше. Той сви вежди, вкарвайки колата си в малкия гараж. Да, нищо не знаеше от това, което интересува другите люде. Ще бъде по-добре да почака, преди да купи риболовните принадлежности и да каже откровено на Кънингам как стои работата.

Реши да замине в петък. Като тръгне рано, той ще има предостатъчно време да измине пътя за един ден. По междуградския телефон той уведоми д-р Кънингам за намеренията си, благодари му за неговото великодушие и каза, че ще слезе щом пристигне в хотел „Розкъмън“. Кънингам не искаше и да чуе за това. „Не, господине“, — каза той сърдечно. „Елате направо у дома. Жена ми вероятно е поканила приятели за вечеря. Постарайте се да дойдете в шест и половина. На следното утро ще отидем заедно към езерото“.

Последните два дни му се видяха ужасно дълги. Добре направи, че се реши да вземе отпуск. Чистият въздух ще му подействува благотворно. Ще може да проучи отблизо странния нрав на тази великолепна личност — Кънингам. И би имал случай да види за последен път Одри Хилтон, преди да се откаже от нея за винаги. Без съмнение Кънингам очакваше Джек да направи посещение на Теди и

семейството му. Най-елементарната учтивост изискваше това. Дори и старата мечка Тъбби би желал да поднесе почитанията си при подобни обстоятелства.

* * *

Пътуването бе чудесно. За пръв път Джек изминаваше сам такъв дълъг път. Покривното платно на автомобила беше свалено и това го превръщаше в съвсем друг тип кола. Часовете на един дълъг ден му принадлежаха. Колата по-скоро се плъзгаше, отколкото се търкаляше. Утринният ветрец, прохладен и оживителен, галеше страните му. Небето беше прорязано с розови ленти. Ноздрите радостно се разтваряха, за да вдишат уханията на влажната земя, на мократа от утринната роса трева и на благоуханията на боровите и балсамовите дървета. Шумовете, които идеха от село призори, се преливаха, като образуваха една симфония, която Джек не бе чувал от детството си: скърцането на помпите, блеенето на овцете, пеенето на петлите, мученето на добитъка и звучната песен на сладкопойната чучулига.

Всичко това действуваше опоително. Джек не можеше да се познае, умът му беше свободен, искаше му се да пее и да вика.

Градчетата се пробуждаха сега, пътят се оживяваше от камиони, които се отправяха за пазарите; раздрънкани таратайки лениво се влачеха към всекидневната работа. Ето го, че пристига в голям град, където колите не могат да се движат с повече от тридесет километра в час. Обширни фабрики с червени тухли, заобиколени от високи, железни огради, издигат във висините огромните си комини. Стотици хиляди мъже, със сини разгърдени ризи, потъват в главните входове; здрави, набити мъжаги; други, високи и слаби — имат нужда от повече чист въздух, ако се съди по издадените им гуши, хлътнали гърди и увиснали рамене. Те са безспорно малокръвни и предразположени към туберкулоза; но по дяволите диагнозата!

На обяд Джек премина през един окръг, където се превозваше, чрез прехвърляне, дървен материал. Големи купища дървени трупи чакаха товарене. Тежки вериги скърцаха върху грамадни скрипци; високи багери описваха четвърт кръг и изхвърляха своя люлеещ се товар от нарязани дървета в грамадната четвъртита дупка. Тази работа

се повтаряше непрекъснато. Неподвижен, параходът не изглеждаше засегнат от товара, който се трупаше; той се клатушкаташе леко, а в това време мързеливи моряци цапаха с червена боя ръждясалото му корито; вътре куповете дървета ставаха все по-големи. Забавно би било да заминеш за няколко месеца с един от тези стари параходи. Ще се върнеш ободрен и готов да започнеш отново работата си. Оживен, да, но не толкова готов за работа. Възможно е да се излекуваш за винаги от желанието за работа. Не, едно изтръгване от всекидневието за една или две седмици, би било предостатъчно.

Никога през живота си Джек не бе бродил умствено из толкова различни насоки. Новите сцени, освобождението от всякаква работа, лъхът на вятъра действаха благоприятно на неговия интелект. Трябва да е полезно за здравето да дадеш понякога воля на мислите си. Умът, без съмнение, има също нужда да си почива от време на време.

В пет часа, спря в едно село, за да телефонира на Кънингам, че ще пристигне в 6 часа. Върна се в колата, плати бензина и продължи пътя си. Кънингам беше много сърдечен. Джек бързаше за това посещение с растящ интерес. За пръв път от тринадесет години ще прекара вечерята в семейна среда. Километрометражът се покачи на деветдесет. Кънингам спомена смътно за поканени на вечеря. Лекари, може би, с жените си. Глупаво бе, наистина, но все пак възможно, госпожа Кинг и г-ца Хилтон да присъствуват. Одри... Едно много хубаво име. Какъв хубав път! Деветдесет и два... Сто... Лан Ийнг... Едно безсмислено малко име, толкова сладко... Лан Ийнг... Сто и десет!

[1] Пословичен със своята гордост древен персийски пълководец. — Б.пр. ↑

ГЛАВА ОСМА

Първата половина на деня беше пълна с изненади. Доктор Кънингам доказа, че науката е напълно съвместима с чувството.

Джек Бивън размисляше, че трябва да се откаже от предразсъдъците си по този въпрос. Той седеше в старата кола на Кънингам пред входа на „Мерси Хоспитал“ и очакваше завръщането му.

Под влиянието на Тъбби Форестър, Джек си бе създал определена представа на първоразреден домашен лекар, който се наема да лекува всякакви болести. Той считаше, че именно Кънингам е такъв.

Кънингам беше според него достоен за уважение само като лекар, упражняващ обща медицина, който по липса на време и на уреди за проучвания трудно би могъл да е в течение на модерните открития и на новите методи, прилагани от челниците на медицината и хирургията... Не можеше да се изисква от него да бъде на висотата на науката... А ето че Кънингам дойде да обори и унищожи това добре построено схващане. Джек седеше в старата кола под сянката на един голям бряст, съвсем сличан от онова, което бе видял през последните два часа.

Колко събития през тази сутрин! Бяха закусили в шест часа и половина. Бяха станали рано, защото докторът трябваше да направи няколко професионални посещения преди да замине на риболов. Госпожа Кънингам се бе присъединила към тях, когато доливаха втората си чаша кафе и пушеха цигара.

Още в началото Джек я хареса извънредно много. Веднага се почувствува добре разположен. Тя го прие със спокойната сърдечност на сродница, чиято обич е напълно естествена, а един час по-късно бяха вече като стари приятели.

Тя беше, или по-скоро по-рано е била, северен тип блондинка. На четиридесет и пет години беше още хубава; може би малко прекалено пълна, малко бледа в сравнение със запазенения си вид, но със светящи небесно сини, ясни очи. Пошегуваше ли се някой, те блясваха пълни с

приятелска закачливост. Но бяха и мъдри. Вероятно мъчно се мамят. Не се опитваха да ви повлияят със своята проникателност, но веднага проникваха в душата. Излишно беше да си даваш вид на равнодушен, защото Едит Кънингам, въпреки невинната си чистосърдечна усмивка, забелязваше играта.

Неволно се получаваше впечатление, че притежава голяма опитност в отношенията между хората. Тя отгатваше картите ти вероятно затова, защото бе играла тази игра толкова често, че всяка карта ѝ беше позната. Но не беше досадно любопитна и не се стремеше да те предизвика към непредпазливи прояви, които биха разкрили вътрешното ти „аз“. Съвсем не! Тя също не искаше да се покаже горда, че те е познала от начало до край.

У Едит Кънингам не можеше да се намери и следа от високомерно самомнение. Когато Одри Хилтон се бе присъединила миналата вечер към гостите, Джек почувствува почти незабавно, че Едит Кънингам си е казала спокойно: „Виж ти, тук става нещо интересно“. При появата на Одри му се бе прекъснал дъха. Тя беше очарователна! Той вероятно бе потрепнал. Намираше се в библиотеката с Кънингам, младия Клайн и г. Суансон. Г-жа Кънингам бе дошла, за да ги повика и стоеше до него, когато Одри, която той не очакваше да види там, слезе по стълбите. Той побърза да се окопоти, за да я поздрави. Искаше му се просто да я грабне в прегръдките си и да я притисне до себе си. Едит вероятно бе отгатнала внезапното му желание. Той разбра това, когато срещна погледа ѝ.

Клавдия Кинг не му се хареса толкова, колкото бе очаквал. Причината може би се криеше в приликата, която съществуваше в някои отношения с несравнимата ѝ сестра, а на Джек не му се искаше някой друг — дори и роднина — да прилича на Одри. Тази мисъл бе глупава без съмнение, но тя се дължеше на вътрешното му смущение. За пръв път му се случваше нещо подобно. До сега той не бе имал повод да се имунизира с предпазни ваксини срещу тази странна психоза. Лесно можеше да се установи причината на неговия смут, който се бе изразил в последно време в безсъние, вълнения и неустойчивост. Той не само че не бе имунизиран срещу заболяване от този род, а напротив — изпитваше особена анафилаксия^[1] към това младо момиче.

Джек Бивън се запита дали няма скоро да се замае ума му. Беглата усмивка на Едит Кънингам го обезпокояваше. Онова, което тя бе открила с опитния си поглед, би могъл и друг някой да го види при неочакван изблик на чувствата му.

Клавдия му беше наистина безразлична. Той се питаше какво толкова интересно е могъл да намери Тъбби в нея. Нейната разпаленост бе трескава, нервите ѝ — почти на повърхността на кожата, а невъздържаността ѝ — додяваше; трудно беше да ѝ говориш, освен ако и ти не се хвърлиш устремно в разговора. Високомерните ѝ обноски имаха качеството да сковават жените, които затова я заобикаляха в мълчание. Тази искряща Клавдия вероятно бе заслепила Тъбби, както автомобилните фарове замайват заяка.

За голямо удоволствие на Джек, Клавдия не се спря с него и той можа да се посвети на Одри. Като му подаваше ръка, Одри вдигна очи под дългите си мигли и запита:

— Не е умряла, нали? — Този въпрос бе придружен от неподражаемо леко поклатане на глава, което значеше, че искрено очаква отрицателен отговор.

— Не, — отговори той. — Но тя се нуждаеше от грижите ми. Много съжелявах за това прекъсване. Вие ми разправяхте... Нали си спомняте, думата беше за Сен Линг...

— Спомням си ясно, — отговори тя. — Току-що бяхте казали: „Значи вие сте живели през по-голямата част от живота си в Китай. Не бихте ли ми разказали нещо за тази страна?“

Джек поклати глава щастлив, че тя е запомнила думите му с такава точност. Той не закъсня да ѝ каже, че и нему също е скъпа всяка подробност от разговора им.

— И вие казахте: „С удоволствие, ако не ви задържам“.

— Да, и тъкмо в този миг телефонът иззвъня и вие избягахте.

— Налагаше ми се, — каза той сериозно.

— Зная. — Тя го погледна със снисходителна усмивка. — Бяхте толкова сериозен! — Тя стисна устни, като се преструваше на строга, сви вежди под очарователния си черен кичур коси, доближи до ухото си една въображаема слушалка и повтори с прекъсвания откъслечно, като че ли се вслушваше: „Да... да... мис Уерн. Незабавно“.

Впечатлението от точното възпроизвеждане на неговите думи накараха сърцето му да подскочи. Надяваше се, че гласът му няма да

издаде щастието му. Овладя се и се помъчи да добие спокоен вид.

— Отлична памет имате, мис Хилтон; дори и по отношение на имената. Действително мис Уерн ме беше повикала.

Тя разтърси глава с простодушна откровеност:

— Не, много трудно си спомням имената. У нас — тя извърна глава, за да види дали я бяха чули — в Китай, — поде тя, понижавайки гласа си, — имената лесно се запомнят. Те винаги означават нещо.

— И вашето ли също, — осмели се да запита Джек.

— Разбира се. — Тя наведе миглите си. — Това ще ви се види чудно може би. Китайските имена са толкова чудновати!

Точно в този миг д-р Клайн, младият съдружник на доктор Кънингам, дойде да я вземе, за да я заведе в столовата. Клайн не можеше да скрие възхищението си от нея. Тя хвана ръката, която той ѝ предложи и се усмихна на Джек през рамо. Джек бе завлечен в столовата от Едит Кънингам; Клайн и Одри ги последваха. Мистър Суансон бе зает с блестящата Клавдия; Кънингам и дребната мис Суансон приключваха шествието.

Когато дойдоха до местата си, вместо да седнат, сътрапезниците застанаха в мълчание. Онези, които се числеха към домашните, знаеха какво предстоеше, защото очите им бяха устремени към домакина. Последният имаше почти величествен вид в този миг на очакване. Навеждайки бялата си глава, Кънингам произнесе тържествено една молитва; след това дръпна стола си и направи следната забележка: „Доволен съм, че бульонът е студен, Едит. Тук е дяволски горещо“.

След като всички бяха седнали, Джек, комуто бе трудно да запази своята сериозност, каза на съседката си:

— Не знаех, че сте католици.

— Но ние не сме такива. — По лицето на Едит се изписа усмивка. — Това е една от многобройните мании на Бил. Той намира, че трябва да има религия в къщи.

— Но защо на латински? — попита Джек, усмихвайки се искрено.

— О! Бил смята, че е проява на добър вкус да се обърнеш към Бога на език, който не се употребява в обикновения разговор.

— Е добре, да ме прости Господ — промърмори Джек на себе си.

— И аз така си казвах, — увери Едит. — Но ако познавахте Бил както аз го познавам, нищо от онова, което говори или върши, не би ви

се видяло чудно. Той е най-удивителното, най-непоследователното и най-великолепното същество, което Бог е сътворил някога.

Тя продължи да бърби с малки прекъсвания, посветени на домакинските ѝ задължения.

— Бил много се интересува от градския оркестър... Обичате ли музиката?

Джек трябваше да признае, че не е развивал такава дарба у себе си.

— Бил намира, че е много важно за лекаря да има развлечения, — каза тя.

— Спомняте ли си... Разбира се, че не, много млад сте били тогава. Когато се въведоха рентгеновите лъчи, лекарите си изгаряха пръстите по липса на защитно средство. А Бил казва, че ако при упражняването на лекарския си занаят не търсеше естетични наслади, науката също така би изгорила пръстите му. Той твърди, че са му останали белези от времето, когато не е съзнавал това.

Джек се надяваше, че учуденото му лице няма да издаде веселостта, която го обзе. Той си каза, че Кънингам не би имал нужда от твърде силно защитно средство, за да се запази от пораженията на науката...

Едит заприказва за Клайн, който бил дошъл от Бостон и живеел у тях от една година. Тя понижи гласа си, понеже Клайн седеше до нея.

— Не е важно, дали младият лекар е ерген, но твърде удобно е, ако ерген с добро телосложение е лекар. Когато младите момичета започнат да му дотягат, той, както всички лекари, разполага с най-доброто извинение на света... И вие знаете нещо по този въпрос, докторе, нали?

Джек пожела да се възпротиви, но тя го накара да замлъкне с едно „ш-шт“, произнесено с тона на по-възрастна сестра. Той реши, че по-добре ще бъде да не разисква по този въпрос. Уклончивата му усмивка насърчи закачливостта на Едит.

— Клавдия Кинг би била очарователна съпруга за вас. С нея не бихте скучали нито минута. Тя всякога би имала с нещо да ви занимава. Никога няма да бъдете изложени на дълги мълчания, при които човек не знае какво да каже.

Той вдигна въпросително очи, за да разбере какво се криеше зад невъзмутимото ѝ лице. Недоумението, което прочете в погледа му, я

накара да се засмее.

— Не, — продължи тя с повелителен тон, — погледнато потрезво, не вярвам да е за вас. Клавдия е твърде... динамична. На вас ви трябва по-спокойна жена, например като... — тя се престори, че търси, но Джек отгатна какво щеше да каже... — като сестра й...

Джек почака преди да се осмели да вдигне очи. Той срещна сините очи на Едит, погледа на които му се стори, че излъчва майчинска загриженост.

— Тя е най-прелестната личност, която съм виждала до сега, — подшушна Едит, като разтегляше думите си. — Наивна е като дете и дълбока като морето.

Джек се готвеше да отговори: „Колко интересно“, но почувствува, че това би я обидило. Само поклати глава. Нека го изтълкува както си иска.

— Животът на Одри е бил много странен — продължи Едит, като понижи гласа си. — Знаете ли?

— Съвсем малко.

— Познавате ли Китай?

— Никак.

— Добре ще направите да се осведомите.

Настъпи дълго мълчание преди да се реши, почти против волята си, да запита:

— Защо?

Тя не отговори. Когато очите им се срещнаха, тя повдигна вежди, усмихна се топло и се обърна към мистер Суансон, за да го запита как е новият параход.

След вечерята Клайн монополизира Одри, а Клавдия се залови с Джек; тя му заговори най-напред за Теди, а после — за всичко, което й минаваше през ума. Държането й беше напрегнато и нервно. Това накара Джек да си помисли да не би тя да се намира в началния период на Базедовата болест или да употребява кокаин. „Сигурно не ще е последното“, — отхвърли той.

— А как е професор Форестър, тази забавна меца? — осведоми се тя, като се наведе силно напред.

Джек се усмихна неволно.

— Предполагам много добре, г-жо Кинг. Почти не съм го виждал напоследък, с изключение, разбира се, при чисто професионалните ни

срещи. — Джек пожела да се възползува от случая, за да разпита и добави: — Отдавна не сме обядвали заедно.

— Той говори толкова много за вас, — заяви Клавдия.

— А! — каза Джек като задържа на езика си това, което искаше да каже.

— Надявам се, че това няма да ви завърти главата — би било вредно за вашата възраст — той ми каза, че сте най-добрият анатомик, когото познава.

— Благодаря, че ми го повтаряте. Ценя го като че ли е вярно.

— Вярно е! Той наистина го каза, — настоя тя.

— Не се усъмних, че го е казал, при все че ми се вижда чудно.

— О-о, вие сте скромни. Това е също признак на величие.

Джек чувствуваше, че оглупява.

— Сестра ми много ви обича, — каза Клавдия.

— Благодаря, — каза Джек. — То е взаимно.

Насоката, която вземаше разговорът, започна да не му харесва: страхуваше се, че ще се издаде пред тези проникателни очи.

— Сигурно бихте могли да сторите нещо за нея. Кажете й, че мястото й е тук, в добрите стари Съединени щати. Тя бе възпитана в Китай и не може да забрави тази страна. — Клавдия поклати глава. — Наистина не зная какво да правя с нея.

— Но това ваша работа ли е? — попита Джек малко троснато.

— Но... аз съм по-възрастната сестра, — възрази Клавдия. — Тя няма друг човек, който да й дава съвети. — Тя понижи гласа си. — Д-р Клайн е луд по нея. А тя го третира като че ли й е дядо. Гдето и да иде, прави голямо впечатление. А прекарва дните си в къщи в писане на писма за Китай; и на туй отгоре — на китайски! Отчаяна съм! Скоро ще помислят, че имам китайска кръв в жилите си. — Гласът й стана настойчив. — Доктор Бивън, мисля, че Одри ще ви послуша. Вразумете я, моля ви!

Джек измънка, че не му е присъщо да се бърка в чуждите работи и че се страхува намесата му да не бъде взета за нахалство. После си помисли, че би могъл да защити становището на Одри.

— Щом сестра ви обича китайците, — каза той, — вероятно познатите й там могат да бъдат благоприятно сравнени с тукашните люде. Не зная. Никога не съм бил там. Но вие сте била? Нали?

Клавдия поклати глава — мисълта не й хареса.

Суансонови ставаха. Сладникава усмивка се изписа по лицето на г-жа Суансон; съпругът ѝ разтърсваше единия крачол на панталона си, за да го откачи от жартiera. Джек използва случая да размени няколко думи с Одри.

— Може ли преди да замина, — помоли се той, — да чуя края на вашата история?

По лицето ѝ се изписа колебание.

— Ще бъдем щастливи, ако ни посетите, — каза тя. — Но не ще мога да говоря за Китай. Сестра ми намира, че сърцето ми е твърде много обзето от тези спомени. Тя иска да забравя и да не говоря повече за това.

— Защо да не направим една обиколка с колата ми? — попита Джек, малко изненадан от смелостта си. — Ще можете да ми говорите спокойно. Би ли било възможно?

— О да, с удоволствие. Благодаря.

— Смятаме да се завърнем, с д-р Кънингам, вероятно в понеделник по обяд. Ще мога да дойда да ви взема в три часа. Ще ви бъде ли удобно?

— Напълно. Ще бъда готова.

— И ще ви дам възможност да ми говорите за Китай на воля, — обеща ѝ той като понижи гласа си. — Може би ще ми кажете тогава какво значи Лан Ийнг. Одри му подаде ръка усмихната.

— Може би, — каза тя тихо.

* * *

Кънингам натрупа след закуската хранителните припаси и рибарските принадлежности върху задното седалище на колата си. Оставаше му да направи още някои посещения, преди да замине.

— Можете да дойдете с мене, Джек, — каза той. — Така ще бъдем по-скоро на път.

Колата се движеше бързо в един квартал от по-скромни жилища; Кънингам бърбеше за случая, който отиваше да види.

— Изписах това дете вчера от болницата, — каза той. — Беше повалено от автомобил. Сътресение и различни натъртвания. Един-два дни положението му беше критическо. Семейството беше изпаднало в

дълбоко смущение. Всички ми бяха в тежест: родителите и половин дузина братя и сестри; уплашени бяха, защото Доли беше в безсъзнание.

Джек се учуди защо не е могло да бъдат държани настрана и се осмели да постави този въпрос.

— О да, — съгласи се Кънингам, — можехме да ги отстраним. Тъкмо това бихте направили вие в университетската болница. Там всичко е строго професионално. Но за Доли не беше зле нейните братя и сестри да бъдат до нея и да плачат. — Той остана мълчалив до следващата улица, обмисляйки какво да каже.

— Бивън, — каза той най-сетне, — лекарите не са на висотата на задачата си, когато си присвояват чуждите безпокойства и грижи.

— Страхувам се, че не ви разбирам, — каза Джек.

— Вижте, например, случая с това семейство, което е живяло години наред, без да му се случи нещо трагично. Имали са хиляди мъчнотии — парични грижи, безработица, раждания, заушки, разпавии с роднини; малки раздразнения, но никаква сърцераздирателна болка. Съпругът и съпругата са станали безразлични един към друг. Децата досаждат на майката и тя ги блъска. Децата започват също да се блъскат помежду си. Момичетата са лукави и ревниви; момчетата — отмъстителни и зли. Идва катастрофата. Някой от семейството заболява сериозно или е ранен. Изведнаж откриват колко много държат един за друг. Омекват. Не са нежни само към болния, а и помежду си. Родителите се сближават; връзките им стават по-здрави, отколкото по време на тяхната любов, която е била основана главно върху физическото привличане. Братята и сестрите се държат за ръка и разговарят тихо. Мързеливият Сам отива за покупки, без да го молят. Себелюбката Лизи мие съдовете, без да се мръщи.

— Подобно събитие наистина би могло да окаже такова въздействие върху едно домакинство, — съгласи се Джек от учтивост. — Но къде остана професионалната ни намеса?

— Ето ни сега на въпроса, — каза Кънингам, като удари кормилото с показалеца си. — Толкова сме заети с нашия малък и дребнав дисциплинарен правилник, — който, нека го кажа, е бил създаден до голяма степен за удобството на лекарите и болногледачките — че нищо не правим, за да помогнем на семейството

да извлече поука от урока. Нещо по-лошо: опитваме се да ги държим отдалечени.

— Болница без дисциплина не би отишла далече, не мислите ли?

Джек се надяваше, че тонът на гласа му не издаваше раздразнението му.

— Да, но ние прекалихме. Зрителното ни поле е ограничено. Интересуваме се само от физическата терапия. Едно дете си счупва главата. Нашата задача е да наместим строшеното. Членовете на семейството не ни засягат. Те не са болни. Не ви влизат в работа. Не сме дори длъжни да отговаряме на въпросите им. Нека чакат в чакалнята. Та нали за това е създадена тя. Ха! Тези важни професионални обноси така ме дразнят, че едвам се сдържам.

Джек сви устни и пожела Кънингам да не отиде по-далече в тази прекалена чувствителност.

— Важно е, разбира се, болните да оздравеят, — продължи Кънингам, като се стараеше да си възвърне спокойствието. — Но не по-малко важно е домашните да имат представа за опасността. Прави ми удоволствие да ги виждам събрани в стаята на болния, показвайки взаимната си привързаност. Нашата невъзмутима строгост произхожда в голяма степен от болногледачките, но те не биха били толкова равнодушни, ако не мислеха, че одобряваме поведението им. Те обичат да внушават на хората, че са професионалистки и че знаят много работи; затварят им вратата под носа; връщат ги когато идат на пръсти с разширени от мъка очи. Семейството е изплашено, мълчаливо и смутено, вместо да му се даде възможност да изрази любовта си. Ах! тези болногледачки разбират от занаята си, за да смразят едно огнище. Казвал съм винаги на моите болногледачки: „Това не е прост занаят, а призвание“.

Джек не беше чувал никога до сега такъв циничен защитник на онова, което Тъбби иронично окачествяваше като „чувствителност в розова вода“. Той беше и учуден, и разочарован. Кънингам се ползуваше с името на способен лекар. Дори го бяха канили да влезе в състава на факултета! Каква измама щеше да бъде това! Но не му се искаше да спори. Кънингам беше по-възрастен, а освен това и негов домакин. Той се надяваше, че по този въпрос няма да се приказва повече. Тъкмо спряха пред една къща с жалък вид.

— Влезте с мен, — каза Кънингам. — Това ще ви забавлява; старият домашен лекар в свойствената му среда. — Той се засмя като младеж. — Често съм желал Тъбби да може да ме придружи в обиколките ми, този дърт лицемер!

— Лицемер? — повтори Джек.

— Но, разбира се, — каза Кънингам като се смееше. — Преструва се, че е къс лед; че сърцето му не е нищо друго, освен помпа. Вас в университета може да измами, но аз познавам чувствителните места на Тъбби по-добре от самия него.

Като не знаеше какво да отговори, Джек се усмихна с мъка. Някой от семейството трябва да бе забелязал колата, защото децата изскочиха вън от къщи.

— Вижте ги! — Кънингам загаси мотора и почна да се смее при слисания вид на Джек. Дечурлигата се катереха по стъпалата и говореха едновременно. — Доли може да седи, — казаха те. — Доли яде. Доли има нова чудесна кукла, която татко ѝ донесе. Всички ѝ направиха подаръци!

— Хайде, хайде, махайте се оттам, за да мога да отворя вратата!

— Купих ѝ чиния от „юнипри“, — крещеше Джими.

Джек следеше сцената като се чувствуваше неловко. Според него, това беше лишено от достойнство. Тези деца не зачитаха Кънингам повече от някой продавач на сладолед.

Влязоха в къщи. Посрещна ги една жена. Тя беше грозна и безформена, но усмивката ѝ към Кънингам беше трогателна и пълна с преданост.

— Г-жа Тимонс, — каза Кънингам, — моят приятел, д-р Бивън.

Тя изтри мократа си ръка с кафявата си престилка и я подаде боязливо, като хвърли тревожен поглед към Кънингам.

— Не, не, г-жо Тимонс, — каза той, за да я успокои. — Всичко отива добре. Д-р Бивън не е дошъл тук за съвещание. Отиваме заедно на риболов.

Тя се усмихна облекчена. Държането ѝ изглеждаше смутено. Джек се запита, дали тя не се страхуваше от него. Може би по лицето му се виждаше, че той не одобрява тези свободни обноски. Ако Кънингам можеше да намира удоволствие в този вид преданост, то той, Бивън, би предпочел по-професионални начини на обръщение.

Всички отидоха да видят Доли, която протегна ръце. Кънингам се остави да обгърнат врата му. Той извърши бърз преглед, размени няколко спокойни думи с болногледачката, седна в едно старо, люлеещо се кресло и каза:

— Доведох д-р Бивън, за да чуе и той вашето верую.

Децата изведнаж млъкнаха и се доближиха до него. Очевидно беше, че очакваха да им зададе въпроси. Нетърпеливи бяха да докажат, че си спомнят отговорите.

— Ако Доли не беше оздравяла, какво щяхте да направите? — попита тържествено докторът.

— Никога вече нямаше да бъдем щастливи, — отговори в хор децата.

— Значи, сега ще бъдете щастливи?

— Да, — отговори в един глас.

— Винаги?

— Винаги.

— И не ще се карате повече, нали?

— Не.

— Обещавате ли?

Те протегнаха ръце.

— Много добре, — каза Кънингам. — Заседанието е вдигнато. — Той се освободи от това детско гъмжило и се отправи към колата, следван от малката банда.

— Доли не знае, — каза Кънингам когато тръгнаха отново, — но прежеждието ѝ причини добро на цялото семейство. Тези дечурлига бяха невъзможни.

Подобни фамилярности бяха във висша степен противни на Джек. Той се опита да каже нещо любезно, но нищо не намери.

— Трябва да намина към кабинета си, Джек, — каза Кънингам, като навлезе в една улица, където движението беше по-голямо. — Ще се качите ли с мен?

Естествено, Джек прие, въпреки че предпочиташе да остане долу. Нямаше никакво желание да види този кабинет. Можеше да си го представи: приеман салон, една милосърдна сестра-секретарка, частен кабинет с бюро, подвижно кресло и инструменти в стъклена витрина.

Бяха се спрели в автомобилния парк на едно модерно петнадесететажно здание. Изкачиха се с асансьора най-горе. В хол,

покрит с килим се намираше едно писалище и до него — младо момиче, облечено в бяло. На Джек се видя любопитно, че секретарката на Кънингам стоеше до входа. Може би служеше за секретарка на една дузина лекари. Но той видя веднага, че тя служеше изключително на Кънингам. Кабинетът за преглед заемаше целия етаж.

— Елате в лабораторията, Бивън, — каза той. — На път съм да направя един опит, който бих желал да ви покажа.

— Имате собствена лаборатория? — Джек беше учуден.

— Разбира се, — възкликна домакинът, като го водеше през коридорите. — Навярно си помислихте, че съм само продавач на хапчета?

Той отвори вратата и те проникнаха в просторна зала, снабдена с най-модерните уреди за патологически изследвания.

— Правя за себе си издирвания върху белодробните заболявания, — каза Кънингам. — Вчера получих тези анатомически препарати. Те произхождат от един зидар. Тук имаме куп занаяти, при които работниците поглъщат прах от стърготини. Хвърлете поглед в този микроскоп, Бивън.

Джек остави шапката си съвсем слисан. Микроскопът беше бинокулярен „Бек“. Той нагласи деликатния механизъм и съсредоточи вниманието си върху малкия препарат.

— Това е най-добрият образец, който съм имал, — каза Кънингам, застанал до Бивън.

Дълго Джек проучваше безкрайно дребните частички. Умът му беше раздвоен. Имаше желание да поиска извинение от Кънингам за несправедливия начин, по който беше съдил за него. Но това би внесло стеснение в отношенията им.

— Направихте ли вече изчисленията си за белите кръвни, телца? — попита той.

— Да, и това ме кара да мисля, че трябва да дам тези бележки да се препишат на машина. — Кънингам взе от масата куп листа, написани с молив. — Снощи ги приготвих в отсъствие на секретарката ми.

Джек повтори, все още наведен над микроскопа:

— Снощи?

— След като вие отидохте да си легнете.

— Работите ли често нощем след дневните ви занимания?

— Тъй добре се работи! Никой не те прекъсва.
— Ще се съсипете, — каза Джек. — Така не ще живеете дълго.
— О! знаете ли, не се стремя да счупя рекорда за дълъг живот.

* * *

Той слизаше сега с леки стъпки от площадката на болницата. Личеше, че беше вече добил празнично настроение. Джек се наведе и му отвори вратата на колата.

— Съжалявам, че ви накарах да чакате, — каза Кънингам, като постави мотора в движение. — Имам един юнак тук — Джими Джибсон — който лежи от три месеца, поради счупения си крак. Появиха се усложнения и инфекция, които наложиха продължителен и болезнен дренаж. Безразлично му беше дали още живее или не; жена зла и дъщеря с леко поведение. Кракът представляваше най-малката от грижите му, а така също, и най-малката от собствените ми грижи. Ще може да напусне болницата в понеделник. — Кънингам въздъхна дълбоко. — Още в началото видях, че дренажът на инфектирания му крак ще бъде безполезен, ако не се дренира отровата от цялото това проклето семейство Джибсон.

— Страх ме е, че не ме бива много за този род лекуване, — каза Джек.

— Ще навикнете на него, ако ви се наложи. Това съставлява част от задълженията ни, може би най-важната. Понякога си мисля, че хирургията е полезна, главно поради достъпа, който ни дава в семействата. Когато извършим някоя сполучлива операция, хората мислят, че сме способни на чудеса. Те имат пълно доверие в нас. Много е ласкателно, но трябва да съумееш да заслужиш това отличие.

В този момент пътят им беше препречен от други коли. Кънингам млъква и се съсредоточи на кормилото. Когато пътят им се освободи отново, Джек каза:

— Никога не съм мислил за това от такова гледище. Никога не ми е идвало на ума да се меся в частния живот на болните си.

— Това са дължи на обстоятелството, че не ги считате като ваши болни. Изпращат ви ги други лекари. Домашният лекар познава болния основно. Поверяват ви случая, защото сте вещ и специалист. Вие

знаете, че от вас не се очаква да познавате другите обстоятелства, извън болестта. — Кънингам бе завладян неочаквано от нова мисъл. — Но, Бивън! Вие имате още по-големи изгледи да им повлияете, отколкото старият лекар. Болният е изпратен на вас, защото знаете повече от домашния лекар. Вие извършвате чудото. Старият доктор не е могъл да го извърши; той го допуска и е предоставил случая на вас. А, ако поискате да покажете заинтересованост към благосъстоянието на вашия болен, той ще ви се подчини като куче.

Джек се усмихна смутено. Накрай се съгласи:

— Естествено, признавам необходимостта от социалния принос, но той е отделна задача. Не мога да ѝ се посветя — и да давам същевременно най-доброто от себе си за науката.

Кънингам извърна глава и погледна Джек в лицето с почти бащинска усмивка.

— Кое ви кара да мислите, че социалният принос не е наука? — попита той спокойно. — Бивън, заниманието на всеки човек трябва да служи главно като лост, около който той да се върти в дадено социално пространство, като изпълнява човешкия си дълг. Дори с долен занаят, той има случай да влезе в съприкосновение с подобните си. Всички люде нямат възможностите, които вие и аз притежаваме. Но човекът, който истински желае, може да упражни голямо въздействие върху другите, дори и да е прост работник. Имало едно време един дърводелец... — той остави изречението си недовършено.

— Вярвате ли тази история? — попита Джек.

— В съществениите ѝ линии, да. Имам впечатлението, че тя е била украсена с легенди, с добри намерения, наистина, но безполезни.

— Искате да кажете за чудесата?

Сега пътуваха на открито поле. Кънингам намали хода на старата кола неусетно. Той не отговори веднага. Джек почака.

— Ако искате, не ще говорим за тези чудеса, — каза Кънингам загрижен. — Да говорим за нашите. За вашите и моите. Ако Джибсон беше ваш случай, щяхте да кажете в понеделник сутринта на болногледачката, в съгласие с професионалната ви теория: „Джибсон може да си върви след обяд. Кракът му е излекуван“. Ще помогнат на Джибсон да обуе панталона си и ще повикат такси. — Колата намали хода си до такава степен, че беше почти спряла. Кънингам постави ръка върху коляното на Джек и го погледна право в очите.

— Но когато изпиша Джибсон в понеделник, ще му кажа: „стани и ходи“ и Джибсон ще знае, че очаквам от него нещо повече от просто движение.

[\[1\]](#) Органическо влечение. — Б.пр. ↑

ГЛАВА ДЕВЕТА

Тази дъждовна вечер сякаш нарочно бе създадена за разправяне на приказки, а Кънингам знаеше една много интересна. Това беше най-необикновеният и най-пленителният разказ, който Джек Бивън бе чувал; и обезпокоителен, защото колкото повече разказът напредваше, толкова по-далечни изглеждаха Китай и Лан Йинг.

Комично зрелище представляваха тези прочути лекари в отпуск, изтегнати пред искрящия огън в банско облекло и наметки. Всички столове в колибата бяха смешно украсени с мокри дрехи, от които се вдигаше гъста пара. Валеше пороен дъжд и въздухът, който беше отворително горещ през целия ден, се охлади значително.

От три часа нататък небето бе потъмняло, светкавици проблесваха през гънките на червено-синьото перде; зрелището беше величествено. Джек теглеше с всички сили греблата и те достигнаха брега, смазани от умора, но в най-добро разположение на духа: Кънингам се оказа много приятен другар. През целия следобяд си разменяха най-весели шегички. Обикновено тъй сериозен, Бивън откри в себе си склонност към шегата, което го възхити. Отнасяйки лова си — дребна риба и една великолепна щука, — те се изкачиха запъхтени към колибата. Водата се стичаше от дрехите им и оставяше следи зад тях.

Д-р Кънингам показва способностите си в областта на кулинарното изкуство. Той приготви грамадна чиния с варена риба, която бе изгълтана с удивителна бързина. След пицната им гощавка, двамата сити другари сложиха дърва в огъня, запалиха лулите си и постановиха, че може да се гледа на света благосклонно. Наистина, той имаше своите недостатъци, но като свят, такъв, какъвто е, можеше да бъде нареден измежду най-добрите.

— Вие трябва да знаете това, — каза Джек лениво, — вероятно сте пътували повече от мен.

— Не, — Кънингам изведнаж стана сериозен, — и много съжалявам. През целия си живот трябваше да лекувам носталгията си по далечните страни. И никога не съм пътувал.

Джек призна на свой ред, че и той има желание да разшири кръгозора си, но че досега не му е било писано.

— Трудно е за нас да отсъствуваме, — заключи Кънингам. — Но съм убеден, че този, който се върти в същия ограничен кръг, пропуска най-хубавото от живота си. — Той замълча продължително. — Това, което най-много желая, Бивън, — Кънингам понижи гласа си — което се надявам да извърша един ден, е да видя Китай.

— Защо Китай? — Джек промени положението си и наостри слух.

— Не говоря от туристически интерес за Китай, — продължи Кънингам, пренебрегвайки въпроса. — Не! Не! Бих искал да се запозная с интимния живот на китайското семейство. Да прекарам известно време в неговата среда и да се науча да го разбирам.

— Това е много трудно, — присмя се Джек. — Но кой ви пъхна тази мисъл в главата? — Той се опита да се покаже нехаен.

Кънингам стана и стъкна огъня, върна се на мястото си, изтегна крака и запали отново лулата си.

— Бивън, какво знаете от историята на Одри Хилтон?

— Почти нищо. Каза ми, че е била възпитана там.

— Интересува ли ви това?

— Но, разбира се. Защо не? Хайде, почвайте!

* * *

Първите минути от разказа на Кънингам минаха в повторение началото на историята. Богатият и културен търговец Сен Линг, оскърбен от лошия прием, оказан му в Америка, при завръщането си в родината, намерил у командира на парахода, капитан Хилтон, пълно разбиране. Капитанът се отнесъл към него с голяма почит и внимание.

Засвидетелствуваната от Хилтон благосклонност към китайския търговец произвела такова впечатление върху ума му, че той не пропускал никога случая да отиде на пристанището, при всяко пристигане на парахода в Хонконг. Службата понякога задържала капитана там три-четири часа, но при всяко слизване човекът го чакал и настоявал да му направи честта да го посети в дома му. Месеци наред поканите не били приемани, вероятно защото капитанът бил зает е

други работи и не държал на тях. Един ден той приел. Сен Линг изглежда бил наскърбен от отказите на Хилтон и последният решил да му направи това удоволствие. Знае се обаче, че капитан Хилтон никога не е правил усилие да спечели уважението на Сен Линг.

— Може би затова китаецът е държал толкова на него, — подсказа Джек...

— Сигурно... Накратко, след това посещение, Хенри Хилтон не оставил никога вече да го молят. Когато пристигал, домакинът му го чакал винаги с разкошни носилки и с носачи, и добрият Хилтон се чувствувал напълно щастлив да се покатери в тях и да го носят по дългата, кривуличеста улица до хубавия дом на Сен Линг, до средата на склона на господстващия над града хълм.

— Той е съумял несъмнено да се приспособи към нравите на домашната среда на Сен Линг, иначе не би се чувствувал удобно в нея, — забеляза Джек.

Кънингам кимна в знак на съгласие.

— И то защото Хенри отдавна бил в търговски връзки с китайците и познавал техния бит. Сен Линг бил твърде сдържан. Хилтон го посещавал повече от три години преди да узнае, и то съвсем случайно, че търговецът бил голям филантроп. Узнало се, например, че той бил най-щедрият дарител на „Английската болница“ и че финансирал учението на мнозина млади китайци в Англия.

— Защо в Англия? Толкова далече?

— Не зная. Може би изпитаните от Сен Линг горчивини в Америка имат своя дял в това. Във всеки случай, Хилтон открил, че неговият приятел китаец, въпреки строгото си придържане към бита на своята родина, насърчавал всичко онова, което можело да допринесе за повдигане благосъстоянието на Китай. Доказателство за това била неговата голяма щедрост към болницата; от друга страна, този факт е едно важно обстоятелство в този разказ.

Кънингам взе цигара от табакерата си и я подаде на Джек. Огънят замираще и Бивън го разпали. Тази първа глава беше интересна, но Джек се надяваше, че ще стигнат по-скоро до Одри.

— Предполагам, — продължи Кънингам, — че влиянието на Сен Линг в Хонконг е било огромно, както върху чужденците, така и върху китайците. Сен Линг имал жена, четири сина и много чичовци, лели,

братовчедки, внуци, внучки... Изглежда, че семейството е било внушително, когато се е събирало за тържествени случаи.

— Всички ли са живеели заедно?

— Да, в едно-единствено огромно владение, опасно с високи стени и великолепна желязна ограда, но разбрах, че тези огромни имения са уредени така, че всеки член от голямото семейство може да се радва на частния си живот на воля... Виждам, че удължавам разказа си, надявам се, че не ви отегчавам?

— Напротив, много ме интересува.

— Клавдия Хилтон е родена през 1896 година в Сан Франциско. Вследствие на това раждане, здравето на майка ѝ остана разклатено в продължение на много години. Хилтонови били предупредени, че ще бъде по-добре да нямат повече деца. Не са ми известни патологичните причини, но, както знаете, могат да бъдат многобройни.

През 1904 година госпожа Хилтон забелязала, че ще имат дете. Мъжът ѝ разбира се, се почувствувал много неспокоен. Той не можал да напусне поста си. Корабният лекар, комуто поверил безпокойството си, бил на мнение, че за госпожа Хилтон би било по-добре да се премести в Хонолулу. Ето защо я завели там. В Хонолулу тя се почувствувала самотна и изплашена. Към края на нейната бременност Хенри я намерил в такова възбудено състояние, че докторът посъветвал да я вземат с тях. При пристигането им в Хонконг, състоянието на г-жа Хилтон изисквало грижи, каквито не могли да ѝ дадат на парахода. Завели я в болницата.

Семейството на Сен Линг се почувствувало много опечалено от това. Хенри трябвало да отсъства след осем дена. Те го уверили, че ще бдят г-жа Хилтон да получи всичко необходимо. Капитанът напуснал Хонконг със съжаление. Тогава не е имало радио. При пристигането му в Сан Франциско му подали телеграма от Сен Линг. Тя била кратка:

„Погребана е при нашите прадеди. Дъщеря ви е у нас.“

Бивън възкликна от учудване.

— Прибрали я у тях?

— Точно това сторили. Наели дойка от болницата. Никой не знаел какво се е случило при завръщането на Хенри в Хонконг, когато видял дъщеря си за първи път. Трябва да е било трогателно. Г-жа Сен Линг била възхитена, че има малко момиченце в къщи; разбира се, тя била щастлива, че нейните собствени деца са момчета, но присъствието на момиченцето очаровало всички. Решено било детето да остане в Китай, защото Хенри нямал дом. Клавдия била много по-добре в училището, отколкото под надзора на някоя възпитателка. Когато Хенри се върнал, казал на г-жа Сен Линг, че желае да кръсти бебето Одри — на името на майката. Г-жа Сен Линг се усмихнала и хвърлила въпросителен поглед към мъжа си.

— Би трябвало да има две имена, капитан Хилтон, — казал Сен Линг. — Ще я наричат Одри; моля, позволете да ѝ казваме Лан Ийнг.

— Значи ли това нещо? — попита Джек.

— Да, но не зная какво.

— Не е пожелала да ви го каже?

Джек направи усилие да даде твърдост на гласа си.

— Не. И Клавдия също не го знае. Аз я питах.

Джек разсече почти на две тръбата на лулата си. Дори собствената ѝ сестра не го знае! Може би тя ще го довери **нему**!

— Бивън... още малко и ще се простудя. Впрочем, почти всичко ви разказах, освен че тази девойка е сега тук, само защото Клавдия си беше втълпила, че трябва да я доведе. Накрай, оставих се да ме убедят да напиша писмо. В него казах, че според моето мнение — и Бог ми е свидетел, че то беше искрено — Одри ще направи добре да дойде дори и само на гости, защото в противен случай Клавдия ще се поболее. Сен Линг и жена му я придружиха. Те обиколиха от другата страна и оставаха известно време в Англия, където Сен Линг имал работа.

Кънингам спря за малко.

— Ще откриете скоро, че Одри Хилтон не ще се почувствува другаде като у дома си, освен в Китай. От известно гледище, това е цяло нещастие. Какво ще прави през живота си? Не може да помисли да се омъжи за китаец, въпреки дълбоката почит, която би имала към него, а ако американец се ожени за нея, той ще трябва или да я преобрази коренно, което неизбежно би унищожило нейната личност, или пък...

Настъпи дълго мълчание, преди Джек да се осмели да запита:

— Или пък... що?

Кънингам махна с ръка, с което искаше да каже, че и той не знае, после промърмори:

— Или пък самият той да стане китаец.

Те останаха мълчаливи няколко минути.

Малко по-късно домакинът се изправи и намести пепелта с лопатката. Джек го наблюдаваше с разсеян поглед.

— Мислех, че трябваше да ви го разкажа, — рече Кънингам.

* * *

Не беше лесно да уведоми Кънингам за предстоящата му среща с Одри. Джек би предпочел да не спомене за това, но щеше да бъде неучтиво.

— Излизам с колата, днес след пладне, с Одри Хилтон, — се реши да каже Джек, когато бяха вече на един километър от града.

— Знаех го от Едит, — каза Кънингам. — Тя беше поканила Одри да отидат на едно градинско увеселение днес, но последната се извини и каза, че току-що била обещала да излезе с вас. Надявам се, че ще прекарате много приятно. Ще спите през нощта у дома, нали? Ще дойдете ли за вечеря?

— Благодаря, Бил. Надявам се, че не злоупотребявам. Ще замина утре. Ще се заловя отново за работа. Не съм навикнал на отпуски. Чувствувам се виновен, като че ли пренебрегвам задълженията си.

— Според мен, — каза Кънингам, — всеки човек, когато се посвещава на една професия, която му хаби нервите, като нашата например, свършва повече работа в единадесет месеца, отколкото в дванадесет. Никой не се нуждае повече от отпуск, отколкото лекарите, и никой не е по-малко свободен да го вземе.

Джек се съгласи с това мнение.

— Ето че пристигнахме. — Бил закара колата в гаражния двор. — Ще хапнем набързо, а после всеки ще отиде по работата си. Едит не е тук; тя е на онзи прием. Ще я видим довечера.

След като изяде закуската си, Кънингам излезе без да се бави. Джек грижливо се докара и облече спортния си костюм, като поглеждаше непрекъснато часовника си. Страхувайки се, че не го е

навил, той позавъртя навивния винт. Любопитно е, — си каза той, връзвайки повторно връзката си пред огледалото, — как ни се струва понякога, че времето е спряло и как бърже хвърчи друг път. Умът изглежда не притежава същия точен уред за измерване на различните времена. Времето е толкова ценно, защото живеем само един живот; чудно, че човек не е развил по-точно чувство за време... Съвестта му го прекъсна:

„Ако искаш да узнаеш защо си почнал да философствуваш, ще ти кажа. Опитваш се да не мислиш за това свиждане с Одри, защото се страхуваш. Искаш да я видиш, но не знаеш, какво желаш да й кажеш. Обичаш я, а знаеш, че не трябва. Искаш да узнаеш чувствата й към тебе и се надяваш, че си й приятен. Ти вярваш, че си й приятен. Но ако е така, какво ще правиш?“

Автомобилът летеше бърже.

Не беше трудно да се намери адреса на Одри. Тя го посрещна на вратата, напълно готова за разходката. Костюмът ѝ от бял вълнен плат, американска кройка, подчертаваше тялото ѝ по-настойчиво от китайската дреха, която бе носила вечерта, по време на прекъснатия им разговор в хотел „Ливингстон“. Червено шалче подчертаваше бляска на черните ѝ коси, а тясна, преплетена панделка от бяла коприна прихващаше черния кичур над снежно-бялото ѝ чело. Тя протегна ръка. Усмивка се изписа на лицето ѝ, която накара сърцето му да забие силно; тя не се стараше да скрие, че е щастлива да го вижда и му показва това.

— Много жалко, че не ще можете да видите Теди, — каза тя. — Той замина в събота за един юношески лагер. Добре се чувства и е много щастлив. Ще тръгнем ли?

При този въпрос черните ѝ очи се уголемиха и тя кимна с глава като децата, за да ускори тръгването им. Като че ли се познаваха от дълго време, та нямаше причини да бъде внимателна. Този малък знак на доверие стопли сърцето на Джек. По неописуем начин Одри се оставяше на него. Той се почувствува обзет от гордост, присъща на собственика.

Чергилото беше свалено. За пръв път Одри пътуваше в открита кола. Чувството на свобода я опияняваше и тя го заяви гласно. Изказа го с такъв израз на радост, че Джек си помисли, дали не е водила

живот на затворничка. Той я запита дали предпочита да отиде в някоя определена местност, на което тя отговори: „Където и да е“.

Като оставиха града зад тях, Джек пое пътя, през който току-що се бяха завърнали с Кънингам. Пътят лъкатушеше край залесените брегове на малки езерца, които блещукаха под следобядното слънце. Колата се плъзгаше бавно и тихо по една алея, засенчена от високи борове. Одри бе полуотворила устни. Въздъхна дълбоко и поклати глава, не можейки да повярва на такава красота и прелест.

— Не излизате ли често на полето? — каза Джек.

— Не. Сестра ми е заета през целия ден, а аз не зная да управлявам кола.

— Би трябвало да притежавате малка кола. Така ще бъдете по-свободна.

Одри се усмихна замислено и поклати бавно глава.

— Има хора, които не са предопределени да бъдат свободни, — каза тя. — Мисля, че съм от тях.

— Не бяхте ли достатъчно свободна, когато живеяхте в Китай?

— Естествено. Младите китайки, особено тези, които живеят в домове със стари обичаи, водят твърде зависим живот. Но това ми беше безразлично тогава. В Америка не е така. Почти всички имат голяма свобода.

— С изключение на вас? — попита Джек съчувствено.

— Грешката е, може би моя, — призна Одри. — Трудно се приспособявам към американските обичаи. Малко хора познавам, а сестра ми се отнася към мене като към малко дете.

— Така не може, — каза твърдо Джек. — Сестра ви трябва да разбере, че сте вече голяма.

— Страх ме е, че Клавдия не ще може да го повярва.

— Добре ще бъде да се освободите от опекунството ѝ преди да ви погуби напълно.

Одри се засмя, малко смутена.

— Мисля, че тъкмо това правя, в този момент, — призна тя. — Чувствувам се виновна. Клавдия нямаше да се съгласи... дори никак. Ето защо, нищо не ѝ казах. Странно усещане е, — прибави тя, — да избягаш от себе си.

Джек я изненада с признанието си, че и той също се радва на необичайна свобода.

— И моят живот е в тесен затворен кръг, — каза той. — Възхитен съм, като вас, от този час на свобода.

— Нима болницата и университетът отнемат всичкото ви време? — осведоми се тя. — Наистина много са възискателни!

— За да бъда искрен, трябва да ви обясня, че сам си съставих плана за работа. Много е дълго за разказване и не искам да ви отегчавам с това сега. Времето е премного хубаво за спомени от този род.

— Желая да ги узная, стига да се съгласите.

Колата забави хода си.

— Когато постъпих в Медицинския факултет, имах почти същата представа относно моето бъдеще, както по-голямата част от съкласниците ми.

Имах наклонност към научните издирвания и проявявах голям интерес по отношение научните занятия, но никога не съм мислил, че ще се оставя да бъда завладян от професията си до такава степен, че нищо друго да не намира място в съществуването ми.

— И тогава нещо се е случило, ненадейно? — каза Одри, за да го насърчи.

— Да, но не това, което предполагате. Случва се люде да се посвещават телом и духом на някоя задача или мисия, защото са изпитали горчиво разочарование; любовна мъка, например. Случаят с мене не бе такъв. Не! Онова, което даде насока на цялото ми бъдеще, бе произнесената пред студентите реч, в деня на откриването, от един забележителен професор. Описанието, което той ни даде за живота посветен на науката, остави в мене дълбоко впечатление. Той каза, че за да достигнем до най-плодовитата точка на кариерата ни, трябва не само да спазваме най-строга дисциплина, но е необходимо също последната да стане автоматична и да не изисква вече усилие.

— Разбирам, — каза Одри, — То е, за да не губите времето си в съжаление по пожертвуваните развлечения.

— Точно — заяви Джек, очарован от бързото ѝ схващане.

— И успяхте, както виждам. Не е ли било много трудно?

— В началото, може би, но мисля, че скоро извлякох от този успех едно удовлетворение, което ме правеше горд. Няма да бъда искрен, ако кажа, че това винаги е било лесно; но, изобщо, работата ми ме интересуваше до такава степен, че нищо друго не бе в състояние да

привлече вниманието ми. — Той се обърна към нея с усмивка, която обещаваще изповед. — Вижте, например, младите момичета. Нищо не разсейва толкова ума на един млад мъж, както любовта. Реших, следователно, за да избегна такава катастрофа, да забравя напълно съществуването на жените.

Одри извърна поглед, без да каже нищо. Джек продължи:

— И тъй, както виждате, и за мен сегашният час е също час на свобода, който е взет крадешком. — Той се засмя неловко. — Вие избягахте от Клавдия, а...

— А вие избягахте от себе си, — добави Одри сериозно.

— Да, приблизително е тъй.

Тя го погледна в очите с откровена усмивка.

— Но вие имате добро извинение, доктор Бивън. Вие само продължавате изследванията си. Поканихте ме, за да ви разкажа края на историята си относно живота ми в Китай. Ще ви се случи може би да лекувате някой китаец, — прибави тя сериозно.

Джек я загледа за миг в очите, но в тях не се отразяваше никаква подигравка.

— Истина е, — отговори той — всичко се случва! Искате ли да ми говорите за вас? Тъй много се радвам, че ще мога да чуя продължението на историята ви.

— Не зная точно откъде да почна. — Гласът на Одри беше развълнуван, когато се впусна в странния си разказ.

Благодарение на Кънингам, Джек знаеше вече голяма част от него, но не спомена за това; той слушаше внимателно обясненията ѝ за необикновените обстоятелства, при които е била родена и при които е била осиновена от Сен Линг. Колата спря мързеливо на един завой. Оттам се откриваше привлекателна панорама с едно сребристо, развълнувано от ветреца езеро.

— Разкажете ми по-подробно за детството ви, — насърчи я Джек, когато тя бе завършила с пролога на историята си. — Нищо не зная за живота в Китай. Трудно ли ви беше да усвоите китайския език?

Одри се засмя развеселена.

— Каква мисъл — извика тя. — Но това е матерният ми език! Мисля, че не съм срещнала повече трудности да го науча, отколкото вие, при научването на английския, когато сте били бебе, д-р Бивън. — Черните ѝ очи светнаха дяволито при допълнението: — Защото

предполагам, че и вие сте били някога бебе. Но все пак не съм съвсем сигурна в това. Вие сте толкова сериозна личност!

Джек се засмя, за да докаже, че не е толкова сериозен, колкото изглежда, а Одри продължи замечтано:

— Спомням си ясно първите ми малки обувки. Бяха червени с нарисувани на върховете им сиви котешки глави... за да не падна, разбирате ли? Котките трябваше да ми дадат „устойчиви крака“.

— Домашните наистина ли вярваха в това?

— О, не. — Одри се противопостави на това предположение с усмивка. — По-скоро, съм сигурна, — поправи се тя живо, — че майка ми не вярваше, а естествено и мъдрият Сен Линг. Обаче старите предания са твърде трайни и старите символи са на почит. Възможно е Шу-Шенг да е вярвала в ползата от котките. Шу-Шенг беше моя дойка. Била е възпитана в суеверия. По-голямата част от обучението на малките деца се извършва чрез приказки. И у вас е било същото, нали? Може да съм слушала повече от вас за делата и подвизите на боговете, но все пак не съм сигурна. Вашият Йехова не отвори ли път в реките, за да не си измокрят краката приятелите му?

— Да, но не и напоследък, — каза Джек развеселен.

Лицето на Одри изведнаж се оживи.

— Е добре, ето коя е разликата между вашите и нашите богове, — продължи тя — нашите са пълни с живот и твърде дейни през целия ден.

— Как, например? — каза Джек с растящ интерес.

— Но нашият бог на кухнята чува всичко, което се говори там, и го повтаря на другите богове.

— В кухнята повече ли се говори, отколкото другаде?

— Може би. Предполагам, че там се говори по-свободно. Ликът на този бог е окачен в кухнята, за да е по-близо до захарницата. Винаги, когато се произнасяше някоя неприлична дума, която не желяхме да бъде повторена на другите богове, докосвахме устните на бога на кухнята със захар.

— За да бъде докладът му по-благ?

— Да, и трябваше да платим за захарта, като направим някоя услуга.

— Или като останете в ъгъла, за да размисляте върху лошото си поведение.

— Не, — каза Одри сериозно. — Китайците никога не биха наказали детето си по такъв начин. Размишлението в Китай не е наказание, а преимущество. Китайският баща би бил отчаян, ако на детето му се види досаден един час уединение и размишление.

Тази мисъл беше нова за Джек, но той се съгласи, че в нея имаше нещо добро.

— Когато ми се удаде случай да повторя това на родителите на някое детенце, ще им дам повод да се позамислят.

Одри добави най-чистосърдечно:

— Ще бъдете може би щастлив да си го спомните при възпитанието на собствените ви деца, ако имате такива.

— Няма да имам, — рече решително Джек. — Трябва да ви повторя, че няма място в живота ми за семейни задължения. Защото, ако имах домашно огнище, щях да държа да е добре уредено. Отказал съм се от тази мисъл окончателно още преди години. Нямам време да поемам подобни отговорности.

— Страхувам се, че и аз се намирам в подобно положение, поради други причини, — отговори Одри, като се позамисли. — Много се съмнявам, че ще мога да се приспособя към американския начин на живеене; не бих желала да се омъжа в Китай, въпреки голямата почит, която храня към китайците.

— Имаме много общи неща с вас, Одри. Ще ми позволите ли да ви наричам Одри?

Тя се съгласи с усмивка.

— Но бих предпочела да ме наричате с името, което тъй много обичам — китайското ми име, разбирате ли, името с което съм свикнала. Възможността да чувам отново това име ще ми достави много голямо удоволствие. Искате ли?

Тя се наведе леко към него. Погледът ѝ придоби нов интерес и с изразителните си устни тя произнесе „Лан Ийнг“.

— Лан Ийнг, — повтори Джек нежно и напевно, както тя току-що беше сторила.

Тя плесна радостно с ръце.

— Как хубаво го казахте, още от първия път, — одобри тя с насърчителен, майчински тон. — Вие умеете добре да подражавате, д-р Бивън. Ще ви науча думите, които най-много обичам, тъкмо за да имам удоволствието да ги чувам от вас. Изпитвам носталгия по този

език, който беше мой. Не можете да си представите колко силна може да бъде тази носталгия.

— Не съм помислял за това до сега, — призна той, — но мога лесно да го разбера, Лан Ийнг. Сега, когато споменахте за това, забелязвам, че не чувам често собственото си име напоследък. Другарите ми — студенти, които ме наричаха Джек, заминаха за други области. За болницата и за факултета, аз съм д-р Бивън.

Лан Ийнг почака известно време преди да отговори.

— Мога ли да го кажа? — попита тя, като го гледаше мило.

— Ще ви бъде ли това приятно? — Той се постара да говори спокойно.

— Ако е позволено. Не зная. Едва се познаваме. Може да не е прилично. Ако не е редно ще ми кажете, нали?

— Да, ще ви го кажа, Лан Ийнг. — Сърцето му биеше силно и той се надяваше, че тя не е разбрала естеството на неговите чувства.

Тя прехапа устни и извърна мигновено очи, като че ли се колебаеше да се довери.

— Името ви не се произнася трудно, — каза тя свенливо. — В болницата чух г-ца Уерн да го произнася, когато говореше с друга болногледачка за вас. Мисля, че си позволяват това, когато са сами. Знаете ли как наричат професор Форестър? — Тя полуотвори устни, за да се усмихне.

Джек кимна с глава, като се смееше.

— Да, зная.

— А той знае ли?

— Сигурно!

Тя поклати предварително глава по повод на това, което той се готвеше да отговори, и каза:

— И той сигурно не обича това?

— Не зная. Има толкова неща, които Тъбби не обича. Възможно е!

— Кои са другите неща? — попита Лан Ийнг с интерес.

— Но... мене например.

Лан Ийнг отхвърли това твърдение с жест на недоверие:

— Чух нещо подобно, но без съмнение, не е вярно.

— Защо мислите така?

— Той довери на сестра ми, че обещава да станете най-блестящия хирург в болницата. Би ли го казал, ако не ви обичаше?

— Да, способен е на това. Мъжът може да оцени работата на друг мъж без да му е приятен лично. Дойдох до убеждението, че двама мъже, които не се обичат, дават по-добра работа, отколкото двама приятели, които си губят времето в приказки.

— Но вие обичате професор Форестър, нали?

— Съвсем не!

— А работите заедно през целия ден?

— Понякога и през цялата нощ.

— Не ви ли нарича никога Джек? — попита тя.

Това произнасяне на името му от устните на Лан Ийнг го затрогна. Тези устни бяха прекрасни. Игривите им извивки го омайваха. Той не виждаше зад тях мускулите, които ги движеха; беше забравил всичко, което знаеше от анатомията.

— Не, — отговори той с малко принудена усмивка. — Тъбби не се отнася никога приятелски с мене. Той е злъчен и критичен. Обаче, ако искам да бъда справедлив, трябва да добавя, че укорите му са обикновено заслужени и че от тях се извлича полза. Той е много учен мъж. Речта, за която ви говорих, че е изменила насоката на живота ми, бе произнесена от Тъбби в деня на откриването.

Лан Ийнг поклати глава недоверчиво.

— Да не искате да кажете, — запита тя учудено, — че бихте позволили мнението на човек, когото не обичате, да даде нова насока на целия ви живот!

— Защо не? Мненията по такива въпроси не са частна собственост. Не е нужно да обичам Тъбби, за да призная, че думите му са разумни. Това може би показва, че не съм твърде чувствителен, — добави той. — Така е, без съмнение. Чувствата ми на симпатия или на отвращение не са толкова подчертани понякога, колкото у други люде. Това спада към дисциплинарния правилник, който си начертах. Антипатията ми към Тъбби, не е засегнала убеждението ми, че е от полза за двама ни да работим заедно. — Подбирайки грижливо думите си, той добави: — Предполагам все пак, че бих имал същото отношение и към любовта. Ако тя би засегнала сърцето ми, все пак бих й позволил да ми пречи в работата.

Той не остана доволен от тази своя реч, с която по-скоро искаше да убеди себе си.

— Вие сте твърде силен човек, Джек... — забеляза Лан Ийнг сериозно.

Тази, забележка го остави безпомощен, но той съзна, че я бе заслужил.

— ... и много самотен, — добави тя, — щом като проявявате толкова малко интерес, към личността на други хора.

— Човек е винаги сам, когато се посвещава на науката, — обясни Джек, като се опита да отклони насоката, която беше взел разговорът. — Но науката дава своето възмездие, — добави той оживено. — Не бих искал да действам другояче. Така съм щастлив.

Лан Ийнг поклати глава с детска упоритост.

— Не ви вярвам, — възрази тя, като постави поривисто ръка на ръкава му. — Защо не сключите мир с Тъбби? Той е твърдоглав и не иска да направи първата стъпка към помирението. Но вие сте по-млад, и не сте упорит, а зная, че не сте и лош.

Джек навъси вежди. Разговорът вземаше мъчителен за него ход.

— Няма за какво да се помиряваме, — заключи той решително. — Тъбби и аз никога не сме били приятели. Не съществува, следователно, между него и мене приятелство, което да се нуждае от поправка и възобновяване.

— Съжалявам, Джек, — отвърна тя смирено. — Тези отношения трябва да са причинили на двама ви много злини.

Тя забеляза промяната в настроението му и като съобрази, че са говорили вече достатъчно по този въпрос, привлече внезапно вниманието на другаря си върху чара на спокойната гледка, която се простираше пред тях.

— Може би предпочитате да слезем към езерото, — предложи Джек и погледна към обувките ѝ. — Не мисля, че ще ви бъде трудно. Пътят не изглежда лош.

Предложението ѝ се хареса и те се запътиха между големите борове. Джек не се опита да съгласува големите си крачки с нейните стъпки. Колко малки бяха крачката ѝ. Това го учуди. Лан Ийнг вдигна глава и го изненада тъкмо когато той се усмихваше и с поглед го запита за причината.

— Чух да разправят, — подхвана смело той, че китайките се били отказали от малките крака. Дали това не е само празна мътва.

— Ако сте си помислили това — което предполагам, че съм отгатнала — благодаря ви, — каза за Лан Ийнг. — Не съм много едра. Нямам нужда от по-големи крака.

— Трябва да е било ужасно, когато са стягали краката на клетите малки момиченца, за да ги превърнат в хроми за цял живот.

Това разсмя Лан Ийнг. Тя се спря и показа високите си шест сантиметрови токове.

— Мисля, че на жените не е определено в никоя страна да ходят нормално. Поглеждали ли сте някога под масите на вашите луксозни ресторанти?

Джек не можа да си спомни да е правил нещо подобно до сега, но обеща да бъде по-наблюдателен в бъдеще.

— Да не би да свалят обувките си? — попита той.

— Да. Това действително е забавно. Китайците се отказаха от този навик точно на време, за да ми спестят тази неприятност, а сега го намирам в Америка.

— Ако бях жена, — забеляза Джек, — щях да се стремя да бъда независима и бих носила каквото ми харесва.

— Ух! — подигра се Лан Ийнг по неочакван начин. — Какво знаете **вие** за жените?

Той кимна в знак на съгласие, при все че според него можеше да се спори по този въпрос. Лан Ийнг предпочете да промени предмета на разговора и обърна внимание на красотата на природата, която ги заобикаляше.

— Каква ободрителна почивка трябва да е това за вас, след толкова време, прекарано в болницата. Да съпътствуваш всички тези нещастия, това сигурно действа страшно потискващо върху човека.

Джек се съгласи, без обаче да се чувствуваше убеден. Противно му беше да минава за сантиментален човеколюбец, а още по-малко за мъченик.

— Тези нещастия, — каза той с безразличие, — са част от всекидневния живот на лекаря. Ако се остави да бъде повлиян от тях, той ще бъде по-неспособен да ги облекчи. Болните и близките им могат да им се отдадат. Лекарят, обаче, не може да носи сърцето си на длан.

Сравнението се хареса на Лан Ийнг.

— Колко е забавно — се провикна тя. — Сърцето на длан.

— Никога ли не сте чували това? Този израз се употребява много у нас. Ако някой лесно се вълнува от състрадание, симпатия или любов, казваме, че носи сърцето си на длан.

— Но не одобрявате ли състраданието? — попита тя, отваряйки широко очи. — Не трябва ли да се отдаваме на любовта и на съчувствието?

— Зависи от обстоятелствата, — отговори Джек словоохотливо. — Състраданието обикновено причинява само зло. Голямото съчувствие увеличава болката, която би се намалила, ако хората мислеха за нея по-малко. Друго нещо е с любовта. Но трябва да внимаваме кому я даваме.

Той се постара да се покаже равнодушен.

Лан Ийнг обърна глава и се загледа в леките вълни, които трептяха по повърхността на езерото.

— Може да ви се стори странно, — каза тя, обръщайки се бавно към него, — но мен ми предстои да уча още много в това направление. Жените в Китай се срещат с твърде малко хора извън тесния кръг на приятелите. Бях възпитана между жени и предполагам, че и аз „нося сърцето си на длан“. Когато изпитвам обич към някоя приятелка, не мога да се въздържа да не ѝ го кажа. — Тя поклати въпросително глава и попита: — Не е ли добре?

— О, да, — увери я Джек. — Това е напълно естествено.

Тя го погледна с изпитателен и сериозен поглед, който изразяваше чистосърдечието на дете.

— Но не трябва ли да го кажа на вас, че ви обичам?

Той я погледна един миг, усмихна се нежно и отговори:

— Хм, ако ми бяхте сестра, щях да ви посъветвам да не го казвате, поне не тъй направо.

— О! — продължи Лан Ийнг. — Ако бях ваша сестра, не трябваше да ви казвам, че ви обичам?

— Мисля, че не ме разбрахте. Искам да кажа, че ако ми бяхте сестра, щях да ви посъветвам да не го казвате на някой ваш приятел. Той би могъл да се възползува от искреността ви.

— О! Но не и вие, — тя го погледна право в очите.

— Не, Лан Ийнг, — каза Джек решително. — Вие можете да ми кажете всичко. Аз ще ви разбера. Вероятно сте забелязали вече, че и аз изпитвам нежност към вас.

— Колко съм довольна — възкликна тя радостно. — Още тази вечер ще пиша на осиновителката си и ще ѝ разкажа, че имам вече един голям приятел.

— На мен ще пишете ли също от време на време? — попита Джек, но се сепна изведнаж, защото почувствува, че постъпва неблагоприятно: те не би трябвало да се сближават повече.

— Ако мислите, че това ще ви направи удоволствие? Моите писма не са забавни, не ми се случва никога нищо. При вас е съвсем друго, животът ви е изпълнен с дейтелност. Вие извършвате толкова много добри дела!

Не му беше много приятно да се види оценен от нея по началата на скаутите. Седнаха на една зелена могила до спокойната вода.

— Имате прекалено хубава представа за мен, Лан Ийнг. Не върша преднамерено добри дела. Интересът ми към болните е само професионален. Ако изпитват и други страдания, освен физическите, би било много жалко, но това не ме засяга. Не зная дали ме разбирате добре. Искам да кажа, че се стремя да упражнявам занаята си колкото е възможно по-добре, без да позволявам сантименталните интереси към личността на болния да ме отклоняват от професионалния ми дълг.

— Мисля, че по този начин се лишавате много често от случая да бъдете щастлив, Джек. Всеки излекуван, благодарение на извършена от вас операция, ви дължи такава признателност, че всичко, което му кажете, би имало тежест. Зная, — добави тя, — че такъв би бил случая с мене, ако бях болна и ако ме бяхте излекували. Щях да считам за добър всеки съвет, който бихте ми дали.

За миг той я видя отново както си я беше въобразил на операционната маса. Тогава го бе почувствувал така осезателно, че споменът го накара да потръпне.

— Поласкан съм, че така мислите, Лан Ийнг, — каза той, — но мненията ми не биха имали голяма стойност. Лекарите не винаги са много учени извън професията си.

— Но те би трябвало да бъдат, — настоя Лан Ийнг. — Те имат толкова прекрасни възможности да се притекат на помощ на ближния

си. Трябва да е много тъжно и еднообразно занимание само да режеш пациентите и да ги шиеш. Но не би било тъжно и еднообразно, ако бихте знаели, че ще ги насърчите и направлявате след оздравяването им. Би било чудесно!

Джек не отговори веднага. Той беше вече изложил мнението си за задълженията на хирурга и не държеше да настоява повече.

— Ще дойдете ли пак някога у Кънингамови, — каза Лак Ийнг.

Джек се запита дали е имала пред вид Кънингам във връзка с това, което току-що му беше казала. Той изпита малко ревност — за пръв път се случваше да се почувствува засегнат по такъв начин. Отговорът му се забави дотолкова, че Лан Ийнг вдигна въпросително очи. Обръщайки се към нея, той протегна ръка и тя постави малката си облечена в ръкавица ръка в неговата.

— Лан Ийнг, — каза той нежно, — вие сте ми тъй скъпа, че не желая с нищо да ви причиня мъка. Зная каква радост ще бъде за мен да ви виждам често, но, както ви казах вече, аз съм роб на работата си. Желая да стана ваш приятел, но се страхувам, че дружбата ни не ще допринесе много за щастието ви.

— Да не би да искате да ми внушите, че не ще се видим повече никога? — Гласът ѝ бе едва доловим.

— Винаги съм бил искрен към себе си, желая да бъда такъв и към вас, Лан Ийнг. Не би трябвало да ви го казвам, — продължи той смело, — но никой никога... — Той се прекъсна внезапно и освободи ръката си от нейната. След момент на душевна борба, той продължи, като придаде на гласа си по-голяма сигурност: — Моето приятелство е нещо много бедно. Не ще ви забравя. Ние ще си пишем от време на време, — завърши той неумело.

Тя хвана ръката му и я стисна мило с двете ви ръце.

— Разбирам какво искате да кажете, Джек, по-добре, може би, и от самия вас. Животът ви е строго определен, той е един достоен живот, в който няма място за друго, освен за работата ви. Отказали сте се от всичко, за да станете велик учен. Бих била много нещастна, ако приятелството ни е пречка за вас. Но не ще бъде нужно... И двамата сме самотни. Мъжете и жените не представляват за вас нищо друго, освен машини за поправка. Така ще бъде през целия ви живот. То е безспорно една много трудна задача. Що се отнася до мен, аз нямам отечество, нямам интереси, нямам щастие. Ние сме изоставени деца,

вие и аз. — Тя се спря, и той почувствува, че това бе най-решаващия момент. Трябваше да остане твърд. — Когато разбрах, че ме обичате, — продължи Лан Ийнг, — пожелал да ми станете приятел. Вие единствен ме разбирате. И ето че сега се страхувате да ме обичате, така ли е?

Очите ѝ се навлажниха.

— От сега нататък, Лан Ийнг, — отговори Джек с пресипнал глас, — ще се разбираме отлично. Приятелството ни ще бъде необикновено, понеже никой от двамата ни не ще очаква друго от приятеля си, освен другарство.

— Колко съм доволна, — каза тя. — Това ще бъде много мило. Ще нарисувам един акварел за библиотеката ви. Ще ви радва ли това?

— Много! Бих ли могъл да получа и една снимка от вас, Лан Ийнг?

— В китайски костюм?

— Това ми е безразлично, стига да е ваша.

— Тръгваме ли? — попита тя. — Клавдия трябва да ме заvari у дома.

Те се върнаха бавно обратно по пътя, като избягваха грижливо всеки намек за бъдещите им отношения. Джек ѝ отвори вратата на автомобила и я затвори после, като размишляваше в същото време, че няма никакво право над нея, но че, въпреки това, тя му принадлежеше. Той отвори другата врата и седна зад кормилото, запали мотора и се приготви да пусне колата в движение, но внезапно се спря:

— Това беше най-прелестният ден в живота ми. Благодаря, Лан Ийнг, че дойдохте.

Тя свали ръкавиците си и му подаде голата си ръка.

— Щастлива съм, — каза тя — и ще чакам дълго, ако е нужно, докато се срещнем пак. Питам се, — тя въздъхна тъжно, — дали ще можем пак да си говорим както днес, далеч от всички хора.

— Надявам се, — каза Джек със съкрушен глас.

Той плъзна самоволно ръката си около нея и я притисна към себе си. Тя направи слабо неодобрително движение, като малка пленена птичка. Едно „о“ се изтръгна от гърдите ѝ, после се отпусна в прегръдките му. Цяла минута изтече. Тя се пораздвижи. Джек вдигна малката ѝ ръка и я целуна, като се наведе напред. Замечтаните очи на Лан Ийнг проследиха движението на ръката. Погледите им се

срещнаха във взаимно признание, което никоя дума не би могла да опровергае. Тя освободи бавно ръката си, отвърна поглед от него и я вдигна до устните си.

— Лан Ийнг, — гласът на Джек беше дрезгав, — нямам правото да поискам от вас една... бих ви разбрал, ако откажете да се съгласите... вероятно ще бъдем за дълго разделени...

Той се наведе към нея с умолителен поглед. Тя започна да го разглежда изпитателно. Първо всяко око по отделно, после устните, после пак очите. Лан Ийнг се усмихна и поклати глава като дете.

— Няма ли да е лошо от моя страна?

Върху слепите очи на Джек се очертаха леки бръчки.

— Не трябва да искате от мен да решавам за вас, Лан Ийнг.

Тя обърна лицето си встрани и поразмисли, после каза плахо:

— Ще ви се стори странно Джек, но не съм целувала никого през живота си, с изключение на сестра ми веднаж и малкия Теди. Може би не умея.

Той я обгърна с ръце и я привлече към себе си, целуна я по малкия очарователен кичур, който висеше на бялото ѝ чело, допря буза о нейната и усети приятната ѝ топлина.

Една малка ръка обгърна доверчиво врата му. Тя затвори очи. Сърцето му биеше до пръсване. Той намери устните ѝ и тя му отвърна неуверено, но смело. После, в миг на изстъпление, мощна вълна отнесе и двамата надалеч. Те търсеха опора един от друг, слисани от силата на вълнението си.

Бивън бе повече от сличан, той разбра внезапно, че бе потърсен. Никога не бе предполагал, че той, човекът с учен ум и уравновесен пулс, можеше да бъде тъй силно раздрусан. Той пусна младото момиче и се помъчи да си възвърне самообладанието. Настъпи кратко мълчание, после Бивън прошепна с неуравновесен глас:

— Благодаря, мила, вие сте много добра към мен. Никога вече не ми позволявайте. Нямам никакво право над вас.

Тя постави дланта си върху бузата му.

— Не съжалявайте, Джек. Сама го поисках... желях го. Не ще го правим вече. Хайде да тръгваме сега, Клавдия ще се безпокои.

Той пусна спирачката и колата потегли бавно.

— Никога не съм предполагал, че подобно нещо би могло да ми се случи, — промълви Джек.

Лан Ийнг изопваше ръкавиците си върху тънките си пръсти.

— Нищо не ви се е случило Джек, — каза тя, за да го успокои. — Вие ще се върнете към вашата участ и аз към моята, но ще останем приятели за винаги, нали?

Очите на Джек бяха, съсредоточени върху пътя, колата усили хода си.

— Да, — каза той откровено, — права сте.

ГЛАВА ДЕСЕТА

В сряда сутринта Джек отиде рано в кабинета на Тъбби. Той беше дошъл в отговор на едно телефонно повикване, което не търпеше никакво възражение. Тъбби си дереше гърлото, като диктуваше някои свои бележки на госпожица Ромней, а тя се бе съвсем объркала. Джек се изненада, като видя, че се правеха приготовления за път. Куфарите, които бяха пътували толкова много, стоеха натрупани до вратата. Джек отиде до прозореца и почака.

— Друго няма, — изджавка Тъбби, — може да си отидете. Искам да говоря на д-р Бивън. Повикайте такси. Ще сляза след десет минути и ми изпратете човек за багажа.

— До виждане — измънка младото момиче на излизане.

— Наш ред е, Бивън... — Джек взе стол и Тъбби заудря с пръст по меката си шапка, за да предаде по-голяма важност на забележките си. — Както виждате, заминавам. Реших се внезапно. Управителите настояват да взема участие в конгреса на невролозите, който ще се състои във Виена.

— Радвам се, че ще можете да присъствувате на този конгрес, — каза Джек.

— Моментът е зле избран, — изръмжа Тъбби, — и не мисля, че е добре от моя страна да напускам университета по това време.

— Ще направя всичко възможно, господине, докато отсъствувате, — каза Джек.

— Има и нещо друго. Вероятно знаете какво искам да кажа. — Тъбби погледна подозрително учудените очи на Джек.

— Страхувам се, че не, господине.

— Чудно! Нима Кънингам не ви е споменал, когато бяхте заедно на риболов, че е приел да държи редица сказки?

— Не, господине. Нито дума.

Тъбби запали цигара и като че ли се колебаеше как да започне обяснението си.

— Ще имате често случая да виждате Кънингам, — изгрухтя той.

— Толкова по-добре, господине.

— Напротив, толкова по-зле, трябва да кажете. Невъзможно е да сте били в интимната среда на Кънингам, без да се заразите от абсурдните му идеи. Когато ги излага, те изглеждат разумни. Те не биха били много опасни, ако Кънингам беше кой да е. Но там е досадното; Кънингам не е само апостол. Той е забележителен патолог и отличен хирург. Всичките му сантиментални мнения ще бъдат катастрофални за стадото ни от млади лекари. — Тъбби блъсна стола си и закрачи из стаята. — Катастрофално! — повтори той.

— Да, господине, — съгласи се Джек искрено.

— Ето как стои работата. Спомняте си, че имаме нов член в управителния съвет, г-н Денман от Чикаго, който бе наскоро назначен в комитета на Медицинския факултет. По каква причина, не знам. Не виждам, как дарението му от сто хиляди долара — извлечени от някой петролен кладенец в Оклахома — му е дало правото да посочва говорителите на нашата институция. Не зная, също така, защо другите членове на комитета се съгласиха. Може би те вярват, че който плаща гъдулката, има право да води булката. По мое мнение, този Денман, въпреки щедростта му, го бива за съветник на факултета толкова, колкото мен за... — Тъбби потърси подходящо сравнение... — Махараджа на Ликапу!

Джек се готвеше да каже: „това няма да ви отива зле, господине“, но намери за по-благоразумно да се въздържи.

— Денман започна по съвсем невинен начин, — продължи Тъбби като разчленяваше думите си — той предложи да се произнесат редица сказки от някой лекар по обща медицина, който се ползувал с голяма известност; за да се внесе нещо ново. Всички се съгласиха. Нали трябва да се окаже внимание към новия член, който пръсна толкова пари! Може да повтори щедрия си жест! — Тонът на Тъбби беше злъчен. — Тогава, чувствайки се насърчен, този приятел даде да се разбере, че желае въпросният лекар да обиколи болницата с интернистите и студентите от последния клас за една или две седмици, за да им покаже как трябва да се говори на болните. Това предложение не се хареса толкова, но никой не му се противопостави. Всички помислиха може би, че изборът на лицето ще бъде предоставен на факултета. Това го изискваше най-простата учтивост.

Джек потърка брадата си. „Факултетът“, хм Тъбби трябва да е бил сигурен, че грижата за избора ще се падне нему.

— И тогава, — се провикна Тъбби. — И тогава... човечецът предложи... Кънингам — именно него между всички други — да води малките ни агънца, за да им показва как да се разглеждат хората!

— И те одобриха ли? — попита Джек, съмнявайки се в отговора.

— Одобриха... глупците! И, естествено, Кънингам ще приеме. Не може, наистина, да откаже. Този Денман, както изглежда, е бил закаран преди година внезапно в тамошната болница поради жлъчни камъни, или Бог знае що, Кънингам го е оперирал. Разбира се, той си е изпълнил добре работата. Денман се сприятелил с него. Не може да бъде порицан за това; всички обичат Кънингам. Дори и аз! Разправят, че Денман изпратил една баснословна сума на Кънингам от признателност и че последният я върнал с една скромна сметка за хонорар, като посъветвал остатъкът от сумата да бъде предложен на болницата. Разказът трябва да е верен. Това напълно прилича на Кънингам. Той е честен човек, но не е човекът, който ни трябва за този нарочен курс.

— Не можехте ли да изложите становището си, господине?

— Не. Този Денман е стар хитрец. Той си направи труд да ми напомни, че Кънингам и аз сме били стари приятели и че, естествено, за мен щяло да бъде голямо щастие, ако тази чест се падне на един другар от младините ми. Не беше възможно по-добро изпреварване, за да се оборят възраженията ми. — Тъбби седна отново, след като раздражението му бе преминало и гласът му стана почти поверителен. — А сега, Бивън, ще трябва да направите всичко възможно, за да унищожите по косвен начин влиянието на този гениален „Boy Scout“ от Сегиноу-Бей. Не трябва да му пречите. Не трябва да воювате открито. Но бдете малките ни да останат твърди. — Тъбби хвърли заплашителен поглед. — Надявам се, че при завръщането ми през ноември не ще намеря цялото училище убедено в лекуването чрез вярата!

— Ще се постарая да ви угодя, господине, — обеща Джек.

— Това е най-малкото. Защото на мен дължите сегашния си пост във факултета. Разчитам на вас... А! още нещо...

Един носач влезе в този момент. Тъбби посочи багажа и го изпъди.

— Вчера имахме нов случай на детски паралич. Годишното време за тази болест е към своя край и вероятно този случай ще е последният, както се надявам.

— Но аз няма защо да се занимавам с това, или?

— Не, освен ако ви интересува. Не е ваша работа, наистина. Но вие сте най-добре подготвен в цялата околност от 500 мили, за да направите ценни изследвания. Ако бях сигурен, че ще имаме други случаи, само за да получим нов клиничен материал от известна стойност, не бих помислил да отсъствам.

Цялото това изявление, тъй сурово изказано, накара Джек да потръпне. Той беше свикнал да презира чувствата и да не се доверява на тях, но тази забележка беше твърде цинична, дори и за него.

— Вие имате твърде претрупани часове, — продължи Тъбби, който не беше забелязал реакцията у Джек. — Но, ако се удаде случай за лабораторно изследване на тази болест, не го изпускате. Не го изпускате дори ако трябва за целта да пренебрегнете друга работа. Вложете всичкото си разбиране и ум. — Той хвърли поглед върху часовника си. — Трябва да вървя. Кажете на Ромней да затвори катедрата ми и да ви предаде ключовете. — След това, с късо кимване по посока към Джек, той грабна горната си дреха от камилска вълна и коприненото си шалче и излезе от стаята, като остави вратата отворена след себе си.

Потънал в креслото, Джек почака секретарката да се завърне. Доволен беше от разговора си с Тъбби. Той му отне съмненията и затвърди разколебаните му убеждения. Той знаеше сега къде е дългът му. Кънингам бе сполучил да го накара да се съмнява в себе си. Но Тъбби дойде на помощ на застрашеното научно поведение към професията им. Като развиваше своята благотворителност по крайбрежието на Сегиноу-Бей, Бил Кънингам беше великолепен приятел и безспорно полезен гражданин. Но този Кънингам, който проповядва сантименталните си обноски при леглото на болните, беше друго нещо. Проклетият Тъбби имаше право.

Що се отнасяше до детския паралич, малка бе възможността да го проучи лабораторно. След месец август нямаше да има вече такива болни.

Високите токове на бледата Ромней отекнаха. Джек я следеше с безразличен поглед, докато тя подреждаше катедрата на Тъбби.

— Професор Форестър ми каза, че ще бъда ваша секретарка през време на отсъствието му, — уведоми го тя със слаба, плаха усмивка.

— А! нима? — отговори Джек разсеяно. — Е добре, можете да отидете в отпуск до понеделник.

— Благодаря, господине, — каза тя малко страхливо. — Мислите ли, че ще бъде редно? — Безпокойните ѝ очи изразяваха съмнение. — Трябва ли да поискам разрешение от някой друг?

— Ако желаете, — каза Джек сухо. — Искайте от когото щете. От телефонистката, от болногледачките. Но, тъй като ми казахте, че ще бъдете моя секретарка, казах ви да вземете отпуск до понеделник.

Тя изкриви трогателно лицето си, като че ли щеше да заплаче. Това не подходеше на колосаната ѝ престилка, на строгата ѝ, но елегантна, сива рокля, нито на сериозният ѝ вид.

Джек я изглежда смутен.

— Ромней, — каза той, като си възвърна сериозността, — денят беше уморителен и вие сте раздразнена. Сложете шапката си и се върнете в понеделник. Малко свеж въздух и промяна на обстановката ще ви подействуват добре.

— Ще пратя сестра си, — каза младото момиче. — Тя има повече нужда, отколкото аз.

Джек беше готов да каже „както искате“, когато влиянието на Кънингам го накара да запита:

— Какво ѝ е?

— Майка ми страда от рак, доктор Бивън. Състоянието ѝ изисква постоянни грижи. Лу не може да я остави нито за минута, понеже отсъствам през целия ден.

— Искате да кажете, че Лу се грижи за болната, а вие печелите пари.

Ромней кимна с глава.

— Разбирам, — каза Джек, — такъв живот не ще да е много весел.

— Има хора, които не са предназначени да се забавляват. Обременени са със задължения.

— Не мислите ли, обаче, че човек изпитва известно задоволство, когато изпълнява храбро дълга си? — Джек си спомни какво му беше казала Едит Кънингам за постиженията, които се получаваха чрез възбуждане доблестта на хората.

— Това може да се отнася за вас, — въздъхна Ромней, — вие сте непрекъснато на работа и никога не си разрешавате развлечения, но то е друго нещо, вие не сте **длъжен**. Не е храброст да вършиш нещо, което си **длъжен** да вършиш.

— Никой не е **длъжен** да прави **каквото и да е**, — заяви Джек. — Вие, например, можете да зарежете всичко, стига да пожелаете.

— Но съвестта ми ще ме преследва и нищо не ще бъде вече забавно. — Очите ѝ се озариха от неочаквана усмивка, която я направи почти хубава. — Мисля, че това именно ви възпира да зарежете всичко, — осмели се да каже тя.

Джек се съгласи, като кимна с глава и стана, за да си върви.

— Радвам се, че си поговорихме, — каза той. — Вие сте добро малко момиче, Ромней, ако позволявате да ви говоря така.

Очите на Ромней се овлажниха и брадата ѝ затрепери.

— Благодаря, — каза тя с треперящ глас. Сълзи се търкулиха по бузите ѝ, но тя успя да се усмихне от благодарност. — Щастлива съм, че се запознахме, д-р Бивън.

Джек затвори тихо вратата зад себе си. Любопитно беше, че Ромней му казва това. Вероятно тя изпитваше затруднение. Той я виждаше всеки ден в бюрото на Тъбби от... колко... почти две години. „Щастлива съм, че се запознахме“? Е! Той сви вежди. Прав беше Тъбби. Изразете съчувствието си и ще видите, че ще затънете до гуша в хорските затруднения. И тогава не ще можете да съсредоточите вниманието си върху задачата, за която ви се плаща. Малката Ромней водеше кучешки живот, но това не го засягаше. Щом видя, че той се интересува за нея, тя загатна, че е станал друг човек, не като оня, който е познавала преди. Каква безочливост! Ето какво се печели от братименето с Кънингам.

* * *

През време на вчерашното си завръщане от риболов най-младият член на Медицинския факултет беше сериозно озадачен. Пътувайки с голяма бързина и едва забелязвайки красивата околност, която го беше възхитила преди няколко дена, неговият ум му внушаваше пълна ревизия на възделенията му.

Очевидно беше, че никога не е трябвало да отива на този риболов. Ето какво се случва, когато се отказваме, дори само за един ден, от програмата, която сме си предначертали. Тази кратка отпуска, която трябваше да му донесе приятна отмора, изглежда по-скоро бе смутила спокойствието му. Той се връщаше обезпокоен, вместо да бъде отпочинал. Питаше се какво бе останало от плана за живота, който си беше съставил.

Одри! Защо не беше тъй разумен да остави този спомен? Тя не излизаше от ума му още от първата им среща на болничното стълбище. Но, като отвличаше вниманието си с всекидневните грижи, все още можеше да я забрави или в противен случай да възлюби този блян, който щеше да се нареди до многобройните неща, които оставаха неосъществени. А сега Одри Хилтон беше на път да го зароби напълно. Тя му беше казала: „Нищо не ви се е случило, Джек. Ще се върнете към вашата участ, а аз към моята“. Но нещо му се бе случило! Да, той се връщаше към „участта“ си; но тя не беше вече същата. Във всеки случай, Одри и той бяха поне съгласни: те не ще се оженят. Ще бъдат за винаги приятели и нищо повече. Той ще възобнови осемнадесетчасовата си упорита работа, отежнена с това ново бреме; ще поема най-тежки отговорности с разсеян ум.

За миг споменът за снощния чаровен час изпълни с възторг сърцето му. Всяка минута от това щастие беше незаличима. Той можеше, ако пожелаеше, да се дисциплинира дотам, че да забрави тази Одри Хилтон, която беше срещнал в болницата, и онази, на която беше говорил в хотел „Ливингстон“ и у Кънингамови; но целувката щеше да остане като незаличим спомен. Най-умното беше може би да остави настрана старите си намерения и да постави на първо място този нов интерес...

След като пропътува няколко километра с тази приятна мисъл, обичайният му начин на мислене изяви правата си. Горкият, влюбен Джек Бивън, в чийто очи се оглеждаше мисълта за женитба — дом, семейство, светски задължения, домашни грижи — не дължеше ли нещо на другия Бивън, който живя като отшелник и работи като каторжник, за да си спечели поста, до който бе достигнал? Защо го бяха назначили, на тридесет и една година, член на факултета? А какво ще си помисли Тъбби? Какво ще каже Тъбби? Какво ще прави Тъбби,

когато узнае, че някоя жена се е намесила, за да разполага с част от времето му и почти с всичките му мисли?

После си припомни онази вечер, прекарана насаме с Едит, когато д-р Кънингам беше повикан в болницата.

— Мъжът ви е забележителен, — беше казал Джек, когато входната врата се хлопна. — Никога не съм познавал подобни нему.

— Приятно ли прекарахте с него, там, на езерото?

— Извънредно много.

— Зная, че Бил ви е разказал историята на Одри Хилтон. Много я обичате, нали? Веднага забелязах.

Той не беше подготвен за толкова пряк въпрос. Ако тонът беше друг, въпросът щеше да му се види нескромен. Но Едит го питаше обича ли Одри, както би го попитала, дали обича конете, или Бетовен, или сварени раци.

— Много, — отговори той откровено.

— Отлично, — одобри Едит. — Ще бъдете сигурно щастливи заедно. И двамата имате толкова взаимно допълващи се качества: вие — вашата забележителност, тя — нейния чар; вашият устрем, нейното спокойствие; вашата...

— Не мисля да се женя някога, г-жа Кънингам, — прекъсна Джек. — Естеството на моята работа не ми позволява да мисля за брак. Одри и аз говорихме по този въпрос с пълна откровеност.

— Как? Вече? — Веждите на Едит се повдигнаха от изненада и учудване. — Не може да се каже, че сте си губили времето напразно, откакто се познавате. Чудесно! Решили сте да не се жените! Не е ли това героично, особено от ваша страна?

Тя се засмя.

— Съжалявам, че изглежда героично, — отвърна Джек. — Ние погледнахме нещата направо в лицето. Не вярвам някой от двамата ни да се е почувствувал мъченик.

— Не се сърдете, — помоли Едит. — Вие сте ужасно сериозен, Джек. Предизвиквате закачките и ми е трудно да им се противопоставям. — Тя стана изведнаж сериозна. — Не мислете, че съм равнодушна към страстта ви за работа. Отгатвам какво ви е струвало, за да стигнете гдето сте. Трябва да сте направили големи жертви. Горд сте и имате право да се гордеете, но обичате тръните си. Може би не сте стигнали още дотам, че да се изправите пред

огледалото и си кажете: „Този е човекът, за който ще си спомнят, защото се е отказал от всичко за науката; свързан с нея за цял живот, само смъртта ще ни раздели“. Не е ли такава амбицията ви. Ако се лъжа, кажете го, моля ви.

— Признавам, че тя може и тъй да бъде оценена, — съгласи се Джек.

— И сега една очарователна девойка почуква на сърцето ви, но нямате място за нея, защото мислите, че то е вече заето. Сигурно се лъжете. Главата ви е заета, а не сърцето. Вие сте обработили ума си за сметка на чувствата. Одри ще ви подействува добре.

— Да, като приятелка.

Едит се усмихна многозначително и, изоставяйки спора, потъна удобно в ъгъла на канапето.

— Бих желала да направим един облог, доктор Джек Уеслей Бивън.

Той поклати глава.

— Не по този повод, — възрази той.

— Ако не мога да се обзаложа, позволете ми да направя едно пророчество. Давам ви една година, на Одри и на вас, за да признаете какви сте заблудени.

— Добър пророк ли сте? — Джек се усмихна подигравателно.

— От най-добрите. Непогрешим в областта на романтиката. Когато видях за пръв път Бил Кънингъм, казах си, че той ми принадлежи. Като се прибирах в къщи, заявих на майка ми, че могат да ме считат за омъжена.

— Разкажете ми това, — настоя Джек, щастлив, че може да отклони разговора.

— То се случи на един симфоничен концерт в Детройт. Бил живееше в болницата по това време и бе довел със себе си Тъбби Форестър, като се надяваше да разсее скръбта му. Тъбби току-що беше изгубил възлюбената си.

— Как? — попита Джек, недоверчив. — Тъбби е бил влюбен?

— И още как! — отвърна Едит.

— Не мога да си представя Тъбби влюбен в някого. Какво се е случило? Тя ли се е отказала?

Едит размисли един миг преди да отговори.

— Мисля, че ще бъде по-добре Бил да ви разкаже историята, — заяви тя.

* * *

Последните нареждания на Тъбби засилиха борбата на Джек против размекващото влияние на Одри и Кънингамови. Обладан отново от старите си навици, неизбежно беше последните да вземат връх.

Тъбби бе неумолим към всички, освен към най-надарените. Джек реши да прояви малко по-голямо внимание към изостаналите и към понесигурните студенти. През първите дни за младия професор бе въпрос на чест да бъде снизходителен към изостаналите. Той отговаряше учтиво на глупавите им въпроси и обуздаваше раздразнението си, предизвикано от небрежната им научна подготовка. Джек се опитваше да бъде търпелив, но беше трудно. Щом камшикът останеше настрана, мързеливите забавяха веднага вървежа си.

Измежду тези, които показваха добра подготовка и воля за работа, се намираше един студент, на когото Бивън можеше да окаже особено внимание, с одобрението на курса. Той беше китаец, любезен и с приятна външност — някой си Абот, — който направи добро впечатление в деня на откриването на курса, със забавното обяснение, което даде за чудноватото име, под което се беше записал. Много смешно беше! При повикването: „Абот“ — първото име от списъка, един млад китаец стана. Бивън го разгледа с такова наивно учудване, че целият курс почна да се смее. В това време по лицето на самия Абот се изписа широка усмивка. Без да чака въпроси, нежният ориенталец започна да обяснява.

— Професор Бивън, трябва да ви разкажа — Абот направи малък, учтив поклон; — че името на семейството ми в Китай е „Нг“. Под това име бях записан, когато постъпих в американския колеж, но новите ми приятели мъчно го произнасяха. Професорите и другарите ми съкласници не можеха да повярват, че такова име съществува. Ето защо, от миналата година си позволих да взема едно не толкова мъчно име.

— Постъпката ви е напълно оправдана, — одобри професор Бивън. — Може би ще ни поверите защо сте предпочел името „Абот“ пред толкова други имена.

— На драго сърце, господине. Две обстоятелства ми направиха впечатление по отношение на класните списъци. Студентите често са подредени по азбучен ред, така че местата на тия, чиито имена започват с „А“, се намират на първия ред, т.е. до професора.

— Не знаех, — каза Бивън развеселен, — че това се счита за привилегия. В мое време често намираха, че това е неудобство.

— Китайците, — обясни Абот, — са обикновено късогледни. Стремим се да бъдем до катедрата, особено когато се правят опити. Но, господине, има и друга причина, поради която един чужденец е по-удобно да бъде на чело на списъка, — призован ли е да отговори на нещо ново или трудно и направи грешка, той е извинен — чужденец е! Но ако му зададат въпрос след като много от другарите му са плещели глупости, професорът по това време е толкова раздразнен, че...

Абот бе прекъснат от общ смях.

— Често чуваме да се говори за мъдростта на хората от изтока, — забеляза Бивън, когато редът бе възстановен, — но без да разбираме за какви практически цели може да служи проникателността им. На мнение съм, г-н Абот, че сте обогатили значително приложната психология. Мисля, че говоря от името на курса, като ви казвам, че ви пожелаваме сърдечно добре дошел!

Ръкоплясканията бяха самоволни. Абот се поклони дълбоко три пъти — два пъти към младия си професор и един път към другарите си. Той доби известност и никой не ревнуваше.

— За напред, — добави Бивън, когато ръкоплясканията утихнаха, — можете да си седите на първия ред, г-н Абот, и ще имате право на свързаните с това привилегии и неудобства. — Това се хареса на всички. Това събитие бе приятно развлечение между две действия. Абот бе на добър път да стане щастливата муска на курса и акциите на Бивън се покачиха.

След този увод естествено бе китаецът да бъде предмет на особено внимание от страна на професора му по анатомия, без да възбуди завист и когато Абот започна да проявява редки способности в лабораторията, забележителният интерес на Бивън към китаеца стана нещо съвсем естествено.

Никой не знаеше, че д-р Бивън има други причини да се интересува от Абот. Всичко китайско добиваше изведнаж значение. Бил Кънингам беше заявил, че ако Одри се омъжеше за американец, последният трябваше, в интереса на взаимното им щастие, „да стане китаец“. Не с тази цел Джек Бивън желаше да се осведоми за Китай. Той нямаше да се ожени за Одри Хилтон — това бе напълно решено. Той и обожаемата Лан Ийнг щяха да бъдат другари и нищо повече. Но за да бъде приятелството им по-интересно, необходимо бе да се просвети. Ако успееше да опознае Китай, кореспонденцията им би станала само по-приятна.

През една съботна утрин, последната от месец октомври, Бивън беше отишъл в дисекционната по лична работа. Там завари любимеца си да изучава ревностно една глава; Джек прекоси залата, за да му каже някоя любезна дума. Винаги толкова сериозен, той се осмели да се пошегува.

— Чувал съм, — каза Бивън като седна на едно столче, — че скелетният строеж на монголците се различава от този на кавказците. Много е жалко, че нямаме тук някой ваш сънародник, за да го проучим във ваша полза.

Абот поклати глава и се усмихна тайнствено.

— Китаецът, — каза той, — цени повече скелета си, отколкото един янки.

— С какво се обяснява това? — попита Бивън.

— С това, че човекът — янки отива на небето, когато умре. Той получава съвсем ново тяло. Какво става старото — това няма значение за него. — Абот сложи уредите си настрана.

— Не вярвате ли в задгробния живот? — запитва Джек.

— О! да, господине; но не като християните. Когато умрете, господине, ангелите ще кажат: „Ето добрият д-р Бивън. Седнете, д-р Бивън, и се присъединете към нашите песни“.

Джек избухна в младежки смях, за голяма изненада на Абот.

— Много весело, — каза той. — Продължете, моля.

— И ето защо за доктор Бивън е без значение дали тялото му би било погребано в свещена земя или нарязано с научна цел. Но горкият безбожник китаец не очаква да получи внимателни грижи по-късно. Той не си спомня да е бил предмет на нарочни грижи преди идването си на този свят и не се надява на такива при завръщането си.

— И така, за това ли пази грижливо костите си?

— Мисля, че това е основателна причина.

— Ето една твърде интересна тема, — каза Бивън искрено. — Ще трябва да поговорим някога по този въпрос спокойно, Абот.

Той се отдалечи от масата.

— Ако нямате друга работа, ще ви бъде ли приятно утре след пладне, към пет часа, да изпушим у дома една цигара и изпием чаша чай?

— С ваше позволение, господине, — отговори Абот, кланяйки се.

* * *

Това бе началото на едно от най-забавните международни приятелства. Абот не се възползува от него, за да стане близък, нито Бивън, за да бъде нескромен; никога не биха предполагали, че имат толкова общи мисли. При второто си посещение, седмица след това, Абот донесе със себе си кошница с принадлежности за приготвянето на един вид яхния. Той се оказа отличен готвач, докато Бивън го наблюдаваше от височината на един кухненски стол.

— Китай, — философствуваше Абот, — се уповава на миналото си, докато Америка разчита на бъдещето. Вие очаквате всичко от бъдещето, — продължи той, боравайки с ножа си за рязане на зеленчуци. — Ние не очакваме нищо от него. Задоволяваме се с нещата както са; вие обаче жадувате нетърпеливо за промяна.

— Напредъкът е почти невъзможен без промяна, — каза Джек.

— Напредъкът? — Абот вдигна очи и се усмихна сухо. — Не казвате ли: „Каквото печелим от една страна, губим го от друга?“ Възможно е животът на една дузина хора да бъде спасен днес, в Мичиган, благодарение на новите открития на хирургията. Но и толкова са загубени с изобретяването на автомобила. Въздухоплаването позволява на важните люде да уреждат по-бързо сделките си. Но то доставя също ново разрушително оръжие. И, струва ми се, работите не вървят по-добре. Радиото е забележително изобретение; то ни дава новини от цял свят. Някога простосмъртният не се интересуваше какво става по света, защото не познаваше

всекидневните тревоги. Сега всеки ги знае, всеки се измъчва; всички са изплашени.

— Е добре, какво трябва да правим? — попита Джек, когато Абот поставяше тенджерата върху газа.

Този въпрос разсмя Абот без да го отвлича от работата му.

— Ето ти един действително американски въпрос, не намирате ли, господине? Вие, американците искате винаги да знаете какво трябва да се прави и то незабавно. Клетият китаец не бърза да узнае отговора на въпросите, които бащите му са отправяли към „Великото мълчание“.

— Би било, без съмнение, твърде трудно, — размисли Джек след кратко мълчание, — на китайския и на американския умове да се приспособят един към друг.

Абот прекъсна работата си, за да забележи разсъдливо, че това би зависело от предмета на спора им.

— Да предположим един случай. — Джек се стараеше да се покаже равнодушен. — Да предположим, че един американец, който вярва в напредъка на науката и който е по-скоро наклонен да бъде материалист, се привързва към някоя млада китайка, възпитана да зачита повече миналото, отколкото настоящето и бъдещето — какви са възможностите им да се разберат взаимно?

Абот го погледна бързо и се усмихна.

— Ще се разберат, вероятно, — отговори, той, — ако се обичат. Понякога ще се чувствуват нещастни; но не толкова нещастни, колкото ако се откажат от любовта си.

— Много сте романтичен, — каза Джек. — Не подозирах това като ви гледах толкова зает с научните въпроси.

— На мнение ли сте, д-р Бивън, че мъж, който изучава науката, не е способен да люби?

— Би било малко прекалено да имаме подобно мнение. Но не е ли истина, че човек, който проявява искрен интерес към научна работа, трудно би отклонил вниманието си от нея, заради въпроси от сърдечен характер?

Абот се усмихна многозначително.

— Човекът е бил любовник, — каза той философски, — дълго време преди да бъде... невролог. — Той се обърна живо към тенджерите си и почна да ги разклаща.

— Имате вид на човек, който предполага, — каза Джек, опитвайки се да се покаже безгрижен, — че въпросът ми се дължи на някаква лична заинтересованост по този предмет, нали?

Абот направи малък поклон, за да се извини.

— Простете ми, д-р Бивън, помислих, че целта ви е била да повярвам това.

— Е добре, щом го вярвате, — каза Джек, — кажете как успяхте да дойдете до това заключение?

— Многократно, д-р Бивън. Поставихте ми въпроси, които показваха голям интерес по отношение на живота и културата в Китай. Запитах се защо. Китай притежава толкова малко, което да подпомогне лабораторните издирвания. Любопитен бях да узная какво може да ви интересува в Китай. И сега вие ми го казахте. Но мога да го забравя, ако пожелаете. Надявам се, че не съм бил неучтив?

— Каква глупост, — каза Джек, който беше почнал да губи търпение. — Не бихте могли да бъдете неучтив, дори и ако желаете. И заключението ви е вярно. Имам една много скъпа приятелка — от американска кръв — която е родена в Китай и е прекарала там по-голямата част от живота си.

— Но, в същност, американка ли е? Това не ще е трудно. Защото е родена в Китай и е живяла там, тя не е китайка.

— Случаят е особен, Абот. Тази млада личност е била възпитана, още от крехкото ѝ детство, в едно китайско семейство. Майка ѝ починала при нейното раждане. Много рядко е виждала баща си, който умрял, когато е била на осем години. До седмата си година не е проговорила нито една английска дума.

— Да, — съгласи се Абот замислен, — това е различно. Мога ли да попитам към какво семейство е принадлежала?

— Тези люде живеят в Хонконг. Семейството е на богат и влиятелен търговец, който е направил щедри дарения на английската болница.

Невъзмутимото лице на Абот се просветли.

— О, чувал съм да се говори за него. Сен Линг е. Изпращал е много студенти в Англия, за да учат медицина.

— Той е, — каза Джек. — Въпросното младо момиче е било възпитано в неговия дом.

— В такъв случай тя е китайка, — заяви решително Абот. — И вероятно не ще бъде никога друго нещо...

След като се разходи на дълж и на шир из малката кухня с ръце в джобовете, Бивън каза сериозно:

— Абот, предполагам, че ако не искам да се откажа от приятелството на това младо момиче, ще трябва „да стана китаец“.

Абот поклати глава обезсърчително.

— Искате да кажете, — попита Джек, — че не трябва да се опитвам?

— Искам да кажа, че никой не може да „стане“, — каза Абот, за да развесели тържественото лице на своя събеседник.

Джек кимна с глава.

— Мисля, че имате право. Но поне бих могъл да науча няколко китайски думи от учтивост. Какво ще кажете за това?

— Лесно.

— Ще искате ли да ми помогнете?

— С удоволствие.

— Какво значи „Лан Ийнг“?

— Английска орхидея.

* * *

Джек бе считал винаги кореспонденцията за нещо тягостно, но удоволствието, което изпитваше да пише писма на Одри Хилтон, бе надминато само от радостта да получава нейните.

За пръв път през живота му писането на писма не бе задължителна повинност. По внушение на Одри, те се бяха съгласили да си пишат веднаж в седмицата, по възможност неделя вечер. Джек скоро намери, че това бе много малко и започна да праща по едно писмо през ден. Одри се обръщаше към него с думата, „скъпи приятелю“, докато дойдоха благодарностите за орхидеята.

Той беше побързал да ѝ съобщи, че е открил значението на китайското ѝ име. Абот едва беше излязъл от апартамента, тази неделна вечер в 7 часа, и Джек вече телефонираше на малкия цветарски магазин при хотел „Ливингстон“. Дюкянът беше още отворен и, за щастие, бяха останали няколко орхидеи. Джек поръча

само една и каза, че след пет минути пристига. На картата, която щеше да придружи единствената орхидея — изпратена с аероплан — той написа:

„Любимото ми цвете — на любимата ми приятелка — Джек“.

Следващото писмо бе очаквано с такова нетърпение, че часовете в класа му се сториха да протичат ужасно бавно. Най-сетне то пристигна и сърцето на младия мъж подскокна, когато видя заглавието.

„Мили Джек,

Благодаря за прелестната орхидея, милата забележка и всичките ви усилия да намерите китаец — вероятно някой учител по стопански науки, който сигурно се е запитал защо му е дотрябвал на професора по анатомия да узнае какво значи «Лан Йинг». Възможно е да се е усмихнал, но по-скоро мисля, че е останал със зяпнали уста.

Сестра ми получи вчера писмо от проф. Форестър. Не ми каза съдържанието му. Вероятно се осведомява за здравето на Теди, който е добър ученик в училището и не изпитва вече никакви болки от злополуката си.

Сестра ми не е очарована от приятелството ни. Тя забелязва пристигането на честите ви писма. Не че не ѝ харесват. Напротив. Но тя не може да разбере приятелство, което трябва да остане само приятелство. Казах ѝ твърдото ни решение по този въпрос. Тя е решена да ме види омъжена и настанена сигурно. Мисли, че докато съм ваша приятелка, ще се отнасям с безразличие към лова за съпруг.

Щастлива съм, че не завися парично от Клавдия. Иначе щях да бъда затруднена. Драго ми е да угаждам на сестра си, като изпълнявам всичките ѝ прищевки, но по

отношение на брака намирам, че е важно, и за нея и за мене, да правя каквото ми се харесва.

Подчинението е хубаво нещо, но не бих желала да лиша сестра си от ползата, която може да извлече, като ме остави да уредя живота си според личните си разбирания“.

Джек се засмя при четенето на тези редове и се запита дали логиката на Одри бе част от „мъдростта на изтока“, или тя само се шегуваше.

„Не е хубаво за хората (продължаваше писмото) да упражняват волята си в ущърб на другите лица от семейството. Робството е тежко за роба, но тежко е и за господаря. Робството в едно семейство е мъчително за всички, струва ми се. Много скоро подчинените на една само воля не вършат нищо вече по свой почин, а се облягат с цялата си тежест на по-силния. Често съм наблюдавала това в Китай.

Не бих искала да стана товар за сестра си. Нали не трябва да я насърчавам да взима решения за моя сметка? Не намирате ли, че имам право да спестя по такъв начин смущението на щастието й?“

Очевидно, това бе странен начин за разрешаване на въпроса за семейната власт. Но едно бе сигурно: Одри, колкото и да бе кротка и блага, няма да превие врат. Джек се беше страхувал от възраженията на повелителната Клавдия, и беше щастлив при мисълта, че всяка намеса, която може да дойде от тази страна, би била осъдена на неуспех.

* * *

Очакваше се Тъбби да пристигне към средата на ноември. На Джек дойде на ум, че би могъл да се отскубне от болницата през време на отпуската си по случай „Деня на благодарността“. Едит Кънингам

му бе внушила тази мисъл. Това бе нов повод за подхранване кореспонденцията между Одри и него — събитие, което можеше да радва и двамата.

Първата сказка на Кънингам беше определена за третата седмица на октомври. И така, на третия понеделник от октомври, Кънингам се представи в аудиторията пред многобройни слушатели. Джек трябваше да се съгласи против волята си, че атмосферата в безкрайната зала беше по-симпатична, отколкото при други подобни случаи. Студентите отговаряха с искрени и буйни ръкопляскания; те пляскаха ръце самоволно, а не по задължение. Джек не можеше да не се почувствува увлечен.

— Да вземем например изложението на вашите случаи, — казваше Кънингам по средата на речта си. — Един мъж ви бива изпратен в болницата от някакъв практикуващ лекар в малък град, който си е дал труд да направи дълъг доклад, за да произведе добро впечатление. Изложението, в схоластичен стил, е от този род.

Кънингам намести очилата си и зачете със сух тон:

„През миналия август пациентът се оплакваше, че палците на краката му го болят при натискане. През октомври прасците му бяха също засегнати. Малко по-късно той се движеше трудно и ръцете му отслабваха и ставаха непохватни. Неправилността в движенията се доказваше и от това, че болният не успяваше лесно да допре носа си с пръст. При обтягане и свиване движенията се извършваха мързеливо. Неправилността в движенията бе потвърдена и от допира на петата до коляното на другия крак. Липса на коремни рефлекти. Вибрационното чувство на костите отсъства до ръба на тазовата кост. Никакво болезнено чувство до третия гърден сегмент“.

Той се беше спрял, за да снее очилата си. Всички почнаха да се смеят в очакване на нещо забавно. Шейн, който го беше представил и който беше седнал близо до него, запита, за да допринесе за веселото настроение: „А не ще ли последва сега доклада за Васерман?“

Смеховете избухнаха с още по-голяма сила, за голямо задоволство на Шейн.

— Благодаря. — Кънингам се обърна, за да направи приятелски знак. — Точно дотам бях стигнал, господин професоре. Васермановата реакция е отрицателна. Предполагам, че се сещате какво има болния. — Той погледна отново към Шейн.

Залата изведнаж утихна. Стариат Шейн седеше като на разгорещени въглени. Той се бе обадил вече веднаж. Студентите бяха възхитени и си разменяха знаци по този случай.

— Е добре, — Шейн скръсти крака, — предполагам, че след като извършите ламинектомия, ще намерите срастване между гръбначния мозък и арахноидеата^[1] — но попитайте доктор Бивън, това е от неговата специалност.

Столовете заскърцаха, когато погледът на Кънингам потърси Джек. Последният седеше на края на естрадата, както подобаваше на възрастта му.

— Професор Шейн, — каза Кънингам, — намери сраствания. Съгласни ли сте, доктор Бивън?

— Да, господине, — отговори Джек, — между гръбначния мозък и арахноидеата.

— А тумор?

— Не непременно. Но аз правя само предположение, господине. Изложението за случая не е пълно.

— Ето ни! — Кънингам удари катедрата с юмруците си. — Доктор Бивън има право. Изложението на случая не е пълно, но не така както си мисли. Той и професор Шейн улучиха точно подходящото място. Операцията им е безспорно завидна. Срастванията ще бъдат премахнати и няма причина болният да не оздравее, ако страданието е действително само от това. Но изложението, както казва доктор Бивън, не е изчерпателно. Ето какво би трябвало да се помене: „Три години преди това, пациентът загубил мястото си на помощник касиер в една банка, защото синът на директора, току-що завършил колежа, трябвало да бъде настанен. Вместо да му кажат истинската причина за уволнението, обвинили го в неспособност. В това време нашият приятел станал раздразнителен и чувствителен. Тъй като му било трудно намери нова служба, младото момиче, за което бил сгоден, станало нервно и след бурна разправа те се разделили и скъсали приятелските си връзки. От тогава пациентът намира, че няма правда. Става безчувствен към добрите намерения на приятелите си, които на драго сърце биха му помогнали, ако знаеха по какъв начин“. Е добре, и сега? Лекуването, подчертавам това, че е приключено с отстраняването на срастванията в гръбначния мозък на болния. Какво ще сторите, за да го допълните? Човекът ви е на оздравяване от операцията, но още

опасно болен в душата си, какво друго възнамерявате да направите? Излекувахте го от срастванията му. Защо да не довършите делото?

Изглежда, че студентите одобриха тази мисъл, защото заръкопляскаха бурно. Тази младеж беше пленена. Нямаше и половин дузина измежду тях, които да бяха в състояние да направят каквото и да е предположение относно физическата диагноза. Но те бяха нетърпеливи да научат какви съвети трябва да се дадат на болния, за да му се възвърне самоувереността. Те биха искали да знаят как да му се намери нова служба и друга годеница, за да може да живее щастливо до края на живота си. Джек навъси вежди. Той обичаше Бил Кънингам, но сантименталностите от този род не струваха нищо.

След това бе поднесена закуска от страна на факултета в Клуба на университета. Джек не можеше да си спомни подобен прием, на който почетният гост да е бил чествуван така сърдечно. Не можеше наистина да се устои на магнитната сила, която се излъчваше от личността на Кънингам. Какъв удивителен човек! Той беше сантиментален от главата до петите, но същевременно и голям лекар, който заслужаваше пълна почит.

В началото на ноември Джек пожела да се увери, че всичко е в ред преди да се измъкне по случай „Деня на благодарността“. Той писа на Бил и на Едит, за да им напомни за поканата им и да потвърди, че ще бъде щастлив да я приеме, ако това им е още удобно. Той добави, че се надява много да види Одри през време на краткото си посещение.

Като прочете писмото си, Джек намери, че дължи още едно обяснение. Трябваше да предпази себе си и Одри от неприятността, която можеше да изникне от простидушното желание на Кънингамови да ги обвържат.

„Мисля, гласеше после писаното, че на вас е известно естеството на отношенията ни. Не е нужно да се стремите да ни оставите сами. Ние сме приятели и нищо повече“.

Следния ден той получи телеграма от Бил:

„Едит и аз възхитени да ви имаме за Деня на благодарността П. П. — Разбира се!“

[\[1\]](#) Една от трите тънки ципи, които обвиват гръбначния мозък.
— Б.пр. [↑](#)

ГЛАВА ЕДИНАДЕСЕТА

Завръщайки се от Австрия, на осемнадесети ноември сутринта, Тъбби Форестър изпадна в ужас когато научи, че Кънингам с една единствена своя реч беше спечелил не само възторга на студентите, но и блестящ прием в Клуба на факултета и похвалите в уводната статия на „Асошиейтед прес“. Това бе страшен удар за Тъбби.

Същия ден вечерта, в разговор по този въпрос, той се обърна ухилено към Бивън:

— И предполагам, че сте присъствували на сказката и на банкета в Клуба на факултета и че сте ръкопляскали заедно с другите.

Отговорът на Джек се забави, но когато той дойде, Тъбби скочи от стола си:

— Не, господине, — отговори Джек иронично. — Нима не са ви казали нищо? След като Кънингам взе думата в Клуба на факултета, станах и казах че като доверен представител на професор Форестър, желая да изкажа неговото дълбоко отвращение...

— Как така, — изрева Тъбби, като подскачаше във въздуха, с очи разширени от бяс, — та вие сте луди!

— Успокойте се, — каза Джек, като се опитваше да го укроти. — Аз, разбира се, не казах нищо подобно, а помислих само, че бихте желали да си дадете сметка какво впечатление би произвело това.

Тъбби падна обратно на стола си и започна да бърше челото си с кърпа.

— Можете да изразите собствените си чувства, без да месите в тях името ми.

— Богородице! — отвърна Джек — съгласен съм да плащам греховете ви в университета, но отказвам да играя подобна роля на един прием в Клуба на факултета.

— Давате ли си отчет какво говорите? — гласът на Тъбби трепереше. — Аз направих от вас каквото сте, Бивън, бих могъл да ви върна към нищожество.

— Възможно е, но е почти невероятно, — отговори Джек. — Положението ми зависи от управителния съвет. Ако ме нападнете, ще се защитавам.

— Да ви нападна? Достатъчно е да кажа, че не можем да работим в добро съгласие.

Джек се разсмя.

— Това ще бъде наистина неочаквано! От години ви тегля хомота, всички го знаят тук.

В продължение на цял час професор Форестър и Бивън изказваха недоволствата си един от друг. Към полунощ те се съгласиха да не разгласяват тази разправия. Джек призна доброволно, че дължи на своя началник многобройни облаги, но той успя да провъзгласи независимостта си.

— Няма причини да не работим заедно, както в миналото, — каза той. — Тази вечер бяхме искрени и си казахме какво мислехме от дълго време. Намирам, че атмосферата се е прояснила. Бях нахален, но вие ме подбудихте към това.

* * *

На следния ден от бурното им свиждане, Джек уведоми Тъбби, че току-що е пристигнал един напреднал случай на детска парализа и че Доан би желал професор Форестър да отиде да го види. На следния след обяд Тъбби извърши операцията, асистиран от Доан и Бивън, които присъствуваха по-скоро като възхитени зрители. Тъбби беше в по-добра форма от всеки друг път.

Когато операцията бе привършена, Доан промърмори:

— Тъбби притежава шесто чувство: да се ориентира в пространството; единственото друго животно, което го притежава, е пчелата. — Той добави иронично: — С това се получават две точки на прилика между него и пчелата.

Джек се смя от все сърце с него.

Намираше се в частната лаборатория, която Тъбби избягваше грижливо сега, когато Ромней проверя боязливо глава през полуотворената врата, за да каже:

— Професор Форестър ви съобщава, че трябва да се заемете с малката Бъкли.

— Бъкли? — повтори Джек, вглеждайки се с едно око в епруветката, която държеше срещу светлината.

— Болната от детска парализа, която той оперира, — обясни Ромней, като се промъкна в стаята.

— А-а... така ли се казва тя? Бях забравил. Защо, нали Доан се занимава с нея? Случаят е негов.

— Не зная, господине. Но току-що предадох на доктор Доан, че вие ще се заемете със случая.

— Елате тук, — каза Джек.

Ромней се подчини боязливо, като хвърли поглед към вратата, която се бе блъснала от въздушното течение.

Ромней изглежда, че бе почувствувала, слабост в коленете, защото се отпусна на един стол, противно на привичното ѝ благоприличие.

— Храните ли се до насита?

— Не е тази причината, господине. Прекарвам времето си в предаване на нареждания, които вбесяват хората и те си отмъщават на мене. Страхувам се, че не бих могла да понасям повече това, доктор Бивън.

— Много сте чувствителна, Ромней. У вас злото произхожда от това, че притежавате инстинкти на благовъзпитана дама. Всичко, което прилича на учтивост, е сериозна пречка по тези места.

— Навикнала съм на тази атмосфера, — каза тя със слаба усмивка — и съм свикнала да ме нагрубяват. Но не мога да търпя разгневени хора да изливат яда си върху мен, само защото им предавам съобщения, които са им обидни. Доктор Доан едва ли не получи удар.

— Мисли ли той, че имам пръст в това отнемане на болната от неговите ръце?

— Бога ми! — Ромней направи малко утвърдително движение с двете си ръце. — Бихте могли да му кажете, че вината не е ваша. Мисля, че ще му достави удоволствие.

— Благодаря за съвета, Ромней. Ще отида да го успокоя в това отношение.

— Случаят го живо интересува; искам да кажа — това дете. То е едно очарователно момиченце и изглежда е прекарало лоши мигове.

Баща му е съвсем невъзможен.

— Като че ли сте в течение?

— Много пъти съм била там, за да преписвам температурния й лист. Марта е в общата зала. Баща ѝ седи накрая на леглото, през по-голямата част на следобяда и прекарва времето си в критикуване на болногледачките и лекарите. Той става невъзможен с това, Марта се срамува от него и е нещастна. Не виждам как може да оздравее при тези условия. Обзалагам се, че ако... — Тя се спря внезапно и стана, за да си отиде.

— За какво искате да се обзаложите?

— Спомняте ли си когато доктор Кънингам беше тук? — осмели се да каже тя. — Нямах много работа него ден и се вмъкнах в аудиторията, за да слушам.

— Разбирам, — каза Джек. — Бихте се обзаложили, че ако доктор Кънингам трябваше да се заеме със случая, той би действувал по начин, който би подобрил положението. Тогава що? Трябва ли да се каже на момиченцето да не се измъчва затова, че баща му е негодяй?

— Мисля, че той би говорил на баща му, — каза Ромней. — Може и той да е болен. Струва си труда да се проучи. Но трябва да си вървя.

Тя изчезна през вратата.

Тази среща накара Джек да се поразмисли. През отсъствието на Тъбби те бяха станали другари. Тя се беше разцъфнала в тази атмосфера на спокойствие, беше добила отново равновесието си и беше понякога почти весела. Сега, когато Тъбби се бе завърнал, тя беше наново само сбор от нерви.

След, закуската Джек отиде при Доан и му каза:

— Току-що научих, че Тъбби желае да се грижа за болната ви. Надявам се, знаете, че се подчинявам само на дадените ми заповеди. Предпочитах случая да остане във ваши ръце, защото, по мое мнение, той ви принадлежи по право. Но тъй като мнението ми пред Тъбби не струва и толкова — той изрази това нагледно, като показа само връхчето на пръста си — мисля, че трябва да се заема със случая. Имате ли да ми кажете нещо?

Доан бе напълно разумен. Като се запътиха към общата зала, той каза:

— Да не забравя, току-що доведоха друг случай, който прилича, според мене, на детска парализа. Той иде от същото място на града. Ужасен квартал. Болничната кола била затънала в кал.

Тома Бъкли седеше до леглото със заострен нос и очи като свърдели. Той бе малък на ръст и с износени дрехи. Злъчна личност с подигравателно изражение на лицето. Доан представи Джек, който поздрави кратко.

— Добър ден, докторе, — захили се Бъкли, — как вървят далаверите?

— Следващата далавера, — каза Джек, изпълнен със студено презрение, — ето я. Ще ви чакам в частната си лаборатория, в Листер Хол до половин час. И ако не се явите, не ще бъдете повече допуснат в болницата.

— Гръм и мълния, — прокле Бъкли. — Това е обществено заведение, струва ми се.

— Вярно е, — каза Джек. — Но всички обществени заведения не са болници. Съветвам ви да направите каквото ви се казва.

— Бива, — каза Бъкли с дебелашка усмивка. — Ще се видим.

* * *

Джек прегледа смутеното момиченце и се запъти към Листер Хол, като премина през дисекционната зала, където редица трупове чакаха търпеливо да бъдат дисектирани в понеделник.

В това време се почука на вратата плахо, а не решително, както очакваше. Отвори и посетителят се поколеба на прага.

— Влезте, — каза Джек.

— Господи, колко вони — забеляза слабо Бъкли.

— Седнете, моля. — Джек посочи един от високите столове. — Изненадан съм, господин Бъкли, че дисекционната ни зала не е по вкуса ви. Човек би помислил, че се считате за авторитет по медицината, хирургията и по грижите, които следва да се положат за болните, ако съдим по свободата, с която отправяхте критиките си. По този въпрос искам да ви говоря.

— Мога ли да получа чаша вода? — попита Тома смирено.

Джек отпуши шише с амоняк.

— Вдъхнете от това, — му препоръча той. — Ще пиете вода после. Не очаквах да ви видя толкова чувствителен. Стомахът ви работи ли добре?

— Стачкува, — изръмжа Тома. — Не е имал достатъчно работа напоследък.

— Като нямате повече пари, защо не се обърнете към някое благотворително дружество?

— Не сме просяци, — сопна се Тома. — И, освен това, не желая разни следователи да си пъхат носа у дома. По дяволите! Кажете ми защо съм тук, та да си вървя.

Приготвеното за Бъкли строго мъмрене трябваше да бъде изменено. Човекът умираше от глад. Вероятно това го правеше толкова отвратителен.

Забележките на Кънингам относно непълните изложения върху случаите минаха през ума на Джек.

— Предполагам, че сте без работа? — попита той.

— Да.

— Какъв е занаятът ви?

— Милостиви Боже! Какво може да ви интересува вас това? Нямате работа за мене, защо ме питате тогава?

— Не питам от просто любопитство. — Джек предложи цигара на Бъкли и последният запуши, като дишаше дълбоко.

— Докторе, вие сте специалист, — каза той най-сетне. — И аз съм такъв, но в друга област. Обзалагам се, че сте много взискателен, когато ползвате този уред. — Той посочи с пръст един от грамадните микроскопи. — Не се оставяте на случайността. Е, добре, аз упражнявах един от тези занаяти, в които се изисква точност. Загубих мястото си, защото съперничех на нехайни работници. Разбирате ли?

— Не, — каза Джек. — Страхувам се, че не. Обяснете ми по-точно.

— Знаете ли как се правят самолети?

— Съвсем не. Това ли ви е занаята?

— Може да не ми повярвате, докторе, но когато се сглобяват самолетите, нитовете се изработват с точност до една десета от милиметъра. Те са толкова ценни, че се съхраняват в железни каси.

Бъкли беше загубил нахалния си вид и гласът му придоби искрен тон.

— Когато ги забиват, — продължи той — и сплескват края на другата страна, използват зъболекарско огледало, за да се провери дали втората глава е напълно кръгла. Това е много деликатна работа, докторе.

— Вярвам, — каза Джек с почтително одобрение.

— Е да! Свикнал бях да си казвам: Ако е хлабаво, някой, който вярва, че самолетът е в изправност, може да се утрепе.

— Отговорността ви е била тежка, и вашето схващане е било правилно.

— По-късно бях назначен за надзирател на работниците. Имаше луда работа. Поръчки за армията, поръчки за флотата; трябваше да се наеме и неопитна работна ръка. В по-голямата си част тези нови работници бяха млади момчета, които въобще не бяха научени да вършат работата си основно. Някои от тях бяха бегло запознати с тенекеджийството. Ако между главите на набития нит остане един милиметър празно пространство, достатъчни са няколко удара с чук и слой боя, и номерът е изигран. Но ще разберете, че частите на самолета не могат да бъдат сглобени с боя.

Джек се усмихна одобрително.

— Накратко, не можех да допусна някоя зле извършена работа. Стремях се с всички сили да им покажа как трябва да го правят, но те пет пари не даваха. Тогава се ядосах и започнах да уволнявам мързеливците. — Бъкли въздъхна и направи обезсърчително движение. — Останалото сам ще отгатнете.

— Как? — каза Джек. — Уволниха вас, защото бяхте много придирчив?

Бъкли се захили и вдигна рамене.

— Уволниха ме, защото разбих носа на един от тези хора. Той бе почнал да ме псува и това ме разяри. Господарят бе принуден да ме уволни, работниците го заставиха. И естествено това не беше препоръка за мен за намиране на друга работа.

— Разбирам, — каза Джек. — С какво се издържате сега?

— Бога ми, жена ми плете ръкавици, а аз ги разнасям за продан.

— Къде живеете сега?

Бъкли отговори виновно:

— Там горе, от другата страна на града. Там има няколко евтини жилища — отсам резервоара.

Джек сбърчи вежди.

— Нов случай на детски паралич ни доведоха вчера от този квартал.

Очите на Тома се изпълниха със страх и лицето му се изкриви.

— О-о, докторе! Това не може да бъде болестта на малката Колинс. Тя имаше грип и те се опасяваха от пневмония. Ако казват, че е детска парализа, тогава са луди!

Джек изгледа човека с нескрито учудване.

— Сега ще видя, — каза той спокойно. Откачвайки телефонната слушалка, той повика Доан.

— Случаят Колинс детска парализа ли е? Как? Локализиран в дясната ръка, както при малката Бъкли? Току-що научих, че те живеят в същия квартал... Да, любопитно е... Не, не вярвам. Просто съвпадение. Все пак, ще отидем утре да видим, и...

Джек чу вратата да се затваря полека, той закачи бързо телефонната слушалка и почна да гони беглеца. Настигна го в долния коридор, разтърсен от желание да повръща.

— Оставете ме, — помоли той със слаб глас. — Тази воня ще ме умори.

— Не дотолкова, за да бягате като подгонено животно. Нещо ви тежи на сърцето, Бъкли, и не ще ви пусна докато не узная какво е.

— Добре, докторе. Ще ви кажа, ако обещаете, че няма да ме издадете.

Джек отговори строго, че това ще зависи. Той доведе Тома в лабораторията, наля му малко коняк и каза:

— Не зная какво сте извършили, за да се страхувате толкова, но каквото и да е, по-добре на мен да го кажете, отколкото на полицията.

— С малката Колинс стават вече три, — промърмори Тома. — Нашата Марта и едно момченце, което се казва Мийд. Мийдови се пренесоха само преди няколко седмици. Не ги познавам много добре. Познавам лицето, което обитаваше къщата преди: някой си Байлоу. Той си служеше сръчно със занаятчийските уреди като мене и беше също като мене без пари. А е здравеняк — по-добре да не се докосваш до него.

— Предполагам, че сте имали разпрания с него, — каза Джек. — Кажете ми най-напред какво стана с малкия Мийд.

— У дома си е. Родителите му не вярват на лекарите.

— Кое ви кара да мислите, че и той има детска парализа?

— Може ли да не е това. — Тома стана по-смел. — Има силна треска и не може да движи ръката си. Чух ви да говорите по телефона за тези деца, които не могат да си служат с ръката.

— Коя ръка е?

— Същата, — призна Тома против волята си.

— Трябва да видим това, — каза Джек. — Ще предупредя службата за здравеопазване относно случая Мийд... А сега, кажете ми какво общо имате с всичко това?

— О-о, не съм сигурен, — каза Тома. — Но ето какво се случи. Нямахме вода в къщите ни. Един от съседите ни, в горната част на улицата, имаше кладенец, но много се ядосваше, че му досаждаме постоянно; тогава Байлоу каза, че сами трябва да си прокараме вода.

— Искате да кажете, че сте разклонили тайно водопровода?

— Е да! това не беше трудно.

— Само за вашата къща и тази на Байлоу ли?

— За четири. Колинс и един старик на име Боуерс направиха изкопа и заради това ги допуснахме да участвуват в работата.

— Предполагам, че сте разклонили водопровода между резервоара и апаратите за прочистване на водата. Така ли е?

Тома кимна с глава.

— Цялата работа се нуждае от сериозно разглеждане, — каза Джек.

— Има още, — изгрухтя Тома. — Този Байлоу тъкмо беше излязъл от затвора. Той не ще се остави да го пхнат вътре, без да накара някой да плати за това. Той открадна тръбата от Уйтон.

— Помогнахте ли му? Как е можал да я докара?

— Той знаеше грозни неща за един тип от Уйтон, който пък имаше товарна кола. Насили го да пренесе тръбата дотук. Ако обвините Байлоу, той ще хвърли вината върху другия приятел. И тогава не ще караме дълго двамата — вие и аз. Разбрано, нали? Пуснете ме да си вървя, докторе. Отивам да прекъсна водата, за да няма повече нещастни случаи; а вие — гледайте си работата.

— Но това ме засяга, Бъкли. Може да направим някое откритие, което ще ни помогне да обясним тази страшна болест. Нима ще ми кажете, че не бихте искали да рискувате нищо, за да спестите на стотици деца страданията на малката ви Марта?

Тома поклати глава.

— Нищо не ще откриете. Вие, лекарите, сте беззащитни, като гнездо котенца. Ще идете да газите кал около резервоара, след това ще напишете дълга статия, изпълнена с големи думи — от това не ще излезе нищо, освен възможността да ви пречукат на някой уличен ъгъл, а мене да тикнат в затвора.

Джек разкопча дългата си бяла престилка.

— Ще отидем в гостилницата да хапнем нещо, Бъкли. Не съм ял на обяд, гладен съм. И вие също, нали?

— Прав сте, докторе. Знаете ли, че ще ми бъде мъчно, ако ви намерят в някоя яма с глава смазана на пихтия.

— Вярвам ви. Впрочем, как обичате розбива, кървав или...

* * *

Когато във вторник, късно след обяд, Джек минаваше пред кабинета на третия етаж, младата Уерн му съобщи:

— Викат ви на телефона, д-р Бивън.

Беше Тъбби. Съобщаваше му, че щял да отсъства, за да вземе думата на събранието на лекарското сдружение в Ню-Йорк в четвъртък.

— Ще бъдете дежурен в мое отсъствие, — продължи Тъбби.

— Не мислех да бъда в града за „Деня на благодарността“, господине.

— Е добре! Въпреки това, ще бъдете, — каза Тъбби. — Как върви случаят Бъкли?

— Нормално.

— Продължавайте да я наблюдавате.

— Д-р Доан ще бъде тук, господине.

— На вас поверих случая, а не на д-р Доан. Разчитам, че ще останете при него.

— Добре, господине, — каза сухо Джек.

Всичко бе тръгнало наопаки. Джек се прибра в къщи, като се питаше дали да телеграфира на Одри и на Кънингам или да обясни на Бил по телефона. Знаеше, че е детинско чувството му на смущение. Нима не знаеше, че този род спънки са неразделна част от живота на

лекаря? И нали точно поради тази заплаха той се бе отказал да основе дом?

После му дойде друга мисъл.

Защо да не покани Одри за „Деня на благодарността“? Ще си достави някой готвач — китаец и ще ѝ поднесе от онези ястия, които ще ѝ напомнят за родината... Абот ще може да му каже дали това е възможно. Той поиска телефонния номер на дома, в който живееше любимецът му и обясни какво иска да направи.

— Ако ми позволите, господине, — отговори Абот, — наемам се да приготвя сам вечерята.

— Много любезно от ваша страна, Абот. Приемам напълно предложението ви. Предоставям ви да уредите всичко. Ще имаме сигурно супа от лястовичи гнезда...

Абот се разсмя.

— Не, не, д-р Бивън. Ако искате да напомните на приятелката си какво е яла при Сен Линг, оставете на мене. Ако сте съгласен, ще уредя вечерята по моему.

Джек сияеше от радост. поиска междуградския телефон и повика Одри; обясни ѝ, че не ще може да отсъства; трогнат бе от искрените ѝ съжаления: „О-о колко съжалявам!“

— Но, — каза той, — ще дойдете да ме видите, искате ли? Ще задържа апартамента ви в хотел „Ливингстон“. Ще направим разходка с автомобил след обяд и ще вечеряме у дома, в седем часа и половина.

— Да не би... Нали ще ми кажете, ако не трябва да правя това? — попита Одри.

— Съвсем прилично е, мила Одри. Ще има хора у дома, за да приготвят вечерята. Ще дойдете, нали?

— Да, Джек, — тези думи достигнаха до него като дъх.

— Ще ви посрещна на гарата в петък сутринта. И донесете китайската носия, за да я облечете на вечерята.

ГЛАВА ДВНАДЕСЕТА

Приготовленията за голямото събитие около празника на благодарността бяха извършени. Абот бе наминал да съобщи, че ще дойде с помощника си към пет часа. Те щяха да донесат всичко необходимо със себе си.

— Бих предпочел, — прибави Абот, — да ме считате тази вечер като ваш прислужник. И не казвайте, моля ви, че съм студент в университета.

— Както искате, Абот, — отговори Бивън, — щом това ви е приятно. Надявам се, че ще ми се удаде случай да ви се отплатя за любезността ви.

Като се разхождаше по перона на гарата, в очакване на влака, с който щеше да пристигне Лан Ийнг, Бивън се питаше какво ще донесе този ден за приятелството им.

Още на един километър разстояние той забеляза с разтуптяно сърце черния локомотив да се задава с калпака си от сив пушек. Машината изхвърли с писък четири бели облака и след секунда долетя до Джек шумът от стърженето на колелетата, които забавяха хода си. Влакът спря. Вратите изскърцаха и носачите нахълтаха във вагоните.

В този миг Джек я забеляза и се спусна да я посрещне. Тя повдигна малката си облечена в ръкавица ръка и му направи знак. Той усети внезапно, че това, което наричаха взаимно приятелство, беше съвсем друго чувство. Усмивката, която видя на лицето ѝ, го накара да потръпне от щастие.

В „Ливингстон“ имаше малко хора през този празничен ден. По обяд столовата предлагаше голям избор от свободни маси. Те се забавяха цял час при пиене на кафето си. По желанието на Лан Ийнг, Джек ѝ даде подробен отчет за студента-китаец, който му бе превел името ѝ. За името на Абот обаче той не спомена.

— Американците не съзнават големите жертви, които китайците правят, когато децата им напуцат бащиния покрив, за да следват в училищата на Съединените щати. Ние не сме толкова големи стоици,

колкото мислите, — продължи тя. — Китайците не са безчувствени, нито прекалено уравновесени. Те обичат игрите и семейният им живот е изпълнен с весели занимания. Закачат се обичливо и се развличат с хиляди забавни приказки.

— Винаги съм си представлявал, че главата на семейството в Китай е много строг, — каза Джек.

Лан Ийнг се засмя и поклати глава.

— До голяма степен важността на китайския баща е само повърхностна и има за цел да му придаде по-голямо достойнство. Китаецът е достатъчно мъдър да разбере, че бащата не се издига като унижава детето си. На това се дължи и затруднението да заинтересуваме китайците в историята на християнството. Мисълта, че един всемогъщ баща-бог приема синът му да бъде измъчван, не им харесва.

— Разбирам, — каза Джек. — Не е нужно да си китаец, за да ти е мъчно да го възприемеш.

— О? — хубавите вежди на Лан Ийнг изразяваха учудване. — Не бих повярвала. Значи има и християни, които се озадачават от това?

— Е, да, — които си дават труда да поразмислят върху това противоречие.

Лан Ийнг добави замислено:

— Моят осиновител ми каза веднаж, че тези стари религиозни предания са като луната.

— Луната? — очите на Джек изразяваха любопитство.

— Когато слънцето блести, никой не се занимава с луната, — поясни Лан Ийнг. — Но настъпи ли мрак и всичко стане тъмно, бледа светлина се появява на мътното човешко небе. Той не вижда много ясно, но може да различи поне пътя си и Сен Линг казва: старите религиозни предания са като луната; тя не е нищо друго, освен неподвижна маса от изстинали кратери, които някога са бълвали огън. Сега не са нищо друго, освен огледало, което отразява слабо светлината.

— Чудесно, — провикна се Джек. — Ето едно сравнение, което приляга като ръкавица. Умрелите легенди! Мъртви кратери на изстиналата луна.

— Да, — съгласи се Одри, — мъртви кратери на изстинала луна. Но тази луна отразява светлината, която тя получава от нещо или

някой, който е винаги жив и извънредно деен и винаги мощен. Какво значение има, че нощта е тъмна, че луната е бледа? Загриженият човек е щастлив, защото знае, че слънцето пак ще изгрее утре за него.

Джек потърси погледа на събеседницата си с възхищение и изненада. След миг каза:

— Много би ме интересувало да узная мнението ви върху християнството. Говорили ли са ви за него, когато сте били малка?

— Повече, отколкото предполагате. Когато навърших 8 години, добрият Сен Линг намери, че трябва да науча вярата на родителите си и ме изпрати в неделното мисионерско училище.

— О! Разкажете ми за това, Одри, — каза Джек разпалено.

Одри се усмихна.

— Спомням си особено за един случай, който ми беше направил дълбоко впечатление; бях седнала пред добрия Сен Линг и му разказвах, че Христос е син Божи и че от това следва, че и той е Бог, но че е трябвало да умре. Сен Линг ми каза, че тази история му е известна и прибави: Христос, Синът Божи е възкръснал, Лан Ийнг, не са ли ви го казали? Е тогава ще ви го разкажат идния път. Трябва да имате търпение. Трудно е да се обясни историята на една религия само за един час.

— Много справедливо е било това от страна на един будист, — забеляза Джек.

— Сен Линг се стремеше много повече да бъде справедлив и правдив, отколкото вярващ, — каза Одри. — Осмелих се да му кажа, че е много печално за бедния Христос. „Да, мое дете, — каза той, — тази история е наистина тъжна. Христос е бил много добър“. „Бил ли е Христос толкова добър като Буда?“ — попитах аз. А Сен Линг каза: „И двамата са били много мъдри и добри хора“.

Доста се колебаех преди да се реша да възразя срамежливо:

„Учителят ни каза, че трябва да вярваме в това, което ни учи Христос, а не в това, което ни учи Буда“. Сен Линг ми отговори: „Нашите учители ще ти кажат противното, мое дете, но аз мисля, че нито Буда, нито Христос биха одобрили това. И двамата са били джентлемени“.

— Вие сте имали щастие, Лан Ийнг, — каза Джек, когато тя млъкна. — Много бих дал, ако бях възпитаван от такъв умен човек. Голямо предимство е да можеш да седиш в краката на Сен Линг.

— Понякога се запитвам дали е така. Страхувам се, че именно най-хубавите неща, които научих от осиновителя ми, ми пречат да бъда щастлива в тази страна.

Джек се съгласи, че това би могло да бъде вярно.

— Тръгваме ли сега? — попита той.

Одри събра нещата си.

— За разходката с автомобил! — възкликна тя. — Тъй се радвах на нея!

— Ще се върна да ви взема след един час, — каза той сбогувайки се.

* * *

Колата ги носеше по полето. Джек се бе отзовал към десет часа в болницата, за да провери дали пациентите му биха могли да се лишат от присъствието му за няколко часа. Малката Бъкли бе прекарала една лоша нощ, но показваше признаци на нормално подобрене. Температурата се колебаеше между 38 и 38.5, но причини за безпокойство нямаше.

Времето беше идеално. Като че ли нарочно за разходката им — истинско опиянение! Позлатената слънчева топлина приличаше на септемврийска. Синьото небе настояваше, че е месец юни, кленовете и дъбовете знаеха, че е ноември, а грамадните борове малко искаха да знаят за годишното време.

Гумените колела пееха по настилката.

— Сестра ви одобри ли идването ви? — попита Джек.

— Страхувам се, че не, — каза тя със съкрушен вид. — Тя бе на мнение, че това не е много прилично, и че професор Форестър не би бил доволен.

— Какво общо има Форестър с всичко това? — попита Джек.

— Не зная точно. Клавдия мисли, че това не ще се понрави на професор Форестър. — Тя се поколеба. — Може ли той да се меси в приятелствата ви?

Те достигнаха върха на един хълм. Пътят се разширяваше и даваше възможност за гариране. Джек обърна колата към каменния зид на пътя и загаси мотора.

— Вие сигурно знаете, Лан Ийнг, че професор Форестър и аз не се обичаме. От професионална гледна точка обаче ние знаем, че можем да разчитаме един на друг. Професор Форестър е виновникът за моя напредък и аз му дължа много. Мисля, че ще бъде спънат в работата си, ако го напусна или върша разсеяно работата си.

— Но аз съм само мимолетно развлечение за вас, — възнегодува Лан Ийнг усмихната.

— Тъбби не одобрява да взема дори един ден отпуска. Сам той никога не прекъсва проучванията си. Зная, че ви се вижда странно, че позволявам на този човек да се меси по такъв начин в личния ми живот. Ние не сме приятели, но и двамата сме служили на същия властен господар, един господар, който представлява за нас много повече от враждата ни или вироглавството ни.

Една вечер, преди около една година, по внушение на Тъбби бях отделил една ценна проба от гръбначно мозъчната течност от един менингит в първоначалния си период. Този образец имаше голямо значение, защото можахме да установим диагнозата по-рано, отколкото това е обичайно. Пункцията бе следователно извършена малко по-рано, отколкото обикновено е възможно да се извърши. Тази вечер проучвахме в продължение на цял час, всеки за себе си, малкото загадъчно петънце в микроскопа. Накрая Тъбби ми каза, като разкопчаваше престилката си: „Продължавайте, Бивън, вашите очи са по-добри от моите. Ако някой от двамата ни успее да открие нещо ново, това ще бъдете вие“.

Не можах да не изпитам чувство на състрадание, защото зрението на Тъбби наистина не е това, което е било. Не трябваше да изразя съчувствието си, но все пак се провикнах:

Съжалявам, господине, но това не пречи опита да бъде ваш, а ако мога да ви бъда полезен, в подробностите, ще бъда щастлив да ви помогна. Тъбби изръмжа: „Опитът е наш, сине мой“, и излезе, като затръшна вратата.

— Чудесно, — възкликна Лан Ийнг. — Трябва да го опиша на осиновителя си. Той би намерил в него материал за размисъл.

— Вашият осиновител ще помисли, вероятно, че Тъбби и аз сме луди.

— Ни най-малко! — Тя постави изтънчената си ръчица върху рамото на Джек. — Не е ли това доказателство за личната ни стойност,

да можем да признаем величието на мислите на хора, които не сме в състояние да понасяме?

Той я погледна нежно.

— Ето една красива мисъл, Лан Ийнг, — каза той.

— Намерихте ли това, което търсехте под големия микроскоп?

— Не, — отговори той с мрачен вид.

— Болният оздравя ли?

— Не. Той беше десетгодишно момченце, то умря.

— О! Колко печално е това за семейството му. Баща му и майка му бяха ли живи?

— Не зная, — призна Джек. — Болният беше на Тъбби, а на мен бе възложена само пункцията. Почти всичката ми работа бе в лабораторията.

— И нищо ли не ви казаха за това дете?

— О, не. Това е напълно естествено, понеже не съм ги запитвал.

— За вас съществуваше само малкото петънце под микроскопа, — промълви Лан Ийнг разочарована.

— Да, но разберете ме добре, Лан Ийнг, — възпротиви се Джек, за да се защити. — Ако можехме да открием в петънцето нещо, което да ни постави в следите на някакъв цер против болестта на момчето, — нещо от което хиляди същества биха се възползвали, — не е ли това една достатъчна задача, за да погълне вниманието на един лекар?

— Може би, но аз току-що помислих, че щеше да бъде хубаво да се каже на малкото момче: Благодарение на теб ще успеем, може би, да излекуваме много други деца.

— Мислите ли, че това щеше да му направи впечатление?

— Струва си труда да се опита, — каза Лан Ийнг нежно.

ГЛАВА ТРИНАДЕСЕТА

Часът минаваше четири когато Джек доведе Одри до хотел „Ливингстон“. Уговориха се към седем часа тя да вземе такси и да отиде в дома му. Така тя му даваше възможност да изпълни задълженията си на домакин и имаше време да се облече спокойно за вечерята.

В шест часа и половина Джек стоеше прав до прозореца и гледаше към улицата. Не след дълго забеляза наемна кола да завива край ъгъла на къщата. Той се отдели от прозореца и се запъти към входната врата. Бръмченето на асансьора достигна до него. Металическата врата хлопна. Звънецът отекна. Тя е в дома му. Това бе един миг на очарование.

Той пое палтото ѝ, което бе украсено с бяла кожа, и я загледа. Красотата на Лан Ийнг беше тъй екзотична, че той остана безмълвен. Скъп жакет от розов брокат обгръщаше изящната ѝ снага и стягаше бялата ѝ шия със строга, но красиво извезана яка. Под тясната ѝ дълга пола от същата материя се показваха само малките ѝ чехлички от черна лъскава коприна.

— Е, добре! — каза Лан Ийнг, като поклати бавно глава, — вие ме помолихте за това, нали?

Той я заведе до огъня на камината и ѝ предложи голямо кресло, което тя отказа със закачлива усмивка.

— Много е голямо, — каза тя. — Впрочем, оставете ме да се поразходя. Бих искала да разгледам жилището ви.

След като я бе оставил за миг, за да закачи палтото ѝ, Джек изпита особено чувство, когато намери Лан Ийнг седнала пред писалищната му маса. Тя вдигна очи към него и каза:

— Виждате ли, настаних се като у дома си. Мисля, че седите тук, когато пишете онези мили писма.

— За пръв път изпитвам удоволствие при писането на писма, — каза той.

— Вечерята е сложена, — извести Абот от прага на вратата.

Очите на Лан Ийнг се разшириха от учудване:

— Вечерята китайска ли ще бъде? — реши се да попита тя. — Всичко с изключение на вас, Джек. — Тя се засмя.

Джек издърпа един стол за нея и я покани да седне срещу него. Лан Ийнг се наведе напред, за да поеме лъхащия приятен мириз от чинията, която стоеше пред нея. Абот, застанал до нея, предложи оризени бисквити. Като повдигна очи към него, Лан Ийнг промълви едно бързо и неразбираемо за домакина изречение. Абот отговори късо с почтителен поклон.

Лан Ийнг, съвземайки се, каза с несигурен глас:

— Простете ми, Джек, но знаете ли какво е това?

— Нещо като портокалова супа, ако наистина съществува такава. За пръв път ям такова нещо. По вкуса ли ви е?

— Превъзходна е! Не съм яла такава супа откато напуснах Китай. Може би не трябваше да заговоря слугата ви. Съвсем забравих за благоприличието и му казах колко съм доволна, че мога пак да я вкуся.

— Изглежда, че е много дълго за изказване на китайски, — каза Джек с дяволита усмивка.

— Трябва да призная, че го попитах също дали д-р Бивън обича действително китайските ястия, или ги поднася изключително в моя чест.

— И какво ви отговори Абот?

— Абот?

— Да, името му било Нг когато пристигнал в тази страна. И той го е заменил с Абот.

— Колко чудно! — Лан Ийнг се засмя развеселена. — Няма никак вид на прислужник.

Джек се поколеба, защото си спомни за обещанието. Той схващаше, че загадката около името Абот налагаше някакво обяснение.

— Можете да го попитате, когато дойде, дали би имал нещо против да ви говоря за него.

Ето че Абот се появи. Той прибра чиниите за супа и донесе едно блюдо изящно украсено с лотусови корени, нарязани във форма на медальони, и печена патица със скариди. Лан Ийнг се провикна от радост. Докато Абот ѝ прислужваше, тя произнесе, според както се

стори на Джек, една мелодична дума от двеста и осемдесет срички. Абот се обърна малко развълнуван към Джек:

— Ако желаете, можете да го кажете на тази дама.

И Джек разказа историята му.

— Питам се, — каза Лан Ийнг, — дали не е чувал за моя осиновител. Добрият Сен Линг се интересува толкова много за младите, които заминават да следват медицина.

— О, да — отговори Джек необмислено. — Той познава Сен Линг по име.

— Колко е чудно, че го е казал тъкмо на вас!

Лан Ийнг кимна с глава.

— Да, разбирам, — каза тя, за да му дойде на помощ.

— Абот и аз имяхме дълъг разговор върху Китай и китайците, които се интересуват от медицинските проучвания и случайно го попитах, дали не е чувал за Сен Линг.

— Нищо ли не му казахте за мен?

— Той ми го измъкна. Вие, китайците, си служите с такива дяволии, за да откриете това, което искате да знаете, като оставате същевременно винаги учтиви.

Абот влезе. Той носеше чай от ясмин и сусамови сладкиши.

— Не предпочитате ли много горещ чай? — попита Джек. — Струва ми се, че този е изстинал.

— Много е добър. Чаят не би трябвало да се поднася кипящ. Горещината унищожава аромата.

— Вие имате, безсъмнено, по-чувствително небце от моето, Лан Ийнг. Впрочем, убеден съм, че сте по-чувствителна към всичко. Бих желал да притежавам вашите нервни реакции; те биха били от голяма полза за проучванията ми с микроскопа.

Лан Ийнг се усмихна, но не отговори.

— Да се върнем в кабинета ми, — предложи Джек.

— Ще видя ли още веднаж господин Абот? — осведоми се Лан Ийнг.

Джек позвъни. Абот се появи и се поклони.

— Мис Хилтон иска да поговори с вас, — поясни Джек.

— Кога ще се завърнете в Китай? — попита Лан Ийнг.

— След три или четири години, не зная точно, — отговори Абот. — Не съм мислил още.

— Когато се завърнете бихте ли се почувствували много обременени, ако отидете и видите баща ми, Сен Линг в Хонконг, и му предадете израза на уваженията на незначителната му дъщеря?

— Това би било голяма чест за мене, — каза Абот, като се поклони много низко.

Лан Ийнг стана и направи малък поклон към Абот, като че ли се касаеше за някакъв княз, а Абот я надмина, като отвърна на поздрава ѝ с втори дълбок поклон. Лан Ийнг произнесе едно изречение, което звучеше като израз на учтивост, и Абот отговори с голямо достойнство.

Когато излизаха от столовата, вървейки пред Джек със зачервени страни, Лан Ийнг изглеждаше развълнувана. Като погледна назад, тя каза:

— Ние се сбогувахме.

— Как изразявате това по китайски?

— Пожелах му да почива в мир, след много години, при прадедите си.

— А той ви направи вероятно същото пожелание.

— Той беше много учтив, Джек, но не ме изпрати да почивам в мир с прадедите ми. Той ми отправи едно много хубаво, но неизпълнимо пожелание.

Джек я обгърна с ръка.

— Какво ви пожела, Абот? — попита я той.

Лан Ийнг разтърси глава.

— Отнасяше ли се до мен? — настоя той.

— Отнасяше се до двама ни, — отговори тя.

Той я привлече към себе си.

— Може би ви е пожелал да живеем заедно... винаги. Това ли беше, Лан Ийнг?

— Донякъде, — промълви тя.

— И аз го желая, моя мила, — каза Джек.

Лан Ийнг се освободи от прегръдките на младия човек.

— Трябва да си спомним решението ни и да не го правим много трудно за изпълнение, — помоли го тя.

— Забравих за това. — Гласът на Джек беше дрезгав. — Лан Ийнг... Лан Ийнг...

Звънецът на телефона отекна.

— Да го оставим да звъни, — каза Джек.

— По-добре ще направите да се обадите, — посъветва го Лан Ийнг. — Може би, е нещо важно.

Той отиде против волята си към телефона: „Да, тук доктор Бивън... Да, мис Мак Фей... Бълнува ли, о-о! Идвам веднага“.

Той се обърна към Лан Ийнг.

— Трябва да отида в болницата. Касае се за една от болните на Тъбби. Виждате ли сега какъв е животът ми!

— Разбирам много добре Джек. Трябва да отидете незабавно. Бихте ли ми повикали такси?

— Ще ви закарам до хотела.

Той ѝ подаде палтото и взе своето. Джек бе поставил вече ръка на дръжката на вратата, когато се обърна и протегна ръце към нея.

Лан Ийнг се приюти в прегръдките му, преди да разбере какво прави. Тя повдигна поглед към него и той я целуна по устните.

— Бяхте казали, че не трябва вече да постъпваме така, — промълви тя задъхана. — Имат нужда от вас. Да вървим!

* * *

Седнал на висок стол до северния прозорец на лабораторията, Джек Бивън разглеждаше един препарат, който произхождаше от малката Бъкли — все още тежко болна. Мислите му обаче се връщаха към миговете на сбогуването му с Лан Ийнг предишната вечер в жилището му.

Как умееше да разбира тя! А тази бележка която му бе донесена към полунощ в болницата, кой друг, освен Лай Ийнг, би се сетил да изпрати. Той бе седнал до леглото на Марта, когато донесоха малката записка.

„Мили Джек (пишеше тя). Възможно е да се безпокоите за болната, ако ме изпратите утре на гарата. Аз съм толкова загрижена, колкото и вие, по отношение на дълга ви. Той стои на първо място. Не е необходимо да ми се извинявате. Благодаря за хубавия ден. Ще ви пиша веднага след като пристигна у дома.

Такава девойка положително не би била пречка за професионалната му кариера. Той може да се ожени за нея напълно спокоен.

Не му дойде на ум да се запита дали би се съгласила. Той бе сигурен в това. Тя не се опита да скрие чувствата си към него. Тя бе приела на драго сърце да бъде „за винаги негова приятелка“, защо тогава да не приеме да се омъжи за него, ако той пожелае и ѝ предложи. По-добре беше да се откаже от решението си да остане ерген заради работата си. Лан Ийнг нямаше да попречи на плановете му; напротив, тя щеше да му помогне да успее. Впрочем, ако се откаже от нея сега, мисълта за това, което би загубил, ще го измъчва вечно.

Същия след обяд в четири часа той поръча да съобщат, че ще излезе в града по важна работа. Може да е неразумно да бърза толкова, но вероятно щеше да чака дълго, преди да има отново случай да види Лан Ийнг. До тогава ще носи пръстена в джоба, като знак за това, което ще бъдат един за друг.

Рядко бе посещавал разкошния магазин за накити на Уелтон Стрийт и никой не го позна. Познаха го едва при подписването на чека, който възлизаше на една сума, съставена от четири цифри.

Късно вечерта, седнал пред писалището си, Джек се възхищаваше на разнообразните отражения на светлината в брилянта и на чудния му блясък.

ГЛАВА ЧЕТИРИНАДЕСЕТА

След вечеря Тъбби се отправи към пушалнята на клуба, запали цигара и размисли върху предстоящата си сказка пред Сдружението на лекарите. Положително ще пожелаят да им разкаже някои от неотдавнашните си впечатления от конгреса на невролозите във Виена.

Без съмнение, някой ще го попита за мнението му по встъпителната сказка на Кънингам. Той трябва да внимава да не издаде чувствата си.

Тъбби се замисли в продължение на няколко мига за тясната дружба, която го свързваше с Бил, когато бяха и двамата още млади болнични лекари. Въпреки раздразнението, което беше предизвикано от неприятните събития, които се развиха в Медицинския факултет, той не би могъл никога да забрави благотворното влияние, което Бил бе упражнил върху него, когато бе получил онзи силен удар, който трябваше да даде друго направление на живота му.

Тъбби не мислеше вече много често за Лорел. Цяла вечност изтече откакто не бе погледнал снимката ѝ. Когато тя умря, той не можеше да понася портрета ѝ да бъде изваждан на показ.

Семейството на Лорел беше дошло от Питсбург в Спрингвил, когато последната бе навършила шестнадесет години. Баща ѝ бе назначен като инженер в керамичната фабрика „Елмууд“, където работеха половината от хората на този град. Тъбби завършваше колежа и беше решил твърдо да следва медицина. Доктор Феттербаум бе виновен за това решение. Майката на Тъбби бе боледувала месеци наред и лекарят, който идваше два-три пъти седмично, бе считан почти като член на семейството, докато не настъпи краят. Той имаше навик да казва: „Милт, ти трябва да станеш лекар“.

Имаше и двама други лекари в Спрингвил, обаче те не бяха нещо особено. Феттербаум работеше денонощно. Трябваше да му се признае: не беше мързелив. (Дяволът също не е!)

Работата му се състоеше в лекуване на всевъзможни болести. Новата болница щеше да направи чест на града, ако доктор

Феттербаум не беше тъй страстно привързан към хирургията. Нищо не го интересуваше толкова, колкото това да простне някой съгражданин на операционната маса и да го изучи. Ако правосъдието се беше намесило, и бе произнесло срещу него присъда за човекоубийства поради несръчност, то тези присъди, изпълнени една след друга, щяха да го задържат в затвора до деня на последния съд.

Обаче доктор Феттербаум беше тъй известен, че никой не би се осмелил да критикува професионалната му дейност.

Тогава Тъбби не знаеше още, че поради безсрамното си невежество Феттербаум ще убие Лорел.

* * *

Лорел беше много невинна, за да се покаже свенлива пред Тъбби. Тя не се опита да скрие чувствата си още при първата им среща. След няколко седмици беше вече общопризнато, че тя е неговото „момиче“.

Като размишляваше върху това далечно време, Тъбби се запита дали не е бил ужасно досаден на семейство Хюгс. Той беше по цели дни у Хюгсови и то толкова често, че можеше да си позволява същите домашни обноси към малкото кафяво кученце, като другите. Той им правеше безброй малки услуги, сменяваше крановете на чешмите, помагаше на Лорел в латинския, изгаряше есенните окапали листа и измитах снега. Беше до такава степен съставна част от семейството, че малката тригодишна Гретхен му показваше направо гръбчето си, за да я закопчее.

С изключение на неизбежната коледна картичка от Канзас Сити, от години вече не бе чул нищо за Гретхен, освен благодарността ѝ, която тя му бе изразила преди два месеца при помощта, сина ѝ да постъпи в колежа.

Когато керамичната фабрика затвори вратите си и бащата на Гретхен остана без работа, Тъбби изпрати младото момиче в Уйлсли. Там тя се омъжи за един не много обещаващ младеж, и така той я бе изгубил из очи.

Тъбби извади тевтерчето си и си забеляза, че трябва да пише на Гретхен за Коледа. Дявол да го вземе! Ето какво си навлича човек,

когато прави услуги на хората. Те го обременяват до края на живота му!

Тъбби разгъна бележките за сказката си и се приготви за работа.

Първите думи го накараха да се усмихне: „Съкровищата на тавана“. Те му напомниха за недавнания му разговор с началника на пожарната команда. На въпроса, кое предизвиква най-често пожарите, началникът му бе отговорил: „вехториите по таваните, които са още в много добро състояние, за да бъдат изхвърлени, но които остават там неизползувани“.

Това би било хубаво начало. Много лекари бяха натрупали в главите си остарели идеи, които им струваха много време, пари и умствен труд. Но каквато и стойност да притежаваха, те съставляваха опасност, защото главите на тези уважаеми лекари не бяха вече в състояние да възприемат новите идеи и да изоставят старите.

Ако споменът му не бе тъй мъчителен, би им разказал случая с доктор Феттербаум. Той обаче не бе в състояние да заговори за него, без да изпадне в ярост.

Той остана дълго седнал пред бележките си, без да ги погледне, като си припомняше отново дните на отчаяние, след като бе извикан внезапно от университета поради тежкото заболяване на Лорел. Той веднага бе заподозрял и проверил по-късно непохватността на Феттербаум, която бе причинила смъртта на девойката.

Според изложението на случая, един най-обикновен апендисит се беше тъй ясно проявил, още седмица преди това, че всеки способен лекар би го открил от пръв поглед. Феттербаум се бе задоволил обаче с предписване на ледени компреси и успокоителни хапчета. После, когато признаците за опасността станаха така очевидни, че всеки би могъл да разбере, какво случаят изисква — хирургическа сръчност, каквато Феттербаум не притежаваше, последният се задоволи да отваря един перитонит, който се бе разпространил като пожар в суха гора.

Всичко, което Феттербаум би могъл да каже или да направи в този печален час, когато Лорел издъхваше, не би могло да успокои скръбта на Тъбби. Когато му дойде обаче неуместното вдъхновение да каже набожно: „Тази ще бъде съдбата на всички ни, Милт. Не сме подготвени за такава скръб, но трябва да съумеем да я понесем някой ден“, — Тъбби избухна. Тази роля на душевен утешител, която си

приписа Феттербаум, беше повече, отколкото Тъбби можеше да понесе.

— Не ми трябва съчувствието ви — изкрещя той. — „Не сме били подготвени за такава скръб!“ Оставете тези шарлатански приказки за другите и се запитайте по-скоро защо не сте подготвени по-добре за хирургията!

Лекарят, зашеметен от този изход, бе останал бледен и треперящ. Господин Хюгс бе хванал Тъбби за лакътя.

— Недей, недей Милт, — бе промълвил той, — това нищо не помага.

— Не! — бе продължил Тъбби, безразличен към всичко. — Това нищо не помага! Утре той ще повтори същото, защото не умее да го върши по-добре и малко го е грижа за това. **Касапин! Мошеник!**

Лекарят не бе отговорил нищо. Той стоеше закован на място, бял като платното, с което бяха обвили разкривеното лице на Лорел. Същата вечер той бе отишъл у тях, но Тъбби отказа да го види. Той не искаше да има повече работа с Феттербаум.

При погребението на Лорел, Тъбби бе неприятно изненадан от явната неспособност на Църквата да обясни едно тъй непоправимо нещастие.

Църквата просто изоставяше въпроса с такъв чистосърдечен песимизъм, че Тъбби изпита чувство на безгранично отчаяние.

„Кратък е животът на родения от жена човек, който не е нищо друго, освен окаян нещастник“.

Животът не си струва труда да бъде живян. Църквата желаше да създаде може би такова душевно състояние.

Милият, стар другар Бил Кънингам го беше спасил от отчаянието. Тъбби му бе телефонира и Бил бе пристигнал веднага, след като бе успял да се освободи от службата си в болницата. Той пристигна два часа след погребението. Съвършено съкрушен, Тъбби бе отишъл да го посрещне на гарата и Бил му бе казал: „Иди да си запазиш място за връщане. Мисля, че ще бъдеш в състояние да се върнеш утре вечер?“

Тъбби му отговори, че има намерение да остане една седмица у дома.

— Нищо подобно, — бе заявил Бил. — Ще прекараш времето си само в черни мисли. Лорел не би одобрила това. Предположи, че Лорел

те гледа?

— Вярваш ли в тези неща? — попита Тъбби съвсем сериозно.

— Бога ми, не зная нищо, което да доказва противното. Не вярвам, че трябва да бъдем сигурни в това. Но това може би принадлежи към играта. Ако Лорел можеше да те види, мисля, че тя би предпочела да бъдеш хладнокръвен играч.

Пътъом те се бяха отбили у Хюгсови; вместо да промърмори блудкави съболезнования, Бил бе казал: „Мисля, че сте горди, че имайте дъщеря като Лорел. Тъбби толкова ми е говорил за нея“. И лицето на господин Хюгс се бе разведрило малко. Гретхен бе потърсила последната моментална снимка на Лорел.

После всички заговориха за живота на Лорел, за дяволиите ѝ и за обичта, която вдъхваше всекому, като че ли не беше мъртва, а бе заминала за далечно пътешествие.

Цялото семейство ги изпрати до колата „Малката“ Гретхен — тогава едно очарователно дванадесетгодишно момиченце, малко разглежено — вървеше до Бил.

— Колко време ще останете? — попита тя.

— До утре вечер. Трябва да се върнем към работата си, Гретхен.

— Ужасно е... че я няма Лорел, когато Милт е в къщи. — Гласът ѝ трепна. — Тя не ще се върне никога... никога.

— Не се измъчвай, Гретхен. Ще я видиш може би пак един ден. Толкова странни неща се случват на този свят.

Гретхен изтри очите си.

— Тя ще ми липсва толкова много! Лорел беше тъй мила към мене. Тя ме научи да плавам, да карам кьнки, да играя тенис... и всичко.

— Е добре, виждаш ли! — каза Бил. — Лорел не ни е напуснала съвсем. Всеки път когато плуваш, или се пързаяш, или играеш на тенис... Лорел ще го върши. Разбираш ли?

— Ще се опитам, — беше измънкала Гретхен. После те си стиснаха ръце, като обещаха на Гретхен да се върнат на другия ден. Тъбби се бе почувствувал много по-добре.

— Доволен съм, че дойде, драги мой, — бе промърморил той. — Какъв ден! И най-ужасното е, че не беше необходимо да се случи това. Феттербаум просто я уби.

— Но ето, свършено е, — беше отговорил Бил спокойно. — И ти не можеш да оправиш нещата като се бунтуваш.

По-късно Тъбби бе мислил често върху чудноватия израз на Бил: „да оправиш нещата“. Когато му се случеше нещо неприятно или някакво нещастие, изразът на Бил му идваше на ум: „Ти не можеш да оправиш нещата“.

* * *

Твърде рядко се бяха виждали през последните години. Последната им среща бе преди две години на лекарския конгрес в Гранд Рапид; те се бяха отскубнали да вечерят заедно в града и бяха успели да отложат с цял час обичайната си препирня.

Бил бе казал после:

— Все още ли работиш непосилно, Тъбби? През сезона и извън сезона?

— Защо не, — бе отвърнал той. — Лекарската професия е достатъчно важна, за да заема цялото ни време.

— Така си и мислех, — каза Бил. — Носи ти се славата на тиранин, а ти се гордееш с това. Питам се дали резултатът е винаги задоволителен. Бъди искрен!

— Не винаги, но достатъчно често, за да може методът ми да бъде оправдан. Да вземем например случая с младия Бивън. Един блестящ човек. Нужно беше, обаче, да пипам твърдо, за да направя от него това, което е.

След това на Тъбби бе приятно да разкаже подробно за странните отношения, които съществуваха между него и даровития му ученик.

— Ако искаш **моето** мнение, Тъбби, — беше казал Бил насмешливо, — бих ти казал, че свадата ви е траяла достатъчно. Ще направите по-добре да се прегърнете и да подпишете мира, преди да станете за присмех на Университета.

— Вече нищо не може да се измени, — бе отговорил той. — А и всички могат да видят, че именно непримиримостта ми направи от Бивън това, което е той понастоящем.

— Не виждам вредата, която ще причиниш на този забележителен млад мъж, ако му кажеш от време на време по някоя ласкава дума.

— Не, много е късно. Ще окажа на Бивън всички възможни услуги до тогава, до когато той остане на поста си. Ако нищо не попречи на програмата, която си е начертал, ще чуете да се говори за него!

— Програма? Какъв вид програма? Какво се опитваш да направиш от него, Тъбби? Още един забележителен и студен автомат като тебе ли?

— Той поне няма да стане някой проклет сантименталист, — изръмжа Тъбби.

— Като мен, — допълни Бил, смеейки се.

— Без да искам да те обиждам, — каза Тъбби, — трябва да ти кажа, че твоите теории са неприложими в един Медицински факултет.

Докато си припомняше този разговор тази вечер, той се запита дали не би трябвало да се покаже малко по-любезен към Бивън.

Естествено, много късно беше вече да се помирят. Съществуваше рискът Бивън да се възгордее от победата си.

Този малчуган ще научи нещо ново наскоро. По-добре да го остави да размисли върху положението, в което сам се е поставил. Най-добрата постъпка би била понастоящем да го остави сам; да се преструва, че не го забелязва и да не проявява никакъв интерес към това, което върши. През някоя от следващите четири сутрини той ще се върне пълзейки, за да поиска извинение, и тогава, Боже мой, ще видим!

ГЛАВА ПЕТНАДЕСЕТА

Кънингам държеше първата лекция от извънредния си курс. Тъбби се намираше в претъпканата аудитория, след като бе търсил напразно някакво извинение, за да не присъствува. Бивън обаче не беше там.

Джек бе напълно забравил тази сказка. Към три часа той се бе качил в частната лаборатория и току-що бе направил сензационно откритие.

Без сако, по риза, с бяла хирургическа шапчица върху русите коси, Джек бе седнал върху висок кръгъл стол и наблюдаваше съсредоточено Анастас — маймуната от лабораторията. Последната очевидно предчувствуваше някаква опасност и се пазеше да не я докоснат; при най-малкото движение на Джек тя, зъбейки се, се отдръпваше.

Един вътрешен глас казваше на Бивън: „Е, добре, какво продължаваш да седиш като статуя? Не виждаш ли какво означава това? Не съзнаваш ли колко е важно? Какво ще правиш сега?“

Ако това му се бе случило, две седмици по-рано, щеше да изтича при Тъбби. Но сега не можеше да постъпи така. Тъбби щеше да заяви, че опитите на доктор Бивън не го интересуват.

Откритието изглеждаше невероятно, но беше сигурно. То не беше просто съвпадение. През последните осем дни Джек всеки път потръпваше когато си представяше презрението, което началникът му би показал, ако научи, че животът на една маймуна е поставен в опасност заради един глупав опит.

— Който и да е хлапак измежду студентите — би се присмял Тъбби — ще ви каже, че щом направите пункция в кръста на Джени Колинс — малкото момиче от квартала около резервоара и инжектирате тази течност в костния мозък на страхливата малка бразилска маймуна, Анастас, то с вероятност десет към едно животното ще премине през обичайните фази на полиомелита. През последната фаза навярно ще се образува локализация на стрепа.

(Тъбби не казваше стреп, а стрептокок, защото мразеше съкращенията). В същото време ще настъпи повреда, която ще засегне вероятно някой от крайниците.

„Но каква нелепост“ би изкряскал Тъбби, „да пожертвуваш една напълно здрава маймуна, за да провериш, дали повредата, ще се яви около десния лакът, само защото и при малката Колинс парализата се е ограничила на това място“.

Интересно би било обаче да се види какво би казал Тъбби сега?

Цели пет дена след присаждането маймуната имаше силна треска, което можеше да се предвиди. През тази първа фаза тя бе ту буйна, ту сънлива, раздразнителна и сърдита, като отказваше да яде. После внезапно температурата бе спаднала до нормална, настроението станало по-уравновесено и охотата към ядене по-голяма.

Дотук всичко вървеше добре. Случаят се развиваше нормално, според предвижданията на Джек и без особен интерес за него. Той не се интересувахе за тази първа фаза на болестта. Сега, когато бяха навлезли вече в осмия ден, той не се стърпяваше от любопитство да види какво ще излезе. Нова фаза предстоеше. Вероятно щеше да настъпи парализата, все пак не беше сигурно. В положителен случай тя щеше да се локализира някъде.

Тази сутрин Абот бе освободен от останалите си задължения, за да наблюдава Анастас. За пръв път възлагаха на Абот да държи бележки върху патологичен опит, чиято цел не му е позната. Джек не желаше Абот да се повлияе в заключенията си от мисълта, че се очаква да настъпи някакво определено явление.

Абот бе останал от десет до три часа, след което трябваше да продължи обиколката си из болницата. Протоколът му беше на масата до кафеза на Анастас.

Очите на Джек се разширяваха все повече, когато четеше наблюденията:

„10 ч. Маймуната си лиже дясната предна лапа, без да я хапе. Като че ли не за да улови бълха, а защото изпитва там болка.

11 ч. Тя се занимава много с предната си дясна лапа, не дава да я прегледам и е много раздразнителна.

12 ч. Опитва се безуспешно да премести тежестта си на предната дясна лапа. Сега се безпокои.

1 ч. Изглежда, че се образува огнище на зараза в предната дясна лапа. Тя засяга вероятно и мускулите, които се движат от кубиталния нерв.

2 ч. Не е настъпила особена промяна. Същите прояви, както по-горе.

3 ч. Заразата изглежда окончателно ограничена в квадратния пронаторен мускул.

П. П. А сега си отивам.“

Отбелязаните от час на час наблюдения бяха знаменателни. Но едва след като Джек прочете последната забележка на Абот, той съзна голямата стойност на обективните наблюдения на Абот. Малката Джени Колинс вероятно не би си възвърнала никога употребата на пронаторния си квадратен мускул. А що се отнасяше до малката Бъкли, нейният кръгъл пронатор беше окончателно извън употреба.

Явно бе, че в този миг мъчно можеше да се предвиди практичното значение на това странно откритие. Едно обаче беше ясно: стрепът в градския резервоар бе от особено естество. Занапред не би могло вече да се споменава за полиомелитен стрептокок, защото не съществуваше само един вид от него.

Синът на Мийд, както и малките Бъкли и Колинс, а сега и Анастас бяха нападнати от стреп, който имаше много ясна характеристика. Що се отнася до въпроса дали сведението би могло да бъде от незабавна полза, то на този въпрос би могло да се отговори само чрез опит. За изучаването обаче на един толкова забъркан проблем, като парализата, всеки нов факт би могъл да бъде много ценен.

* * *

Към пет и половина часа Джек счете деня за изминал. Той се освободи от дългата си престилка и отиде към порцелановия

умивалник в ъгъла на стаята. Там се залови със задачата да си умие основно ръцете. С тази болест нямаше шега.

Телефонът иззвъня и той се обади.

— Бивън? Тук е Кънингам.

— Чудесно, — каза Джек, — къде сте?

— В болницата, имам едно съобщение за вас.

— Благодаря, идвам веднага.

Гласът на Кънингам се понижи малко.

— Ако ви е все едно, бих предпочел да се кача при вас. Отнася се за едно поверително съобщение.

Малко по-късно внушителната снага на Бил изпълни рамката на вратата.

— Липсвахте ми, — каза той с шеговит упрек. — Много трудна работа ли ви бе възложил Тъбби, за да може чистата наука да напредва, докато чувствителността вилнее?

— Да си призная, — отговори Джек смутено, — съвсем не помислих за това. Ако узнаете защо съм забравил, ще ми простите положително.

Бил го прекъсна.

— Дойдох да ви кажа, Джек, че Одри Хилтон е дошла с нас. Помислих, че ще ви направи удоволствие да го научите.

Лицето на Джек просия.

— О, колко мило е това! Благодаря.

— Искате ли да се присъедините за вечеря към нас в „Ливингстон“?

— Иска ли питане, — Джек сияеше.

— Тогава ще се видим в седем часа значи.

Бил се спря и се загледа в клетката на Анастас.

— Какво има тук, освен болната маймуна?

— Парализа, позволете ми да ви доверя нещо. Случи се нещо странно. Доведоха ни три случая на детска парализа. Произхождаха от един и същи квартал. При всичките се яви парализа на дясната ръка. Предполагам, че причината се дължи на заразена вода. Направих пункция в кръста на един от болните и впръсках от нея в тази маймуна. Погледнете я!

Анастас галеше лакътя си и стенеше. Бил започна да го разглежда в продължение на цяла минута. Той устреми поглед върху

Джек и каза на един дъх:

— Дявол да го вземе, Джек, няма да ми повярвате, не мога да се държа на краката си.

— Най-зашеметяващото от всичко това, Бил, — заяви Джек без да забележи, че бе нарекъл за пръв път Кънингам „Бил“, — е, че доказателството е на лице! Ето изложението на случаите.

Десет минути изминаха, после петнадесет, после двадесет. Бил все още препрочиташе.

— Какво мисли Форестър? — попита той най-сетне.

— Не съм му казал нищо, — призна Джек.

— Не си му казал! — провикна се Бил.

Джек поклати глава.

— Тъбби не иска да се занимава с мене. Той ме презира напълно. Той търси някой добър случай, за да ме уволни.

— Хайде де, какво приказваш?

— Тъбби измъчваше паленцето, докато то го ухапа.

— Но не може да оставите Тъбби настрана от **това** — възрази Бил. — Трябва да го поставите в течение! Сърцето му ще се пръсне от мъка!

— Сърцето му ли? — повтори Джек с горчивина.

— Но разбира се и Тъбби има сърце. То е, което го измъчва постоянно. Той се бори със себе си от години насам. Още от времето, когато загуби девойката, която обичаше. Възмутителен случай на професионална небрежност на един лекар, който разбираше от всичко друго, но не и от медицина и хирургия. Тъбби не остана вече същият. Той побесня срещу невежеството в тази професия и си постави за цел да подготви младите, за да станат хора на науката. На това се дължи обстоятелството, че е такъв тиранин. В същност Тъбби има нежно сърце за тези, които го познават добре.

— Та колко време е необходимо да го опознаеш. Ето вече девет години откак не го губя из очи! Не, господине, не бих желал да си навличам нови нагрубявания от страна на Тъбби Форестър. Той ми заяви, че не се интересува повече от мене и от труда ми. Е добре! Нека да е така! Ако се научи за този опит върху полиото от някой медицински вестник, ще може да се сърди само на себе си.

Бил постави ръка върху рамото на Джек.

— Ако бях на ваше място, не бих постъпил така към Тъбби. Той живее само за професионалната си гордост. Това би го погубило.

— Пада му се!

— Вашата злопаметност е добре вкоренена, моето момче, — каза Бил, мъмрейки го. — Ще направите по-добре да се освободите от нея преди да стане злокачествена.

— Какво разбирате под злокачествена?

— Враждебността е като тумора, Джек. Първата ѝ фаза обикновено е безопасна. Операцията е проста, но ако ѝ оставите време да се вкорени дълбоко, намесата ще бъде вече безполезна.

— Това е по-скоро фантастична метафора.

— Не е метафора! Това е научно доказана действителност! Неизлечима и пагубна болест! Като неизлечим рак!

— Ще вървим ли? — каза Джек внезапно.

— Да, но нека ви кажа още една дума по този въпрос, след което не ще ви спомена повече за това. Вие знаете дори по-добре от мене каква роля играят ендокринните жлези за душевните ни състояния, и последствията от тях. Внезапният страх от опасност отлъчва в кръвта ни секреция, която служи като възбудител и затегател. Това е полезно в случай на борба или на бягство. Но ако това чувство на страх продължи, непрекъснатата секреция на жлезите видоизменя малко по-малко нрава на човека и го прави плах и саможив. И вие сте със същото убеждение, нали?

— Да, господине, — съгласи се Джек. — А после?

— Признато е също, както и вие знаете, че всяко силно възмущение отделя в кръвта на човека секрети с подобен състав. Те се различават само по това, че последните съдържат по-малко количество възбудител, отколкото затегател. Те обтягат нервите на човека, за да защити правата си. Ако възмущението се превърне в непрекъснат яд, то за резултат получаваме горе-долу същото явление, както при продължителния страх.

— Надявам се, че това не е личен намек? — каза Джек.

— Не, още не, — каза Бил сериозно. — Искан да ви припомня обаче, че това е нещо действително. Не се сърдете. Интересувам се за вас, а то е само за ваше добро. Вярвате ли ми?

— Да, Бил, — каза той поривисто. — Зная, благодаря ти за съвета. Съжалявам, че тъй бавно го схванах. А сега, да вървим.

Двете дами чакаха в предверието. Джек се засуети около Одри.

— Щастлив съм, че дойдохте, мила, — каза той.

— Те настояха да дойда, — поясни тя. — Надявам се, че не ви смущавам. Зная, че сте тъй зает, Джек.

Едит и Кънингам ги настигнаха.

Старият прислужник се приближи към дамите и посочи местата им. Едит пренебрегна посоченото ѝ място и отиде на другия край на масата.

— Не искам масата да е между Бил и мене, — поясни тя. — От толкова време не съм го виждала — може да ни се прииска да си държим ръцете под масата.

Тя отправи дяволит поглед към Джек.

Понеже Одри не искаше да я закачат, тя постави малката си ръка с обърната нагоре длан до ръката на Джек. Той схвана веднага желанието ѝ и обхвана малката ѝ ръчица с дългите си пръсти. Погледите им се усмигнаха един на друг.

— Отлично, — каза Бил, — сега е наш ред.

— О, — намеси се Едит, — губи си от сладостта когато си държите ръцете над масата!

Явно бе, че нямаше да се оставят да бъдат смутени от такава дребулия. „Браво“, — каза Едит, когато Джек издърпа ръката на Одри далеч от погледите им. Един миг по-късно нейната усмивка се скова от изненада, защото бе забелязала настъпилата промяна върху лицето на Одри. Одри не се шегуваше вече. Подвижните ѝ устни се заоблиха в едно „о-о“, което не бе произнесено. Тя обърна поглед към Джек и го погледна нежно. Погледът му беше умоляващ. Те изглежда не си даваха сметка, че са наблюдавани.

— Да? — прошепна Джек.

— Но разбира се! — промълви Одри.

От Джек се изтръгна една дълга, щастлива въздишка.

— Хм! Е добре, няма ли да ни кажете какво става? — запита невъздържано Бил Кънингам.

Одри притисна със сияещо лице пръстите на лявата си ръка до устните си и ги протегна после, за да видят всички пръстена ѝ.

— Погледни, Бил, та те са сгодени, — каза Едит затрогната. — И нищо да не ни кажат!

— Колко време има вече от това събитие? — попита Бил.

Одри и Джек избухнаха в смях.

— Точно един миг, — каза Джек гордо.

— Джек има странни хрумвания, — добави Одри.

— Действително, — каза Едит.

Бил устреми показалеца си през масата.

— Да не би да искате да ме накарате да повярвам, че сте притежавали самоувереността да купите годежен пръстен и да го поставите на пръста на младо момиче пред обществото, без да знаете дали тя ще го приеме?

— Не е толкова страшно, — промълви Одри.

— Бог да ви благослови, мила, — каза Джек.

Бил промърмори, че би предпочел да бъде прокълнат.

— И аз също, — потвърди Едит. — Ние и двамата ще бъдем прокълнати, но понеже трябва да ядем докато чакаме този катаклизъм, ще си поръчам супа от гъби. — Тя се обърна към Джек. — За вас не е от значение какво ще си изберете, момчето ми. Всичко ще ви се струва като амброзия.

* * *

На следния ден по времето на клиническия курс на Кънингам, Джек се мъчеше да вразуми родителите Мийд. Той ги уверяваше, че ако му позволят да положи нужните грижи, които състоянието на сина им Доналд изискваше, не би било необходимо да се уведомява здравната служба.

Двамата Мийд обаче бяха непреклонни. Те принадлежаха към една малка религиозна секта, която се противопоставяше на лекарската намеса. Под непрекъснатия натиск на съседите им те бяха се съгласили, макар и мимо волята си, Доналд да бъде лекуван в болницата. Сега обаче те поддържаха, че парализираната ръка на момченцето е божие наказание за временното им безверие.

Всичко, което ги бе сполетяло, уверяваше фанатичната мисис Мийд, беше божия воля, детският паралич включително, „ако се касае наистина за нещо подобно“. Доналд бил болен, понеже те били оскърбили Бога по един или друг начин. Случаят на Доналд не влизал

в работата на Бивън. Той би направил по-добре да се върне към светотатствените си деяния и да остави истинските верующи на мира.

Джек стана да си върви, като забеляза:

— Вашето държание не ми дава друга възможност, освен да предупредя градската здравна служба в лицето на доктор Ярнел.

Младият Ярнел не загуби много време при изпълнението на дълга си. Той изпрати Доналд в болницата, разпита съседите, върна се в града и се срещна с няколко репортера. Новината се разнесе много късно, за да може да излезе във вечерните вестници. Но тя бе предадена по радиото към осем часа.

Няколко случая на детска парализа се били разразили в един от бедните квартали на града около резервоара; причината била неизвестна.

Здравният отдел щял да пристъпи към подробни издирвания, за да определи причината на епидемията.

Джек не бе чул нищо за това. След доклада, който бе направил на Ярнел, той счете, че дългът му за момента е изпълнен. Но в действителност той бе отложил само временно тази история. Тази вечер даваше прием в жилището си на Лан Ийнг и двамата Кънингъм. Гостите дойдоха в седем часа и бяха въведени в спалнята, за да свалят палтата си. Джек и Бил отидоха в работната стая, където Едит ги настигна почти незабавно.

— Одри се мъчи да си свали гумените ботуши. Няма ли някой желаещ да ѝ помогне?

— Но с удоволствие, — каза Джек. — Отивам на помощ.

Когато изчезна, Бил щипна Едит по брадичката и я погледна в очите с престорена строгост.

— Ти си една малка лъжла, — ѝ каза той. — Одри не носи ботуши.

— Но би трябвало да носи, аз я бях посъветвала.

— А какво измисли, за да я накараш да чака?

— Това не е ваша работа, господин докторе, — отвърна тя. — Казах ѝ, че Джек иска да я види за малко насаме.

След известно време Бил погледна часовника си и попита:

— Мислиш ли, че ще се върнат, или да наредя да поднесат вечерята?

В този миг Одри и Джек се втурнаха в стаята, като говореха едновременно и безгрижно.

— Седнете, моля, — каза Джек с пресилена сърдечност. — Току-що казах на Одри да се чувства като у дома си.

Едит издърпа с майчинска грижливост кърпата от джоба на сакото на Джек и издуха петното бяла пудра върху ревера му, като шепнеше сладко:

— Точно така!

— Едит, ти си нетърпима, — обади се Бил строго.

Известиха, че вечерята е готова и те се отправиха към столовата. Одри забеляза пред определеното за нея място едно малко стъклено звънче. Кънингамови го забелязаха също и се усмихнаха.

— Щом съм домакинята, Джек, бих ли могла да помоля д-р Кънингам да каже молитвата.

— Моля ви, — каза Джек, като обърна глава към Бил. — С готовност бих чул отново благодарствената молитва на Бил.

Бил помисли и каза съсредоточено:

— Бог да благослови този нов дом. Амин.

За кратко време никой не проговори. После Едит забеляза сериозно:

— Скоро ще настъпи денят, в който ще получите венчално свидетелство и ще отпразнувате сватбата по реда си, но мене ми се стори, че Бил току-що ви венча.

— И двамата сте много добри към нас, — прошепна Одри.

Към девет часа четиримата се намираха в работния кабинет. Телефонът иззвъня. До Джек достигна ужасеният глас на Тома Бъкли:

— Свърши се — изкрещя Тома.

— Какво? — попита Джек.

— Този хитрец Ярнел изтръгна всичко от Колинсови. После застави и стария Боуерс да проговори. Никой от тях не знаеше обаче, че тръбата е била открадната. Това поне не бе доложено. Той запита и жена ми какво знае по въпроса и тя каза, че съм помагал при запояването. Тя намекна и за Байлоу. Току-що бе предадено по радиото. Байлоу ще побърза да уфейка. Но той е злобен и може да си отмъсти преди това на издайника. Какво да правя?

— Нищо за сега, — посъветва го Джек. — Най-вече не бягайте, това би означавало, че признавате вината си. Положението ви е вече

достатъчно компрометирано, без да сте показали още, че ви е страх от разпит. Утре ще отидем с вас при доктор Ярнел. Ще му кажа, че вие сам ми признахте цялата работа.

— Няма ли това да изложи вас, докторе? — запита Тома с боязлив глас.

— Малко трудно ще бъде, но не искам да допусна да хлътнете. Елате утре рано в лабораторията, ще приказваме.

Джек се върна, седна до Одри на канапето и поясни накъсо случката.

— Бъкли е обзет от ужасен страх, че този нехранимайко Байлоу, който живее в Детройт, ще дойде да ги пообиколи.

— Надявам се, че ще успеете да останете настрана от тази неприятна история, Джек, — каза Едит с безпокойство.

— Но той трябва да защити този нещастник Бъкли, — каза Бил. — Бъкли е човекът, който даде възможност на Джек да направи опита си за полиомиелита.

— И аз съм на това, мнение, — добави Одри тихо.

Джек потърси ръката на Одри. Тя обичаше спокойствието, но не беше подла. Обичта му към нея се задълбочи. Жена от този род може да способствува да се разгърнат всичките сили на мъжа.

* * *

Тома не се яви на другата сутрин. Тъй като нищо не бе последвало, Джек реши да отиде към четири часа на самото място с колата си и да види какво беше положението.

Мисис Бъкли беше сама и се безпокоеше за Тома. Той се прибрал към десет часа миналата нощ, след като тя си била легнала. Тя смътно си спомни, че той бе останал дълго да чете вестник. Към два часа тя се събудила и като не видяла Тома, потърсила го в столовата. Тома не бил там.

— Ще направя може би по-добре да предупредя полицията, — прибави тя, като доказа с това, че не знае нищо за виновността на Тома.

— На ваше място бих почакал още, — посъветва я той. — Възможно е Тома да се прибере всеки момент. Ако се върне, съобщете

ми незабавно, моля ви. Предполагам, че сте го потърсили у съседите.

— Да! съобразих, че всички, с изключение на Колинсови, са легнали рано. Но и те не са чули нещо необичайно. На мисис Колинс не ѝ беше добре снощи.

Джек реши да наминае и у тях. Колинс хвърли подозрителен поглед през полуотворената врата. Когато позна лекаря на Джени, той я отвори широко. Поканиха доктора да влезе и види какво липсва на мисис Колинс. Джек се приближи до леглото и се загледа няколко минути в общия вид на бедната жена. Без да пристъпи към обичайното преглеждане, той бе сигурен за какво се касаеше. В нея имаше нещо характерно. То беше мъчно за описване, както, например — изпарението, или някой цвят, но сигурният в диагнозата си лекар можеше веднага да разпознае остър случай на полиомиелит. Личеше главно по очите. Всяка друга треска придаваше порцеланов блясък на бялото на очите. При полиомиелита подпухваха клепачите, а очите хвърляха искри на уплаха и предчувствие.

— Какво предполагате, че е, докторе, — попита Колинс боязливо.

Джек го изведе от стаята.

— Детска парализа, — каза той. — Мога ли да изпратя болничната кола?

* * *

Въпреки състраданието, което изпитваше към клетата мисис Колинс, Джек беше много възбуден при мисълта, че му се удава да направи един опит. Вероятността беше едно към сто, че серумът ще може да даде имунитет срещу същата ограничена парализа, ако се инжектира незабавно в областта, където се предполага появяването на заразата. Но заслужаваше да се опита. Анастас щеше да достави вируса за приготвянето на серума и той щеше да го впръска в ръката на мисис Колинс докато инфекцията е още в състояние на зараждане.

В Листер Хол той са сблъска с Кънингам.

— Не ще мога да вечерям с вас тази вечер, — каза Джек. — Предстои ми работа. — Той обясни накъсо опита, който имаше

намерение да направи.

— Много бих желал да ми позволите да присъствувам, — каза Бил. — Ще телефонираме на Едит, че няма да отидем и те биха могли сами да вечерят.

— Радвам се, че ще останете, — каза Джек.

Те влязоха в лабораторията. Кънингам се спря пред клетката на Анастас и погледна в нея.

— Джек, — провиква се той, — елате тук! Тази проклета маймуна е мъртва!

Това беше истина. Проклетата маймуна беше умряла в часа, в който можеше да изиграе ролята на благодетел на човечеството.

Джек не намери други думи да изкаже разочарованието си, освен безнадеждното възклицание: „Ех, жалко“.

Трябваше да отидат да вечерят. Той вече обличаше палтото си, но се спря внезапно с единия ръкав във въздуха.

— Защо пък! Ще взема кръв от малката Колинс и от нея ще приготвя серум за майка й.

— Поздравлявам те, — одобри Бил. — Това е още по-добре.

— Елате, — каза Джек. — Ще се заловим веднага.

Няколко минути по-късно те бяха пред стаята на Джени. Болногледачката излезе на коридора.

— Слеттери, да ви представя доктор Кънингам.

Отговорът на младата Слеттери, че й е приятно да се запознае, не беше само обикновен израз на учтивост.

В цялата болница се носеха странни слухове за клиническия курс на Кънингам. Между другите удивителни работи, говореше се също, че този човек притежава магическа власт да се справя с най-мъчните болни.

— Джени Колинс ли искате да прегледате? — попита тя като се обърна към Джек.

— Да, бих искал да й взема малко кръв за една култура. Ще ни трябва за майката на момиченцето.

По лицето на Слеттери се изписа безпокойство.

— Ще получи криза, — заяви тя. — Това дете не е привикнало към никаква дисциплина. Вярно е, че е доста измъчвано откато е тук... Изследване на кръвта, пункция в кръста и тъй нататък... Няма да ви се удаде лесно, доктор Бивън.

Джек се обърна към Бил с многозначително изражение.

— Мисля, че ми казахте, че желаете да ми помагате в опита. Приемате ли да ме снабдите с мостра от кръвта на мис Колинс? Вашата задача ще се състои в това.

— Ако трябва да извърша тази работа, бих желал да узная нещо повече по отношение на болната. Ръката на това дете е парализирана. Вие имате и друг случай, или дори два, нападнати от същото зло. Зная вече, че всички са съседи. Още едно малко момиче има в това число, нали?

Слеттери спомена името на Марта Бъкли.

— Много добре. Стерилизирайте спринцовката, увийте я в бяла кърпа и я поставете на масата до леглото. Ще дойда веднага.

— От мене нямате нужда, — каза Джек. — Отивам да видя мисис Колинс.

— На минаване, бляговолете да кажете на болногледачката да ми донесе чиста възглавница, — каза Кънингам. — Слеттери е заета.

— Възглавница ли?

— Да, ще вляза с нея. Те никога не се плашат, когато влизам с възглавница под мишница или с червена ябълка в ръка. Това дава също и повод за разговор. Не сте ли забелязали това, Джек? Необходимо е нещо да ги обезоръжи, особено когато си непознат. Често успявам да разсея пациента си като си давам вид на улисан повече в личните ми работи, отколкото в неговите.

— Как например?

— Е добре! Спирам се едва що влязъл. Разбера ли, че болният ме е забелязал, изваждам шепа дребни пари и започвам да ги броя с безпокойство, като пристъпвам същевременно към леглото. Привидно в този миг пациентът ми не ме занимава никак. Той обикновено се чувства тъй облекчен от това, че се опитва да се пошегува с мене. Някое петаче ли съм загубил? Шотландец ли е баща ми? Бих ли приел да ми заеме няколко стотинки?

— Но не можете да го повтаряте няколко пъти пред един и същ болен, — каза Джек.

— Това обикновено съвсем не е необходимо.

Джек се засмя.

Кънингам влезе в стаята с възглавница под ръка.

— Имате ли достатъчно възглавници, Джени? Намират ми се няколко в повече.

— Какво искате да правя с тях? — изропта Джени.

— О! добре. Ще я дам на майка ви в такъв случай.

— На нея не ѝ са потребни възглавници.

— Да, ако беше у дома си, — каза лекарят.

— Мама не е ли у дома?

— Не, тук е. Болна е.

— Много ли е болна? — Джени захленчи.

— Да, доста. Но ще бъде по-добре, ако успеем да ѝ доставим лекарството, което ѝ е нужно. Искате ли да ѝ дадете малко?

Джени се усмихна през сълзи.

— Може да ѝ пратите цялата бутилка.

— Не, — каза лекарят, — трябва да ни помогнете да приготвим един по-особен лек — от кръв.

Лицето на Джени се помрачи при думата „кръв“.

— Само двама души в цялата болница притежават кръвта, която ни е необходима.

— Кой са те? — попита Джени.

— Марта Бъкли и ти.

Джени заплака. Тя зарови личицето си във възглавницата и изхълца през сълзи:

— Ще ме боли... много ще ме боли! Постоянно ме мъчат с дълги игли и какво ли не още. — Гласът ѝ стана писклив. — Не, няма да ви позволя! Не искам! Не искам!

— Добре, — каза лекарят, като я галеше по ръката. — Не плачи. Помислих, че би го сторила за майка си, за да ѝ дадеш възможност да оздравее. Но щом това ти досажда, ще взема от Марта. Мисля, че тя ще бъде много доволна да може да даде една супена лъжица кръв, за да оздравее майката на малката ѝ приятелка.

Джени се поуспокои, но погледът ѝ бе изпълнен с ужас. Тя се провикна внезапно с креслив глас:

— **Аз** ще го направя! **Аз** ще го направя! Но моля, недейте ми причинява болка! Не мога повече! Но ще го направя!

Кънингам каза нежно:

— Ти си едно добро малко момиченце, Джени. Гордея се с тебе. А когато кажат на майка ти какво си направила за нея...

Той протегна ръка към спринцовката. Слеттери нави ръкава и изтри мършавата ръчичка с антисептично средство. Моментът беше критичен. Кънингам каза:

— Слеттери, вижте това бебе колко обича майка си. Много съм доволен, че се запознах с него.

Настъпи мълчание. Чуваше се само тежкото дишане на Джени, която се изопваше срещу страданието.

— Готово, — каза лекарят.

Слеттери разтри мястото и смъкна ръкава. Джени направи опит да се усмихне. Джек се беше промъкнал преди малко в стаята и наблюдаваше от вратата.

— Казахте, че съм бебе, — устицата на Джени тръпнеха.

— Е добре! Излъгал съм се. Не си бебе. Ти си момиче. Но все пак не си още толкова голяма, та да нямаш кукла, с която да си играеш. Утре ще ти донесат една. Тя ще ти бъде подарък от доктор Бивън. Той сам ще ти я донесе.

— Ще може ли да си отваря и затваря, очите? — попита тя.

— Да, госпожице, — обеща Джек тържествено — тя ще прави всичко, което е в състояние да прави една кукла. Утре след обяд ще я имате.

ГЛАВА ШЕСТНАДЕСЕТА

Тъбби Форестър бе прекарал един отвратителен след обяд. Бил Кънингам обръщаше факултета наопаки. Освен това, на Тъбби бяха дотегнали вече разприте му с Бивън. Не беше вече така лесно да избягва неприятеля си; а и дяволски неудобно ставаше да се лишава от услугите му. Бивън страхотно му липсваше. Сега изглеждаше, че Бивън се привързва към Кънингам. Това беше вече много! Тъбби никога не се бе чувствувал тъй потиснат.

Времето едвам течеше. Тъбби не знаеше какво да започне. Спомни си, че не е чел още пощата. Потърси писмата в джоба на жилетката си. Едно от тях беше от Клавдия Кинг.

„Драги доктор Форестър (пишеше Клавдия),

От известно време се колебая дали да ви попитам за съвет по отношение на сестра ми. Вие знаете, може би, за интереса, който изпитва доктор Бивън към Одри. Аз не бих намерила никакво затруднение в това, ако намеренията му бяха сериозни, защото той е един млад мъж за уважение от всяка гледна точка. Но той дава на Одри да разбере, че не ще се ожени за нея.

Аз съм с впечатление, че тя го обича много. Това не е право. Сестра ми не е имала обикновено детство. Спомням си, че съм ви разказвала за нейното изключително възпитание в Китай. Трудно ѝ е да се приспособи към нашия начин на живеене.

А сега е отдала сърцето си на една безнадеждна любов. Доктор Бивън не ѝ предлага нищо друго, освен приятелство. Не намирам, че това е едно разрешение, както за единия, така и за другия. Безспорно е, че ако обича Одри (иначе би ли я поканил да прекара Деня на благодарността с него)...

Погледът на Тъбби стана твърд. Аха! **Това** значи беше направило Бивън тъй раздразнителен! Младото момиче, което се мислеше за китайка! Бивън се е влюбил или по-скоро мислеше, че е влюбен — което е все същото; но той съзнаваше, че не може да позволи на това развлечение да го отклони от работата му. Това положение го беше направило нещастен и подозрителен.

Тъбби зачете отново писмото.

„Помислих да се доверя на Кънингамови.

Одри ги вижда често. Но излишно е. Човек би казал, че правят всичко възможно, за да ги сбlijат. Те поканиха сестра ми да ги придружи тази седмица докато доктор Кънингам държи лекциите си в Университета.

Запитах се, дали не бихте имали добрината да поговорите по този въпрос с доктор Бивън. Той ви дължи толкова много; положително ще се вслуша в съвета ви“.

Тъбби захвърли яростно писмото на масата. Хубава занимавка за Кънингам да урежда сватби!

Той положително ще се вслуша в съвета ви, мислеше Клавдия. Как не! Един добър малък съвет на Бивън! При настоящето разположение на духа на Бивън, това щеше да бъде най-лошото, което би могло да се направи.

На Тъбби му хрумна внезапно, че по-скоро младото момиче ще го послуша. Казваха, че притежавала ориенталски начин на мислене. Тъбби не знаеше съвсем точно какво означава това, но доколкото бе чувал, азиатците се гордеели с усъвършенствуване примирителността към съдбата и подчинението на същата.

Тъбби взе решение да поиска среща с момичето, за да му говори поверително.

* * *

Малко след закуската Едит бе предложила на Одри да заминат за коледни покупки до Детройт, който бе отдалечен на един час с железница. Одри бе приела с радост. Прекараха един приятен ден. При завръщането Едит се оплака от главоболие и умора.

В момента когато Едит поиска ключовете от вратаря, някой я потърси по телефона.

— Няма да дойдат за вечеря, — съобщи тя. — Задържани са в болницата. Що се отнася до мен, много съм доволна. Смазана съм от умора! Няма да ми се сърдите, нали, мила, ако остана в стаята си? Не ми се иска нищо друго, освен гореща баня и чаша чай.

За Одри имаше също едно съобщение. Затворено писмо с печата на Университетския клуб. Тя не го отвори.

— Бих ли могла да ви услужа с нещо? — попита тя с готовност, когато излязоха от асансьора.

— Не, благодаря, не се грижете за мене. Ще ми мине много скоро. До утре, мила!

След като свали палтото и шапката си, Одри отвори писмото. Очите ѝ се разшириха от учудване, при прочитане на подписа. Той принадлежеше на професор Форестър.

„Мила мис Хилтон, започваше то. Бих желал да поговоря с вас по един въпрос от най-голямо значение. За предпочитане е между четири очи, когато ви е удобно. Опитах се да ви намеря по телефона днес, но се научих, че ще отсъствувате през целия ден. Бихте ли имали добрината да ми се обадите, когато се завърнете. Ще бъда в Университетския клуб от пет часа нататък“.

Одри почувствува, че в това свиждане с Форестър се крие нещо заплашително. Тя сви вежди озадачена. Трябваше да се отговори. За доброто на Джек, трябваше да се отзове на молбата на професор Форестър като на заповед.

Тя поиска номера и почака боязливо. Сърдитият глас, който се обади, не бе никак насърчителен.

— Аз съм мис Хилтон. Получих бележката ви. Съгласна съм да говоря с вас. Може да дойдете тук, ако желаете. Сага или по всяко

друго време на тази вечер. Утре си заминаваме.

— Не сте ли се уговорили с някого за вечеря? — попита Тъбби.

— Не, господине.

— Имате ли желание да дойдете да вечеряме заедно тук в Университетския клуб?

Одри се поколеба. Професор Форестър беше вероятно в дружелюбно настроение, щом желаше да вечеря с нея. Ако успееше да го развесели малко, би било от полза за Джек. Колко доволна би била, ако ги сдобри!

— Благодаря, доктор Форестър, приемам с удоволствие.

— Да дойда ли да ви взема, или да изпратя да ви доведат към осем часа и половина.

— Ще дойда с такси, господине, не се смущавайте. В осем и половина?

— Ще ви очаквам в приемната зала, мис Хилтон. Благодаря ви, че ще дойдете.

Твърде облекчена, но все още безпокойна, Одри се облече за импровизираната от Тъбби вечеря.

Точно в осем и половина тя влезе в приемната и Тъбби я посрещна във вечерно облекло. Усмивката му беше студена, но достатъчно любезна, за да увери Одри, че не ще я ухапе преди да я е опознал по-добре. Тя му подаде ръка и той се поклони със строго достойнство. Без да я заприказва, Тъбби ѝ предложи да го хване под ръка по старата мода. Те влязоха мълчаливи в столовата. Тъбби гледаше направо пред себе си. Двама прислужника в бели жилетки ги очакваха до една отдалечена от другите маса.

Без да губи време в излишни приказки Тъбби я запита какво желае да си избере.

— Не бихте ли предпочели вегетарианска вечеря? — попита Тъбби с измерена усмивка. — Чувал съм да се говори, че сте привързани към ориенталските обичаи, мис Хилтон. Бих ви предложил една плешка, но може би не ядете месо. Вашата вяра забранява ли да убивате животните, за да ги ядете?

Явно бе, че Тъбби държеше да я изтъкне като чужденка.

— Не вярвам, че бих могла да го сторя, доктор Форестър.

— Моля? — Тъбби се наведе напред и замига с очи.

Одри едва се сдържа да не се засмее.

— Никога не съм убивала животно, за да го изям, господине, — каза тя простишно, — но това е от заклано вече добитъче и мисля, че бих могла да го опитам, благодаря.

След този отговор Тъбби не държеше повече да подчертава ориенталското минало на Одри; но се отнасяше към нея с пресилена любезност, като че ли се страхуваше да не ѝ противоречи в нещо. Одри допусна, че е отгатнала накъде Тъбби искаше да изведе разговора. Тя не би била жената, която подхожда за Джек. Тя не е като другите.

Колко смешно би било, помисли си тя, ако поръча тържествено да ѝ донесат чифт пръчици за ядене.

Тъбби се стараеше да намери увод към целта си.

— Мис Хилтон, — заговори той — трябва да сте имали много интересен живот в Китай. Вероятно можяхте много мъчно да се приспособите към тъй суровите американски нрави. Сигурно ще се радвате, ако се завърнете скоро пак в страна, в която се живее много по-спокойно...

Той ѝ говореше просто, като че ли ѝ предлагаше параходен билет за отиване.

— Да, — потвърди Одри, — обичам много Китай. Но нямам намерение да се връщам там. Поне не, за да остана. Сега Америка е моето отечество.

Те бяха стигнали до десерта, когато Тъбби дойде на въпроса.

— Ето, мис Хилтон, какво искам да ви кажа. Виждам ясно, струва ми се, че държите в ръцете си съдбата на един блестящ млад мъж. Бивън притежава всичко, за да стане велик учен. Той е надарен с изключителни таланти и с много силен характер. Той се посвети на работата си като войник, като се държеше настрана от развлеченията на младостта и като се отказваше от семейната любов, за да се отдаде всецяло на делото си. А то е едно благородно дело!

И точно сега, в момента, когато му предстои да обере плодовете от положените жертви, идвате вие на сцената! Моля ви! — Гласът на Тъбби потрепери. — Позволете ми, моля, да се обърна към вас като баща към детето си. Разбирам чувствата, които вдъхвате на Бивън. Вие сте много привлекателна млада жена. Преди да ви познавам не ви обичах, защото сте пречка на пътя на Бивън, но сега вие ми се харесвате. Ако не бяхте очарователна, бих се безпокоил по-малко.

Но мисля, че сте разумна и силна — в това е единствената ми надежда. Ето защо се обръщам към вас в дух на почтеност. Искам да се откажете от Бивън и да го върнете на делото му, което е тъй значително. Той е неспокоен и нещастен. Умът му е разделен; това се отразява на работата му, той губи почва под краката си.

Вие вярвате, че ви обича. Може и да е така. Но той обикна занаята си много преди да обикне вас. Какво ще остане от любовта му след пет години, когато забележи, че целта, която е преследвал с толкова усилия, е извън неговия обсег?

Тъбби се спря и въздъхна дълбоко.

— Естествено, вие ще успеете да го обвържете. Ако го попитате утре дали предпочита да останете или да заминете, той безспорно ще ви умолява да останете. Не е Бивън, който трябва да разреши този проблем. Вие трябва да го разрешите. Вие сама! Най-големият принос, който сте може би призвана да направите за доброто на човечеството, ще бъде твърдото ви решение да се отдръпнете от пътя на човека, когото обичате!

Одри се бе опитала да запази главата си изправена, но настойчивостта на Тъбби я бе съкрушила. Тя беше беззащитна и обезоръжена.

— Или го обичате толкова много, че не бихте могли да изчезнете от живота му? — попита Тъбби.

Одри преглътна сълзите си и устреми поглед в безмилостните очи на палача си.

— Най-откровено ли мислите, че трябва да замина? — попита тя.

— Убеден съм в това — заяви Тъбби.

Тя извърна лице и се опита да възвърне самообладанието си. Нима Тъбби имаше право? Тя си припомни със страх след обяда до езерото, когато Джек ѝ бе признал с каква гордост бе посветил живота си на делото си и че няма право да обича. Той беше може би тайно нещастен, както казваше Тъбби.

— Аз мисля, — продължи Тъбби, като че ли четеше в душата ѝ — и зная, че и вие изпитвате съмнение по този въпрос. Не съм ли прав?

Тя кимна бавно с глава.

— Вие сте храбро малко момиче, — гласът на Тъбби беше дрезгав. — Винаги съм го мислил. Доволен съм, че имах смелостта да

ви говоря искрено за това. Сега трябва вече сама да знаете как да постъпите. Най-лесното ще бъде може би за вас да се върнете за известно време в Китай.

Настъпи дълго мълчание. С лакти върху масата и стиснати до гърлото юмруци, Одри най-сетне кимна с глава. Очите ѝ бяха затворени и парливи сълзи блеснаха на клепките ѝ.

— Добре, ще отида в Китай.

Тъбби се поклони.

Вниманието на Одри бе привлечено от един мъж, който се приближи с бързи стъпки към масата. Някой от служащите, вероятно, които не носеха ливрея.

— Търсят ви по телефона доктор Форестър, — каза той. — От болницата. Някой е тежко ранен.

— Съобщете им, че след половин час ще бъда там.

— Но, господине, — настоя човекът. — Раненият е доктор Бивън, освен това той не е докаран в болницата.

— **Какво?** — Тъбби скочи и последва бързо служащия. Одри остана за миг зашеметена, после се затича с писък подир тях.

Професорът бе вече в телефонната кабина, когато тя го настигна. Тясната врата бе останала отворена. Одри се промъкна до Тъбби, за да може да чува.

Говореше един женски глас от болницата. Загадъчно телефонно съобщение било предадено от Уйтон. Доктор Бивън вероятно е бил привлечен там под някакъв предлог. Имало е някаква борба, след което нападателите се били разбягали. Човекът, който им телефонираше също трябвало да избяга, но не искал да остави доктор Бивън да умре. Той прибавил, че трябвало да се донесат двеста долара, за да му се даде възможност да уфейка. Само в такъв случай щели да съобщят мястото, където се намирал доктор Бивън — някъде извън града. „Трябва да тръгнете по шестия главен съобщителен път за Уйтон и да продължите до средното училище“.

— Чакайте, моля, — каза Тъбби задъхано. Той се обърна към Одри и промълви: — Вземете молив и лист ей там от онова писалище!

Тя избърза, постави бележника върху тясната полица и подаде молива на Тъбби.

— Продължавайте! Средното училище и после...

— На последното стъпало на площадката ще намерите празната лекарска чанта на доктор Бивън, като доказателство, че казаното е истина. Трябва да поставите парите в чантата и да си отидете. След четвърт час можете да се върнете. Ще намерите в чантата указания, които ще ви дадат възможност да достигнете до доктор Бивън.

— Пратете една линейка — каза Тъбби — кажете им да дойдат незабавно тук да ме вземат. Ще чакам пред входната врата.

— Не, — настоя гласът по телефона, — казаха още, никаква линейка, никаква полиция! Трябва да тръгнете със собствената си кола. Можем ли да ви помогнем с нещо?

— Не, не вярвам. Пригответе стая и чакайте нарежданията ми.

Като излизаше от кабината, Тъбби залитна към Одри.

— Трябва да тръгна, вие ще можете ли да се върнете сама в хотела?

— Моля ви, — примоли се Одри, — оставете ме да дойда с вас.

— Не, не, не, — заяви Тъбби непоколебим.

Той се запъти към асансьора. Одри увисна на ръката му.

— **Идвам** с вас! Интересувам се за него толкова, колкото и вие! Ще удържа обещанието, което ви дадох, но искам да отида при него — сега!

* * *

Джек бе чул телефона да звъни още преди да отвори вратата на лабораторията. Той побърза да влезе и да се отзове, надявайки се, че Лан Ийнг или Едит го търсят.

Един глас, който той не можа да познае, каза много низко:

— Доктор Бивън ли е? Тук е един приятел на Тома Бъкли. Случи му се нещастие. Той се намира тук в Уйтон и иска да знае дали ви е възможно да дойдете тук, за да му дадете първа помощ.

— Как е ранен? Тече ли много кръв?

— Да, много.

— Случаят тогава трябва да е спешен. По-добре ще направите да повикате местния лекар, за да спре кървоизлиянието. Утре сутринта рано ще дойда.

— Той не признава никой друг да го преглежда, освен вас, докторе. Казва, че сте знаели защо. Ще дойдете ли?

— Добре, идвам. Къде е той?

— В една къща в Уйтон. Ето какво ще направите. Влезте в Уйтон през главния път. Ще ви очаквам при входа на града и ще ви заведе.

Джек закачи слушалката. Бъкли се беше уплашил от това, което би могло да го сполети. Очевидно, той знаеше какво го очаква.

Като си смени бързо жилетката и събра уредите си в лекарската чанта, Джек се затича в дъждовната декемврийска нощ и се промъкна в колата си.

Стрелката на километража достигна осемдесет километра в час. Автомобилните губи свистяха върху черния асфалт.

Един надпис се мерна като светкавица: „Уйтон 1 клм.“. Джек настигна една стара кола. Шофьорът му направи знак да го последва.

Те прекосиха заспалия градец Уйтон. На един километър от него колата се отклони в южна посока. След няколко километра тя се спря пред един път. Мъж с електрически фенер се приближи и отвори колата на Джек.

— Ето ни пристигнали, докторе, — каза той. — Излезте, аз ще ви посоча пътя. Тук е много кално за съжаление и не бихме могли да продължим с колите.

Нямаше нищо заплашително нито в гласа, нито в държането на веселяка.

— Мога ли наистина да оставя колата така насред пътя? — попита Джек. — Не минава ли никой през тук?

— Рядко. Особено в този нощен час.

— Как е Бъкли?

— Малко по-добре. Случиха му се куп неприятности тази вечер и мисля, че всичко не е още свършено. Дали нямате случайно пистолет със себе си, докторе?

Този въпрос беше обезпокоителен, Джек не разбираше защо го питат. Неразумно би било да признае, че е без оръжие.

— Нима предположихте, че мога да дойда късно през нощта сред полето без да съм въоръжен?

Човекът, който го водеше, се захили по неприятен начин. Като цапаха в калта, те минаха през една низка врата, която висеше на разклатена ограда и влязоха в една мръсна къщурка.

— Дайте ми палтото и шапката си, — каза водачът. — Тома се намира тук. — Той посочи с глава към една врата, откъдето се прецеждаше светлина.

Джек отвори вратата.

Сред стаята имаше една маса, покрита с мръсни картонени чинии и остатъци от храна. Седнал до старомодна кухненска печка, Бъкли още ядеше. Той повдигна очи. Устата му се изкриви в гузна усмивка. Той промърмори:

— Добър вечер, докторе.

— Мислех, че сте ранен, — каза Джек сухо — какво означава всичко това?

— Ще ви кажат, докторе, — отвърна Бъкли.

Другите току-що бяха влезли в стаята. Джек постави чантата си на земята до краката си и започна да разглежда дружината. Мъжът с електрическия фенер беше вероятно на четиридесет години. Той беше едър и добре сложен. Личеше си, че животът му е бил пълен с приключения, но че не е злодей. По-младата личност имаше вид на окаяник.

Те седнаха до стената на два кухненски стола и загледаха Джек с любопитство.

— Ето за какво се отнася, — каза по-възрастният. — Моят приятел Тома Бъкли съобщи на Ръсти и на мен, че ви е доверил всичко — откъде сме отклонили водата и всичко останало — струва ни се безсмислено да му запушим устата преди да сме се убедили, че сте съгласни да забравите това, което ви е казал. Разбирате ли?

Джек кимна с глава.

— Всичко, което трябва да направите, докторе, е да не се ядосвате и да се подчинявате на заповедите ни. Този злочестник — той показва с глава към Тома, — заминава вероятно тази вечер за Флорида и ще остави да му поникнат красиви мустаци, достатъчно дълги, за да му покрият устата. Ръсти ще го закара. Мисля, че най-малкото, което бихте могли да направите за нас, докторе, е да ни заемете колата си.

Слушайки тази досадна проповед, Джек се обезпокои. Той се огледа наоколо и си припомни местоположението на вратите и прозорците.

— О, докторе, надявам се, че не ще се опитате да се измъкнете преди да сме ви съобщили защо сте тук. Това не би било никак учтиво.

А щом ни е думата за учтивост, трябва да си припомним, че не съм ви се представил. Аз съм Тед Байлоу. Нехранимайкото, който открадна тръбата с помощта на Ръсти. Накъсо, всичко това ви обяснявам, за да забравите онова, което ви е казала тази гад. В противен случи ще ви пипнем бързо, за да ви видим сметката.

Човекът на име Ръсти стана и дебнейки Джек, обиколи стаята, докато се намери зад него...

— Пребъркай го, Ръсти, — заповяда Байлоу. — Не ни трябва изстрели тук — по възможност.

— Не се безпокойте, — изръмжа Джек, — не нося револвер.

— Прегледай все пак, Ръсти, — посъветва Байлоу и също стана. — Той може да носи със себе си револвер и да се разпали неочаквано. През това време ще хвърля поглед в тази хубава черна чантичка.

Ръсти прекара ръце по хълбоците на Джек и заяви:

— Трябва да е излъгал. Не носи оръжие.

Байлоу се захили и се наведе да вдигне лекарската чанта. Внезапно го сполетя нещо непредвидено — свиреп юмручен удар, нанесен бързо и с точност върху края на челюстта му.

Без да губи благоприятния миг, Джек се обърна към Ръсти, който изненадан се приближи, но много късно; и той бе ударен направо в лицето.

Джек не очакваше повече нищо от страна на Байлоу. Той предположи, че последният ще се мъчи да си възвърне съзнанието и се зае да свърши с Ръсти, когато чу внезапно шум от влачене на стол по пода.

— Внимавайте, докторе — изрева Бъкли.

Ужасен трясък прокънтя. В една стотна от секундата Джек доби впечатлението, че главата му се пръска.

* * *

Те образуваха малка група обзета от уплаха.

Всичко беше тихо в стаята. Тримата бледи и страхливи се блъскаха в полукръг около главата на Бивън.

— По-добре ще бъде да си обираме крушите, — каза Ръсти. — Тая птица е на умиране.

Бъкли грохна подпрян на ръце и колене и се почувствува зле.

— Вие двамата останете тук, — промърмори Байлоу. — А аз ще отида да потърся лекар.

— Ти по-скоро ще уфейкаш, — присмя се Ръсти — и ще ни оставиш на топа на устата.

— Добре, — каза Байлоу. — Иди ти тогава. Аз ще остана тук. Вземи и предателя със себе си.

— Не искам да търся лекар, — изръмжа Ръсти, — всички ме познават тук.

— Тогава отивам аз, — отвърна Байлоу. — Бъкли, ти си вътрешен в болницата, кажи кого да повикам? Ще ги предупредим и после ще избягаме.

Тома се повдигна съвсем зашеметен:

— Има един на име Форестър. Началство е на този.

— Обърни го, — каза Байлоу. — Трябват ми ключовете му. Ще взема автомобила.

— Аха, и не ще те видим повече. Ще ни зарежеш!

Байлоу не отвърна нищо. Обърнаха Бивън настрана. От раната на главата течеше кръв, Байлоу намери ключовете, стана бързо и се затича навън като затръшна вратата.

Ръсти се наведе, постави ухото си до устата на Бивън и се вслуша.

— Диша още, — промълви той — но слабо. Да се махаме оттука. Я потърси в чантата му, Бъкли. Може да се намери превръзка или нещо подобно.

— Къде е? — измърмори Бъкли. — Тук я няма. Байлоу я е отмъкнал! Само си приказваш!

Те чуха, че моторът се постави в движение.

— Хайде ела, — каза Ръсти. — Не можем нищо да направим за човека. Вземи палтото си.

— Може да умре, — възпротиви се Тома.

— Това казвам и аз. По-скоро да ни няма!

Те облякоха палтата си и се измъкнаха крадешком на пръсти от къщата. Валеше сняг.

— Къде отиваме? — попита Тома.

— Ще поемем на запад, докато ни се свършат парите и бензина, а после — ще видим!

ГЛАВА СЕДЕМНАДЕСЕТА

Едрите снежни парцали се разбиваха в стъклото и затрудняваха управлението на автомобила.

— Не мога да си представя, — каза Тъбби, — за какъв дявол Бивън е бил замесен в една битка между апаши. — Одри не отговори и той изръмжа: — Предполагам, че не знаете нищо по това, нали?

— О! Да, зная, — призна тя. — Джек беше открил, че много случаи на детски паралич са били предизвикани от заражена вода, чието течение е било тайно отклонено от няколко души към домовете им. Те бяха поставили сами водопроводните тръби и откраднали материала. Заплашваха го, че ще му изиграят лоша игра, ако проговори за това.

— А защо, по дяволите, Бивън се е намесил в тази работа? Чудно... нищо не ми е казал.

Понеже, не бе разположен да разисква върху тази страна на въпроса, Одри не отговори. Тя изпитваше съжаление към Форестър, но вината беше само негова, че Джек не му се доверяваше вече.

Следвайки упътванията буквално, те намериха в чантата на стълбите на средното училище, в замяна на исканите пари, маршрута, който трябваше да следват, за да открият Бивън.

Указанията не обръщаха вниманието на Тъбби върху обстоятелството, че пътят беше практически непроходим с автомобил. Като избираше пътя си с осторожност, той видя най-сетне неясна светлина да се излъчва от един прозорец.

Одри не го почака. Когато колата се спря, тя изскочи от нея и се затича към къщата, отвори вратата, която водеше към един тъмен коридор, и се отправи към ивицата светлина, която се показваше под една врата. Там я завари Тъбби малко по-късно. Тя беше коленичила и разглеждаше изпитателно бялото лице на Джек. Той ѝ подаде електрическия фенер и коленичи до нея. Разкопча жилетката на Джек, за да опита сърцето му.

Като вдигна бавно клепачи, Тъбби промълви:

— Приближете светлината. — После, като подпираше с една ръка тила на Джек, той повдигна леко главата и прегледа раната, от която още струеше кръв.

— Имате ли нужда от гореща вода? — попита. Одри. — Има още огън в печката.

Тъбби ровеше в лекарската си чанта.

— Не, ще направя само проста превръзка. Раната е сериозна.

Одри се опита да прочете в очите на Тъбби.

— Дали... Дали ще умре?

Тъбби не отговори. Той извади прислушвателния си уред и се вслуша.

После въздъхна дълбоко.

— Може ли да го отведем с нас? — попита Одри.

— Ще повикам болнична кола, — каза Тъбби. — Не се ли страхувате да ме чакате тук?

— Не, не, — заяви тя.

Тъбби се изправи.

— Ще се върна веднага, след като открия някой телефонен пост. Главно не го докосвайте!

Погледът на Одри проследи Тъбби до вратата.

— Ако дойде на себе си, мога ли да направя нещо за него?

— Той не ще се събуди, — каза Тъбби.

— Никога ли? — Одри зададе въпроса по-скоро с устните, отколкото с гласа си.

— Не, преди да изчезне натиска.

— Но тогава ще се събуди, нали? — замоли го тя.

— Надявам се. — Гласът на Тъбби беше неуверен.

Тя беше отново наведена над Джек. Одри чу бръмченето на мотора, Тъбби беше тръгнал. Като зарови лице в ръцете си, тя захълца.

— О, Джек, не бих могла да понеса това. О! моя любов!

Пламъкът на лампата започна да трепти застрашително. Одри се изправи с мъка и намести фитиля. Тя постави лампата на масата, до прозореца. Това би помогнало на Тъбби да намери къщата. Погледът ѝ се премести върху мръсните стъкла и тя се изненада, като видя чифт очи да се взират в нея. Тя остана дълго неподвижна и неспособна да се помръдне.

После бравата на входната врата изскърца и тежки стъпки отекнаха в коридора. Одри притисна устата си с ръка. Вратата се отвори и един мъж, залитайки, влезе в стаята и се отпусна върху един стол.

— Какво търсите тук? — попита Одри. — Ваша ли е къщата?

Той поклати глава, без да вдигне очи.

— Болен ли сте? — попита Одри.

— Изморен... Тичах.

Джек лежеше съвсем близо до него, но мъжът не прояви никаква изненада; може би той беше взел участие в борбата.

— Значи Байлоу наистина е телефонира, — промърмори той. — Къде е доктор Форестър?

— Телефонира за болнична кола, — каза Одри. — Какво знаете от цялата тази история?

— Бях доведен тук от двама другари, които искаха да се отърват от мен, за да не мога да свидетелствувам против тях.

— Заради водопровода, предполагам. Вие сте господин Бъкли, нали?

Тома потръпна. След миг той кимна утвърдително и разказа историята.

— Вероятно ви бяха вързали, — разсъди Одри — иначе щяхте да дойдете на помощ на доктор Бивън, когато е бил нападнат.

Тома потрепера и побърза да обясни, колко светкавична е била борбата. Преди да разбере какво става, всичко беше вече свършено.

— Байлоу каза, че ще телефонира в града, за да повика лекар. Ръсти и аз трябваше да чакаме през това време. После открихме, че Байлоу беше откраднал чантата на лекаря. Предположихме, че той не е имал намерение да телефонира. Тогава излязохме. Ужасно беше за мене да го оставя така, но Ръсти си отиваше и аз не можех да остана тук съвсем сам. На пет километра оттук се спряхме, за да вземем бензин, и аз излязох от автомобила и започнах да тичам.

— За да дойдете тук да се предадете? — попита Одри. — Нещо трябва да се е случило, за да си промените така внезапно решението.

— Да, това е вярно. Избягах понеже Ръсти ми каза нещо преди да стигнем в Ангус. Ето какво се случи, госпожице. Едва що бяхме потеглили, когато започнах вече да съжалявам, че съм тръгнал и казах на Ръсти колко добър е бил докторът към мене. Той ме беше поканил

да обядвам с него, когато умирах от глад. Разказах всичко това на Ръсти, защото то ме измъчваше, и той заяви, че се срамува да пътува в една кола с мене.

— И тогава, мисля, вие решихте да се върнете, — каза Одри.

— Помислих си, че трябва да съм паднал много ниско, за да се срамува от мене един нехранимайко като Ръсти. Не можах да понеса това!

— Мисля, че сте постъпили добре, — каза Одри. — Страхувахте се да дойдете и все пак дойдохте. Много е доблестно от ваша страна.

Тома се усмихна плахо.

— Ще разпаля огъня, — каза той.

Струя светлина освети прозореца и те чуха да се приближава автомобил. Тъбби беше вече на вратата.

— Държите ли се? — попита той загрижено. — А Бивън?... Кой е този човек. Той сбърчи вежди като видя Тома.

— Мистър Бъкли е избягал от хората, които нападнаха Джек, — обясни Одри. — Вървял е цели пет километра, за да дойде и види, какво може да направи.

— Хм! — изръмжа Тъбби. — Болничната кола ще бъде тук всеки миг. — Той се наведе, за да прислуша сърцето на Джек. — Добре се държи!

— Имате малко по-голяма надежда, нали? — измоли Одри.

— Можем да се надяваме докато раненият е жив — отговори Тъбби.

Тя си възвърна малко смелостта. Джек се държеше. Странно чувство на умора я обзе. Тя се струпони леко.

Тъбби я повдигна. Той напои кърпата си с амоняк и я доближи до малкото бледо личице.

Одри се стресна и направи усилие да седне.

— Извинете, — прошепна тя. — Имахте право, аз съм само пречка.

— Пречка? — провикна се Тъбби. — Кой е казал, че сте пречка?

Те седяха известно време умълчани, докато чуха сирената. Болничната кола си пробиваше път.

Тъбби отвори вратата. Пръв влезе един млад мъж, вероятно шофьора, хванал носилка; на другия край на носилката пристъпяше Абот в бяла униформа; а след Абот — за голямо облекчение и радост

на Одри — доктор Кънингам! Какво беше учудването на Бил, когато я намери тук!

Те поставиха носилката до Джек.

— Би ли могъл да издържи пътуването? — попита Кънингам.

— Той не се държи лошо, — каза Тъбби. — Трябва да се внимава много. Счупването е лошо.

— Виждам. Да вървим. — Кънингам изгледа присъстващите лица. — Предполагам мис Хилтон и Абот да пътуват в болничната кола. А аз ще ги следвам в колата на професор Форестър, ако това му е удобно. А кой е този приятел? — попита той.

— Не се безпокойте за него, — каза Тъбби. — Тази личност е била задържана като пленник от негодниците, които са извършили това злодеяние.

— Ще го вземем с нас, — каза Кънингам. — Тома се беше облегал на стената. — Как се казвате?

— Бъкли, господине.

— А! добре. Доктор Бивън ми е говорил за вас. Сигурно ще има място за трима ни в колата ви, доктор Форестър?

— А после ще ме предадете на полицията, — промърмори Бъкли.

— Не, освен ако сама не ви потърси, Тома, — каза Кънингам. — Ние сме ваши приятели.

Те положиха Джек на носилката и излязоха от стаята; Тъбби и Одри вървяха на чело.

— Предполагам, че сте много доволни, от идването на Кънингам, — каза Тъбби.

— О! да, — промълви Одри с признателност. — Тъй съм доволна! Той е чудесен! Толкова е добър!

Тъбби я прекъсна с ръка.

— Зная, че това не е ваша работа, мис Хилтон, и че ние ще решим този въпрос помежду нас; но любопитен съм да зная дали предпочитате доктор Кънингам да направи операцията, щом като го намирате толкова чудесен, толкова добър!

— О! не, — Одри повдигна пълни с уплаха очи към Тъбби. — Вие трябва да извършите операцията! Моля ви! Трябва да го спасите! Зная, че за Джек няма друг на света, който да го оперира по-добре от вас! Моля ви!

Тъбби сбърчи вежди и й направи знак да мине пред него.

Тя каза с най-голяма сериозност:

— Не се безпокойте, доктор Форестър. Убедена съм, че вашата сръчност ще го спаси. И тогава ще удържа обещанието си. Не трябва да се страхувате. **Спасете го — и аз ще замина.**

Княгиня да беше, поклонът на Тъбби не би бил по-почтителен. След това, с твърда стъпка, той закрачи след нея, осветявайки пътя към болничната кола.

ГЛАВА ОСЕМНАДЕСЕТА

Мис Уерн работеше вече от шест години с Тъбби, но за пръв път й се случваше да види началника си напълно безразличен към външността си. Изключителни бяха случаите, Тъбби да се появи след някоя операция в стаята на болния, преди упойката да се разнесе напълно. Когато дойдеше обаче, той беше винаги пременен и с достоен вид. Уерн съзерцаваше този разчорлен непознат с нескривано любопитство. Трудно беше да се разпознае горделивеца Форестър в този старец, с тъмни кръгове около очите, който беше втренчил поглед във възглавницата и наблюдаваше безкръвното лице на доктор Бивън.

Уерн намираше, че тук се разиграва някаква драма. Част от нея можеше да се отгатне, но много неща оставаха необяснени. Присъствието на Одри Хилтон, например, която бе седнала до леглото.

Като наблюдаваше трагичното лице на младото момиче, Уерн забеляза внезапна промяна в него. Уморените очи се уголемиха; устните се полуотвориха. В същия миг гърбът на Тъбби се изпъна. Равномерното дишане на Бивън спря и след малко продължи отново с дълга и дълбока въздишка.

Одри Хилтон се изправи и впи ръце в преградата на леглото. Тъбби грабна прислушвателната тръба и се наведе над леглото, като се заслушваше внимателно.

Младата Хилтон пристъпи до него. Тя го попита с въздържана пламенност:

— Това значи ли нещо, — това продължително дишане?

— Да, — отговори Тъбби. — Това значи, че той идва на себе си.

Уерн беше станала много любопитна и заинтересована от държането им един към друг; сега, тя вече се отказа да разбере каквото и да било; защото девойката, като научи добрата вест, оброни чело на едрата гола ръка на Тъбби — като че ли беше негова дъщеря — и прошепна със задушен глас: „О! Господи!“

Тъбби не направи никакво движение, за да подкрепи младото момиче, но той сведе поглед към нея с израз на безсилно състрадание.

Тогава тя се овладя и достигна до прозореца, като залиташе.

Тъбби промърмори някакво нареждане на Уерн; той се отпусна уморен на един стол и въздъхна дълбоко. Уерн се опъти към вратата и съобщи на Абот и на доктор Кънингам, че доктор Бивън идва в съзнание.

* * *

При пристигането им до входа на превързочната всички бяха заети със собствените си грижи, без да помислят за Тома. Кънингам го беше попитал в купето: „Харесва ли ви да станете механик в някой добър гараж?“ Тома отговори утвърдително и докторът му обеща, че ще се погрижи за това. В това време старият професор Форестър бе пуснал най-голямата възможна скорост.

— Ти ще го спасиш, нали Тъбби? — казваше Кънингам. — Трябва да бъде избавен поради много уважителни причини. Той е човек с голяма стойност, чиято загуба не можем да си представим. Той трябва да се съвземе, за да узнае как си му се притекъл на помощ, без да се замислиш какво би могло да те сполети. Той трябва да оздравее, за да знае за какво прекрасно момиче ще се жени. Тъбби, трябва да го спасиш — **чрез някакво чудо, ако е необходимо!**

Форестър не бе казал нито дума, той само продължи да кара с пълна скорост; спирачките изскърцаха, когато той спря колата пред входа на превързочната.

Тома крачеше из предверието надлъж и нашир. Той чу най-сетне слизането на асансьора. Абот излезе от него.

— Доволен съм, че ви намирам още тук, господин Бъкли. Доктор Кънингам съжалява, че е забравил да ви каже, че са взети мерки, за да можете да прекарате нощта тук. Елате, моля ви, да се изкачим. Един болногледач ще ви заведе до стаята ви и, ако сте гладен, ще ви намери нещо за ядене.

През цялото време на изкачване до третия етаж, Тома не преставаше да си повтаря, че Кънингам бе прекрасен човек, най-прекрасният, който съществуваше на земята. Доктор Кънингам не го бе забравил, въпреки всичко.

В продължение на няколко секунди Одри се опита да се ориентира, но безуспешно. Тя направи усилие да повдигне ръка и я потърка по лицето си. Ризата, която носеше, беше груба и миришеше на дезинфекционно средство. Тогава споменът ѝ се възвърна бавно. Тя се намираше в болницата и една милосърдна сестра ѝ бе направила инжекция, за да я накара да поспи.

Слънцето къпеше стаята. Тя извърна бавно глава от светлината и видя, че Тъбби седеше до леглото ѝ.

— Добре си поспяхте, — каза той.

Одри намокри устните си:

— Как е той?

— Буден е.

— Ще се съвземе ли напълно сега?

Тъбби направи утвърдителен знак с глава.

— Аз ще замина тогава, — каза Одри, — както ви обещах. И може би ще е по-добре да си отида веднага. Ще му кажете, че е трябвало да се върна у дома. Да, мисля, че това е за предпочитане.

Тъбби поклати глава и сбърчи вежди:

— Не, не бива, — промърмори той. — Той не е още закрепнал. Понесъл е две много големи сътресения — удара и операцията. Трябва да му спестим вълненията. Той има нужда от цялата си съпротивителна сила. Останете тук, докато си възвърне малко повече силите.

— Това ще бъде много тежко за мене, — каза Одри.

— Но вие ще се справите. Всяка жена която е понесла това, което вие понесохте миналата нощ, може да успее и в това... Гладна ли сте?

— Не съм мислила за това.

Тъбби стана и се изправи зад стола си, с ръце поставени на облегалото.

— Болногледачката ще ви донесе нещо за ядене. Когато се почувствувате достатъчно силна, идете в стаята на Бивън. Той пита за вас и ще се обезпокои, ако не се явите скоро при него. Много е слаб, не трябва да оставате дълго. — Тъбби се спря и забарабани с нерешителни пръсти по гърба на стола. — Мисля, че е излишно да ви

казвам, че не трябва да правите намек за заминаването си и се надявам, че ще успеете да си придадете весело изражение. Мисис Кънингам изпрати градското ви облекло, ще го намерите в раклата. Според моето мнение, трябва да вземете мерки, за да останете най-малко още една седмица в града.

— Добре, — съгласи се Одри замислено. — Благодаря.

— И ако мога да направя нещо за вас, то ще бъде удоволствие и чест за мене. — Тъбби се поклони почтително.

— Нямам нужда от нищо; благодаря, — каза тя, поклащайки глава.

Тъбби се отправи за вратата, където остана загрижен. Трудно можеше да се изрази онова, което го измъчваше.

— Мога ли да си позволя да ви попитам, — каза той, като схванат, — дали на доктор или мисис Кънингам е известно обещанието, което ми дадохте миналата нощ, на вечерята?

— Не, — каза Одри. — Искате ли да им го кажа?

— Има още време за това, — каза Тъбби.

* * *

Мис Мак Фей, която беше заместила Уерн, се приближи към вратата в отговор на тихото почукване на Одри и излезе в коридора.

— Вие ли сте, мис Хилтон? — каза тя усмихвайки се. — Чакат ви. Ако той има нужда от нещо, достатъчно е да позвъните.

Джек протегна ръце, за да я приеме. Одри прекоси бързо стаята на пръсти, постави ръцете си в неговите и се опита да проговори, но нищо не излезе от устата ѝ. Навеждайки се напред, тя притисна бузата си до неговата. Той не можа да възпре парещите си сълзи. Опита се да я обгърне с ръцете си, но силите му не стигнаха.

— Мила, — въздъхна той. — Тъй съм доволен, че сте тук.

Одри вдигна глава и се усмихна щастливо.

— Скоро ще оздравеете, — промълви тя, милвайки го нежно по челото.

— Тъбби каза... — той пое дълбоко дъх и трепна. — Тъбби каза, че сте били много храбра. Гордея се с вас.

— Сдобрихте ли се?

Джек се усмихна слабо.

— Не сме говорили за това, — каза той. — Не зная дали е доволен от мене... или от операцията. Тъбби е винаги доволен, когато... е успял... в някоя мъчна... операция.

— Вие, може би, не трябва да говорите, миличък. — Одри плъзна ръката си под рамото на Джек и приюти лицето си в прегръдките му.

— Лан Ийнг.

— Да, Джек.

— Искам да ми направите една услуга. През цялото време, докато бях в полусъзнание... и когато се събудих... това ме занимаваше силно. Искате ли да купите една кукла... за едно малко момиченце... малката Колинс. Болногледачката Слеттери ще ви осведоми.

— Но с удоволствие, мили. Ще го направя веднага щом ви оставя. — Гласът ѝ беше снизходителен и майчински. — И за такова нещо сте си създавали грижи!

— Разбирате ли, бях обещал. Трябва да удържаме обещанията си.

На вратата се почука и след едно прилично почакване, Кънингам влезе.

— Викат ме у дома, — каза той, съвсем задъхан. — Дойдох да ви кажа довиждане и добър успех. Ще взема Едит със себе си. Заминаваме в четири часа. — Той обгърна с ръка рамото на Лан Ийнг. — Тъбби ми каза, че ще останете още няколко дена. Много добре сте намислили. Искате ли да съобщя нещо на сестра ви?

— Благодаря... не, ще ѝ пиша.

— Отивам си. Трябва да си приготвя куфара. Надявам се, че ще ви видя скоро двамата... Впрочем, Тъбби е там, вън, и тъпче на място, като че ли желае да влезе. Мога ли да кажа на този велик нехранимайко, че искате да го видите?

Джек кимна с глава. Бил махна с ръка за сбогом и ги остави.

— По-добре ще бъде да изляза, — каза Лан Ийнг. — Мисля, че посещението е професионално.

Джек постави ръка на лакътя ѝ.

— Останете тук, — каза той без сили. — Тъбби не ни е виждал заедно. Искам да свикне с мисълта, че си принадлежим един на друг.

Тя навъси вежди. Той забеляза колебанието ѝ.

— Тъбби няма да ни причини зло, — каза той за да я успокои. — Дори мисля, че ви обича. Той ми говори за вашата смелост. Тъбби се възхищава от смелостта, непоколебимостта и упоритостта.

Лак Ийнг се изправи.

— Отивам си сега, мили. Много се изморявате когато ми говорите. Утре... ще видим Тъбби... заедно.

Тя го целуна нежно и се опъти към вратата. Усмихна му се, махна ръка в знак на сбогом и излезе. Тъбби беше до катедрата на надзирателката и разглеждаше един болничен лист. Той вдигна очи, когато тя мина, кимна ѝ с глава и се зачете отново.

* * *

Одри изпитваше странно чувство да прави покупки за Джек; още по-странно да купува кукла. Тя ще купи една много хубава и ще я покаже на Джек, преди да я даде на момиченцето.

— Бих желала една много хубава кукла, — каза тя на продавачката.

Донесоха ѝ много кукли — една от друга по-хубави. Със скъпи дрешки, истински обувки, които можеха да се свалят и красиви шапки.

— Момиченцето, — каза Лан Ийнг, — е болно на легло. Мисля, че вместо да има шапка, обувки и чадърче, куклата трябва да бъде пумпалесто бебче с всичките му необходими дрешки и пеленки. Тя би могла да го държи в ръцете си и да се забавлява като го облича.

— Много добре, госпожо, — каза продавачката.

Най-сетне те намериха едно истинско ангелче, което беше съвсем пълничко. Лан Ийнг избра грижливо малките дрешки; вълнени елечета, роклички от муселин и коприна, от полуленен плат и кретон, които бяха тъй свежи. В началото тя бе очарована от откритията, които правеше. Тя не знаеше, че магазините притежаваха толкова разнообразие от кукленски дрешки. След това тя се залови сериозно за работата си, като разглеждаше изящното бельо, оценяваше бода на поръбения край и пригласяше леко валенсиенската дантела.

Тя беше тъй погълната в избора си, че не каза доста дълго време нито дума. После, като си даде сметка, че трябва да направи избора си, тя се отърси от мечтите си и като повдигна поглед, откри в очите на

продавачката любопитен израз, изпълнен със съчувствие. Тя разбра тогава, че младата жена беше отгатнала за какво бе мислила тя; въпреки че, очевидно, тя не можеше да знае всичко, което и бе минало през ума.

— Да ви изпратя ли пакета, госпожо? — попита продавачката, когато Лан Ийнг плати.

— Не, ще го взема със себе си.

Пакетът беше обемист, но „Ливингстон“ отстоеше само на стотина метра. Когато влезе в стаята си, Лан Ийнг затвори вратата с ключ. Метна на един стол палтото и шапката си, разтвори опаковката и разгърна всичко върху леглото си. После се изтегна на леглото и, подпряна на лакът, си поигра мечтателно с очарователните малки дрешки. След това се отпусна на възглавницата с лице заровено в шепата си и поплака тихо, докато се унесе в сън.

* * *

Джек беше днес много по-силен и почти весел. Когато Лан Ийнг влезе в стаята, с грамадния пакет в ръце, Мак Фей си даде вид, че трябва да постави още нещо в ред, преди да напусне стаята. Джек искрено се забавляваше с това.

— Мак Фей е разяждана от любопитство, — довери ѝ той, когато вратата се затвори и Лан Ийнг му протегна ръцете си. Той я привлече към себе си и я целуна продължително. — Ето как се чувствавам, — добави той, когато си пое дъх.

— Много добре, виждам, — каза Лан Ийнг радостна. — Не мога да ви карам да чакате повече.

Тя постави тайнствения пакет на леглото и започна да го развива.

— Но, всемогъщи Боже! Та това е същинско бебе! — каза Джек съвсем учуден от свършената прилика на куклата. — Трябва да има приблизително три месеца. Къде го намерихте, мила моя? Нямах представа...

— Вижте облеклото му. — Тя започна да му подава малките дрешки.

Очите на Джек се изпълниха с умиление.

— О, любима моя, — прошепна той.

— И вижте колко е миличко, — забеляза Лан Ийнг, като притискаше бебчето в прегръдките си.

И двамата трепнаха от уплаха. Вратата се отваряше. Тъбби беше в стаята. В продължение на един миг те само го гледаха — и Тъбби им отвърна със същото. После, без да продума, той се завъртя на токовете си, за да излезе.

— Върнете се, моля ви, — провикна се Джек.

Тъбби се поколеба, после се приближи бавно към тях. Всички изглеждаха смутени и не знаеха какво да си кажат.

— Това е за едно болно дете, — обясни Лан Ийнг, с несигурен глас.

— За него ли? — попита Тъбби с насмешка, като посочи Джек.

Кратък смях ги облекчи. Лан Ийнг държеше все още куклата в прегръдките си.

— Много здрав изглед има това бебе, — каза Тъбби с дрезгав глас, като се опитваше обаче да изглежда непринуден. Наведе се, за да разгледа лицето на куклата.

— Искате ли да го поносите, — попита Лан Ийнг сериозно.

По лицето на Джек се изписа широка усмивка. Щяха да видят нещо смешно. Тъбби понавъси вежди и протегна ръце. Лан Ийнг му подаде майчински пълничкото бебче и започна да подрежда красиво панделките му.

— Върнете ми го, — промълви тя, като чувствуваше, че трябва да дойде на помощ на горкия стар Тъбби. — Не е свикнало с чужди хора. — Тя взе детето от прегръдките на Тъбби.

Тъбби направи жалък опит да се усмихне.

— Ще се върна след малко, — промърмори той. После, като направи бърз завои, напусна стаята.

— Питам се, какво го прихвана, — каза Джек.

Лан Ийнг поклати глава и каза, че не знае.

— Трябва да те оставя сега, за да дам куклата на момиченцето. Ще се върна пак, само за една минутка, за да ти предам впечатленията му.

Джек я поглъщаше с поглед, докато тя диплеше малките дрешки и правеше пакета.

— Мила, — прошепна той, като я галеше по ръката.

Когато затвори вратата, тя бе изненадана и малко смутена, че се намери лице срещу лице с Тъбби. Той вероятно я бе чакал. Без да каже дума, той ѝ взе пакета от ръцете и тръгна с нея. Когато минаха покрай отворената врата на малката чакалня, той се спря и ѝ направи знак да влезе. Заинтригувана, Лан Ийнг го послуша. Той притвори вратата, погледна я тържествено в лицето и тя вдигна към него въпросителния си поглед. Брадата на Тъбби трепереше малко.

— Мило дете, — каза той с пресипнал глас, — бях дълбоко развълнуван. Не зная точно какво да ви кажа... но чувствавам, че трябва да ви кажа нещо.

— Зная, — съгласи се мило Лан Ийнг. — Много тежко беше... и за двамата. Не си създавайте грижи, моля ви. Нещастно съвпадение беше, но вината не беше моя... и както ви казах вече — ще удържа обещанието си.

— **По дяволите обещанието ви!** — извика Тъбби.

Очите на Лан Ийнг бяха премрежени от сълзи, когато ги вдигна към сгърченото лице на събеседника си.

— Да не би да искате да ми дадете да разбера — гласът ѝ пресекна и едри сълзи се зарониха по бузите ѝ, — че мога да остана — тя поклати глава с недоверчиво изражение, — за да живея с Джек... завинаги?

— Но, естествено, — изръмжа Тъбби. Той постави двете си ръце върху раменете ѝ. — Само че бих искал да ми дадете едно обещание.

— На драго сърце, — промълви Лан Ийнг.

— Вие отгатнахте, може би, какво? — каза Тъбби.

— Да не е, че не трябва нищо да казвам на Джек?

— Да, мое дете. Обещано ли е?

Лан Ийнг се усмихна и кимна с глава.

Тъбби извади една голяма носна кърпа от джоба си, изсекна се с шум — сякаш тръба прозвуча и си проясни силно гласа. После изопна рамене и зае отново тържествения вид, който му беше присъщ.

— Мога ли да си тръгна сега? — попита Лан Ийнг.

Той ѝ отвори вратата и я последва навън; върна ѝ пакета и ѝ се поклони с дълбоко уважение.

— Няма ли да дойдете с мен, за да дадем куклата? — каза Лан Ийнг.

— Не, — отвърна Тъбби, — това е ваша работа... А, освен това, желая да се поразговоря с Джек.

Лан Ийнг въздъхна дълбоко и остана на място, като наблюдаваше бързата стъпка на Тъбби, който се отдалечаваше по коридора. Тогава се върна в малката чакалня и седна — защото коленете й трепереха.

Издание:

Ллойд Дъглас. Оспорваният път

Печатница „Братя Миладинови“, София, 1946

Американска. Първо издание

Редактор: Стефан Мокрев

Художник на корицата: Борис Китанов

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.